

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
နိုင်ငံတော်သြဝါဒါစရိယ ကမ္ဘာ့သာသနာပြု

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ ထေရုပုတ္တိ

အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ
ပြုစုသည်

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌအမှာစာ	က
အမှာစကား	ဆ
နိဒါန်း	ည
စာတော်သောကိုရင်ကြီး	၁
ဆိပ်ခွန်ရွာ	၃
မယ်တော်-ခမည်းတော်များ	၄
ဖွားမြင်တော်မူခြင်း	၅
သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း	၆
ကျောင်းပြောင်းရခြင်း	၉
ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်ခြင်း	၁၀
ပထမပြန်စာမေးပွဲ ဝင်ခြင်း	၁၃
မန္တလေးသို့ တက်ခြင်း	၁၄
မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ရောက်ခြင်း	၁၆
အရှင်သောဘနနှင့် ပဋိပတ်	၁၈
ဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီးထံ ရောက်ခြင်း	၂၆
တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ပြန်ရခြင်း	၂၉
ပွဲဦးထွက်ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးခြင်း	၃၁
အရှင်သောဘနနှင့် အဘယာရာမဆရာတော်	၃၄
စာချတန်း	၃၆
ဆိပ်ခွန်သို့ ပြန်ကြွရခြင်း	၃၉
ဆိပ်ခွန်၌ ဝိပဿနာ သာသနာပြုခြင်း	၄၂
ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ရေးသားခြင်း	၄၄
ကျမ်းဂုဏ်ရည်	၄၆

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

လက်တွေ့ အကျဆုံးကျမ်း	၄၇
အညာ ဗျာကရဏ မျိုးလော	၄၈
အဆက်ပြတ်နေခဲ့သော ရှုမှတ်နည်းများ	၄၉
လက္ခဏာ, ရသ စသည်	၅၁
ပရမတ္ထ၏ အဓိပ္ပါယ်	၅၁
ဒွါရ ၅-ပါးပိတ်ပုံ	၅၃
မဟာစည်ဆရာတော်	၅၅
ဦးသွင် ၂-ဦးတို့ တွေ့ကြခြင်း	၅၇
ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့နှင့် သာသနာ့ရိပ်သာ	၆၃
စစ်ပြီးတောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ကြွခြင်း	၆၄
မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ် နိဿယ	၆၅
ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း	၆၈
ရိပ်သာများပေါ်ပေါက်ခြင်း	၆၉
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ ရတော်မူခြင်း	၇၂
ထိုင်း, ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ကြွတော်မူခြင်း	၇၃
ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာနှင့် မဟာစည်ဆရာတော်	၇၈
သင်္ဂါယနာဝန်ဆောင် ဆရာတော်	၇၉
ဩသာနဆရာတော်	၈၀
ပုစ္ဆကဆရာတော်	၈၃
အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာစီစစ်ခန်း	၈၉
ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ထေရဝါဒ သာသနာပြု ကြွတော်မူခြင်း	၉၂
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဒါန်း ရေးသားတော်မူခြင်း	၉၄
သီရိလင်္ကာ၌ သာသနာပြုခြင်း	၁၀၁
သီရိလင်္ကာသို့ မဟာစည်ဆရာတော် ကြွတော်မူခြင်း	၁၀၇
အိန္ဒိယခရီး	၁၀၈

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
တစ်ယူဇနာ ရှစ်မိုင်	၁၁၀
ဝန်ကြီးချုပ်နေရူးနှင့် တွေ့ခြင်း	၁၁၁
သီရိလင်္ကာခရီး	၁၁၉
အင်ဒိုနီးရှားသို့ သာသနာပြု ကြွတော်မူခြင်း	၁၃၆
ထိုင်း၌ သာသနာပြုခြင်း	၁၄၅
ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ နိဿယ ရေးသားတော်မူခြင်း	၁၄၆
နိဿယ၏အစ	၁၄၈
သံသယ ရှိသူများ	၁၅၀
ရှေးနိဿယများ	၁၅၀
နိဿယ၏ အဆင့်အတန်း	၁၅၃
ကြိုးပမ်းတော်မူချက်	၁၅၄
ကျမ်းဂုဏ်ရည်	၁၅၅
ဘဝပြဿနာ	၁၅၈
ပါဠိစာပေလောက၌ တိမ်မြုပ်နေသော သာဝိတ္တိဂါထာ	၁၆၁
မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍီနိဿယ	
နောက်ဆက်တွဲ သာဝိတ္တိဂါထာအကြောင်း	၁၆၂
ဘာရတမင်းတို့၏ စစ်ထိုးခြင်း	၁၆၇
မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် သက္ကတ အင်္ဂလိပ်စာများ	၁၆၉
ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းများ	၁၇၁
ဖောင်းပိန် ကမ္မဋ္ဌာန်း	၁၇၃
ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး	၁၈၁
မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် နိုင်ငံခြားသားများ	၁၈၃
ယနေ့ မဟာစည်ဆရာတော်	၁၈၉

ဗုဒ္ဓသာသနာ့နက္ခဟအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ အမှာစာ

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်သည် နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်လွန်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသော်လည်း ယနေ့ထိတိုင် ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ အများအတွက် စစ်မှန်စွာ တည်တံ့လျက် ရှိနေပါကြောင်းကို ပညာရှိ သူတော်ကောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ မိန့်ဆို ချက်များအရ တပည့်တော်များ သိရှိကြည်ညိုခွင့်၊ မှတ်သားခွင့် ရခဲ့ပါသည်။

သီရိလင်္ကာမှ အရှင်အာနန္ဒာမေတ္တေယျဆရာတော်ကြီးက “ကျွန်ုပ်တို့ သာသနာ တော်ကြီးမှာ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓဟူ၍ ၃-ပိုင်း ရှိပါသည်။ ပထမ ၂-ပိုင်းဖြစ်သည့် ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိတို့မှာ ထေရဝါဒနိုင်ငံတိုင်းမှာပင် အတော်အသင့် ကျေနပ်စရာ တွေ့ရှိကြရပါသည်။ တတိယပိုင်း ဖြစ်သည့် ပဋိဝေဓ အခြေအနေမှာမူကား ချို့တဲ့ချို့ယွင်း လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤ မြန်မာပြည်၌ ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိသာသနာတို့ ပြည့်စုံတိုးတက်သည်သာမက ပဋိဝေဓသာသနာသည်လည်း ဖွံ့ဖြိုးလျက်ရှိကြောင်းကို ကျွန်ုပ်က အတိအလင်း ရဲရဲကြီး ပြောဝံ့ပါသည်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များလည်း အဆွေတော်တို့ တိုင်းပြည်၌ အနံ့အပြား တွေ့ရှိရမည်ဟု ကျွန်ုပ်စိတ်ချယုံကြည်ပါသည်” ဟူ၍ ၁၃၁၆-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁-ရက် (၁၉၅၄ မေလ ၁၈) ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲ ဒုတိယ နေ့၌ မိန့်ခွန်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ “ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် နေ့စဉ် တွေ့ဆုံရ၍ မဟာစည် ဆရာတော်အပေါ်၌ ပရိယတ္တိဘက်ကရော ပဋိပတ္တိဘက်ကပါ မိမိစိတ်က လှိုက်လှိုက် လဲ့လဲ့ ကျေနပ်လှသဖြင့်ပင် ကမ္ဘာ့ပရိသတ်အလယ်မှာ သီရိလင်္ကာတို့ ချီးကျူးနိုင်ခဲ့သော စကားလုံးတို့ဖြင့် မြန်မာပြည်ကို တိုက်ရိုက် ချီးကျူးရင်း မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးကိုပါ သွယ်ဝိုက်၍ ချီးကျူးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်” ဟူ၍ သင်္ဂါယနာတွင် ဤဆရာတော်ကြီး ၂-ပါးလုံးနှင့်အတူ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခဲ့သော ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက မှတ်ချက်ပြုလေသည်။

ထိုဆရာတော်ကြီးသည် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထက်

သက်တော် ဝါတော် ၈-နှစ်ခန့် ကြီးတော်မူပြီး ကျမ်းပေါင်း ၅၀-ခန့် ပြုစုတော်မူခဲ့သော စာပေပါရဂူဘွဲ့ရ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ဝိဇ္ဇာဒေသတက္ကသိုလ်ကြီး၏ ပါမောက္ခ ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးကို ၁၃၁၇-ခုနှစ်က အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၃၅၉-ခုနှစ်က အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုဏ်ဘွဲ့ကိုလည်းကောင်း မြန်မာနိုင်ငံမှ ချီးမြှင့်ပူဇော်ခဲ့ပါသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးက မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးအား များစွာ ချီးကျူးတော်မူခဲ့သည်။ “ငါ့ရှင် ငါ့ရှင်တို့ရဲ့ မြန်မာပြည်မှာ မဟာစည်ဆရာတော်ဟာ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့၌ လေးစားသည်။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့်တကွ ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများ၌ မေးလိုက်လျှင် ခဏချင်းဖြေနိုင်သည်” စသည်ဖြင့် သီရိလင်္ကာမှ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးဘွဲ့ရ ကျမ်းပြုအကျော် ပခုက္ကူဆရာတော် အရှင်ကေလာသအား မိန့်တော်မူခဲ့ကြောင်း မဟာစည်ထေရဂုတ္တန္တဝိလာသိနီကျမ်းတွင် မှတ်သားရပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပဋိပတ္တိဂုဏ်ကို ဆရာတော်အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက “အညာဗျာကရဏမျိုးလော (အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားခြင်းမျိုးလော)” ဟူ၍ ဤ ထေရုပုတ္တိကျမ်း၌ ထုတ်ဖော်လျက် ပူဇော်ခဲ့လေသည်။ “မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဝိပဿနာကျမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ကြဖူးပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတွင်မူ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာ ရှုနည်းကျမ်းလောက် ပြောင်မြောက်ပြည့်စုံသောကျမ်းကို မတွေ့ဖူးသေးပါ။ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာလာ မိန့်ဆိုချက်တို့ကို လက်တွေ့သဘောတရားနှင့်ဟပ်၍ ပြထားသည်တို့မှာ ထူးခြားသည်နှင့်အမျှ နှစ်သက်ဖွယ်အတိ ရှိလေသည်။ အထူးအားဖြင့် အခန်း(၅)မှာ လက်တွေ့နှင့်ပတ်သက်၍ အနှစ်သာရ ဖြစ်၏။ . . . ။ ထို့ကြောင့် ဤအခန်း(၅)မျှကို အစအဆုံး ဖတ်ရှုပါလျှင် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်သည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဝိပဿနာဆိုင်ရာတွင် အလွန်မြင့်မားသောအဆင့်သို့ ရောက်ပြီးသူဖြစ်ကြောင်း မှန်းဆသိမြင်လောက်ပါတော့သည်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က တရားထူးရပြီးသော ထေရထေရီတို့သည် တရားသဘောဆိုင်ရာ မိမိတို့၏ ကိုယ်တွေ့အတွေ့အကြုံနှင့် သုံးသပ်ချက်များကို အားပါးတရ ဥဒါန်းကျူးခဲ့ကြသည်။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အခန်း(၅)လည်း ထိုဥဒါန်းစကားတို့ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေသလော” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်တို့ ဆိုသည်မှာကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်မြတ်ကြီး စစ်မှန်စွာ တည်တံ့ ပြန့်ပွား ထွန်းကားတော်မူစေရန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘဝဖြစ်တော်စဉ်တစ်လျှောက် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့သော ဆောင်ရွက်ချက်များပင် ဖြစ်ပါပေသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ သော စာပိုဒ်များသည် ပညာရှိများ ဖော်ထုတ်ခဲ့သော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်များထဲမှ အနည်းငယ်သော ဥပမာမျှပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယခု စာဖတ်သူ၏ လက်ဝယ်ရောက်ရှိနေသော ဤထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းကို ပြုစုခြင်းဖြင့် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ များပြားလှသော ကျေးဇူးဂုဏ်တော် တို့ကို ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူအများ သိမြင်ကြည်ညိုခွင့်ရအောင် ထုတ်ဖော်ပြသနိုင်စွမ်း ရှိတော်မူသော ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည်ကား အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက် ဂဏဝါစက၊ သာသနဓဇ သီရိပဝရဓမ္မာစရိယ၊ သကျသီဟဓမ္မာစရိယ၊ ဘာသန္တရကောဝိဒ၊ တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန် ကျမ်းပြုဆရာတော် ဖြစ်တော်မူပါသည်။

ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူစဉ်က သက်တော် ၂၇-နှစ်မျှသာ ရှိသေးသော်လည်း ထက်မြက်သော စာပေစွမ်းရည်ပိုင်ရှင် ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် သင်္ဂါယနာဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ထိပ်တန်းမှ ဆရာတော်ကြီး များနှင့်အတူ ဆောင်ရွက်ခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မိမိထက် ၂၃-နှစ်မျှ ငယ်သော်လည်း ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ စွမ်းရည်ကို သိမြင်တော် မူသောကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ချီးမြှင့်တော်မူသော အမှာစကားတွင် “ကထာဝတ္ထု အနုဋီကာလာ နျာသသုတ္တမှ ယူ၍ ပြဆိုသည့် နိဂ္ဂဟဌာန ၂၂-ပါးကို အလွယ်တကူ သိနားလည်နေစေလိုသော ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ထိုစိတ်ဆန္ဒ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ သင့်လျော်သောကျမ်းတခု ပြုစုရန် ကြံမိသောအခါ မိမိကိုယ်တိုင် ပြုစုခြင်းထက် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသအား ပြုစုရန် တောင်းပန်တိုက်တွန်းခြင်းက ပိုမို၍ ပြည့်စုံ ခိုင်လုံ သောအားဖြင့် အထူးပင် ကျေးဇူးများလိမ့်မည်ဟု မြော်မြင်မိသောကြောင့် ထိုအရှင်အား ရေးသားပြုစုရန် တောင်းပန်တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။ ထို တိုက်တွန်းချက်အရအားဖြင့်

အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ စိတ်ဆန္ဒထက်သန်စွာဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများမှ ဖော်ပြသင့်သော အချက်အလက်ဟူသမျှကို လိုလေသေးမရှိအောင် အပြည့် အစုံ ဖော်ပြ၍ ဤ ဝါကျာဝယဝဝဏ္ဏနာကျမ်းကို ပြုစုခဲ့ပေသည်” ဟူ၍ပင် ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကို ချီးကျူးတော်မူခဲ့ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ သာသနာပြု ကြွတော်မူစဉ် ဆန်ဖရန်ဆစ္စကိုမြို့နှင့် အနီးဝန်းကျင်မြို့များမှ မြန်မာ ဒကာ၊ ဒကာမများ၏ လျှောက်ထားတောင်းပန်ခြင်းကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် နောက်ပါ ရဟန်းတော် များအနက် ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကို ထားရစ်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ၁၉၇၉-ခုနှစ် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိသည့်အချိန်မှစ၍ ၂၀၀၅-ခုနှစ် လွန်တော်မူသည်အထိ ဝိပဿနာတရား ပြသခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံသင်တန်း၊ အဘိဓမ္မာသင်တန်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သင်တန်း၊ ဝိနယသင်တန်း၊ ဇာတကသင်တန်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သင်တန်း အစရှိသော သင်တန်းများ ပို့ချခြင်း၊ သုတ္တန်တရားတော်နှင့် ဓမ္မပဒဝတ္ထုတော်များကို နိုင်ငံခြားသားများအား သင်ကြားပို့ချခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်သည် ပါဠိစကားလုံးများကို ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများနှင့်ညှိနှိုင်းကာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရှင်းပြနိုင်ခြင်း၊ အခြားဘာသာ အသင်းအဖွဲ့များက ပင့်ဖိတ်သောအခါ၌လည်း ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဝိပဿနာအကြောင်းကို အချိန်တိုအတွင်း လိုရင်းမိအောင် ရှင်းပြနိုင်ပြီး မေးသမျှကိုလည်း ကျေနပ်အောင် ဖြေဆိုနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဘာသာခြားတို့၏ လေးစားမှုကိုလည်း ခံယူရရှိ ပါသည်။ ဆရာတော်သည် “ဓမ္မာနန္ဒဝိဟာရကျောင်းတိုက်၏ ပဓာနနာယက၊ အမေရိကန် နိုင်ငံ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကြီး၏နာယက၊ ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ် ဥက္ကလန်မြို့ ဓမ္မစက္ကရိပ်သာနှင့် ဖလော်ရီဒါပြည်နယ် လာဂိုမြို့ ဗောဓိထရီးရိပ်သာများ၏ သြဝါဒါစရိယ၊ ဆန်ဟိုဗျေးမြို့ တထာဂတရိပ်သာ၏ သြဝါဒါစရိယ” စသည်ဖြင့် သာသနာ့တာဝန်များကို ဦးစီးဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုမျှမက ဆရာတော်သည် “ရွှေကျင်နိကာယ ဂိုဏ်းလုံးဝန်ဆောင်နာယက၊ ရတ္တညူ မဟာနာယက၊ ပြည်ပသာသနာပြု ရွှေကျင် နိကာယ သံဃနာယက၊ ပြည်တွင်း ပြည်ပ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာများ၏ သြဝါဒါစရိယ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်၏ ပါမောက္ခချုပ်”

စသည်ဖြင့်လည်း စွမ်းစွမ်းတမံ သာသနာပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသအပေါ် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ နေရာပေး ချီးမြှောက်ခြင်းသည် အနောက်နိုင်ငံ သာသနာပြုခြင်း အတွက် အစပျိုးအောင်မြင်မှုလည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ သည် ပြည်ပ၌ပင် သီတင်းသုံး၍ ၂၆-နှစ်ကြာ ဆောင်ရွက်ခွင့် ရရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ပြည်ပရှိ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွက် တည်တံ့ခိုင်မာသော အောင်မြင်မှုလည်း ဖြစ်ပါပေ ၏။ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်ကား အမြော်အမြင် ကြီးမား တော်မူလှပါပေ၏။

ဤထေရုပ္ပတ္တိကျမ်း၏ ထူးခြားချက်မှာ ထေရုပ္ပတ္တိပိုင်ရှင် ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ရေးသားပြုစုအပ်သော စာမူကြမ်းကို ကိုယ်တော်တိုင် တည်းဖြတ်တော်မူခြင်းပင် ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုစဉ်က တည်းဖြတ်ထားသော စာမူကြမ်းတွင် ပါရှိသော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဆရာတော်ကြီး အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသတို့၏ လက်ရေးမူများကို ခိုင်မာသော အထောက်အထားများအဖြစ် ဤထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ဆရာတော်ကြီး ၂-ပါး၏ သာသနာပြု ဆောင်ရွက်ချက် ပေးစာ ပြန်စာ တစ်ချို့ကိုလည်း သာသနာတော်အစဉ်အဆက် ကြည်ညိုအားထား မှတ်သားအတုယူ နိုင်ကြပါစေခြင်းငှာ ရည်ရွယ်လျက် ထည့်သွင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဤ ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းကို တပည့်တော်များ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်က စတုတ္ထအကြိမ် ပြန်လည် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိရာ တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သာသနာပြု မှတ်တမ်းပုံတော်များကို ယခင်ကထက် ပိုမိုပြည့်စုံစွာ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ဤ မှတ်တမ်းပုံတော်များထဲတွင် (၁) ရွှေဘိုခရိုင် ဆိပ်ခွန်ရွာတွင် ဆရာတော် ဘုရားကြီး ဖွားမြင်တော်မူချိန်မှစ၍ စာသင်သား ရဟန်းငယ်ဘဝထိ (၂) မန္တလေးမြို့တွင် ရဟန်း ၄-ဝါရ စာသင်သားဘဝ (၃) မော်လမြိုင် တောင်ပိုင်း တိုက်ကျောင်းတွင် စာချဘုန်းကြီးဘဝနှင့် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ဘဝ၊ ထိုကာလတွင် သထုံမြို့ မူလ မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ နည်းခံ၍ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရား

အားထုတ်ခြင်း (၄) ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်းတိုက်တွင် သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ တရား စတင်ပြသခြင်းနှင့် “မဟာစည်ဆရာတော်” ဟု ထင်ရှားတော်မူခြင်း (၅) ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်တွင် ထိပ်တန်းမှ ဦးဆောင်တော်မူခြင်း (၆) ရန်ကုန် မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာတွင် သာသနာပြုတော်မူစဉ်ကာလ (၇) ပြည်တွင်းသာသနာ ပြုတော်မူစဉ် မှတ်တမ်းများ (၈) ပြည်ပသာသနာ ပြုတော်မူစဉ် မှတ်တမ်းများ (၉) စံလွန်တော် မမူမီ ၅-လခန့်က မှတ်တမ်းများ (၁၀) စံလွန်တော် မမူမီ ၇-ရက်အတွင်းက မှတ်တမ်းများ (၁၁) ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဈာပနမှတ်တမ်းများနှင့် ဓာတုစေတီတော်၊ ပရိဘောဂစေတီတော် မှတ်တမ်းများဟူ၍ အပိုင်း (၁၁) ပိုင်း ခွဲခြားလျက် ဖော်ပြထားရာ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘဝဖြစ်တော်စဉ်တစ်လျှောက် မှတ်တမ်းပုံ တော်ပေါင်း ၂၅၀-ကျော် ပါဝင်ပါသည်။

ထို မှတ်တမ်းပုံတော်များမှ ဖော်ပြနေမည် ဖြစ်သော ဤထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းစာတွင် မပါဝင်သေးသည့် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘဝဖြစ်တော် စဉ်များ၊ ကျေးဇူးဂုဏ်အင်များကို အားပါးတရ ဖူးမြော် ကြည်ညိုနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါကြောင်း ဝမ်းမြောက်စွာ အမှာစကား ပါးအပ်ပါသည်။

ဒေါက်တာတင့်စိုးလင်း

ဥက္ကဋ္ဌ

ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်

၂၀၁၉-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ

အမှာစကား

ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ

ဤထေရုပ္ပတ္တိသည် အဘယာရာမတိုက် ဓမ္မာစရိယ ဘာသန္တရကောဝိဒ ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ရေးသားတော်မူသော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း (ပထမပိုင်း) ဖြစ်ပါသည်။

ပထမ ထေရုပ္ပတ္တိ

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိတွင် ပထမ ထေရုပ္ပတ္တိမှာ ၁၉၅၂-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၄-ရက်နေ့က နိုင်ငံတော်သမ္မတအိမ်တော်၌ မင်းခမ်း မင်းနားဖြင့် အတင့်အတယ်ကျင်းပ၍ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး အား **“အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်”** ဆက်ကပ်သည့်ပွဲ၌ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဖတ်ကြား ခဲ့သော **“သာသနဇေသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ မဟာစည်ဆရာတော် အရှင်သောဘန၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း”** ဖြစ်ပါ၏။ ရေးသူမှာ ကျွန်ုပ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယ ထေရုပ္ပတ္တိ

ဒုတိယ ထေရုပ္ပတ္တိမှာ ၁၃၂၈-ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော **“အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ထေရ်မြတ် အတ္ထုပ္ပတ်”**ဖြစ်ပါ၏။ ရေးသူမှာ ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးဘသန်း (ရှင်ဗုဒ္ဓယောသ) ဖြစ်ပါ၏။ ၁၃၄၀-ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ်ပြန်လည် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါ သည်။

တတိယ ထေရုပ္ပတ္တိ

တတိယ ထေရုပ္ပတ္တိမှာ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ရေးသားသော ဤထေရုပ္ပတ္တိ ပင် ဖြစ်ပါ၏။ ၁၃၃၆-ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော မဟာစည်ပဋိပတ္တိသာသနာဝင် ကျမ်းကြီးမှ ထုတ်နုတ်၍ သီးခြားစာအုပ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။

စတုတ္ထ ထေရုပ္ပတ္တိ

စတုတ္ထ ထေရုပ္ပတ္တိမှာ ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ် နတ်တော်လ၌ ကျင်းပသည့် သြဝါဒခံယူ ပူဇော်ပွဲအမီ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် ဝိပဿနာအလုပ်ပေး တရားတော်နှင့် တွဲ၍ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော “ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ” ဖြစ်ပါသည်။ ရေးသူမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ် အမှုဆောင်လူကြီး ဦးညီညီ ဖြစ်ပါသည်။

ပဉ္စမ ထေရုပ္ပတ္တိ

ပဉ္စမ ထေရုပ္ပတ္တိမှာ ဂါထာပေါင်းတစ်ထောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် ဂဏဝါစက ဓမ္မာစရိယ ဘာသန္တရကောဝိဒ အရှင်ကေလာသ (ဘီအေ-ဂုဏ်ထူး၊ ကိုလံဘို) ရေးဆဲဖြစ်သော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ ဖြစ်ပါ၏။ အရှင်ကေလာသသည် ယင်း“ထေရုပ္ပတ္တိ”ကို ရေးပြီး သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ဆက်ကပ် ပူဇော်၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်အား လွှဲအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်သည်-

- ၁။ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော်မူသော တရား တို့ကို အသံဖမ်းယူခြင်း တရားတိတ်ခွေတို့ကို ရနိုင်သမျှ စုဆောင်း ထိန်းသိမ်း ခြင်း။
- ၂။ တရားတိတ်ခွေတို့မှ တရားတော်တို့ကို စာအုပ်အဖြစ်ရောက်အောင် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ထုတ်ဝေခြင်း။
- ၃။ ကျမ်းစာအုပ်အဖြစ်ရောက်ပြီးသော တရားတော်တို့မှ ကမ္ဘာသို့ ဖြန့်ချိရန် သင့် တော်မည့် တရားတော်တို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၍ ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ထုတ်ဝေခြင်း။
- ၄။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တစ်သက်တာ မှတ်တမ်း ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးခြင်း စသော တာဝန်တို့ကို ဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ်ပါသည်။

အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသပြုစုသော ဤထေရုပ္ပတ္တိ၌ စုဆောင်းရနိုင်သမျှသော ဓာတ်ပုံတို့မှ ကောင်းနိုးရာရာတို့ကို ထည့်သွင်း၍ အမြန်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ရာ ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသောအခါ ဤပထမအကြိမ်ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေသော စာအုပ် ထက်ပင် ဓာတ်ပုံပေါင်းမြောက်မြားစွာ ပါဝင်အောင် ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဂုဏ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဤကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ရှုကြရ သောသူများသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့ကို အာရုံပြု ကြည်ညိုသဒ္ဓါ ပွားများနိုင်ကြပါစေသော်။

မင်္ဂလာပါခင်ဗျား
မင်္ဂလာအောင်မြင်
မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ
ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၄၀-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၅-ရက်

နိဒါန်း

ရည်ရွယ်ချက်

“မဟာစည် ပဋိပတ္တိသာသနာဝင်” ဟူသော သာသနာ့သမိုင်းကြီးကိုကား အခက်အခဲများစွာတို့အကြားမှ အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့လေပြီ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်တွင် ထိုသမိုင်းကဲ့သို့သော သမိုင်းမျိုး ပေါ်ထွက်နိုင်ရန် လိုအပ်လှပေသည်။ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသာမပေါ်ထွန်းခဲ့ပါလျှင် ထိုသမိုင်းကြီးမျိုးလည်း ပေါ်ပေါက်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ခမ်းနားသော သာသနာ့သမိုင်းကြီးတစ်ခု ပေါ်ထွက်နိုင်လောက်အောင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကို ရရှိခဲ့ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ကံကောင်းထောက်မခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ထက်မြက်လှသော စွမ်းရည်တို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်၌ မှေးမှိန်နေခဲ့သော ပဋိပတ္တိသာသနာရောင်မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အားရလောက်အောင် ပြောင်တဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းတောက်ပလျက်ရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မျက်မှောက်တွင် အထင်အရှား တွေ့မြင်နေကြရသည်။

သာသနာ့သမိုင်းတွင် မိမိတို့၏ရှေ့မှ ပဋိပတ္တိအကျင့်မြတ်ကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်သွားတော်မူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးများ မရှိသည်မဟုတ်။ ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ အနီးကပ်ဆုံး သမိုင်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးများကို ဖော်ပြရမည်ဆိုပါလျှင် ကင်းတောရ ဆရာတော်၊ သီးလုံးဆရာတော်၊ ဦးသီလဆရာတော်၊ မင်းကွန်းဇေတဝန် ဆရာတော် ဘုရားကြီး စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည် ပဋိပတ္တိအကျင့်မြတ်ကို အံ့ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်တော်မူကြကြောင်းဖြင့် သာသနာ့သမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကဲ့သို့ မိမိတို့အတွက် လုံလောက်အောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်အားထုတ်သွားကြပါသော်လည်း မိမိတို့မှတစ်ပါး အခြားဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလောက် ကမ္ဘာအနှံ့ပြန့်အောင် ကျေးဇူးပြုတော် မမူ နိုင်ခဲ့ကြပေ။

မြန်မာနိုင်ငံကိုကျော်လွန်ပြီး အာရှ၊ အမေရိက၊ ဥရောပ စသည်တို့သို့ တိုင်အောင် ပဋိပတ္တိသာသနာကို ထွန်းလင်းတောက်ပစေတော်မူနိုင်စွမ်းသော မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ စွမ်းအင်ကို ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့အနေဖြင့် မျက်ကွယ်ပြုနိုင်ကြမည်မဟုတ်။ မျက်မှောက်သာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တာဝန်ရှိသည့်အလျောက် နောင်လာနောက်သား တို့အတွက် သဒ္ဓါတရားတိုးပွား၍ အကျိုးများကြစေရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ ပဋိပတ္တိ သာသနာ အခွန်ရှည်ကြာတည်စေရန် အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ မဟာစည် ပဋိပတ္တိ သာသနာဝင်ကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံစသော နိုင်ငံအရပ်ရပ်ရှိ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သြဝါဒခံ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနများမှ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်ဘုရားများ၏ ထေရုပ္ပတ္တိ တို့လည်း ပါရဦးမည်ဖြစ်ရာ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆရာတော်တို့၏ ထေရုပ္ပတ္တိတို့ကို သက်ဆိုင်ရာဌာနများသို့ တောင်းယူလျှင် လွယ်ကူစွာ ရနိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိကိုမူ ရေးသားရန် စွမ်းနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုလိုအပ်လာသော ထေရုပ္ပတ္တိကို မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ် ပြုစုလျှင် သင့်တော်လေမည်နည်းဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြိမ်ကြိမ် စဉ်းစားရွေးချယ် ရာ၌ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကို မြင်လာလေသည်။

ရွေးချယ်ခြင်းအကြောင်းရင်း

၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်နေ့တွင် ကျင်းပသော ၂၁-ကြိမ်မြောက် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သြဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲအပြီး နောက်တစ်နေ့က ဖြစ်သည်။ မိမိတို့ ဌာနသို့ပြန်ကြရန် အခြားပြန်ကြမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ကန်တော့ကြသည်။ ထိုအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ဦးတိဿ မောဂ္ဂုလ္လာန်နိဿယ ရရဲ့လား၊ အသစ်ထပ်ရိုက်ထားတဲ့ မောဂ္ဂုလ္လာန်နိဿယ ထွက်နေပြီ” ဟုမေးသဖြင့်

“မရသေးပါ” ဟုလျှောက်ထားရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအနီးတွင် အသင့်ရှိနေသော မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယစာအုပ်ကို ယူ၍ မိမိအား ပေးတော်မူလိုက်သည်။ စာအုပ်ကို လှမ်းပေးရင်းလည်း “ဒီစာအုပ်မှာ ဦးသီလာနန္ဒ တည်းဖြတ်ထားတဲ့ အမှာအထား နိဒါန်းစကားတွေ ကောင်းတယ်” ဟူ၍လည်း မိန့်တော်မူလိုက်ပါသေးသည်။

မိမိဌာနသို့ ပြန်ရောက်သည့်အခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ချီးကျူးတော်မူလိုက် သော မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယတည်းဖြတ်သူ၏ အမှာအထားကို အရင်ဆုံး စေ့စေ့စပ်စပ် ဂရုတစိုက် ဖတ်ကြည့်ရတော့သည်။ ထိုအမှာအထားတွင် ရှေးသဒ္ဒန်တိဆရာ၊ ဆရာတော် ဦးဗုဓ်၊ ယောအတွင်းဝန်ဦးဖိုးလှိုင်တို့ ဖော်မပြနိုင်ခဲ့သော ရေ-ဟော-ဥဒသဒ္ဒါကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယဆရာတော်က ဖော်ထုတ်ပြနိုင်ခဲ့ပုံ၊ ရှေးဆရာတို့ အနက် မြန်မာပြန်ရိုးနှင့်မတူသော အနက်မြန်မာပြန်ထားပုံ စသည်တို့ကို တည်းဖြတ်သူ၏ အမှာအထားတွင် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက အကွက်ကျကျ မှာထားပုံတို့မှာ ထိမိလှ သည်ကို တွေ့ရပေသည်။ အမှတ်မဲ့ဖတ်သွားလျှင် ငုပ်နေမည့် ကျမ်း၏ဂုဏ်ရည်တို့ကို ဖော်ထုတ်ပေးရာ၌ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ စွမ်းရည်မှာ ပြောင်မြောက်လှသည်ကို တွေ့ရသောအခါ ချီးကျူးထိုက်၍ ချီးကျူးတော်မူလိုက်သော ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ချီးကျူးမှုကို အံ့ဩခြင်း မဖြစ်တော့ပေ။

အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ အမှာအထား ဂုဏ်မြောက်ပုံများကို ဖတ်ရှုပြီးနောက် ၎င်း၏စာသွားစာလာရေးသားဟန်ကိုလည်း ဝေဖန်သုံးသပ်မိပါသေး၏။

- ၁။ စကားဝါကျ အနေအထား တည်ငြိမ်သည်။
- ၂။ စေ့စပ်သေချာ၍ အသိမ်းအယူ သပ်ရပ်သည်။
- ၃။ အရှိကို အရှိအတိုင်း သူတစ်ပါးမြင်နိုင်ခဲ့သော ငုပ်ကွက်ကို မပိုမလွန် မြင်နိုင် အောင် ကြည့်နိုင်စွမ်းရှိသည်။
- ၄။ ဘာသန္တရကောဝိဒဖြစ်သည့်အလျောက် ကံ၊ ကတ္တား အနေအထားမှစ၍ နေရာတကျထားတတ်သဖြင့် သူ့စာကို ဖတ်ရှုရသူတို့အတွက် ရှုပ်ထွေး ခြင်းမရှိဘဲ သန့်ရှင်းသိလွယ်သည်။

ဤသို့ပင် ဝေဖန်သုံးသပ်မိပေသည်။ သို့နှင့်ပင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ ရေးရန် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသမှာ လုံလောက်သော အကြောင်းတစ်ကြောင်း ဖြစ်လေ တော့သည်။

ရှိပါသေးသည်

ထို့ပြင် အကြောင်းတစ်ရပ်လည်း ရှိပါသေးသည်။ ထိုအကြောင်းကား “တိပိဋက ပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန်နိဒါန်းကြီး”ကို ရေးစွမ်းနိုင်သော အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ စွမ်းရည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုနိဒါန်းကြီးမှာ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ တည်းဖြတ်မှာထားသော အမှာနိဒါန်း ထက်ပင် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ စွမ်းရည်သည် ပိုမိုထင်ပေါ်လျက်ရှိနေသည်။ သင်္ဂါယနာစာအုပ်ဆိုင်အရွယ်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၁၇-မျက်နှာအထိ ခွဲခွဲညားညား ရေးသား ပြုစုထား၏။ ထိုနိဒါန်းကြီးတွင် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ပါဠိဘာသာ၊ မာဂတောသာ စသည်တို့၏ အခြေခံကို စိစစ်ရာ၌ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန်များ သက္ကတနှင့် ပြာကြိုဋ္ဌ်ကျမ်းဂန်များ အသောကကျောက်စာလို ကျောက်စာများကို မွေနှောက်နိုင် သမျှ မွေနှောက်၍ စိစစ်ထားသည်ကို ပညာရှင်များအားရလောက်အောင် တွေ့နိုင်ပေ သည်။ ထို့အပြင် ပါဠိဘာသာ သက္ကတ၊ ပြာကြိုဋ္ဌ်ဘာသာတို့၏ တူညီမှုနှင့် ခြားနားမှု များကိုလည်း ယှဉ်တွဲဖော်ပြထားသေးရာ ထိုထိုဘာသာရပ်တို့၌ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ၏ ကျွမ်းကျင်နားလည်မှုကို ထိုနိဒါန်းကြီးက ဖော်ပြလျက်ရှိနေလေသည်။

ထို့မျှသာမကသေး

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်စဉ်က အရွယ်အားဖြင့် ငယ်ရွယ်သေးသော အရှင်သီလာနန္ဒာ- ဘိဝံသကို သင်္ဂါယနာသံဃာ့ဝန်ဆောင်အဖွဲ့တွင် စာရင်းထည့်သွင်းထားတော် မမူခဲ့ကြ သော်လည်း သင်္ဂါယနာဝန်ဆောင်တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူရာ၌ကား သင်္ဂါယနာ သံဃာ့ဝန်ဆောင် အဖွဲ့ကြီးတို့နှင့်အတူ ယှဉ်တွဲပါဝင် ဆောင်ရွက်စေတော်မူခဲ့ကြသည်။ တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီးလို လေးနက်ခက်ခဲသော ကျမ်းကြီးမျိုးကို ပြုစုကြရာ၌ မပါလျှင်မဖြစ်သော အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကို အရေးပါသောနေရာ၌ နေစေ၍ တာဝန်ကို ပေးအပ်တော်မူခဲ့ကြရသည်။

နိဒါန်း

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဌာနမှ ပြုစုပါသည်ဆိုသော ထိုအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးမျိုးကို သူလို ငါလို ဖြစ်ကတတ်ဆန်းပြုစု၍ ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် သင့်တော်မည်မဟုတ်ပေ။ ကမ္ဘာ့စံချိန်မီ ကမ္ဘာသုံး အဘိဓာန်ကြီးများ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံအောင် ပြုစုနိုင်ဖို့ လိုအပ်လှသည်။ ထိုသို့ လိုအပ်ချက်ကို သိတော်မူကြသော သံဃာ့ဝန်ဆောင် ဆရာတော်ကြီးတို့သည် ထိုအဘိဓာန်ကြီး စံချိန်မီကမ္ဘာသုံးဖြစ်စေရန် တာဝန်ကို စွမ်းဆောင်နိုင်အားရှိသော အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသအား ပေးအပ်တော်မူခဲ့ကြရ၏။

သံဃာ့ဝန်ဆောင် အဖွဲ့ကြီးမှ ချထားပေးအပ်သော တာဝန်ကို အရှင် သီလာနန္ဒာ ဘိဝံသသည် ကောင်းစွာဆောင်ရွက်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပေသည်။ အခြားအဖွဲ့ဝင်ပုဂ္ဂိုလ် များ ရေးသားသော အဘိဓာန်ပုဒ်များနှင့် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကိုယ်တိုင် ရေးသား ပြုစုအပ်သော အဘိဓာန်ပုဒ်များကို အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ပါဠိဗျာကရုဏ်းကျမ်း၊ သက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်း အစီအရင်များဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ထွ ဝေါဟာရထွနက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ဂဏ္ဍိတို့နှင့် ညှိနှိုင်းရရှိသော နာနာနယဝိနိစ္ဆယတို့ဖြင့်လည်းကောင်း တန်ဆာဆင်၍ ကမ္ဘာသုံး အဘိဓာန်ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ညီညွတ်အောင် ကြည့်ရှုပြုစုခဲ့သည်။

အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ကြည့်ရှုပြုစုစီရင်အပ်ပြီးသော အဘိဓာန်ကျမ်းဝင် စာမူများကို လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ၄-မူ ရိုက်သူတို့က ရိုက်ပြီးလျှင် ပဋိဝိသောဓကအဖွဲ့သို့ အပ်ရသည်။ ပဋိဝိသောဓကအဖွဲ့ဝင်တို့ ထပ်မံသုင်သင် ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော စာမူများ အချင်းချင်း ခြားနားကွဲပြား၍ ညှိနှိုင်းဖွယ်များ ရှိသော်လည်းကောင်း၊ အသစ်ထပ်မံ ရရှိသော ပုဒ်များအတွက် စဉ်းစားသုံးသပ်ဖွယ် ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ၁။ ဆရာတော် ဦးဉာဏုတ္တရာ၊ ၂။ မဟာစည်ဆရာတော်၊ ၃။ ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓါ၊ ၄။ အရှင်သီလာနန္ဒာ ဘိဝံသတို့ ပါဝင်သော လစဉ်အစည်းအဝေး ဝိဝေစနအခန်း၌ ထိုပြဿနာများကို စိစစ် ဆွေးနွေး ဝေဖန်သုံးသပ်ကြရသည်။

ဤနည်းနှင့်နှင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာသဘင်တွင် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် အရေးပါသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဌာနများ၌ သံဃာ့ဝန်ဆောင် ဆရာတော်ကြီးများနှင့်

အတူ ယှဉ်တွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရသည်။ အထူးအားဖြင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ကာလက အရေးအပါဆုံး ထိပ်တန်းနေရာမှနေ၍ ဆောင်ရွက်တော်မူရသော မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးနှင့်အတူတကွ နီးနီးကပ်ကပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ “ဘဝဆိုင်ရာကြောင်းခြင်းရာများ”ကို တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် ပို၍ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသက သိနိုင်ရာသောအကြောင်းရှိသည်ဟူ၍လည်း ဆင်ခြင်မိ ပေသည်။

ဤကဲ့သို့သော အကြောင်းကြောင်းတို့ကို ဆင်ခြင်မိသဖြင့် မဟာစည်ပဋိပတ္တိ သာသနာဝင်ကြီးတွင် ထည့်သွင်းပါရှိရန် လိုအပ်နေသော မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား ကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိရေးသားပြုစုရန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသအား ရွေးချယ် လိုက်ပါတော့သည်။

ငြင်းပါသေးသည်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိရေးသားပြုစုရန် အရှင် သီလာနန္ဒာ ဘိဝံသသည်သာ အသင့်တော်ဆုံးဟူ၍ ဆင်ခြင်ရွေးချယ်ပြီးနောက် ဝက်လက်မှ ၎င်းရှိရာ မန္တလေးအနောက်ပြင် စိန်ပန်းရပ် အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက် သာသနောဒယ အုတ် ကျောင်းသို့ ကိုယ်တိုင်ပင် သွားရောက်ခဲ့သည်။ ရောက်လျှင် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကို အသင့်ပင်တွေ့ရသဖြင့် မိမိ လာရောက်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြောကြားရတော့သည်။

မဟာစည်ပဋိပတ္တိသာသနာဝင်ကြီး ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် မိမိတွင် တာဝန်ရှိ နေကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထိုသာသနာဝင်ကြီးတွင်ပါဝင်ရန် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ လိုအပ်နေကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ လိုအပ်သော ထိုအတ္ထုပ္ပတ္တိ ကို ဦးသီလာနန္ဒာဘိဝံသရေးရန် တိုက်တွန်းဖို့ လာခဲ့ရကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြောပြ ရ၏။

ထိုသို့ တိုက်တွန်းပြောကြားရာ၌ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် မအားလပ် ကြောင်းကို အကြောင်းပြ၍ မိမိတိုက်တွန်းချက်များကို ငြင်းဆိုပါသေးသည်။ မအားဟု

ဆိုသည်ကို မိမိယုံကြည်ပေသည်။ တိုက်တွန်းရန် မိမိရောက်သည့်အချိန်မှာ စာသင်သား ရဟန်းတော်တွေ အတော်များများ စာတက်ကြရန်အသင့်ပင် နေရာယူပြီးသားဖြစ်နေ သည်ကို တွေ့ရသည်။ စာချဖို့အချိန်တွင် ကပ်ပြီးရောက်သွားသော မိမိသည် စာချပြီး အောင် စောင့်မနေနိုင်သောကြောင့် အားမနာဘဲ စာချတော့မည့် တိုက်ထဲသို့ မဆိုင်းမတွ ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

စာချတော့မည့်ဆဲဆဲဖြစ်၍ ရှည်ရှည်ဝေးဝေးတိုက်တွန်းခွင့် မရသော်လည်း မငြင်းသာအောင် တိုက်တွန်းသော မိမိ၏တိုက်တွန်းမှုကို အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ သည် နောက်ဆုံးတွင် လက်ခံရသည့်အခြေသို့ ရောက်သွားရလေတော့သည်။ တိုက်တွန်း ၍ လက်ခံသည့်အခြေ ရောက်ခဲ့သော်လည်း အေးဆေးနေမည်ကို စိတ်မချနိုင်သဖြင့် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသထံသို့ အကြိမ်ကြိမ်သွား၍လည်း သတိပေးနှိုးဆော်ခဲ့ရသည်။

ရေးသားပြုစုပြီးသည့်အခါ

ထေရုပ္ပတ္တိရေးရန် တိုက်တွန်းစဉ်က “စာမျက်နှာ ဘယ်လောက်ထိ ရေးရမှာလဲ” လို့ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသကမေးရာ “သာသနာဝင်ကြီးထဲ ထည့်ဖို့ပဲ ဦးသီလာနန္ဒ သင့်တော်အောင်ကြည့်ပြီး ရေးချင်သလောက်ရေးပါ” ဟု မိမိက ဆရာမလုပ် မချုပ်ချယ် ဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးသားပြုစုနိုင်အောင် ပြန်ကြားခဲ့ရသည်။ အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ရေးသားပြုစု၍ ပြီးသွားသောအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိမှာ ကျဉ်းလည်း မကျဉ်းလွန်း၊ ကျယ်လည်း မကျယ်လွန်းဘဲ အနေတော်ပင်ဖြစ်နေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဤထေရုပ္ပတ္တိမှာ ဂုဏ်နှင့်ဂုဏေ လိုက်လျောညီမျှ ပါသည်ဟု အတိုင်းတာပြုရန် မဖြစ်နိုင်သော်လည်း အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ရေးသားပြုစု ထားသမျှမှာမူ ဘယ်နေရာမှာလိုနေသည်ဟု မရှိလှ၊ သူဖော်ပြလိုသမျှ အရာများကို ဖော်ပြရာ၌ စေ့စပ်သေချာရုံသာမက တကယ်ဖော်ပြရမည့်ဂုဏ်ကို ဂုဏ်မြောက်အောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိမှ ဂုဏ်မြောက်ပုံကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြနေလျှင် ရှည်လျားသွားမည်

ကြောင့် ထုတ်နုတ်ဖော်ပြခြင်း မပြုလိုသော်လည်း ပညာရှင်တို့ ချီးကျူးထားပုံကိုမူ ဖော်ပြရန်လိုအပ်သည် ထင်သဖြင့် သိရသလောက်ကို ဖော်ပြလိုပါသေးသည်။

“ သီဟိုဠ် သာသနာပြုခန်းမှာ ဖတ်လို့ကောင်းလှသည် ”

(ဂဏဝါစက ဓမ္မာစရိယ ဦးသောဘန၊ မြသိန်းတန်ကျောင်း၊ အနော်ရထာ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။)

“ ထေရုပ္ပတ္တိဖတ်ပြီးမှ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများကို ကျကျနန ဖတ်လို စိတ်များ ပေါ်ခဲ့သည်”

(ဦးနန္ဒဝံသ၊ ပစ္ဆိမာရုံကျောင်းတိုက်၊ အေးသာယာလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။)

“ ထေရုပ္ပတ္တိလာ ဘဝပြဿနာကိုဖတ်ပြီး ဘဝပြဿနာစာအုပ်ကို တစ်ခေါက် ထပ်၍ ဖတ်မိပါသည်”

(ဦးတိလောကသာရ၊ အောင်မြေသူခကျောင်း၊ ငါးထပ်ကြီးလမ်း၊ ရန်ကုန်။)

“ ဝတ္ထုဖတ်ရသလိုပင် စ၍ဖတ်ကတည်းက ဆုံးသည့်တိုင်အောင် လက်က မချနိုင် တော့ပါ”

(ဦးပညောဘာသ၊ ဇမ္ဗူဒီပကျောင်းဆောင်၊ ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်။)

“ ကိုယ်တိုင်ရေးလျှင်တောင်မှ ဤမျှလောက် စေ့စပ်ချင်မှ စေ့စပ်မည်”

(မဟာစည်ဆရာတော်။)

ဤသည်တို့ကား အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ရေးသားပြုစုသော မဟာစည် ထေရုပ္ပတ္တိကိုဖတ်ရှုကြပြီး ထွက်ပေါ်လာသော ချီးကျူးသံတို့ပေတည်း။

ဘုရားအလောင်းတော် မဟောသဓပဏ္ဍိတသည် စူဠနိဗ္ဗာန်ဗျာကိတ်မင်းကြီး၏ နန္ဒာဒေဝီမိဖုရားကြီး၊ သမီးတော် ပဉ္စာလစန္ဒီမင်းသမီးတို့ကို ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီး နောက် ထည့်လိုက်ပြီးလျှင် နန္ဒာဒေဝီမိဖုရားကြီး ချောပုံ၊ လှပုံ၊ ညက်ညော တင့်တယ်ပုံ၊ ရှုချင်စဖွယ်ကောင်းပုံများကို ထုတ်ဖော်ချီးကျူးပြလိုက်ရာ မဟောသဓပဏ္ဍိတ၏ ချီးကျူးမှု ပြောင်မြောက်လှသောကြောင့် စူဠနိဗ္ဗာန်ဗျာကိတ်မင်းကြီးမှာ ပေါင်းဟောင်း သင်းဟောင်းဖြစ်သော နန္ဒာဒေဝီမိဖုရားကြီးကို အသစ်တဖန်ထပ်၍ ရှုလိုမြင်လိုစိတ်

တွေ့ မက်မက်မောမော ဖြစ်လာသည်ဟု ဥမင်ဇာတ်တော်တွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ယခု မျက်မှောက်ခေတ်၌လည်း အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ ဂုဏ်မြောက်အောင် ချီးကျူးနိုင်မှုကြောင့် ဖတ်ဖူးပြီးသားဖြစ်သော မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျမ်းစာများကို အသစ်တစ်ဖန်ထပ်မံ၍ ဖတ်ရှုလိုစိတ်တွေဖြစ်လာကြသော ပုဂ္ဂိုလ် များကို တွေ့ရပြန်ပါသည်။ အမှတ်တမဲ့ဆိုလျှင် သို့မဟုတ် သတိထား မကြည့်မိပါလျှင် အချို့ဂုဏ်မြောက်မြားစွာသည် တကယ်ရှိနေပါလျက် မထင်မပေါ် ငုပ်သလိုဖြစ်နေ တတ်ပေသည်။ သတိပြုကြည့်ရှုလေ့လာတတ်သူတို့ ကြည့်ရှုလေ့လာပြီဆိုလျှင် သတိမထားမိတတ်သူတို့ မမြင်နိုင်သောဂုဏ်များမှာ အထင်အရှား ပေါ်ထွက်လာတော့ သည်။ ထိုအခါ သတိမထားမိသူတို့ မမြင်ခဲ့သော ငုပ်ကွက်များကို အသစ်တဖန် ထပ်မံရှာဖွေ ကြည့်ရှုလိုစိတ်များ ဖြစ်လာရမည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်လေသည်။

အထူးသဖြင့် ထေရုပ္ပတ္တိကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် ကျေနပ်တော်မူ သည်ကို သိရှိရသဖြင့် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသအား ရေးသားပြုစုရန် တိုက်တွန်းခဲ့ သော မိမိ၏ကြိုးပမ်းချက်မှာ အောင်မြင်ထမြောက်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါ၏။

ကျဉ်းမြောင်းနေသေးသည်

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိမှာ အကိုင်ရ၊ အဖတ်ရခက်သော သာသနာဝင် ကျမ်းစာအုပ်ကြီးထဲ၌ အခြားအတ္ထုပ္ပတ္တိများနှင့် ရောပြွမ်းကိန်းအောင်းနေသဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းနေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိပါသော သာသနာဝင် စာအုပ်ကြီးမှာလည်း အခြေအနေအရ အုပ်ရေ (၂၀၀၀)နှစ်ထောင်သာ ရိုက်နှိပ်ထုတ် ဝေနိုင်ခဲ့သည်။ မဟာစည်ပရိသတ်နှင့်စာလျှင် အုပ်ရေနည်းပါးလှသည်။ သို့ဖြစ်၍ အားမရနိုင်အောင်ရှိခဲ့စဉ် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟ အဖွဲ့ချုပ်ကြီး က မဟာစည်ပဋိပတ္တိသာသနာဝင် ကျမ်းစာအုပ်ကြီး၌ ပါဝင်ခဲ့သော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကို ပထမပိုင်းအနေဖြင့် သီးခြား စာအုပ် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိရန် စီစဉ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရပါသောကြောင့် လွန်စွာမှပင် နှစ်ထောင်း

အားရဖြစ်မိပါတော့သည်။

ဤ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိကို မြန်မာစာဖတ် ဗုဒ္ဓသာသနာ ဝင်ပရိသတ်တို့ ဖတ်ရှုရန်မျှလောက်သာ မရည်ရွယ်ဘဲ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား လူမျိုး အစားစားတို့ပါ ဖတ်ရှုနိုင်သည့်တိုင်အောင် ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်ကြီးက ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေဟု ပတ္တနာပြုရင်း ဤနိဒါန်းကို တစ်ခန်းရပ်လိုက်ပါသည်။

ဝက်လက်မစိုးရိမ် ဦးတိဿ

ကောဇာ-၁၃၄၀-ပြည့်၊ တော်သလင်းလ

သာသနာ-၂၅၂၂

၂၄-၉-၇၈

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထေရုပ္ပတ္တိ

မဟာစည်ထေရဂုဏောယ-ဘာဝိတန္တရုပ္ပဂေါ။
ကသံ ထေရာပဒါနံ တံ၊ သုဘံ ဘူတတ္ထသုစကံ။

စာတော်သော ကိုရင်ကြီး

စာဝါချိန် နောက်ပိုင်းဖြစ်၍ ဆိပ်ခွန်ရွာ သူကြီးကျောင်း၌ စာဆိုသံကို ကြားနေရ၏။ “စာဆိုသည်” ဟူသည်မှာ ဆရာက ချပေးသောအနက်ကို တပည့်က လိုက်၍ ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ ဆရာတစ်ခွန်း တပည့်တစ်ခွန်း ဆိုရသည်။ သို့သော် ယခု သူကြီးကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပရမ၏ စာဝါ၌ကား စာဆိုသူ၏ အသံကိုသာ များစွာကြားရ၍ ဆရာ၏အသံကို တစ်ခါ တစ်ခါမှသာ ကြားရသည်။ စာဆိုသူသည် နှုတ်အာ ရှင်းရှင်းဖြင့် ဆိုလေရာ ဘေးမှ နားထောင်ရသူတို့အဖို့ အလွန်သာယာ နာပျော်ဖွယ် ဖြစ်လျက် ရှိ၏။ “သိန္ဓောမြင်း စိုင်းနှင်သကဲ့သို့” ဆိုသော ဥပမာမျိုးနှင့် ကိုက်ညီလျက် ရှိတော့သည်။ စာဆိုသံကို ကြားရသဖြင့်ပင် စာဆိုသူမှာ စာဆိုကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း သိသာလေသည်။

တက်နေသောစာဝါကို ကြည့်လျှင် စာဆိုသူကို ပို၍ အံ့ဩကြမည် ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ- ဆရာတော် ဦးပရမ ပို့ချနေသော စာဝါမှာ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာနှင့် ယင်း၏ အဖွင့် မူလဋီကာ ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဟူသည်မှာ အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသော လေးနက်လှသည့် တရားတော်ကို ဖွင့်ပြသည့်ကျမ်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာကိုယ်၌ကပင် ခက်ခဲလျက် ရှိ၏။ ထိုအဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ပြသည်ဆိုသော မူလဋီကာသည်ကား အဋ္ဌကထာထက်ပင် ခက်ခဲသောကျမ်း ဖြစ်၏။ ပါဠိစာပေတွင် အခက်ခဲဆုံးကျမ်းဟု အသိအမှတ်ပြုထား

ကြသော ကျမ်းဖြစ်၏။ ဖွင့်ဆိုရေးသားရာတွင် စကားပိုမသုံး စကားလုံး တိကျလှ၏။ စာရေးကျစ်လစ်သဖြင့် အဖွင့်ဆိုသော်လည်း အဋ္ဌကထာလောက်ပင် စာနေမများ၊ အဓိပ္ပါယ် နက်နဲရသည့်အထဲတွင် စာနေပါ ခက်ခဲလှသောကြောင့် ၂-ထပ်ကွမ်း ခက်ခဲသောကျမ်း ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ခက်ခဲလှသော နာမည်ကြီးကျမ်းတို့ကိုပင် ဆရာ၏အထောက် အနည်း ငယ်မျှဖြင့် သွက်လက်စွာ စာဆိုနိုင်သူမှာ သာမညဉာဏ်ရှင် မဟုတ်ကြောင်းကို သိနိုင် လောက်သည်။

ထို့ထက် သာ၍ အံ့ဩစရာ ကောင်းသည်ကား စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန်းကြီးလည်း မဟုတ်၊ ရဟန်းငယ်လည်း မဟုတ်ဘဲ ရှင်သာမဏေတစ်ပါး ဖြစ်နေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ၁၉-နှစ်အရွယ် ကိုရင်ကြီး အဖြစ်ဖြင့်ပင် ဤမျှ နက်နဲခက်ခဲသော ထိပ်ဆိုသည့်ကျမ်းမျိုး ကို ချောမောပြေပြစ်စွာ ဆိုနိုင်သည့်စွမ်းရည်ကား ရှာမှရှား ဖြစ်တော့သည်။ ဤစွမ်းရည် မျိုး ရှိသူကား တစ်ထောင်လည်း တစ်ယောက်မရှိ၊ တစ်သောင်းလည်း တစ်ယောက်မရှိ၊ ထွက်ပေါ်ရန် ခဲယဉ်းလှသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးပေတည်း။ ကိုရင်ကြီး စာဆိုသည်မှာ ချောမော သွက်လက်လှသဖြင့်ပင် အတူစာတက်ဖော် ၇-ပါး ၈-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးဖြစ်သော ဘုန်းကြီး ဦးနန္ဒိယက စာဆိုပြီး၍ ကျောင်းအောက်သို့ ဆင်းလာကြသောအခါ “ကိုရင်ကြီး၊ နိဿယများ ကြည့်ထားသလား” ဟုပင် မေးယူရသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ “နိဿယကို ကြည့်ထားဖို့ မဆိုထားဘိ၊ နိဿယစာအုပ်ကိုပင် မမြင်ဖူးပါ” ဟု ကိုရင်ကြီးက ပြန်လျှောက် ထားသည်။ ကိုရင်ကြီး၏ ဉာဏ်စွမ်းရည်ကား အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

ဤကိုရင်ကြီးသည် “ဘုန်းကြီးစာ” ဟု ခေါ်သော ပိဋကတ် စာပေမှာသာ တော်သည် မဟုတ်၊ လောကီအတတ်ဖြစ်သော ဂဏန်းသင်္ချာ အတတ်၌လည်း တော်သည်ပင်ဖြစ်၏။ ဤအသက်မရောက်မီ ၁၆-နှစ်အရွယ်ကပင် ဂဏနဂမ္ဘီရခေါ် ဂဏန်းသင်္ချာစာအုပ်ကြီး ကို ဆရာမရှိဘဲ မိမိဘာသာ တွက်ချက်လေ့လာခဲ့ရာ တစ်လအတွင်းမှာပင် ထိုစာအုပ်ပါ တွက်ပုံနည်း အလုံးစုံကို နားလည်ခဲ့သည်။ အတွက်အချက်ပညာ ဆိုသည်မှာ လွယ်ကူသော ပညာမဟုတ်၊ ဆရာနှင့် သင်ယူသူများပင် ပင်ပန်းကြီးစွာ သင်ယူရသော ဘာသာဖြစ်၏။ ဤမျှခက်ခဲသော ဘာသာရပ်ကိုပင် စာအုပ်ကြည့်၍ လေ့လာရုံမျှဖြင့် တတ်မြောက် သည်ဆိုသည်မှာ အလွန်ပါရမီထူးသောကြောင့်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်ကို

ထောက်လျှင် ဤကိုရင်ကြီးသည် အခြားဘာသာရပ်များကိုလည်း ဤကဲ့သို့ ကြည့်ကာ ရှုကာ လေ့လာရုံမျှဖြင့်ပင် တတ်မြောက်မည်မှာ သေချာလှသည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုကြသောအခါ “အလုံးစုံသော လောကီပညာ လောကုတ္တရာပညာတို့ကို ကြားကာမျှ ကြည့်ရှုကာမျှဖြင့် တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်ရပါလို၏” ဟု ဆုတောင်းလေ့ရှိကြ၏။ ကိုရင်ကြီးသည် ရှေးရှေးဘဝတို့က ဤဆုမျိုး တောင်းခဲ့၍ ယခုဘဝ၌ ထိုဆုတောင်း ပြည့်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ဟန် တူပါပေတော့သည်။

ဤသို့ အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် ငယ်စဉ်ကပင် မိမိ၏ ထက်မြက်လှသော ဉာဏ်စွမ်းကို ပြခဲ့သော ကိုရင်ကြီးကား အခြားပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ယခုအခါ မြန်မာမဆံ့ ကမ္ဘာသို့ပင် နှံ့အောင် ကျော်ကြားတော်မူလျက်ရှိသော မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာပြည် သာသနာ၏ အားထားရာ မီးရှူးတန်ဆောင်သဖွယ်ဖြစ်သည့် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရား၏ အလောင်းအလျာတော် ဖြစ်ပါသည်။

ဆိပ်ခွန်ရွာ

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဇာတိရပ်မြေကား ရွှေဘိုမြို့အနောက် ခုနစ် မိုင်ခန့်ရှိ ဆိပ်ခွန်ရွာကြီး ဖြစ်လေသည်။ ရွှေဘိုမြို့ဟု ဆိုလိုက်လျှင်ပင် မြန်မာတို့၏ နောက်ဆုံး မင်းဆက်ဖြစ်သော ကုန်းဘောင်ဆက်၏ အစပြုရာ အောင်မြေမြို့ဟု သိပြီး ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ မှန်ပေသည် **“ဟိုခါယခေါင်း၊ ပြည်ကုန်းဘောင်က၊ ဘုန်းရောင်ထင်ရှား၊ လောင်းဘုရားနှင့် အများရဲဘော်၊ ခြောက်ကျိပ်ကျော်တို့ တိုင်းပေါ်ဇွေ၊ ခေတ်သစ်ထူသို့”** ဟူသော လင်္ကာနှင့်အညီ အလောင်းဘုရားဟု ကျော်ကြားသော ဦးအောင်ဇေယျသည် ရွှေဘိုမြို့ကို ဗဟိုပြု၍ တည်ရှိသော ရပ်ကွက် ရပ်ရွာများမှ ခြောက်ကျိပ်ကျော်မျှသော ရဲဘော်တို့ကို ရွေးချယ်၍ အင်းဝမင်းဆက် ပြတ်သဖြင့် ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပြန်လည်စည်းရုံးကာ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်ကို ထူထောင်ခဲ့၏။ ယခုအခါ၌ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု စစ်စစ်ဆိုင်ရာ အနုပညာ အမွေ ပစ္စည်းများသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်မှ အကျန်အကြွင်းများပင် ဖြစ်၏။ ကုန်းဘောင်မင်းဆက်သာ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါမူ ယနေ့ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုသည် မည်သို့သော အသွင်ကို ဆောင်လေမည်ဟု ပြောပြခြင်းငှာ တတ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ယနေ့ ဆိပ်ခွန်ရွာကြီးသည် ရွှေဘိုမြို့၏ အရံကျေးရွာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဦးအောင်ဇေယျ ရွှေဘိုမြို့ကိုတည်စဉ်ကလည်း အရံကျေးရွာများတွင် တစ်ရွာအပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ဦးအောင်ဇေယျသည် မြို့တော် လေးဆယ့်ခြောက်ရပ်ခေါင်းတို့ကို ဘွဲ့အမည် ပေးသောအခါ ဆိပ်ခွန် ရွာခေါင်းကို “ဓမ္မသူရံ” ဟူသော ဘွဲ့ကို ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ရွှေဘိုမြို့တည်သောအခါ အရံကျေးရွာတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်ကို ထောက်လျှင် ဆိပ်ခွန်ရွာသည် ရွှေဘိုမြို့ မတည်မီကပင် ရှိခဲ့သော ရွာဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ရှေးကရွာတို့၏ တိုးပွား ကျယ်ပြန့်မှုသည် ယခုအခါမှာလောက် မမြန်ရကား ထိုစဉ်ကပင် ဆိပ်ခွန်ရွာမှာ ရွာကြီး ဖြစ်ဟန်တူသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား ဖွားမြင်လာသည့်အခါဆီ၌ ရွာကြီးတစ်ရွာ ဖြစ်နေပြီမှာ ထင်ရှားပါသည်။ ထိုအခါ၌ ဆိပ်ခွန်ရွာမှာ ရွာမက မြို့မကျ ရွာကြီးတစ်ရွာ ဖြစ်နေကြောင်းကိုလည်း မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားက ဝိပဿနာရူနည်း ကျမ်း နိဗ္ဗာန်တွင် **“ဆိပ်ခွန်ရွာဟု သညာထင်ပေါ် ဝေးနီးကျော်၍ မြို့ခေါ်လုနီး အကြင်နိဗ္ဗာန်ရွာကြီးသည်”** ဟူသော စကားဖြင့် မှတ်တမ်း တင်တော်မူခဲ့ပါသည်။ အိမ်ခြေအားဖြင့် ထိုစဉ်က ၇၀၀-သို့မဟုတ် ၈၀၀-လောက်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းမိကြောင်းကိုလည်း မဟာစည် ဆရာတော်က အမိန့်ရှိဖူးပါသည်။ ယနေ့ ဆိပ်ခွန်ရွာမှာမူ အိမ်ခြေ ၁၂၀၀-ခန့် ရှိနေပြီး ရွာအနီးရှိ အင်ကြင်းတောမြတ်စွာဘုရား (စေတီတော်ကြီး) ကြောင့် လည်းကောင်း၊ မဟာစည်ဆရာတော်ကြောင့်လည်းကောင်း ဝေးနီးကျော်နေပြီဖြစ်သော ရွာကြီးတစ်ရွာ ဖြစ်ပါတော့သည်။

မယ်တော်-ခမည်းတော်များ

အဆိုပါ ဆိပ်ခွန်ရွာကြီးသည် ရွှေဘိုမြို့၏ အရံကျေးရွာဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ စီးပွားရေးအတွက် အားထားရသော ရွာကြီးဖြစ်၏။ ရွာ၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဆည်များ၊ ကန်များပေါများ၍ ကာဘိုး တူးမြောင်းရောက်သော အရပ်ဖြစ်သဖြင့် ယင်းတို့ကို အကြောင်းပြု၍ စပါး၊ ပြောင်း၊ ပဲစသော ကောက်ပဲသီးနှံများ ထွက်ရာလည်းဖြစ် သည့်ပြင် စိမ်းညိုသာယာသည့် လယ်ယာ၊ ဥယျာဉ်၊ သစ်ပင်များစွာတို့ တည်ရှိရာလည်း ဖြစ်၍ မွေ့လျော်ဖွယ် ကောင်းသော ရွာကြီးလည်း ဖြစ်၏။ ချည်ပါထည်ဟု နာမည်ကြီး သော အဝတ်အထည်များ ထွက်ရာလည်း ဖြစ်၍ ရွှေဘိုနယ်၏ ရက်ကန်းမြို့ကလေး ဟုပင် ထင်ရှားနေသော ရွာကြီးဖြစ်၏။

မဟာစည်ဆရာတော်၏ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့မှာ ထိုဆိပ်ခွန်ရွာဇာတိများ ဖြစ်ကြ၏။ အမည်များမှာ ဦးကံတော် ဒေါ်အုပ် တို့ဖြစ်၏။ ကျေးလက်ထုံးစံအတိုင်း လယ်ယာလုပ်ကိုင်၍ အသက်မွေးကြသူများဖြစ်၏။ ရှေးအခါက တစ်ယောက်ထွက်၍ အလုပ်လုပ်လျှင် တစ်အိမ်သားလုံး စားလောက်သောခေတ်ဖြစ်ရာ ဦးကံတော် ဒေါ်အုပ် တို့သည် ကြေးရေတတ်များဟု မဆိုနိုင်စေကာမူ မိမိတို့ တစ်ဝမ်းတစ်ခါး အတွက် မပူမပင် ရဘဲ မတောင့်မတ မကြောင့်မကြ နေနိုင်သောသူများ ဖြစ်ကြပေသည်။

မယ်တော်ကြီးကို ငယ်ရွယ်သူများက အဖွားအုပ်ဟု ခေါ်ကြ၍ အချို့ကလည်း ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဒေါ်ရွှေအုပ်ဟု ခေါ်ကြကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယ ထိုနိဂုံး၌ ဆရာတော်က ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ နောက်မှ ခေါ်ကြသော ထိုအမည်တို့ကို စွဲ၍ မယ်တော်ကြီး၏ အမည်ရင်းသည် ဒေါ်ဖွားအုပ် (သို့မဟုတ်) ဒေါ်ရွှေအုပ် ဖြစ်သည် ဟု အမှတ်အယူ လွဲမည်ကြောင့် ယင်းသို့ ဖော်ထုတ်ခဲ့ဟန် တူပါသည်။ ဆရာတော်သည် အမှန်ကို နှစ်သက်တော်မူသည့် အားလျော်စွာ မယ်တော်ကြီး၏ အမည်မှန်ကို ဖော်ထုတ် တော်မူခဲ့သလို ခမည်းတော် မယ်တော်တို့၏ အလုပ်အကိုင်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ရိုးရိုးပင် ဆိုလတံ့အတိုင်း အမိန့်ရှိဖူးပါသည်။

ဒကာကြီးတို့ အလုပ်အကိုင်ကတော့ လယ်ယာ အလုပ်အကိုင်ပါပဲ။ သူတို့ ပိုင်တဲ့ တစ်တုံးထွန်လောက်ရှိတဲ့ မြေမှာ ကိုယ်တိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြတာပါပဲ။ တစ်တုံးထွန်ဆိုတာ ထွန်တုံးတစ်တုံးနဲ့ ထွန်နိုင်လောက်တဲ့မြေပဲ။ ယခုခေတ် အနေနဲ့ ဆိုရင် ၁၂-ဧကလောက် ရှိမယ်ထင်တယ်။

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ခမည်းတော် ဦးကံတော် မယ်တော် ဒေါ်အုပ် တို့မှ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၃-ရက်၊ (၂၉-၇-၁၉၀၄) သောကြာနေ့ နံနက် ၃-နာရီခန့်အချိန်တွင် ဖွားမြင်တော်မူသော ဒုတိယမြောက် သားရတနာ ဖြစ်တော်မူ သည်။ ဦးကံတော် ဒေါ်အုပ်တို့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်အပြင် သား ၃-ယောက်၊ သမီး ၃-ယောက် ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် အားလုံး သားသမီး ၇-ယောက်ဖြစ်သည်။

သားသမီးတို့တွင် အကြီးဆုံးမှာ ဦးတင်ဖြစ်၏။ အသက် ၂၈-နှစ်တွင် အနိစ္စ ရောက်ခဲ့သည်။ ဦးတင်၏အောက် ဆရာတော်ဖြစ်၍ ဆရာတော်အောက် ဒေါ်ခင် ဖြစ်၏။ ဒေါ်ခင်လည်း ၁၆-နှစ်လောက်တွင် ဆုံးသည်။ သူ့နောက်တွင် ဦးမှင်၊ ဦးဘရင်၊ ဒေါ်သင်-ဟု ၃-ယောက် (၂၀-ကျော်မှာ ဆုံးကြသည်)ဖြစ်၍ အငယ်ဆုံးမှာ ဒေါ်စပ် ဖြစ် ၏။ ဒေါ်စပ်သည် ၁၃၃၃-ခုနှစ် (အသက် ၅၀-ခန့်) တွင် ပျက်စီးသည်။ ထိုသားသမီးတို့တွင် ဦးတင်၊ ဒေါ်သင်၊ ဒေါ်စပ်တို့မှာ အိမ်ထောင်ရှိခဲ့ကြ၍ ဒေါ်စပ်မှာ သား ၃-ယောက်၊ သမီး ၃-ယောက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ ယနေ့တိုင် အသက်ရှင်လျက် ရှိကြသည်။

ဆရာတော်၏ မွေးချင်းများကိုကြည့်လျှင် မည်သူမှ အသက်ရှည်သည်ဟု မဆို နိုင်ပေ။ မယ်တော်ကြီးလည်း ၁၂၈၆-ခုနှစ်၊ အသက် ၄၄-နှစ်တွင် ဆုံးသည်ဟု ဆိုသဖြင့် အသက်မရှည်ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ခမည်းတော်ကြီး တစ်ယောက်သာ အသက် ၇၈-နှစ်အထိ နေသွားရသည်။ ဆရာတော်သည် ယခုအသက် ၇၀-နီးပါး ရှိနေပြီ ဖြစ်၏။ ကျန်းမာရေးမှာလည်း အရွယ်နှင့်စာလျှင် ကောင်းသည်ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ သာတ္တကသမ္ပဇဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တတ်ကျွမ်းသော သမားတော်ကြီးများ၏ ညွှန်ကြား ချက်ကို လိုက်နာ၍လည်းကောင်း၊ သီတင်းသုံးတော်မူလျက်ရှိသဖြင့် ဆရာတော်သည် ခမည်းတော်ကြီး၏ အသက်ကို မိရုံမျှမက ခမည်းတော်ကြီးထက် များစွာပင်ပို၍ သက်တော် ရှည်လိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ဆရာတော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေရန် လည်း ဆန္ဒပြုအပ်ပါသည်။

သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်၏ အစ်ကိုနှင့် ညီ၊ နှစ်မများ၏ နာမည်များကို ကြည့်လျှင် ဦးတင်၊ ဒေါ်ခင်၊ ဦးမှင်၊ ဦးဘရင်၊ ဒေါ်သင်ဟု အင်ကာရန်ဖြင့် အမှည့်များသည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်၏။ သို့ကြောင့် ဆရာတော်အလောင်းအလျာ သားသူငယ်ကိုလည်း အင်ကာရန် ရှိသော နာမည်ကိုပင် မှည့်ခဲ့လိမ့်မည်ဟုပင် ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။ ထူးခြား သည်မှာကား ဆရာတော်၏ ငယ်မည်သည် နောင်အခါ ဆရာတော်ကို အလွန်ကြည်ညို၍ ယခု သီတင်းသုံးရာဖြစ်သည့် သာသနာ့ရိပ်သာကြီးကို အုပ်ချုပ်တော်မူရန် လွှဲအပ်လတ္တံ့ ဖြစ်သော သူဌေးကြီး၏အမည်နှင့် ထပ်တူ ဖြစ်နေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ တိုက်ဆိုင်မှု

ဟုဆိုလိုက ဆိုနိုင်ပါ၏။ သို့သော် ဤအမည်ကိုမှ မှည့်မိခြင်းမှာ နောင်အခါတွင် ဖြစ်လတ္တံ့သော အကြောင်းခြင်းရာ၏ ရှေးပြေးနိမိတ် တစ်ခုပင်ဟု ဆိုလျှင်လည်း ငြင်းဆိုမည့်သူ ရှိမည်မဟုတ်ဟု ထင်ပါသည်။

ဆရာတော်အလောင်းအလျာ ၆-နှစ်သား အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ကျေးလက် ထုံးစံအတိုင်း ပညာသင်ကြားရန် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ အပ်နှံကြလေသည်။ မှန်ပေသည်။ လောကဓာတ်ပညာ မထင်ရှားမီ ရှေးအခါက ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများသည် မြန်မာလူမျိုးတို့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေး၊ လောကုတ္တရာပညာပါ ဖြန့်ဖြူးရာ ဌာန ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှ သင်ပေးလိုက်သော ပညာဖြင့်ပင် ဘဝရပ်တည်မှုကို ပြုနိုင်ရုံမျှမက များကြီးမတ်ရာ သေနာပတိစသော ရာထူးကြီးတို့သို့ပင် တက်လှမ်းနိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ရှေးက ပညာရှိ၊ ရာထူးရာခံရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ သည် ဘုန်းကြီးကျောင်းထွက်ချည်း ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ ဆရာတော်အလောင်းအလျာကို ကျောင်းအပ်ချိန်၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လောကဓာတ်ပညာ အသင့်အတင့် ထွန်းကားပြီဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ယခုခေတ်မှာလို တောရွာများ၌ စာသင်ကျောင်းများ မထွန်းကားသေးရကား ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကပင် ရွာသူရွာသားတို့၏ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ပညာရေး ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ် နားလည်ရေး၊ ထိန်းသိမ်းရေးတို့ကို တာဝန်ယူခဲ့ကြ ရသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာတော် အလောင်းအလျာကို ကျောင်းအပ်မည် ရှိသောအခါ ဆိပ်ခွန်ရွာ၊ ပျဉ်းမနားကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအာဒိစ္စထံ အပ်နှံကြရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဆရာတော်အလောင်းအလျာ သူငယ်သည် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအာဒိစ္စ အထံမှာပင် သူငယ်တို့ တတ်သင့်တတ်ထိုက်သော အရေးအဖတ် စသည်တို့ကို သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့သည်။

၁၂-နှစ်သားအရွယ်တွင် ငယ်ဆရာ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအာဒိစ္စထံမှာပင် ရှင်သာမဏေ အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ သာမဏေဘွဲ့ကိုလည်း ဘွဲ့ခံပုဂ္ဂိုလ်၏ အဆင်းအင်္ဂါနှင့် လိုက်လျောစွာ “ရှင်သာဘန” ဟု ပေးတော်မူလေသည်။ မှန်ပေသည်။ ဆရာတော်သည် ရွှေဘိုနယ် ဇာတိ ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အရပ်အမောင်း မြင့်တော်မူသည်။ အရပ်အမောင်းနှင့် လိုက်အောင် လက်၊ ခြေစသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကလည်း ရှည်သွယ် ပြည့်ဖြိုးကြသည်။ ဉာဏ်ကောင်းသူတို့၏ အထိမ်းအမှတ်ဟု သမုတ်အပ်သော

ကားသောနားရွက်လည်း ရှိတော်မူသည်။ (၁၉၅၄-ခုနှစ်၊ ဧပြီ မေလတွင် ထုတ်ဝေသော Sangayana Souvenir စာစောင်၌ ပါသောပုံတွင် ကားသောနားရွက်မှာ သာ၍ ထင်ရှားသည်) ကုန္ဒိတော်မှာလည်း လုပ်ယူရသည့် ကုန္ဒိမျိုးမဟုတ်ဘဲ အတွင်းသမာဓိဓာတ်ခံကြောင့် ပင်ကိုယ်ပကတိ တည်ငြိမ်သော ကုန္ဒိတော်ဖြစ်၍ စကားပြောရာ၌ လည်းကောင်း၊ သွားရာ လာရာ၌လည်းကောင်း သိမ်မွေ့တော်မူသည်။ လူ့ဆိုသည်မှာ ငယ်စဉ်က ပါလာသော အလေ့ကို ဖျောက်နိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ယနေ့တွေ့ရသော ဆရာတော်၏ ကုန္ဒိနှင့် သွားမှုလာမှုကို ရှု၍ ငယ်စဉ်ကလည်း ဤအခြေအနေနီးပါးပင် ရှိခဲ့လိမ့်မည်ဟု မှန်းဆနိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပင်ကိုယ်ရုပ်ရည်ရော ကုန္ဒိပါ တင့်တယ်သပ္ပာယ်သော ဆရာတော်အလောင်းအလျာ ကိုရင်ကို ပေးလိုက်သော တင့်တယ်သပ္ပာယ်သူဟု အနက်ထွက်သော ရှင်သောဘန ဟူသောဘွဲ့မှာ နာမည်နှင့်နာမည်ရှင် လိုက်လျောလှသဖြင့် အန္တတ္ထစစ်စစ်ဖြစ်သည်ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင်လည်း ယခုအခါတွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာတော်၌ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်ဂုဏ်တို့ဖြင့် လွန်စွာ တင့်တယ်လျက်ရှိနေရာ ဤသို့ သာသနာတော်၌ တင့်တင့်တယ်တယ် ဖြစ်မည့်အရေးကိုပင် မျှော်တွေး၍ **“ရှင်သောဘန”** ဟူသောဘွဲ့ကို ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက ပေးခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။ မည်သည့်ရူထောင့်မှ ကြည့်သည်ဖြစ်စေ **“ရှင်သောဘန”** ဟူသော ဘွဲ့အမည်မှာ အန္တတ္ထချည်းပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ကိုရင်သောဘနသည် ကိုရင်ဘဝသို့ ရောက်ပြီးနောက် ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ကို သင်ယူရသည်။ ကိုရင်၏ ဉာဏ်ထက်မြက်ပုံကို သိရသဖြင့် ဆရာဘုန်းကြီးသည် ကိုရင်သောဘနအား သဒ္ဒါအခြေခံ မရှိဘဲပင် ဝိနည်း ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာကို ချပို့ပေးတော်မူသည်။ ထို့နောက်မှ သဒ္ဒါ၊ သင်္ဂြိုဟ် စသော စာတို့ကို သင်ယူစေသည်။

ရှေးအခါက စာတက်သော တပည့်သည် နိဿယ ကိုင်ရရိုး ထုံးစံမရှိခဲ့။ ဆရာသမားများကလည်း တပည့်များ နိဿယ ကိုင်သည်ကို ခွင့်မပြုလိုခဲ့ကြပေ။ တပည့်များ ပေါ့မည်ကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့သော် ရှင်သောဘနကား သဒ္ဒါကြီး တက်သော အခါ နန်းကျောင်းနိဿယ၊ ဒက္ခိဏဝန်နိဿယ နှစ်စောင်လုံးကိုပင် ကိုင်တွယ်ကြည့်ရ၍

သဒ္ဒါရုပ်တွက်ပုံနှင့် သဒ္ဒါဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ်များ၌ ကျွမ်းကျင်အောင် အားထုတ်ခဲ့သည်။ ပိုင်နိုင်အောင် လေ့လာခဲ့သည်။ နျာသ၊ ရူပသိဒ္ဓိစသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့ကိုလည်း ဤနည်းဖြင့်ပင် လေ့လာ၍ အခြားသူများအား ချပို့ပေးနိုင်သည်အထိ ပေါက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဋီကာကျော်ကျမ်း တက်စဉ်ကမူ ရှင်သောဘန၏ဉာဏ်မှာ သာ၍ ထင်ရှားခဲ့ပြန်သည်။ ကိုရင်သည် စာဆိုရင်းပင် ဋီကာကျော်ကို နှုတ်တက်ရနေခဲ့သဖြင့် အာဂုံပင် ဆောင်ထား ခဲ့သည်။

ကိုရင်သောဘနသည် ကျက်ဉာဏ်သာ ကောင်းသည်မဟုတ်၊ သဘောဉာဏ် လည်း စူးရှထက်မြက်လှသည်။ ၁၆-နှစ်အရွယ်က ဂဏနဂမ္ဘီရခေါ်သော ဂဏန်းစာအုပ်ကြီးကို မိမိဘာသာ လေ့လာတွက်ချက်ခြင်းဖြင့် တစ်လအတွင်းမှာပင် ပေါက်ရောက်နားလည်ခဲ့ သည့် အကြောင်းကို ထေရုပ္ပတ္တိအစ၌ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရော၊ လုံ့လဝီရိယပါ ရှိသူဖြစ်သဖြင့် ကိုရင်သောဘနသည် ကိုရင်ဘဝဖြင့်ပင် အထက်တန်း ကျသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို လေ့လာ သင်ယူနိုင်ခဲ့လေသည်။

ကျောင်းပြောင်းရခြင်း

ကိုရင်သောဘန အသက် ၁၇-နှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ကျောင်းပြောင်းရရန် ဖြစ်လာသည်။ ငယ်ဆရာဖြစ်သော ဘုန်းကြီးဦးအာဒိစ္စသည် ထိုနှစ်၌ လူဝတ်လဲ သွားလေသည်။ မိမိအားကိုးစရာ ဆရာ မရှိတော့သည့်အတွက် ကိုရင်သောဘန သည် ချည်ပါမြောက်ရွာ ရွှေသိမ်တော်ကျောင်းတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေရသည်။ ထိုအခါ ထိုကျောင်းတိုက်၏ နာယကဖြစ်သော မြောင်းကြီးဆရာတော် ဦးအာစရထံ၌ သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ ခေါ် သဒ္ဒါငယ်ကျမ်းကို သင်ယူခဲ့သည်။ ဆိပ်ခွန်ရွာ အင်ကြင်းတောတိုက် သူကြီးကျောင်းသို့ စာချဆရာတော် ဦးပရမကို ပင့်လာသောအခါ အင်ကြင်းတောတိုက် သူကြီးကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပရမထံသို့ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ရလေသည်။

ဆိပ်ခွန်ရွာကြီး၏ အနောက်မြောက်ယွန်း တာ ၄၀၀-ခန့် အကွာတွင် နာမည်ကျော် အင်ကြင်းတောစေတီကြီး ရှိလေသည်။ ထိုအင်ကြင်းတော စေတီတော်မြတ်ကား သမိုင်းအဆိုအရ သီရိဓမ္မာသောကမင်း၊ နရပတိစည်သူမင်း၊ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး

စသော ရှေးမင်းများ အဆင့်ဆင့် တည်ထားပြုပြင် ကိုးကွယ်ခဲ့သော ပွဲတော်ရ စေတီတော်ကြီး ဖြစ်၏။ ပွဲတော်ရက်မှာ တန်ခူးလဆန်း ၈-ရက်မှ တန်ခူးလပြည့်နေ့အထိ ဖြစ်လေသည်။ ပွဲတော်ချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ဘုရားဖူးများ၊ ဈေးသည်များ၊ ဈေးဝယ်များ စုဝေးလာရောက်ကြသဖြင့် အလွန်စည်ကားလေသည်။ တောသုံး မြို့သုံး လူသုံးကုန် ပစ္စည်းမှန်သမျှ ထိုဘုရားပွဲဈေးတွင် လိုရာရနိုင်သည် ဟူ၍ပင် အဆိုရှိသည်။

ထိုအင်ကြင်းတော စေတီတော်မြတ် အနီးတွင် ရှေးအခါမှစ၍ ကျောင်းများရှိခဲ့ ကြသည်။ ထိုကျောင်းများကို တစ်တိုက်တည်းအဖြစ်ဖြင့် အင်ကြင်းတောတိုက်ဟု ခေါ်သည်။ ယခုအခါ နာမည်ကျော်နေပြီးဖြစ်သော မဟာစည်ကျောင်းလည်း တစ်ကျောင်းအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါကမူ ထိုကျောင်းကို မဟာစည်ကျောင်းဟု မခေါ်။ ကျောင်းထိုင်သော ဘုန်းကြီးများ အမည်ဖြင့်သာ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ သူကြီးကျောင်း ကား မဟာစည်ကျောင်း၏ အနောက်မြောက်ဘက်နားတွင် ကပ်လျက်ရှိသည်။ ရှေးကျောင်းဟောင်း ဖြစ်သော်လည်း သူကြီးက ပြုပြင်ဆောက်လုပ်သောကြောင့် သူကြီးကျောင်းဟု တွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဤသူကြီးကျောင်းသည်ပင် ရှင်သောဘန ရဟန်း ၄-ဝါ ရသည်အထိ နေထိုင်ခဲ့ရာကျောင်း ဖြစ်လေသည်။ သူကြီးကျောင်း ဆရာတော် အထံမှာပင် ကိုရင်သောဘနသည် ပရိယတ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်တို့ကို ဆက်လက်လေ့လာ အားထုတ်ခဲ့သည်။ အထူးအားဖြင့် ၁၉-နှစ်အရွယ် သာမဏေ ဘဝဖြင့် သာမန်ရဟန်းများပင် မချဉ်းကပ်ဝံ့သော သမ္မောဟဝိနောဒနီ-အဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာကျမ်းကြီးကို လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။

ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်ခြင်း

အသက် ၁၉-နှစ် ကျော်လာသောအခါ ကိုရင်ကြီး ရှင်သောဘနအဖို့ ဘဝနှင့်စပ်၍ အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုချရန် အချိန်ရောက်လာလေသည်။ မိမိသည် သာသနာ့ဘောင်မှာနေ၍ စာပေကို အတန်သင်ပြီးပြီ၊ အခြားသူတို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ သင်ယူရသည့်စာများကို မိမိက နှစ်အနည်းငယ်ဖြင့်ပင် ပေါက်ရောက်အောင် သင်ယူနိုင် ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် မိမိသည် ဉာဏ်စွမ်းဉာဏ်စ ရှိသူဖြစ်၏။ ဤအစွမ်းအစကို အသုံးချ၍ လူ့ဘောင်စီးပွားရေး စသော လုပ်ငန်းတို့ကို လုပ်လျှင်လည်း မိမိသည် ကြီးပွားထွန်းကား

မည်မှာ သေချာသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေကိုလည်း အတော်အတန် လေ့လာပြီးဖြစ်၍ လူ့ဘောင်မှာ ဆိုလျှင် ဘာသာရေး ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝသူပင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် လူ့ဘဝမှာလည်း ဘာသာရေးကို လေ့လာနိုင်သည်ပင် ဖြစ်၏။ မိမိနှင့် ဆွေမျိုးတော်သော ဦးပဉ္စင်း ဦးစန္ဒိမာထံမှာ ချည်ပါရွာ ရွှေသိမ်တော် ကျောင်းတိုက်၌ နေစဉ်က သင်ယူထားသော အင်္ဂလိပ်စာကလည်း သင်လက်စရှိနေသည်။ လူ့ဘောင်မှာဆိုလျှင် ထိုအင်္ဂလိပ်စာကို အလိုရှိသလောက် ဆက်လက်၍ သင်ယူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခု လူ့ဘောင်သို့ ပြန်သွားမည်လော?

မိမိသည် ဗုဒ္ဓစာပေကို အတော်အတန် လေ့လာသင်ယူပြီးဖြစ်၍ သာသနာတော် ၏ အတိမ်အနက်ကို ရိပ်စားမိပြီး ဖြစ်နေပြီ။ သာသနာတော်၏အရသာ ရှင်ရဟန်းဘဝ၏ အရသာကိုလည်း နားလည်နေပြီး အရသာကောင်းတစ်ခုကို စားသုံးဖူးသူသည် ထိုအရသာကိုသာ တိုး၍တိုး၍ စားသုံးလိုသကဲ့သို့ မိမိလည်း အရသာ တွေ့စပြုနေပြီ ဖြစ်သော ဘုရားဒေသနာတော်များကို ဆက်လက် လေ့လာလိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်များကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးလိုသည်။ အထူးသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ ဟောကြားနည်းညွှန်ချက်တို့ကို လက်တွေ့ကျင့်ကြံလိုသည်။ တတ်နိုင်ပါလျှင် မိမိတို့နယ် တစ်ဝိုက်၌ အကျော်အမော် ဖြစ်တော်မူခဲ့သော သီးလုံးဆရာတော်ဘုရားကြီးလို ဖြစ်လို သော ဆန္ဒကလည်းရှိသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်များကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည် ဖော်လိုလျှင် သာသနာ့ဘောင်မှာ နေမှဖြစ်မည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းဘောင်သို့ တက်လှမ်း၍ သာသနာတော်မှာပင် ပျော်ပိုက်တော့မည်လော။

ဤအတွေးအခေါ် လမ်းဆုံသို့ ရောက်နေသော ရှင်သောဘန ချမှတ်ရမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ သူ့အတွက် အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်မည်မှာ ပြောစရာမလိုပါ။ သို့သော် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာရေးကိုကြည့်လျှင် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အနာဂတ် သာသနာအတွက် အလွန်အရေးပါ အရာရောက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်မည်ကိုပါ သိနိုင်ပါသည်။ အကယ်၍သာ ထိုစဉ်က ရှင်သောဘနသည် လူ့ဘောင်သို့ ပြန်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါလျှင် ယနေ့ သာသနာတော်သည် (အထူးသဖြင့် ပဋိပတ်သာသနာတော် သည်) လက်ရှိအခြေအနေမျိုးဖြင့် နေကောင်းမှ နေမည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ပါးသော

အခြေအနေဖြင့်သာ တည်နေရာသည်ဟု ခန့်မှန်း ပြောဆိုနိုင်ပါသည်။ သမိုင်းဝင် ဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ရပ်များ လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ဤနည်းနှင့်တူ တိုင်းပြည် အမျိုး ဘာသာ သာသနာအပေါ်၌ တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဖြင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသည်သာ ဖြစ်လေသည်။

ရှင်သောဘန မည်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့သည်ကို အထူး ရေးသားစရာ လိုမည်မထင်။ ယင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့်ပင် ရှင်သောဘနသည် အသက် ၁၉-နှစ်နှင့် ၄-လမျှရသော ၁၂၈၅-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်းမုန်းလပြည့်ကျော် ၄-ရက် (၂၆-၁၁-၁၉၂၃) တနင်္လာနေ့တွင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ တက်လှမ်း၍ ဦးသောဘန အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့လေ သည်။

ထိုစဉ်က ဆိပ်ခွန်ရွာအနီးရှိ ထန်းစင်ရွာ သုမေဓာတောရတွင် သုမေဓာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး သီတင်းသုံးတော်မူလျက် ရှိသည်။ ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးကား မဟာဗိုလ်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးသောဘန သည် အင်ကြင်းတောတိုက်ရှိ ဗဒ္ဒသိမ်တော်၌ ဂိုဏ်းချုပ် သုမေဓာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်နိမ္မလမထေရ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သူကြီးကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပရမစသော ကမ္မဝါဆရာတော်များနှင့် ၃၅-ပါးသော ကမ္မကာရက သံဃာတော်တို့၏ အဖိုးအမြောက်ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ ရဟန်းအဖြစ်သို့ တက်ရောက်ရာတွင် ဦးလေးဖြစ်သူ ဦးအောင်ဘော်-ဒေါ်သစ်တို့က ရဟန်းဒါယကာ အဖြစ် ခံယူချီးမြှောက် ကြသည်။

အရှင်သောဘနသည် ပရိယတ်၌သာ ဆန္ဒရှိသည်မဟုတ်။ ပဋိပတ်၌လည်း ဆန္ဒရှိ သည်။ ပဋိပတ်ကို လက်တွေ့ကျင့်သုံး၍ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်များ မှန်ကန် ကြောင်း ကိုယ်တွေ့ သိလိုသည်။ သို့သော် ပရိယတ် မပြည့်စုံသေး၍ တစ်ကြောင်း၊ ငယ်သေး၍ တစ်ကြောင်း ပဋိပတ်ဆန္ဒကို အသာထိန်းချုပ်၍ အခြေခံဖြစ်သည့် ပရိယတ်ကိုသာ ကြိုးကြိုးစားစား လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။ သူတစ်ပါးတို့အားလည်း တတ်သမျှ ပို့ချပေး ခဲ့သည်။ ဤသို့ ပရိယတ်ကို အားထုတ်နေစဉ်မှာပင် ပဋိပတ်၏ အောက်ခြေဖြစ်သည့်

သီလကို လုံခြုံအောင် ထိန်းမှု၊ ဓုတင် ကျင့်သုံးမှုတို့၌လည်း မေ့မေ့လျော့လျော့ မနေခဲ့ပေ။ ရဟန်းဖြစ်ပြီးစ လေးလအတွင်းမှာပင် ရုက္ခမူဓုတင်၊ ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်၊ ဧကာသနိကဓုတင်၊ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင် စသည်တို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့လေသည်။

ပရိယတ်စာပေကိုလည်း သူကြီးကျောင်းဘုန်းတော်ကြီး ဦးပရမအထံမှာပင် ဆက်လက်သင်ယူလေသည်။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ပေါက်သည်ထက် ပေါက်အောင် လေ့လာသည်။

ပထမပြန်စာမေးပွဲ ဝင်ခြင်း

အရှင်သောဘန ရဟန်းဖြစ်ပြီးစ အချိန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရဟန်းတော် လောက တွင် စာမေးပွဲခေတ်စားစ ပြုနေချိန်ဖြစ်၏။ စာမေးပွဲ အောင်ထားလျှင် စာတတ်သူဟု အများက အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ သာသနာတော်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတို့တွင်လည်း စာမေးပွဲ အောင်ထားမှုရှိလျှင် အကျိုးပြီးနိုင်သော လုပ်ငန်းများရှိသည်။ ရှင်းရှင်းဆိုရလျှင် စာမေးပွဲ အောင်ထားသူ၏ လုပ်ဆောင်ချက် ဟောပြောချက်တို့ကို အများက အလွယ် တကူ လက်ခံလိုက်နာ ယုံကြည်လေ့ ရှိကြသည်။ စာမေးပွဲအောင်ထားမှ အဆင့်အတန်း မီသည်ဟု အများက မှတ်ယူထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ အနာဂတ်သာသနာရေး ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်တို့တွင် ပိုမို၍ ထိရောက်မှု ရှိစေရန် အရှင်သောဘနသည် ၁၂၈၆-ခုနှစ် ရဟန်းဝါ မရမီမှာပင် အဖိုးရပထမငယ်တန်းကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုလေသည်။ မည်သည့် ပုစ္ဆာများကို မေးတတ်သည်ဟုပင် မကြားဖူးသော်လည်း မိမိသည် ပထမငယ် အဆင့်တန်း မကသော စာပေတို့ကို ပေါက်ရောက်ပြီး ဖြစ်သည့်ပြင် အခြားသူများအား ပို့ချပေးနေသဖြင့် အလွယ်တကူပင် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။

ရဟန်း ၁-ဝါရပြီးနောက် ၁၂၈၇-ခုနှစ်တွင် အရှင်သောဘနသည် ရန်ကုန် တစ်ဘက်ကမ်း သန်လျင်မြို့သို့ ကြွသည်။ မိုးဦးကျချိန် သန်လျင်မြို့သို့ ရောက်သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် ဆိပ်ခွန်ဇာတိ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးရှိရာ ပုသိမ်သို့ ကြွသည်။ ထို့နောက် သန်လျင်မြို့သို့ ပြန်ကြွ၍ ဝါဆိုလေသည်။ ထိုနှစ်က ခရီးများနေခဲ့သဖြင့် စာမေးပွဲ မဝင် နိုင်ခဲ့ပေ။ ၁၂၈၈-ခုနှစ်မှသာ သန်လျင်မှနေ၍ ပထမလတ်တန်းစာမေးပွဲကို ရန်ကုန်

ကျောင်းတော်ရာတိုက် မြသိန်းတန်ကျောင်းမှာ တည်းခို၍ ဝင်ရောက်ဖြေဆိုခဲ့သည်။ မပင်မပန်းပင် ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့သည်။ ပထမလတ်တန်း အောင်မြင်ပြီးနောက် အရှင်သောဘနသည် အဖိုးရကလျှာသော ဆုတော်ငွေကိုပင် ကျောင်းဘုန်းကြီးအား လှူခဲ့၍ အောင်လက်မှတ်မျှကိုသာ ယူပြီး ဆိပ်ခွန်သို့ ပြန်ကြွလာလေသည်။ ဆိပ်ခွန်မှပင် ၁၂၈၉-ခုနှစ် ပထမကြီးတန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ဆိပ်ခွန်ရွာတွင် စာဖြေဌာန မရှိသဖြင့် ရွှေဘိုမြို့သို့ သွားရောက်ဖြေဆိုရသည်။ ထိုနှစ်က ယခု အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်၏ညီ အရှင်လာသနသည်လည်း ကိုရင်ဝတ်ဖြင့် ရွှေဘိုမှာပင် ပထမကြီး ဝင်ရောက်ဖြေဆိုသည်ဟု မဟာစည်ဆရာတော် မိန့်တော်မူသည်ကို မှတ်သား ရပါသည်။

မန္တလေးသို့ တက်ခြင်း

အရှင်သောဘနတို့ ခေတ်က ပထမကြီး အောင်သည်ဆိုလျှင် စာမေးပွဲလမ်းဆုံး ပေပြီ။ ရှေ့တက်စရာ မရှိတော့။ ယခုခေတ်မှာကဲ့သို့ စာချတန်းစာမေးပွဲများ မရှိသေး။ စာများလည်း အတော်ပေါက်ရောက်ပြီး စာမေးပွဲလည်း လမ်းဆုံးနေပြီဖြစ်ရာ ထိုထို ဆရာတော်တို့ထံမှ အာစရိယဝါဒ ရရန်သာ လိုတော့သည်။ အချို့သော နေရာတို့တွင် အာစရိယမုဋ် လက်ဆုပ်ရှိမှလည်း ကျမ်းဂန်အယူအဆတွင် လမ်းမှန်သို့ ရောက်နိုင် သည်။ အာစရိယဝါဒ များများရရန်မှာ ဆရာများများရှိသော နေရာမှာ နေမှသာ ဖြစ်မည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်သောဘနသည် ရဟန်းဝါ ၄-ဝါအရ ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်တွင် လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ စာပေ၌ ဆရာပေါများလှသော မန္တလေး ရတနာပုံမြို့တော်သို့ တက်ခဲ့လေသည်။ များသောအားဖြင့် မန္တလေးသို့သွားသည်ကို စာသင်တက်သည်ဟု ဆိုလေ့ရှိကြ၏။ သို့သော် အရှင်သောဘန အဖို့မှာမူ ဗဟုသုတရှာ တက်သည်၊ စာနာ တက်သည်ဟု ဆိုမှ ပို၍မှန်ကန်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုအချိန်သည်ကား မန္တလေးမြို့၌ ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့တွင် စာသင်သား သံဃာလည်း ပေါများ၊ စာအကျော်အမော် စာချဆရာတော်တို့လည်း တိုက်တိုင်းမှာလိုပင် ရှိကြ၍ စာသင်သားရော စာချဘုန်းကြီးပါ ပရိယတ်ကို သဲသဲမဲမဲ အားထုတ်ကြသော အချိန်ဖြစ်၏။ စာချဘုန်းကြီးများ ပေါလှသဖြင့် သာမန်တော်သော ဆရာတော်များ

နာမည် များစွာမထွက်နိုင်ခဲ့ပေ။ စာလည်းအလွန်တတ်၊ စာချလည်း အလွန်ကောင်း မှသာ ထိုစဉ်က မန္တလေးမြို့တွင် နာမည်ရ စာချဆရာတော် ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ပရိယတ်တွင် နည်းစုံလိုသည်ဆိုလျှင် မန္တလေးမြို့သည် ဧကန်မရောက်လျှင် မဖြစ်သည့် မြို့ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်သောဘနသည် မိမိ၏ ဇာတိရပ်ရွာ ဆရာသမား မိဘ စသူတို့ကို ခွဲခဲ့ကာ မန္တလေးသို့ ရှေးရှုထွက်ခဲ့ရပါတော့သည်။ မိမိနှင့် အဆက် အသွယ်ရှိသူများ အနောက်ပြင် ခင်မကန်တိုက် ဘွားတော်ကျောင်းမှာ ရှိကြသဖြင့် ထိုကျောင်းတိုက်သို့ပင် သွားရောက်ရလေသည်။

အရှင်သောဘနသည် ထိုခင်မကန်တိုက် ဘွားတော်ကျောင်းမှာပင် သီတင်းသုံး နေထိုင်လျက် ဆရာဆရာတော်ကြီးများထံ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ထပ်မံ လေ့လာတော်မူလေသည်။ ထိုစဉ်က အနောက်ပြင်တွင် ချမ်းသာကြီး ဦးလက္ခဏ ဆရာတော်မှာ နာမည်ကြီး၍ အကြိုက်များသော စာချဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။ ထိုဆရာတော်၏ စာဝါဆိုလျှင် အရှင်သောဘနသည် မလွတ်တန်း လိုက်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဆရာတော် ဦးလက္ခဏကဲ့သို့ပင် နာမည်ကျော်ဖြစ်သော တောင်သမန်တိုက်၊ ခင်မကန်တိုက်၊ အလယ်တိုက်ကြီး အနောက်ဘက်ရှိ တိုက်သစ်ဆရာတော် ဦးကုန္ဒဝံသာဘိဝံသ စသောဆရာတော်တို့၏ စာဝါတို့ကိုလည်း အလွတ်မပေးခဲ့ပေ။

ဤသို့လျှင် အရှင်သောဘနသည် ပရိယတ်နယ်ပယ်တွင် ကျော်ကြားသော ဆရာတော်များထံ ၁-နှစ်ကျော်မျှ နည်းခံ သင်ကြားခဲ့လေသည်။ မန္တလေး၌ နေသော နှစ်မှာ နည်းသည်ဟုပင် ဆိုလိုကောင်း ဆိုလိုကြပေမည်။ သို့သော် ပင်ကိုယ် ဉာဏ်စွမ်းအား ရှိ၍ စာနံ့ပြီးသော အရှင်သောဘနအဖို့ကား တစ်နှစ်ကျော်အချိန်သည် ကောင်းကောင်း လုံလောက်သည်ဟုပင် ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ကြောင်းကလည်း အရှင်သောဘန သည် မန္တလေးမြို့၌ ဤထက်ကြာကြာနေရန်ပင် ရည်မှန်းချက် ရှိခဲ့မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ၁၂၉၁-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့မှ ထွက်ခွါရန် အကြောင်းပေါ်ပေါက်လာရကား မိမိ ရည်မှန်းချက်အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ မန္တလေးမှ စောစော ထွက်ခွါခဲ့ရလေသည်။

အရှင်သောဘန မန္တလေးသို့ ရောက်သည့် ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်ကား ရေမြက်ကြီးအင်း ရေလျှံသောနှစ် ဖြစ်၏။ ထိုနှစ် အရှင်သောဘန၏ အစ်ကိုဝမ်းကွဲတစ်ဦး ပျက်စီး၍

ဆိပ်ခွန်သို့ ကြွသောအခါ သင်္ဘောဖြင့် ကျောက်မြောင်းသို့ ကြွ၍ ထိုမှတစ်ဆင့် ရွှေဘို ဆိပ်ခွန်သို့ ကြွရကြောင်း ဆရာတော် အမိန့်ရှိပါသည်။

မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ရောက်ခြင်း

ခင်မကန်တိုက်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော အရှင်သောဘနထံသို့ တစ်နေ့သော် စာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ ထိုစာကား မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်း ဆရာတော်ကြီးထံမှ စာဖြစ်၏။ စာမှာ အရှင်သောဘနအား တောင်ဝိုင်းကလေးသို့လာ၍ တပည့်များအား စာချပေးစေလိုကြောင်း အမိန့်ရှိသော စာဖြစ်သည်။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် မော်လမြိုင်၌ ကျောင်းထိုင်နေသော်လည်း ဆိပ်ခွန်ရွာ ဇာတိဖြစ်တော် မူသည်။ အရှင်သောဘန၏ စာမေးပွဲ အောင်မြင်မှုစသော ပရိယတ်ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ချက် တို့ကို ကြားသိတော်မူပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် မိမိနှင့် ဇာတိချင်းတူသော အရှင် သောဘနကို ပရိယတ်သာသနာ ပြုရာ၌ အကူအညီပေးရန် အမိန့်ရှိခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော်ကြီးမှာ အလွန်လေးစားအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီး၏ စကားကို ပယ်ရှားရန် မသင့်သည်က တစ်ကြောင်း၊ မိမိလည်း မန္တလေး၌ အတော်အတန် အားရအောင် ဆရာအမျိုးမျိုးထံမှာ နည်းခံအားထုတ်ပြီးသည်လည်း တစ်ကြောင်းကြောင့် ထိုနှစ် (၁၂၉၁)မှာပင် မော်လမြိုင်သို့ ထွက်ခွါခဲ့လေသည်။

မိမိဘဝ၌ ကဏ္ဍသစ်တစ်ခုကို အစပြုရန် ဌာနသစ်တစ်ခုသို့ ရှေးရှုထွက်လာခဲ့ သော အရှင်သောဘနကို မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေးသည် ဖော်ရွေစွာ ခရီးဦးကြိုလင့် သကဲ့သို့ ရှိနေလေသည်။ မှန်ပေသည်။ မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေးဟု ခေါ်ရ သော်လည်း အမှန်မှာ တောင်ဝိုင်းကလေးသည် မော်လမြိုင်မြို့တွင်းမှာ မဟုတ်ပေ။ မြို့၏အရှေ့ဘက် ၂-မိုင်ကျော်ခန့် အကွာအရပ်၌ တည်ရှိသော ဌာနတစ်ခုသာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအရပ်၌ တောင်စွယ်ငယ် တစ်ခုမှာ ခပ်ဝိုင်းဝိုင်း ခပ်ဝိုက်ဝိုက်ဖြစ်၍ အနွတ္ထအားဖြင့် တောင်ဝိုင်းကလေးဟု သမုတ်ခံရသည်။ မိုးများသော အောက်နိုင်ငံ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ထိုတောင်ဝိုင်းကလေးသည် အမြဲတမ်း စိမ်းလန်းစိုပြေလျက် ရှိသော သစ်ပင်မျိုးစုံဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားသကဲ့သို့ ရှိသည်။ မြို့နှင့် အလှမ်းကွာသဖြင့် တိတ်ဆိတ်မှုလည်း ရှိသည်။ တိတ်ဆိတ်မှုရှိသည် ဆိုရာ၌လည်း “သူတော်ကောင်းဘုံ

ကာမဂုဏ် အာရုံဆိတ်ရမည်” ဆိုသည့်အတိုင်း လောကီအာရုံတို့မှလည်း ဆိတ်သည်။ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတို့ဖြင့် ပြည့်လျှံစည်ကားလျက်ရှိသော မြို့ကြီးပြကြီးအရပ်သည် လောကီအာရုံ လိုက်စားသူတို့ကို ဖိတ်ခေါ်နေသကဲ့သို့ပင် သစ်ပင်သစ်ရိပ်ကောင်း၍ ကာမဂုဏ် မပါသော တရားမွေ့မှုမျိုးဖြင့် မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းလှသော ဌာနသည်လည်း သူတော်ကောင်း တို့ကို ဖိတ်ခေါ်နေသကဲ့သို့ပင် ရှိခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တောင်ဝိုင်းကလေးကို မြင်လိုက်ရသည်ဆိုလျှင်ပင် မြင်ရသူ၏ စိတ်ဓာတ်သည် တရားဘက်သို့ ဦးလှည့် ပြီးသား ဖြစ်၍နေတော့သည်။ သို့ကြောင့်ပင်လည်း တောင်ဝိုင်းကလေး၌ ကုသိနာရုံ၊ သီတာရုံ၊ ပဓာနိကာရုံ၊ သရက်တောကျောင်း၊ ဇေတဝန်ကျောင်း၊ တိုက်ကျောင်း စသော ကျောင်းတို့ အစီအရီ ပေါ်လာကာ အေးချမ်းစွာ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်ကို အားထုတ် လိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပေါများလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အရှင်သောဘနကို ဆီးကြိုလျက် ရှိသော တောင်ဝိုင်းကလေးကား မြင်ရရုံဖြင့်ပင် စိတ်ဓာတ်ကို တည်ငြိမ်ကြည်နူးသွား စေနိုင်သော သစ်ပင် တောတောင်စသော သဘာဝအသိုင်းအဝိုင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းတော်တို့အတွက် သဒ္ဓါတရား ထက်သန်သူတို့က မွန်မွန်မြတ်မြတ် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းထားသော ကျောင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း တန်ဆာဆင်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဆိတ်ငြိမ်မှုလိုလားကာ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်တရား၌ စိတ်ထက်သန်သော သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့နှင့် ပြည့်နှက်နေသော သူတော်ကောင်းဘုံတစ်ခု ဖြစ်လျက် နေပါတော့ သည်။ အရှင်သောဘန သီတင်းသုံးရန် ရောက်လာခဲ့သော ကျောင်းကား ထိုတောင်ဝိုင်း ကလေးရှိ တိုက်ကျောင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

အရှင်သောဘနသည် ဇာတိတူဖြစ်သော တိုက်ကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကို အမှီပြု၍ ထိုတိုက်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးကာ တပည့်စာသင်သားတို့အား ပရိယတ္တိ စာပေ ပို့ချပေးခြင်းဖြင့် သာသနာ့တာဝန်၊ ကျောင်းတိုက်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လေ သည်။ ဆိတ်ငြိမ်မှု လိုလားသော မိမိဓာတ်ခံနှင့် ကိုက်ညီလှသော တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်း၌ အရှင်သောဘနသည် ၁၂၉၃-ခုနှစ်တိုင်အောင် ပျော်မွေ့စွာဖြင့် ဆရာတော်ကြီး၏ အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်ရင်း တပည့်များအား စာပေပို့ချပေးသည့်အပြင် ကိုယ်တိုင်လည်း ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ကြည့်ရှုလေ့လာသည်။ ထိုသို့

လေ့လာရာတွင်လည်း အရှင်သောဘနသည် ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်တို့၌ လာသော မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ကို အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့်တကွ အားရပါးရ လေ့လာလေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသုတ်ကိုမှ ဂရုတစိုက် အထူးတလည် လေ့လာ နေရသနည်း၊ အကြောင်းရှိပါသည်။ ထိုအကြောင်းကပင် အရှင်သောဘန၏ သာသနာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကို လမ်းပြောင်းပေးလိုက်ပါတော့သည်။

အရှင်သောဘနနှင့် ပဋိပတ်

အရှင်သောဘန၏ ဇာတိရွာဖြစ်သော ဆိပ်ခွန်ရွာ တည်ရှိသည့် နယ်မြေသည် ထူးခြားသော နယ်မြေဖြစ်၏။ ပရိယတ် ပဋိပတ်ကို အလေးပေးသော ဆရာတော်ကြီးများ သီတင်းသုံးခဲ့ရာ နယ်မြေဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဆိပ်ခွန်ရွာမှ အရှေ့မြောက် ယွန်းယွန်းသို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်လျှင် စေတီကြီးတစ်ဆူကို အဝေး၌ ဖူးတွေ့ရမည်ဖြစ်၏။ ထိုစေတီ တော်ကြီးကား မြန်မာနိုင်ငံ ပဋိပတ်နယ်ပယ်တွင် အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားတော်မူသော ဈာန်အဘိညာဉ်ရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟု မှတ်ယူခြင်းခံရသော သီးလုံးဆရာတော်ကြီး၏ အရိုးအိုးစေတီတော်ပေတည်း။ ယင်းစေတီတော်ကြီး၏ ဒါယကာမှာ မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး ဖြစ်သည်။ ထိုစေတီတော် တည်ရှိရာအရပ်မှာ ဆရာတော်ကြီး တောရ ဆောက်တည်သည့် နေရာပင်ဖြစ်သည်။ (ဆရာတော်ကြီး၏ ပဋိပတ်ဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက် သော အံ့ဖွယ်သူရဲ ထူးကဲသော အကြောင်းများကို မဟာစည်ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၏ နိဒါန်း၌ လည်းကောင်း၊ ယောဂီညွန့်ပေါင်းကျမ်း၏ နိဒါန်း၌လည်းကောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ အလိုရှိက ထိုကျမ်းတို့မှာ ကြည့်ပါ။)

တစ်ဖန် ထိုဆိပ်ခွန်ရွာမှ တောင်ဘက်အရှေ့ယွန်းယွန်း ၅-မိုင်ခန့်အကွာတွင် မဟာဗိုလ်ရွာ တည်ရှိပြန်သည်။ မဟာဗိုလ်ဆရာတော်ကြီးမှာလည်း ပဋိပတ်ကို အလေးပေးသော တောပျော်ဆရာတော်ကြီး ဖြစ်၏။ မင်းတုန်းမင်းကြီး လက်ထက်၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ဆရာတော်ကြီးပင်။

ဤဆရာတော်ဘုရားကြီး ၂-ပါးတို့၏ ပဋိပတ်ဂုဏ်သတင်းမှာ အထူးသဖြင့် ထိုသီးလုံး မဟာဗိုလ်နယ်များတွင် ပျံ့နှံ့လျက်ရှိရကား ထိုရွာ ၂-ခုတို့၏အကြားအရပ်၌ တည်ရှိသော ဆိပ်ခွန်ရွာသည် ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့၏ ဂုဏ်ရနံ့ သင်းပျံ့

ကြိုင်လှိုင်ရာ အရပ်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ အကြောင်း ခြင်းရာတို့ကိုလည်း ထိုနယ်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြားဖြင့် အနည်းနှင့်အများ ဆိုသလို သိရှိကြသည်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ထို့ပြင် အရှင်သောဘန၏ ဆရာစဉ်ဆက်ကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင်လည်း အရှင် သောဘနသည် သီးလုံးဆရာတော် မဟာဗိုလ်ဆရာတော်တို့မှ ဆင်းသက်လာသည်ကို တွေ့ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ပေသည်။ အရှင်သောဘန၏ ဥပဇ္ဈာယ် ဖြစ်တော်မူသော သုမေဓာဆရာတော် (ဦးနိမ္မလ)၏ ဆရာကား ပင်လယ်ဆရာတော် ဦးဝိစာရ ဖြစ်၍ ထိုဆရာတော်၏ ဆရာကား မန္တလေး မကုဋ္ဌာရာမတိုက်ဆရာတော် ဦးခေမိန္ဒ ဖြစ်၏။ ယင်း ဦးခေမိန္ဒ ကား မဟာဗိုလ်ဆရာတော်(ဦးပဒုမ)၏ တပည့် ဖြစ်လေသည်။ မဟာဗိုလ်ဆရာတော်၏ ဆရာကား မန်ကျီးကန်ဆရာတော် ဦးနာရဒနှင့် သီးလုံးဆရာတော် (ဦးစန္ဒိမာ)တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤနယ် ဤပတ်ဝန်းကျင် ဤဆရာ စဉ်ဆက်တွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရသော အရှင်သောဘနအဖို့ ပဋိပတ်၌ စိတ်မညွတ်ဘဲ မနေ နိုင်အောင် ဖြစ်ရသည်။ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်လည်း နက်နဲတည်ငြိမ်သော သဘောရှိခဲ့သော အရှင်ဖြစ်ရာ ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပဋိပတ် နည်းနာနိဿယ တို့၌ စိတ်ဝင်စားခဲ့သည်မှာ သဘာဝကျလှပါသည်။

ထို့ပြင် အရှင်သောဘနသည် စာချဘုန်းကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးဖြစ်၍ ဘုရားဟော စာပေတို့ကို အတော် အဝါးဝစွာ လေ့လာပြီးဖြစ်၏။ ပါဠိတော်တို့၌ မဂ်ဖိုလ်ပေါက် ကျင့်နည်း ကြံနည်းတို့ကို ဟောထားသော ဒေသနာများ များစွာရှိ၏။ ထိုပါဠိတော်တို့နှင့်အညီ လက်တွေ့ ကျင့်ကြံနည်းတို့ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ပြဆိုထား၏။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က ကာလာမသုတ်ဟု ထင်ရှားသော ဧကသမုတ္တိသုတ်၌ **“မည်သည့် ဟောပြောချက်ကိုမဆို အစစ်အဆေးမရှိ လက်ခံမှုကို မပြုဘဲ မိမိကိုယ်တိုင် သိမြင်အောင် အားထုတ်၍ အကျိုးရှိသော တရားဖြစ်လျှင် လက်တွေ့လိုက်နာ ကျင့်ကြံ၍ အကျိုးမရှိသော တရားဖြစ်လျှင် ပယ်ရှောင်ရမည်”** ဟု ဟောတော်မူထားသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ လေ့လာ ဆည်းပူးထားသော သဘောတရားဆိုင်ရာ အချက်အလက်တို့ကို လက်တွေ့ ကျင့်သုံးမှုဖြင့် အထွတ်တပ်ရန် များစွာ အလိုရှိခဲ့သည်။ စာသင်စာချဘဝဖြင့် သာသနာ့ဝန်ကို

ထမ်းရွက်နေစဉ်မှာပင် ပဋိပတ်နယ်ဆီသို့ စိတ်ကို စေလွှတ်ထား၍ မဝေးလှသော တစ်နေ့တွင် “ငါသည် လက်တွေ့ လေ့လာအားထုတ်မည်” ဟူသော အဓိဋ္ဌာန်ကို ခိုင်မြဲစွာ ဆောက်တည်ခဲ့သည်။

မှန်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်မှာ တစ်ဆင့်ကြား (ဝါ) စာပေတွေ့ သိနေရုံမျှဖြင့် တင်းတိမ်ရမည့် တရားမဟုတ်ပါ။ လက်တွေ့ လေ့လာ ကျင့်သုံးရမည့် တရားသာ ဖြစ်ပါသည်။ **မြတ်စွာဘုရားသည် ဇာတိဘေး စသည်တို့ဖြင့် ကြောက်စရာကောင်း လှသော ဤသံသရာဘေးကြီးမှ ထွက်မြောက်ရန် (သို့မဟုတ်) လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသော တရားဆိုးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ရှားသုတ်သင်ရန် နည်းအမျိုးမျိုးကို ဟောထားတော် မူခဲ့၏။** ထိုနည်းတို့ကို စာတွေ့အရ သိအောင် အားထုတ်၍ လက်တွေ့သုံးမကြည့် ပါလျှင် အကျိုးပြီးမည် မဟုတ်ပါ။ ဆေးနည်းကို သိထားသော်လည်း (ဝါ) မိမိမှာ ဆေးရှိနေသော်လည်း ထိုဆေးကို မဖော် မစားပါက ဆေး၏အကျိုးကို ခံစားရမည် မဟုတ်ပါ။ ဆေးဆိုသည့်ပစ္စည်းသည် နည်းကို သိရုံသက်သက်ဖြင့် (ဝါ) ရှိထားရုံ သက်သက်ဖြင့် အကျိုးမရှိ။ လက်တွေ့စားမှသာ အကျိုးရှိသော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည်လည်း လောဘ၊ ဒေါသ စသော ရောဂါ၊ ဇာတိ၊ ဇရာ စသော ရောဂါတို့ကို ပယ်ဖျောက်မည့် ဆေးပင်ဖြစ်ရာ လက်တွေ့ မကျင့်သုံးပါလျှင် အဘယ်မှာ အကျိုးရှိပါမည်နည်း။ မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို လက်တွေ့ မကျင့်သုံး ပါလျှင် မိမိမှာရှိသော ကြောက်မက်ဖွယ် ရောဂါတို့ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သော ဆေးရှိပါ လျက် ထိုဆေးကို အသုံးမပြုသော သူကဲ့သို့သာ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါတွင် ဘုရားဖူးလမ်းညွှန် စာအုပ်များ၊ ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာအုပ်များကို တွေ့ရ၏။ ထိုစာအုပ်များကို ဖတ်ထားလျှင် ထိုအရပ်တို့သို့ ကိုယ်တိုင် မရောက်ဖူး သော်လည်း ထိုအရပ်တို့ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို အခြားသူများအား တစ်ဆင့် ပြောပြနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုသူ၏အသိမှာ တစ်ဆင့်ခံ အသိမျှသာဖြစ်၍ ကိုယ်တိုင် ရောက်ဖူးသူ၏ အသိနှင့်ကား ကွာချင်တိုင်း ကွာပေမည်။ မည်သည့် နေရာ၌ မည်သည့် စခန်းရှိ၍ မည်သည့် အရာဝတ္ထုများ၊ ရှုခင်းများကို တွေ့နိုင်သည်ဟု ဆိုထားသော်လည်း ကိုယ်တိုင် သွားကြည့်သောအခါမှာမူ ပြောင်းလဲမှုများ ရှိကောင်း ရှိနေမည်ဖြစ်၏။

စာအုပ်က ညွှန်ထားသောလမ်းထက် ကောင်းသောလမ်း၊ ညံ့သောလမ်း၊ တိုသောလမ်း၊ ရှည်သောလမ်း၊ ဖြတ်လမ်း၊ ဘေးပို၍ကင်းသောလမ်း စသည်တို့ကို တွေ့ချင်လျှင်လည်း တွေ့မည် ဖြစ်၏။ စာအုပ်မှာ မပါသော အတွေ့အကြုံများကိုလည်း အများအပြားပင် တွေ့မည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူ၏ ထိုဌာနဆိုင်ရာ အသိသည် ထိုဌာနသို့ သူ့ကိုယ်တိုင် မရောက်သေးသမျှ တစ်ဆင့်ခံ အနေမှာသာ ရှိမည်ဖြစ်၏။ ထိုဌာနသို့ ရောက်ဖူးသူဟုလည်း မိမိကိုယ်ကို မဆိုနိုင်။ ထို့ကြောင့် ထိုဌာနနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် မိမိမှာ စာအုပ်မှာ ပါသလောက်ကိုလည်း ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မဟုတ်ဘဲ “စာအုပ်ကတော့ ဒီလို ဆိုတာပဲ။ စာအုပ်ထဲမှာ ဒီလိုပါတယ်” စသည်ဖြင့်သာ ပြောပြနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။ ကိုယ်တိုင် သွားရောက်ပြီးလျှင်ကား မိမိတွေ့မြင်ခဲ့ရ၊ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အရာတို့ကို ပိုင်နိုင်စွာ ပြောပြနိုင်ပေလိမ့်မည်။ စာဖတ်သူသည် ထိုဌာနသို့ သွားနိုင်သော အခြေအနေရှိသူ ဖြစ်ပါမူ လမ်းညွှန်စာအုပ်မျှဖြင့် (ဝါ) လမ်းညွှန် စာအုပ်ကိုဖတ်၍ တစ်ဆင့်ပြန်ပြောသော စကားကို နားထောင်ရုံမျှဖြင့် ကျေနပ်နိုင်ပါမည်လား။

အရှင်သောဘနသည် စာအုပ်မျှကိုသာ ဖတ်ရသူအဖြစ်၊ စာအုပ်မျှကိုသာဖတ်၍ တစ်ဆင့်ပြောရသူ အဖြစ်တို့ကို မလိုလားပေ။ ကိုယ်တိုင် ထိုဌာနသို့ ရောက်ဖူး၊ အတွေ့အကြုံ ရှိဖူးသူ အဖြစ်ကိုသာ လွန်စွာလိုလားတော်မူသည်။ ထိုသို့ လိုလားသဖြင့်လည်း ပဋိပတ်၌ ညွတ်ကိုင်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဘုရားဟော ပါဠိတော်များမှာ လမ်းညွှန်စာအုပ်များသဖွယ် ဖြစ်သည်။ လမ်းညွှန်စာအုပ်များ၌ အမှားကင်းမည် မဟုတ်သော်လည်း ဘုရားဟော ပါဠိတော်တို့၌ကား ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ ကိုယ်တော်တိုင်လည်း တွေ့ပြီး သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင်လည်း ဖြစ်တော်မူသော ဘုရား၏ စကားတော်များဖြစ်၍ အမှန်ချည်းသာ ဖြစ်မည် ဆိုသည်ကိုမူ စိတ်ချလက်ချပင် ယုံကြည်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးသည်ဆိုရာ၌ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါမည်လား။ မှန်မှန်ပါမည်လား စသော သံသယစိတ် စုံစမ်းစိတ်တို့ဖြင့် ကျင့်သုံးသည်ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံး၍ကြည့်လျှင်

မိမိကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရသော အတွေ့သည် ဘုရားဟောနှင့် ကိုက်ညီနေကြောင်း တွေ့ရမည်မှာ သေချာလှပေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ တရားတော် အပေါ်၌လည်းကောင်း အလွန်အားကြီးသော ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားတို့ ဖြစ်ပေါ်လာမည်မှာ ဧကန်ပင်။ ကိုယ်တိုင် မတွေ့မီက ကြည်ညိုခဲ့ ယုံကြည်ခဲ့သည်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် ယုံကြည်မှုကြောင့် ဖြစ်သော်လည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီးနောက် ယုံကြည်ခြင်းမှာ ထိုထက် အဆအရာ အထောင်မက ခိုင်မြဲသော၊ မည်သူမျှ ဖျက်ဆီး၍ မရသော ခိုင်မာလှသည့် ယုံကြည်မှုမျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။

လောကဥပမာအားဖြင့် ပြောရလျှင် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်က ရန်ကုန် ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီး၏ ထီးတော်ကို ပြင်ဆင်ရန် ငြမ်းဆောက်ခဲ့သည်။ ထီးတော်အထိ တက်ရောက်ဖူးမြော်လိုသူများကိုလည်း တက်ရောက်ဖူးမြော်ခွင့် ပြုခဲ့သည်။ ကုသိုလ်ကောင်း၍ ကိုယ်တိုင် တက်ရောက် ဖူးမြော်ရသူတို့သည် ထီးတော်တွင် ခေါင်းလောင်းအမျိုးမျိုး ချိတ်ဆွဲထားပုံ၊ ငှက်မြတ်နား၊ စိန်ဖူးနှင့်တကွ ထီးတော်၌ အလွန်အဖိုးတန်သော ကျောက်မျက်ရတနာများ စီခြယ်ထားပုံကို မျက်မြင်တွေ့ကြရလေသည်။ ထိုသူတို့၏ ထီးတော်ကြီးနှင့်ပတ်သက်သော အသိမှာ တကယ်ခိုင်မာသော အသိဖြစ်၏။ ထီးတော်ကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ ရှေးမှတ်တမ်းများ၌ ရေးသားထားသော အကြောင်းအရာများမှာ အမှန်အကန်ဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တိုင် သိသွားကြ၏။ ထိုသူတို့အား တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက “ထီးတော်ကြီး၌ အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ကျောက်မျက်ရတနာများ ရှိသည်ဆိုသည်မှာ ကြွားလုံးသာဖြစ်သည်။ ထီးတော်ကြီး၊ ငှက်မြတ်နား၊ စိန်ဖူးတို့၏ ပုံဆိုသော ဓာတ်ပုံများမှာလည်း ဓာတ်ပုံပညာဖြင့် လိမ်ညာ၍ ဖန်တီး၍ ရိုက်ထားသောပုံများသာ ဖြစ်သည်” ဟု ပြောလာခဲ့သော် ထိုသူကို “စိတ်မူမမှန်သူ” ဟု ဆိုပေလိမ့်မည်။ ထိုသူ၏ စကားကြောင့် သူတို့၏ ယုံကြည်မှုအသိမှာ နည်းနည်းမျှပင် တုန်လှုပ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းကား ကိုယ်တိုင် မြင်ထားသောကြောင့်တည်း။ အရှင်သောဘနလည်း ထိုကဲ့သို့သော ရတနာ ၃-ပါး၌ မလှုပ်မယိုင် ခိုင်မာလှသော သဒ္ဓါတရားကို ရလိုသည်။ မိမိ၏ ကိုယ်တွေ့အသိဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်များကို အားပါးတရ ထောက်ခံလိုသည်။ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း အရှင်သောဘနသည် ပဋိပတ်ကို

ကိုယ်တိုင်လက်တွေ့ အားထုတ်လိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပဋိပတ်ကို လက်တွေ့အားထုတ်လိုသူသည် နည်းပေါင်းများစွာ ရှိသည့်အနက်မှ မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာ နည်းကို ရွေးချယ်ရမည် ဖြစ်၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ သမထဝိပဿနာ ဆိုင်ရာ ထိုနည်းတို့ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆို ရေးသားထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ သို့သော် နည်းရှိသမျှကို အားထုတ်ရမည် မဟုတ်။ တစ်နည်းနည်းကိုသာ အားထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အရှင်သောဘနသည် သာမဏေဘဝကပင် မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်ကို လေ့လာကြည့်ရှုသောအခါ ထိုသုတ်နိဂုံးလာ ဘုရားရှင်၏ အာမခံချက်ကို တွေ့ရှိ၍ သဘောကျခဲ့ဖူးသည်။ ထိုအာမခံချက်ကား **“သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လျှင် အကြာဆုံး ၇-နှစ်၊ အမြန်ဆုံး ၇-ရက် အတွင်းမှာပင် ရဟန္တာသော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမ်သော် လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်”** ဟူ၍ပင် ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ အာမခံတော်မူချက်မှာ အားတက်ဖွယ် ကောင်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အလေးအနက် အား ထုတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆိုပါ အာမခံချက်ကို တွေ့သိထားသူ ဖြစ်ပါလျှင် သတိပဋ္ဌာန် ကိုပင် ရွေးချယ်မည်မှာ သေချာလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အရှင်သောဘနလည်း သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ချထားခဲ့လေသည်။

သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့ပြီးနောက် အရှင်သောဘန သည် သတိပဋ္ဌာန်သုတ်ကို ကျကျနန လေ့လာခဲ့သည်။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ မြတ်စွာဘုရား ဆိုလိုတော်မူရင်း အဘော်ကို ပိုင်နိုင်သည်အထိ လေ့လာ ခဲ့သည်။ အဋ္ဌကထာကို အလွတ်ရလှ နီးပါးမျှ ဖြစ်အောင်ပင် သဲသဲမဲမဲ လေ့လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တောင်ဝိုင်းကလေးမှ ထွက်ခါနီးအချိန်တွင် အရှင်သောဘနအဖို့ စာတွေ့ ဗဟုသုတမှာ ပြည့်စုံနေပြီးပင် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းဂန်ကိုပင် ဆရာအရာထား၍ အားထုတ် မည်ဆိုလျှင်ပင် အထိုက်အလျောက် ဖြစ်နိုင်လောက်ပြီ။ သို့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်သည့် အလုပ်မှာ လက်တွေ့လုပ်ရသော အလုပ်ဖြစ်၏။ လက်တွေ့လုပ်ရသော အလုပ်၌ လက်တွေ့လုပ်ဖူးသော ဆရာကို အမှီပြုလျှင် သာ၍ ခရီးရောက်မည်။ အချိန်ကုန် လူပန်း အဖြစ်ကို ရှောင်နိုင်မည်။ လက်တွေ့ လေ့လာထားပြီးသော ဆရာ၏ ညွှန်ကြား ချက်ကို လိုက်နာရလျှင် မိမိအဖို့ များစွာ အကျိုးရှိမည်။ လမ်းမှန်သို့ ရောက်မည်ကို

လည်း စိတ်ချယုံကြည်နိုင်သည်။

ယခုအခါတွင် စက်တစ်ခုခုကို ဝယ်သောအခါ ထိုစက်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်စာအုပ် ကလေးလည်း ပါလာစမြဲ ဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုစာအုပ်ကို ဖတ်၍ နားလည်အောင်လုပ်ရ သည်မှာ ပင်ပန်းပါဘိသည်။ အချို့နေရာများတွင် မိမိ၏ အသိမှားမှုကြောင့် လုပ်ကိုင်၍ မဖြစ်သည်များကိုလည်း ကြုံရမည် ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ထိုစက်မျိုးကို လက်တွေ့ သုံးဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ညွှန်ကြားပြသမှုကို ရပါလျှင် အလွန် သက်သာလွယ်ကူစွာဖြင့် လည်း နားလည်မည်။ အမှန်အကန်လည်း နားလည်မည်မှာ သေချာလှသည်။ အချို့ အင်္ဂလိပ်စာ မတတ်၍ စာအုပ်ကို မဖတ်နိုင်သော်လည်း လက်တွေ့ အသုံးပြုထား သဖြင့် ဆိုင်ရာ စက်အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း နားလည်နေသူများ ရှိကြ၏။ ထိုသူများကို ဆရာတင်လိုက်ရလျှင် စာအုပ် ဖတ်တတ်သူပင် ဖြစ်သော်လည်း များစွာ အချိန်ကုန် သက်သာစွာဖြင့် စက်ကို အသုံးပြုတတ်သွားမည် ဖြစ်၏။ လက်တွေ့ လုပ်ငန်းတွင် ဆရာမှာ ဤမျှ အရေးကြီးသည်။ ဆရာ မရှိလျှင် ဆင်ကန်းတောတိုးပမာ စမ်း၍ မှန်း၍သာ လုပ်ရသဖြင့် လမ်းမှန်သို့ ရောက်ရန်မှာ လွန်စွာ ခဲယဉ်းသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားက **“ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော”** ဟု အမှန်အကန် အသိဉာဏ်ကို ရရန် ဆရာကို ရှာမှီးရမည် ဖြစ်ကြောင်း မိန့်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ခွန်းတော်အရလည်းကောင်း၊ မိမိ၏ အသိအရလည်း ကောင်း လက်တွေ့ သင်ပြပေးမည့် ဆရာ၏ အရေးကြီးပုံကို သိပြီးဖြစ်သော အရှင် သောဘနသည် ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာရှာရန် အားထုတ်ရပြန်သည်။ ဤဆရာ ရရှိရေး တွင် အရှင်သောဘနသည် အချိန်အခါအရလည်းကောင်း၊ နေရာဌာနအရလည်းကောင်း ကံကောင်းခဲ့သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ချဲ့ပါဦးအံ့၊ သတိပဋ္ဌာန်နည်းကျ တရားအားထုတ်နည်း နိဿယတို့သည် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ်တစ်ထောင်တိုင်အောင် ထွန်းကား ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ယင်းမှ နောက်ပိုင်းတွင် အားထုတ်သူနည်းပါး၍ တစတစ တိမ်မြုပ်လာခဲ့သည်ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်၍ စနစ်တကျ အားထုတ်နည်း ပြနိုင်သော

ဆရာများလည်း ရှားသည်ထက်ရှား ဖြစ်ခဲ့ရာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ နည်းလမ်းကျစွာ အားထုတ်နိုင်ရန်မှာ မဖြစ်နိုင်သလောက် အခြေသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ စိတ်အားပျော့၍ လက်လျှော့ရမည့် အခြေသို့ပင် ရောက်လုနီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ **သီးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မိမိသဘောကျ နှလုံးသွင်းအားထုတ်သည့်အတိုင်း ဟော ပါမည်ဟု စကားပလ္လင်ခံပြီး အနာဂါမိ မဂ်ဖိုလ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာရှုပုံ၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်များဖြစ်ပုံ၊ မဂ်ဖိုလ်သို့ရောက်ပုံ၊ ဖလသမာပတ်ဝင်စားပုံတို့ကို ကျနစွာ ဟောပြော တော်မူခဲ့သည်**ဟု ရှေးမိဆရာတော်ကြီးများ မိန့်တော်မူခဲ့ကြ၏။ ထို သီးလုံးဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ထိုအကြောင်းကို ကျမ်းဂန်အဖြစ် မရေးခဲ့ဟုလည်း သိရ၏။ သီးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီးအထံမှ နည်းရလိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ မရှိတော့ပြီလော။ သီးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပဋိပတ္တိ အနွယ်အဆက် ရှိသေးလျှင်ကား မျှော်လင့်ချက် ရောင်ခြည်မှာ လုံးဝဆိတ်သုဉ်းသွားပြီဟု မဆိုနိုင်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ တစ်နေရာရာမှာ ရှိပါသေး သလော။

ဤအချက်မှာပင် အရှင်သောဘနအဖို့ ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ထိုအချိန်တွင် မော်လမြိုင်မှ အလှမ်းမဝေးလှသော သထုံမြို့၌ မင်းကွန်း ဇေတဝန် ဆရာတော်ဟု ကျော်ကြားသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သတိပဋ္ဌာန် ဆိုင်ရာ လက်တွေ့ အားထုတ်နည်းတို့ကို ပြသတော်မူလျက် ရှိသည်။ ထိုသို့ ပြသလာ သည်မှာ အနှစ် ၃၀-ခန့်ပင် ရှိပြီဆိုသဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြသသောနည်းမှာ နည်းမှန် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆရသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း အကြောင်းကို ထပ်မံစုံစမ်းသောအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သီးလုံးဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ အနွယ်အဆက် ဖြစ်သည်ကိုပါ အံ့ဩဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ အရှင်သောဘန တွေ့ရှိရလေသည်။

ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အလယ်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ နည်းနိဿယ ခံယူမှတ်သားဖူးသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို အလယ်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကား သီးလုံးဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့် များစွာတို့တွင် တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော ဆရာတော်ကြီး ဖြစ်တော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏နည်းမှာ သီးလုံးဆရာတော်ဘုရားကြီးမှ အဆက်
မပြတ်ဘဲ ဆင်းသက်လာခဲ့သော လက်တွေ့နည်းများ ဖြစ်မည်ကို ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်
သည်။ တောင်ဝိုင်းကလေးမှ အရှင်သောဘန တရားရှာထွက်မည့် ထိုအချိန်တွင်
ဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် အပ္ပမာဒ သတိပဋ္ဌာန် နည်းလမ်းတို့ကို ညွှန်ကြား
ပြသနေသဖြင့် အချိန်အခါအားဖြင့်လည်း အရှင်သောဘနအဖို့ ကံကောင်းသည်ဟုပင်
ဆိုရသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး တရားပြသရာ သထုံမြို့မှာ မော်လမြိုင်နှင့် ဝေးလှ
သည် မဟုတ်သဖြင့် သွားရောက်ရန် လွယ်ကူရကား နေရာ ဌာနအားဖြင့်လည်း
ကံကောင်းသည်ဟုပင် ဆိုရပါသည်။ ဤသို့ အဆင်ပြေမှုများကြောင့် အရှင်သောဘန
သည် သထုံမြို့ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားတည်းဟူသော ဆရာထံ ချဉ်းကပ်၍ သတိပဋ္ဌာန်
အလုပ်ကို လက်တွေ့လုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့ခြင်း ဖြစ်တော့သည်။ ပွင့်လှလှကြာငုံနှင့်
ထွက်သစ်စ နေအရုဏ်တို့ အခန့်သင့် ဆုံတွေ့ကြတော့မည်တကား။

ဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီးထံ ရောက်ခြင်း

အရှင်သောဘနသည် သထုံမြို့ ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ သွားရောက်
ရန် အချိန်တန်ပြီဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက် တောင်ဝိုင်းကလေး ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ
ခွင့်ပန်ရသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် အရှင်သောဘနကို တောင်းဝိုင်းကလေးမှ ထွက်ခွါ
မသွားစေလိုပေ။ သို့သော် တရားအားထုတ်မည့်ကိစ္စဖြစ်၍ တားမြစ်ရန် မသင့်တော်
ရကား ခွင့်ပြုတော် မူလိုက်ရတော့သည်။ ထိုသို့ ခွင့်ရပြီးနောက် ၁၂၉၃-ခုနှစ်၊ ပြာသို
လပြည့်ကျော် ၇-ရက်နေ့တွင် တောင်ဝိုင်းကလေး ကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ခဲ့၍ တရားရှာ
ခရီးရှည်ကို အစပြုတော်မူလေသည်။

ပထမတွင် အရှင်သောဘနသည် မိမိနှင့်စိတ်တူ သဘောတူ ဖြစ်သော
ဦးတေဇဝန္တ ခေါ် ၆-ဝါရ ရဟန်းတစ်ပါးနှင့်အတူ ထွက်ခဲ့သည်။ တရားအားထုတ်ရန်
ထွက်ခဲ့သော ခရီးဖြစ်၍ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်း တိတိကျကျလိုက်နာရ၊
ပလိဗောဓလည်း နည်းနိုင်သမျှ နည်းရမည် ဖြစ်ရကား ရဟန်းအသုံးအဆောင်
ဖြစ်သည့် ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါးမျှဖြင့်သာ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။

ဝိနည်းကို အတိအကျ လိုက်နာရမည်ဖြစ်၍ ဖိနပ်ကိုပင် မစီး၊ ရထားလက်မှတ် ခံပေးရန် ကပ္ပိယတစ်ယောက်ကို ခေါ်ခဲ့၍ မုတ္တမဘက်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုကပ္ပိယ ကို မိမိတို့အတွက် ဇင်းကျိုက်ဘူတာအထိ ရထားလက်မှတ် ခံယူစေပြီးနောက် ပြန်လွှတ်လိုက်ကြတော့သည်။ ဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီးအထံ၌ တရားအားထုတ်ရန် ထွက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သော်လည်း အရှင်သောဘနသည် ထိုနယ်တွင် ထင်ရှားသော တရားရှာသူတို့ မွေ့လျော်ရာ ကေလာသတောင်၊ မြသပိတ်တောင်၊ ဝေပုလ္လတောင် စသည်တို့နှင့် ကျိုက်ထီးရိုး ဆံတော်ရှင် တည်ရှိရာ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်တို့ကို သွားရောက် ကြည့်ရှု လေ့လာ ဖူးမြင်လိုသဖြင့် သထုံသို့ တိုက်ရိုက်မသွားသေးဘဲ ဇင်းကျိုက်မှာ ဆင်းကြရန် စီစဉ်ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အရှင်သောဘနတို့ နှစ်ပါးသည် မုတ္တမမှ ရှေ့ဆက်ခဲ့သော ခရီးတို့၌ လမ်း၌ လက်မှတ်လျှမည့်သူများ တွေ့လျှင်လည်း ရထားဖြင့် သွားခဲ့ကြသည်။ မတွေ့လျှင်မူ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး၍ ခြေလျင်ပင် ခရီးထွက် ခဲ့ကြရသည်။

အရှင်သောဘနတို့ နှစ်ပါးသည် ဇင်းကျိုက်မှသည် ကတွန်၊ ရင်းငြိမ်၊ ကောကဋ္ဌတ်၊ သထုံ ကေလာသတောင်၊ မြသပိတ်တောင်၊ ဝေပုလ္လတောင်၊ ကျိုက်ထီးရိုး တောင် စသောနေရာများသို့ ခက်ခဲ ပင်ပန်း ဆင်းရဲစွာ သွားလာလှည့်ပတ်ခဲ့ကြရသည်။ နောက်တစ်ကြိမ် ကောကဋ္ဌတ်ရွာသို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက်မူ အရှင်သောဘနနှင့် ဦးတေဇဝန္တတို့ လမ်းခွဲကြသည်။ ဦးတေဇဝန္တမှာ အခြားဌာနသို့ စုံစမ်းရန် မသွားလိုတော့ သဖြင့် တရားအားထုတ်ရန် သထုံဇေတဝန်သို့သာ တိုက်ရိုက် သွားလေတော့သည်။ အရှင်သောဘနသည်ကား ကျော်ကြားသော တစ်နေရာသို့ သွားရောက်စုံစမ်းလိုသဖြင့် ဒုံဝန်းဘူတာမှ ဆင်း၍ တစ်ပါးတည်း ဆက်လက် ခရီးထွက်ခဲ့ရာ ရွှေရောင်ပြတောင် တောရဘုန်းကြီး ဦးအုန်းခိုင်ကျောင်းသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။ **ဘုန်းကြီးဦးအုန်းခိုင်တို့မှာ ကျောင်းလုံးကျွတ် သုသာန်ဓုတင် ဆောက်တည်ကြသောကြောင့် အာဂန္တုကဖြစ်သော အရှင်သောဘနလည်း ထိုကျောင်းမှာ တည်းခိုနေစဉ် လေးညတိတိ သုသာန်ဓုတင် ဆောက်တည်ခဲ့ရလေသည်။** ထိုမှတစ်ဆင့် ခရီးထွက်ခဲ့ရာ ထိုနှစ် (၁၂၉၃-ခုနှစ်)၊ တပေါင်းလဆန်း ၅-ရက်နေ့တွင် သထုံမြို့ ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံသို့ ဆိုက်ရောက်လေသည်။

တရားအားထုတ်ရန် ထွက်လာခဲ့သော အရှင်သောဘနသည် ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံသို့ တိုက်ရိုက်မသွားသေးဘဲ ကေလာသတောင် စသော နေရာများသို့ ရှေးဦးစွာ သွားရောက်ခဲ့၏။ အရှင်သောဘန၏ စိတ်သည် ပင်ကိုကပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၌ ညွတ်ခဲ့၏။ ယခုလည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို ရိုးသားသော စိတ်ထားဖြင့် ကြိုးစားအားထုတ်နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ နေရာဌာနသို့ ရောက်ပြီး ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်လည်း နီးနှောဆွေးနွေးခဲ့၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျင့်သော တရားကိုပင် ကိုယ်တိုင်ဝင်၍ ကျင့်ကြည့်ခဲ့၏။ နဂိုက ကမ္မဋ္ဌာန်းဘက်ပါပြီးသား စိတ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ပင် ထပ်မံ မွန်းထုံပြီး ဖြစ်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၏ အရှိန်အဝါက အရှင်သောဘန၏ စိတ်ကို လွှမ်းခြုံထားပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အရှင်သောဘနသည် ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံသို့ ရောက်ပြီးနောက် ရက်မဆိုင်းဘဲ ရောက်သည့်နေ့မှာပင် ကမ္မဋ္ဌာန်း တောင်းလေတော့သည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း တောင်းသည့် အတိုင်းပင် အရှင်သောဘနအား ကမ္မဋ္ဌာန်းပေး၍ အားထုတ်စေလေသည်။

အရှင်သောဘနသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ကြား ပြသသည့်အတိုင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်တော်မူသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လေးလေးစားစား အားထုတ်ရန် ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ အရှင်သောဘနသည် မီးပွတ်သောယောက်ျားကဲ့သို့ မနေမနား ကြိုးစားအားထုတ်လေသည်။ **တရားအားထုတ်နေသည့် လေးလခန့် အတွင်းတွင် စကားလုံးဝမပြောဘဲ အဆက်မပြတ် တသမတ်တည်း အားထုတ်သော ရက်များ၊ မအိပ် မနေ အားထုတ်သော ရက်များ၊ နေ့လုံးပေါက် စင်္ကြံသွားလျက် အားထုတ်သော ရက်များလည်း မနည်းလှပေ။** ထိုသို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို မဝဲကွက်ဘဲ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်သော်လည်း ခန္ဓာကိုယ် မခန့်ကျမ်းမှု၊ နေမကောင်း ထိုင်မသာ ဖြစ်မှုဟူ၍ လုံးဝမရှိဘဲ ရှေးကထက်ပင် ခန့်ကျမ်းလျက် ရှိသည်ကို အံ့ဩဖွယ်ရာ ကိုယ်တွေ့ ကြုံရ လေသည်။ ဤအကြောင်းကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား အခွင့်သင့်သော တစ်နေ့တွင် လျှောက်ထားကြည့်ရာ **“တရားအားထုတ်နေသူ သန္တာန်မှာ သတိသမ္မောဇ္ဈင် စသော ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်နေသည် ဖြစ်ရာ ထိုဗောဇ္ဈင်တရားတို့၏ စွမ်းရည်ကြောင့်ပင် အနာကင်းရကြောင်း၊** ဗောဇ္ဈင်တရားသည် ဖြစ်နေပြီးသော ရောဂါကိုပင် ပျောက်ကင်း စေနိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ယခု ကျန်းမာနေခြင်းမှာ ဗောဇ္ဈင်တရားများ၏ အစွမ်းသတ္တိ

ကြောင့် ဖြစ်သည်” ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်းများကို အမိန့်ရှိတော်မူလေသည်။

မှန်ပေသည်။ ဗောဇ္ဈင်တရားတို့သည် သတိ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာများပင် ဖြစ်ကြ၏။ တရားကိုသာ စွဲမြဲစွာ အားထုတ်နေသူတို့ သန္တာန်၌ ထိုတရား ၇-ပါးမှာ အခါမလပ် ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ တရားအားထုတ်ခိုက်တွင် နောက်ကျသော အကုသိုလ်များ မဝင်လာသဖြင့် ထိုတရားတို့မှာ အလွန် စင်ကြယ် သန့်ရှင်းစွာ ဖြစ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုတရားတို့မှာ ထက်မြက်သော အစွမ်း သတ္တိများ ရှိနေကြသည်။ ထိုတရားတို့နှင့် ယှဉ်သော စိတ်တို့မှာလည်း ယင်းတို့၏ အရှိန်အစော်ကို ရကာ လွန်စွာ ကြည်လင်သန့်ရှင်း၍ ထက်မြက်သော တန်ခိုးရှိနေ သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုစိတ်၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထုလည်း လွန်စွာ ကြည်လင်တော့သည်။ ဟဒယဝတ္ထု စင်ကြယ်မှုကြောင့် ယင်း၏မှီရာ သွေးလည်း စင်ကြယ်ပြန်သည်။ သွေး စင်ကြယ်သဖြင့် ဥပါဒါန်ရုပ်တို့လည်း စင်ကြယ်နေရကား ရောဂါရုပ်တို့မှာ ဖြစ်ခွင့် မရနိုင်တော့ပေ။ ရောဂါရုပ်များ မဖြစ်ပေါ်လျှင် ရောဂါကင်းနေမည်ပင် ဖြစ်ရကား ဗောဇ္ဈင်တရားတို့က ရောဂါကို ပယ်နိုင်သည်မှာ သေချာလှတော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာကြားတော်မူကြရသော မြတ်စွာဘုရား၊ ရှင်မဟာကဿပ၊ ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ သန္တာန်၌ ဖြစ်ခဲ့သော ပြင်းထန်သော ရောဂါဝေဒနာတို့သည် ပိန်းကြာဖက်တွင် ရေမတင်သကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ်မှ အပြီးသတ် လျော့ကျသွားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တောင်ငိုင်းကလေးသို့ ပြန်ရခြင်း

အရှင်သောဘနသည် တစ်နှစ်ခန့် တရားအားထုတ်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံသို့ ရောက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နှစ်လောက် အားထုတ်မှ ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် ဖြစ်မည်ဟု အကြံရှိခဲ့ဟန် တူသည်။ သို့သော် ဤအချက်၌ အရှင်သောဘနသည် မိမိကိုယ်ကို လျော့၍ တွက်ထားသည်ဟုပင် ဆိုရမည်ဖြစ်ပါ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ အရှင်သောဘနသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ တစ်နှစ်အထိ မနေခဲ့ရဘဲပင် ယနေ့ မဟာစည်ဆရာတော် အခြေသို့ ရောက်နေခြင်းက လျော့တွက်ထား သည်ကို ထောက်ခံလျက် ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အထံ၌ အရှင်သောဘနသည် ကြီးကြီးစားစား အားထုတ်ခဲ့ရာ ရက်များသည် ကုန်မှန်းမသိ ကုန်လာခဲ့သည်။ သို့သော် တရားအားထုတ်၍ လေးလခန့် ရှိသောအခါမှာမူ မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ မပြန်လျှင် မဖြစ်သော အကြောင်း ဖန်လာသည်။ တရားအားထုတ်နေစဉ် ၁၂၉၄-ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း ၇-ရက်နေ့ တွင် “တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်းဆရာတော်ကြီး အသည်းအသန် မကျန်းမမာ ဖြစ်နေ၍ အမြန်ပြန်လာပါ” ဟူသော ကြေးနန်းတစ်စောင်ကို အရှင်သောဘန ရလေ သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းလဆန်း ၈-ရက်နေ့မှာပင် မော်လမြိုင် တိုက်ကျောင်းသို့ ပြန်ကြွရ လေသည်။

တိုက်ကျောင်းဆရာတော်ကြီးမှာ သက်တော် ၇၈-နှစ် ရှိနေပြီဖြစ်၍ ဇရာဒုဗ္ဗလ ဖြစ်တော်မူနေသည်တွင် ပြင်းထန်သော ရောဂါဒဏ်ကလည်း နှိပ်စက်သဖြင့် မျှော်လင့်ချက် မရှိသော အခြေသို့ ဆိုက်ရောက်နေသည်ကို အရှင်သောဘန တွေ့ရလေသည်။ သို့သော် စိတ်မလျော့ဘဲ အကောင်းဆုံးသော သမားတော်တို့၏ အကူအညီဖြင့် အတတ်နိုင်ဆုံး ပြုစုကုသလေသည်။ ယင်းသို့ ကိုယ်ဖိရင်ဖိ ပြုစုကုသကြပါသော်လည်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် အရှင်သောဘန ပြန်ရောက်၍ ၇-ရက်အရမှာပင် တစ်ဘဝ ဇာတ်သိမ်း တော်မူသွားလေတော့သည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူသွားသည့်အတွက် သထုံသို့ ပြန်နိုင်က ပြန်ဦးမည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်လည်း ပျက်ရတော့သည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူပြီးနောက် ကျန်ရစ်သော တပည့်များတွင် အရှင်သောဘနသည် သိက္ခာဝါ အကြီးဆုံးဖြစ်၍ တိုက်ကျောင်း၏ နာယက ကျောင်းထိုင် ဖြစ်ရမည့် အလားအလာ ရှိနေ၏။ သို့သော် သိက္ခာဝါ အကြီးဆုံးဆိုသော အရှင် သောဘနမှာ ၈-ဝါမျှသာ ရှိသေးသဖြင့် ကျောင်းထိုင်ရန် မသင့်တော် သေးရကား ကျောင်းစောင့် အကြီးအကဲ အဖြစ်ဖြင့်သာ တောင်ဝိုင်း ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကို အမှီပြု၍ နေခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ နှစ်နှစ်ခန့် ကျောင်းစောင့်အဖြစ်ဖြင့် နေ၍ **သိက္ခာဝါ ၁၀-ဝါ ပြည့်သည့်နှစ် ၁၂၉၅-ခုနှစ်တွင်မှ ကျောင်းထိုင် အဖြစ်ကို လက်ခံ၍ တိုက်ကျောင်းကို ပဓာနနာယက အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ကာ သီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။**

တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ပြန်ရောက်သည်မှစ၍ အရှင်သောဘနသည် ပဋိပတ် တစ်ခု တည်းကိုသာ လုပ်ခွင့် မရတော့ဘဲ အခြေအနေအရ ပရိယတ်ကိုလည်း ပို့ချသင်ကြား ပေးခြင်းဖြင့် ကြိုးပမ်းရတော့သည်။

ပွဲဦးထွက်ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးခြင်း

အရှင်သောဘနသည် တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်း၌ ပဓာနနာယက အဖြစ် သီတင်းသုံးကာ မိမိ၏ ပဋိပတ်အလုပ်ကိုလည်း ဆက်၍ ကြိုးပမ်းသည်။ တပည့်သံဃာများအားလည်း စာပေပို့ချပေးရသည်။ (ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အထံ၌ အားထုတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဆက်လက် အားထုတ်ခဲ့ရာ ကျေနပ်ဖွယ်ရှိသော အခြေအနေသို့ ရောက်ခဲ့သည်ဟုပင် ဆိုရပေမည်။) သို့သော် မိမိကျောင်းတိုက်မှာ ပရိယတ္တိကျောင်းတိုက် ဖြစ်နေ၍ လည်းကောင်း၊ တရားအားထုတ်လိုသူများနှင့် မကြုံရ သေးသဖြင့်လည်းကောင်း မော်လမြိုင်၌နေစဉ် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြသခွင့် မကြုံရသေးပေ။

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်တွင်မူ တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်း ဆရာတော် အရှင် သောဘနသည် ဆွေမျိုးဉာတိတို့ကို ချီးမြှောက်ရန် ဇာတိရပ်ဖြစ်သော ဆိပ်ခွန်ရွာသို့ ပြန်ကြွတော်မူ၍ ထိုရွာ အင်ကြင်းတောတိုက် မဟာစည်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူ သည်။ ဆိပ်ခွန်ရွာသို့ ကြွလာသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဆိပ်ခွန်ရွာရှိ လူအပေါင်းတို့အား သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို ဟောကြား၍ လက်တွေ့ အားထုတ်နည်းကို ပြသရန် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အရှင်သောဘနသည် မဟာစည်ကျောင်း၌ အပ္ပမာဒ ဝိပဿနာတရားကို အကျယ်ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ဆရာတော်၏တရားကို နာရ ပြီးနောက် တရားကို လက်တွေ့ အားထုတ်လိုသော သူတို့လည်း တစ်စတစ်စ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့သဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပါ လက်တွေ့ ပြသရသည်။ ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း လိုက်၍ ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြသော သူတို့လည်း တရားတော်၏ မွန်မြတ်သော အရသာကို ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကိုယ်တွေ့ တွေ့မြင်ကြရလေသည်။

ဆိပ်ခွန်ရွာတွင် အရှင်သောဘန အထံ၌ ပထမဆုံး တရားအားထုတ်ခဲ့သူတို့ကား ဦးထွန်းအေး၊ ဦးဖိုးချုံ (ဆရာတော်၏ အစ်ကိုဝမ်းကွဲ)နှင့် ဆရာကြံ (ဆရာတော်၏ ညီဝမ်းကွဲ)

တို့ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သုံးဦး အားထုတ်ကြပုံမှာ ပေါ့ပေါ့ဆဆ အပျင်းပြေသဘောမျိုး မဟုတ်။ တကယ် လေးလေးနက်နက် စိတ်ထားဖြင့် အပြင်းအထန် အားထုတ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတို့ အားထုတ်ခဲ့ပုံ အကြောင်းကို မဟာစည်ဆရာတော်သည် ၁၃၂၀-ပြည့်နှစ် သင်္ကြန်တွင်း၌ ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလံယဉ်ဓမ္မာရုံကြီးဝယ် ဝိပဿနာ အခြေခံတရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူရင်း ဖော်ထုတ်ခဲ့လေသည်။

“သူတို့သုံးယောက်က တိုင်ပင်ပြီး ပထမတစ်ပတ်မှာ ၇-ရက်အားထုတ်ကြပါတယ်။ တော်တော်လည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ကြပါတယ်။ တစ်နေ့ကို ကွမ်းတစ်ယာနဲ့ ဆေးတစ်လိပ်သောက်ဖို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းကို ယူလာခဲ့ကြတာတွေဟာ မစားဖြစ် မသောက်ဖြစ်တာနဲ့ ကွမ်းယာ ၇-ခုနဲ့ ဆေးလိပ် ၇-လိပ်ဟာ ၇-ရက်စေ့လို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းက ပြန်လာတဲ့အခါမှာ အထုပ်တိုင်းပဲ ပြန်ပါလာကြတယ်။ ဘယ်လောက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်သလဲဆိုတာ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ရင် သိနိုင်လောက်ပါတယ်။” (ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော် ဒု-ရိုက် နှာ-၁၂၃-၄၊ တ-ရိုက် နှာ-၁၂၇)

ဤသူသုံးယောက်တို့သည် မဟာစည်ဆရာတော်၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ ပထမ သာဝကများ ဖြစ်ကြ၏။ သူတို့သည် ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား မနေမနား အားထုတ်ကြသဖြင့် ၃-ရက် အရမှာပင် ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်ကိုမြင်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အဆင့်သို့ ရောက်ပြီး ဩဘာသ, ပီတိ, ပဿဒ္ဓိ စသည်တို့ကို တွေ့ကြရသဖြင့် ဒီအသက် ဒီအရွယ် ရောက်မှ ဒီတရားတွေကို တွေ့ရတယ်ဟု အလွန်အမင်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြသည်ဟု သိရသည်။ သူတို့ ရှေ့ဆက်၍ အားထုတ်ပုံ တွေ့ကြုံပုံတို့ကိုပါ ထိုတရား၌ ဆက်လက်ဟောတော်မူထားရာ တရားအားမထုတ်ရသေးသူတို့ အားကျဖွယ် ကောင်းလှပါပေတော့သည်။

ထိုသုံးဦးတို့တွင် အစ်ကိုဝမ်းကွဲဖြစ်သူ ဦးဖိုးချို၏ ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်ခန်းကို ဟောထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်မှာ

တကယ်မြင်တတ် တွေ့တတ်သော ဉာဏ်ကိုမှ ခေါ်ရကြောင်းလည်း ယင်းဟောထားချက်ဖြင့် ထင်ရှားတော့သည်။ **စာပေအဖြစ်စေ၊ တစ်ဆင့်ကြားအဖြစ်စေ သိထားသော အသိမျှဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် မဖြစ်နိုင်သေး** ဆိုသည်ကိုလည်း သဘောပေါက်နိုင်တော့သည်။ ဦးဖိုးချုံသည် ဘင်္ဂဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်သောအခါ မြင်တိုင်းတွေ့တိုင်းလည်း တရွရွနဲ့ ပျက်နေတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ မြေကြီးကို ကြည့်လိုက်ရင်လည်း တရွရွနဲ့ ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ သစ်ပင်တွေကို ကြည့်လိုက်ရင်လည်း တရွရွနဲ့ ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်ဆိုသဖြင့် ဖြစ်ပြီးပျက်၊ ဖြစ်ပြီးပျက်နဲ့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတာကလေးတွေက သူ့မှာ အထူး မရှုရ မဆင်ခြင်ရဘဲနှင့် အလိုလို ထင်ရှားနေသည်။ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျက်နေတာကလေးတွေကို သူ့အလိုလို လိုက်ပြီးသိနေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ အဝါရောင်နှင့် အပြာရောင်ကို ရောလိုက်လျှင် အစိမ်းရောင် ဖြစ်လာသည် ဆိုသည်ကို အဝါနှင့်အပြာကို လက်တွေ့ရောကြည့်သောအခါ သိရသလိုပင် ဖြစ်တော့သည်။ ထိုသို့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဆိုသည့် သဘောများမှာ ကိုယ်က ခေါ်ယူနေရမည် မဟုတ်။ ရှုမှတ်မှု အသိဉာဏ် လျင်မြန်အားကောင်းလာသောအခါ အလိုလိုသိလာမည့် သဘောတရားတို့ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ သိမှလည်း ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်နိုင်ရန်ပင် ဆရာတော်က ထိုတရား၌ တကယ်အသိမြန်ပြီး ဉာဏ်မီလာတဲ့အခါ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကို မတွေးမဆရဘဲနဲ့ ရှုမှတ်နေရုံမျှနဲ့ အလိုလို သိလာနိုင်တယ်ဟု မိန့်ဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဤပထမယောဂီ သုံးဦးတို့ အားထုတ်ကြပြီးနောက် သူတို့ကို အားကျကာ အဆက်ဆက် အားထုတ်ကြရာ ဆိပ်ခွန်တွင် ယောဂီပေါင်း ၅၀-မျှအထိ တိုးတက်လာခဲ့လေသည်။ ထိုယောဂီတို့တွင် ဦးဖိုးချုံကဲ့သို့ ဝိပဿနာဉာဏ် ပြည့်ခဲ့သည့်အခြေသို့ ရောက်ခဲ့သော ယောဂီများလည်း မနည်းလှပေ။ ဤသို့ မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကို အစပြုဟောကြားပြသခဲ့သည်မှာ ထိုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလအထိ ဖြစ်ပါတော့သည်။ အရှင်သောဘန၏ ပွဲဦးထွက် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းကား အောင်မြင်မှု သရဖူကို ဆောင်းခဲ့ပေပြီတကား။

အရှင်သောဘနနှင့် အဘယာရာမဆရာတော်

အရှင်သောဘနသည် ဆိပ်ခွန်ရွာတွင် ၇-လမျှ တရားပြ သီတင်းသုံးပြီးနောက် တာဝန်အရ မော်လမြိုင်တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ပြန်ကြွရလေသည်။ တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ပြန်ရောက်သောအခါမှာမူ ပရိယတ်ကို တွဲဖက်၍ ချပို့ကြိုးပမ်းရပြန်သည်။

ထိုအချိန်တွင် တောင်ဝိုင်းကလေးနှင့် တောင်ဝိုင်းကြီး အကြား၌ ကျောင်းသစ် တစ်ကျောင်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ထိုကျောင်းကား မော်လမြိုင်မြို့ ခိုင်းဝန်းကွင်း သစ်တောသူဌေး ဦးဖိုးတန်-သူဌေးကတော် ဒေါ်ကျင်မြိုင်၊ သား-မောင်မောင်စောတို့က ဆောက်လုပ်သော ကျောင်းဖြစ်သည်။ မန္တလေး အဘယာရာမဆရာတော် သီတင်းသုံးရန် အလို့ငှာ တည်ထောင်ဆောက်လုပ်သော ကျောင်းတိုက်ဖြစ်၍ “အဘယာရာမတိုက်”ဟုပင် ကမ္မည်းတင်လေသည်။ ထိုကျောင်းတိုက် ဆောက်လုပ် ပြီးစီးပြီးနောက် ၁၃၀၂-ခုနှစ်၌ အဘယာရာမဆရာတော်သည် ထိုကျောင်း၌ ဝါကပ်တော်မူသည်။

အဘယာရာမ ဆရာတော်ကား အဘိဓာန်နိဿယသစ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ သစ်၊ မုဒ္ဒဗေဒနိဿယသစ်၊ ဟိတောပဒေသနိဿယ၊ အမရကောသနိဿယ၊ ကာတန္တနိဿယ စသော မာဂဓ သက္ကတ နိဿယကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ပြုစုတော် မူခဲ့သော ဆရာတော်ဖြစ်သည်။ မာဂဓ သက္ကတ ၂-ဌာနတို့၌ပင် ကျွမ်းကျင်တော်မူ သဖြင့် ဂိုဏ်းဂဏမရွေး လေးစားကြည်ညိုခြင်းခံရသော ဆရာတော်ဖြစ်၏။ စာပေလာ အခက်အခဲတို့ကို တကယ်တမ်း ဖျက်ခွဲ၊ ဖြေရှင်းနိုင်သော ဆရာတော်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တောင်ဝိုင်းကလေးဆရာတော် အရှင်သောဘနသည် အဘယာရာမ ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသော အဘယာရာမ ဆရာတော်ထံ မကြာမကြာ ကြွရောက်၍ စာပေဆိုင်ရာ အခက်အခဲများကို လျှောက်ထား မေးမြန်းလေသည်။ အရှင်သောဘန လျှောက်ထားသော အချက်တို့တွင် ပြလတ္တံ့ အချက်များ ပါဝင်လေ သည်။

ကမ္မဝါစာတို့၌ “မာ ခေါ် ဝိတ္ထာယိ”ဟု ရှိနေရာ၌ သက္ကတ၌ သေ-ဓာတ်၊ ပါဠိ၌ သေ-ဓာတ်မှ ပြီးသောပုဒ်ဖြစ်၍ “မာ ခေါ် ဝိတ္ထာယိ”ဟုရှိမှ မှန်ကြောင်း မောဂ္ဂလ္လာန်

နိဿယ ရိုက်နှိပ်စဉ်က “ဝိတ္ထာယသိ၊ ဝိတ္ထာယထ” ဟုပါသွားခဲ့ရာ ယင်းတို့ကို “ဝိတ္ထာယိ၊ ဝိတ္ထာယိတ္ထ”ဟု ပြင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိစာအုပ်၌ ပြင်ထားပြီး ဖြစ်ကြောင်းများကို ဆရာတော်မိန့်၍ အရှင်သောဘန မှတ်သားခဲ့ရသည်။

ထို့ပြင် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသဋ္ဌိကာတို့၌ လာသော “အင်္ဂါဒင်္ဂါ သမ္ဘဝသိ” ဂါထာအကြောင်း မေးလျှောက်ရာ ဆရာတော်က ထိုဂါထာပါဠိမှန်နှင့်တကွ အနက်ကိုပါ ချီးမြှင့်တော် မူလိုက်သည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ ခန္ဓနိဒ္ဒေသအဖွင့်လာ “ဇီဝဝိသယော”ပုဒ်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ် “ဧတာဝကော”ပုဒ် ရုပ်ပြီးပုံ “ဧသပန္နော ဝိဘတော”စသော ဂါထာအကြောင်း တို့ကိုလည်း လျှောက်ထားရာ အဘယာရာမဆရာတော်က ရှင်းလင်းမိန့်ကြားတော်မူ လေသည်။

ဤသို့လျှင် တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်းဆရာတော် အရှင်သောဘန သည် အဘယာရာမဆရာတော်အား မိမိလျှောက်ထားလိုသော အချက်များကို လျှောက်ထားခွင့်နှင့် ဆရာတော်၏ မိန့်ကြားချက်များကို မှတ်သားခွင့်ကို ရခဲ့သဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဆရာတော်ကြီး၏ မာဂဓ သက္ကတ နိဿယများကို ကြည့်ရှုလေ့လာရ သဖြင့်လည်းကောင်း ဆရာတော်ကြီးကို မိမိ၏ဆရာတစ်ပါးဟုပင် မှတ်ယူခဲ့လေသည်။ နောင် ၁၃၃၀-ခုနှစ်တွင် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကို ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ရန် အားထုတ်ကြသောအခါ မဟာစည်ဆရာတော် ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်သော တောင်ဝိုင်းကလေး ဆရာတော် အရှင်သောဘနသည် အဘယာရာမဆရာတော်၏ မိမိအပေါ် ကျေးဇူး ကြီးမားပုံကို ဖော်ပြရင်း မိမိ၏ တပည့်ဒကာတို့အား ဝတ္ထုငွေ ၁၀၀၀/- ပါဝင်လှူဒါန်း ရန် ညွှန်ကြားပေးမည့်အကြောင်း အောက်ပါစာဖြင့် အကြောင်းကြားပါသည်။

“ဦးသီလာနန္ဒထံမှစာတွင် အဘယာရာမမူ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ စသည်တို့ကို ထပ်မံပုံနှိပ် ဖြန့်ဖြူးရန် စီမံအားထုတ်နေကြကြောင်း တွေ့ရ၍ များစွာပင် ဝမ်းမြောက်ပါသည်။ အကြောင်းမူကား အဘယာရာမဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကို ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါအရာ၌ အခြေ

အမြစ်နှင့်တကွ ကောင်းစွာသိနားလည်ပြီဟု ရဲရဲရင့်ရင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အခြေသို့ မိမိကိုယ်တိုင် ရောက်ခဲ့သလိုပင် ယခုတစ်ဖန် ထပ်မံ၍ ပုံနှိပ်မည့် ယင်းနိဿယ စာအုပ်တို့ကို ကြည့်ရှု လေ့လာခြင်းဖြင့်လည်း မြန်မာပြည်သား ပညာရှိများစွာပင် သဒ္ဒါအရာ၌ ခိုင်မာပြည့်စုံသော အသိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံ သွားကြပေလိမ့်မည်ဟု မြော်မြင်မိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်း ကိစ္စ ထမြောက်စေရန်အတွက် ရည်စူး၍ ယင်းနိဿယစာအုပ်များ ပုံနှိပ်ရေး ရန်ပုံငွေ၌ ဝတ္ထုငွေတစ်ထောင် ၁၀၀၀/-ကို ပါဝင်လှူဒါန်းရန် မိမိတပည့်ဒကာ တို့အား ညွှန်ကြားပေးပါမည်။ အလိုရှိသောအခါ အကြောင်းကြားစေလိုပါ၏။” (၃-၂-၆၉ နေ့စွဲပါ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ပေးစာမှ)

စာချတန်း

အရှင်သောဘန တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ၁၃၀၂-ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့သည် ၁၂၅၇-ခုနှစ်ကစ၍ ကျင်းပခဲ့သော ပထမပြန်စာမေးပွဲကို တိုးချဲ့၍ စာချတန်းစာမေးပွဲကိုပါ စတင်ကျင်းပလေသည်။ ထိုစာချတန်းမှာ မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ စေတီယင်္ဂဏပရိယတ္တိ အသင်းတို့က ကျင်းပပြုလုပ်နေသော စာချတန်းမျိုး ဖြစ်၏။ ပထမနှစ်ဖြစ်သည့် ၁၃၀၂-ခုနှစ်တွင် မန္တလေး သုခမ္မာအသင်းတော်၌ ကျင်းပလေသည်။ ထိုစာမေးပွဲကို အစိုးရပထမပြန် စာမေးပွဲ၌ ပထမကြီးတန်းကို အောင်ပြီးသူများသာ ဖြေဆိုခွင့်ရလေသည်။

ထိုသို့ အစိုးရတို့က စာချတန်းစာမေးပွဲကို ကျင်းပပေးကြောင်း သိရသောအခါ ပထမကြီးတန်းကို အောင်မြင်ပြီးသော အရှင်သောဘနသည် ထိုစာမေးပွဲကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုရန် ဆုံးဖြတ်လေသည်။ **ပဋိပတ်ဟူသည် ပရိယတ်၌ အခြေခံရသည်။** မိမိ တစ်ဦးတည်းအတွက် တရားအားထုတ်လိုသူအဖို့ ပရိယတ် မတတ်ကျွမ်းသော်လည်း ဆရာကောင်းရှိလျှင် လုံလောက်၏။ **အခြားသူများကိုပါ ဟောပြော ပြသလိုသူတို့ အဖို့မှာမူ ပရိယတ် မကျွမ်းကျင်၍ မဖြစ်ပေ။ ပရိယတ်ကို ကျွမ်းကျင်မှသာ ပရိယတ်မှာလာသည့် ဘုရားဟောတရားတို့ကို သိနိုင်သည်။** ဘုရားဟောတရားတို့ကို သိမှသာ ထိုတရားတို့နှင့်

အညီ မိမိလည်း ကျင့်ကြံ၍ အခြားသူများအားလည်း ဟောပြောပြသနိုင်မည်။ ဤအချက်ကို အရှင်သောဘနသည် သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မိမိကိုယ်တိုင် ပရိယတ်၌ ကျွမ်းကျင်အောင် အားထုတ်ထားသည်။ အားထုတ်ထား ရုံမျှဖြင့် မလုံလောက်သေး၊ မိမိကျွမ်းကျင်ကြောင်း အများက သိထားမှလည်း မိမိဟော ပြောသော တရားများကို ယုံယုံကြည်ကြည် မှတ်သား လိုက်နာကြမည်ဖြစ်သည်။ အများသိအောင် လုပ်ရာ၌လည်း မိမိကျွမ်းကျင်ကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောဆို ကြေညာ နေ၍ မဖြစ်။ အများက အသိအမှတ် ပြုထားသော အဆင့်အတန်း ဂုဏ်ထူးတစ်ခုခု ရရှိထားအောင် လုပ်မှသာ ဖြစ်မည်။ ထိုသို့လုပ်ရန် ယခု အစိုးရစာချတန်းက အခွင့် အရေး ပေးနေပြီ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် စာချတန်းစာမေးပွဲဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စာချတန်းစာမေးပွဲကို မန္တလေးမှာ တစ်နှစ်၊ ရန်ကုန်မှာ တစ်နှစ် တစ်လှည့်စီ ကျင်းပရန် အစိုးရက သတ်မှတ်ထားရာ ၁၃၀၃-ခုနှစ်ကား ရန်ကုန်မှာ ကျင်းပမည့်နှစ် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်ဝိုင်းကလေးဆရာတော် အရှင်သောဘနသည် ထိုနှစ် နယုန်လတွင် ရန်ကုန်သို့ကြွ၍ စာချတန်းစာမေးပွဲကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုရလေသည်။ နဂိုကပင် စာချတန်းဆိုင်ရာ စာတို့ကို ပြည့်စုံအောင် အားထုတ် ထားပြီးဖြစ်ရာ အရှင်သောဘနသည် အလွယ်တကူပင် စာချတန်းကို အောင်မြင်တော်မူခဲ့သည်။ ကျမ်းရင်း ၃-ကျမ်းနှင့် ဂုဏ်ထူးဆောင် ၆-ကျမ်းအားဖြင့် ၉-ကျမ်း ရှိသည့်အနက် ကျမ်းရင်း ၃-ကျမ်းနှင့် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိ အဋ္ဌကထာမှတစ်ပါး ဂုဏ်ထူး ၅-ကျမ်း၊ ပေါင်း ၈-ကျမ်းကို အောင်မြင်တော်မူ၍ “သာသနဇေ သိရိပဝရ မောစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်လက်မှတ်ကို ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်က စာချတန်း၌ ထုတ်ဆင့်သော ပုစ္ဆာများမှာ ကျမ်းရင်း ၃-ကျမ်းကို ကျေကျေပွန်ပွန် အားထုတ်ထားပါလျှင် သဒ္ဒါဆိုင်ရာ ဗဟုသုတလည်း များထားသူ ဖြစ်လျှင် ဂုဏ်ထူးကျမ်းများကို မကြည့်ရှု မလေ့လာဖူးဘဲပင် ဂုဏ်ထူးကျမ်းများကို အောင်မြင်နိုင်လောက်သော ပုစ္ဆာများဖြစ်ကြ၏။ ထိုစဉ်က ပြောရိုးစကားတစ်ခုမှာ

မိမိသည် မည်သည့်ဂုဏ်ထူးကျမ်းကို အောင်လာသော်လည်း ထိုကျမ်းကို အနှောင့်သာ ကြည့်ဖူးသည်ဟု ဖြစ်၏။ ဘီဒိုထဲ၌ စာအုပ်များ ထောင်ထားရာတွင် စာအုပ်အနှောင့်ရှိ ကျမ်းအမည်ကို ဖတ်ဖူးရုံသာ ရှိခဲ့သည်။ စာအုပ်ကို ဖွင့်၍ပင် မကြည့်စဖူးဟု ဆိုလိုသည်။ အချို့ကမူ အနှောင့်ကိုပင် မကြည့်စဖူးဟု ဆိုကြသေးသည်။ ထိုသို့ အနှောင့်ကိုပင် မကြည့်ဖူးသူ၊ အနှောင့်မျှကိုသာ ကြည့်ဖူးသူ၊ အနှောင့်သာသာမျှကိုသာ ကြည့်ဖူးသူ အများပြားပင် ဂုဏ်ထူးကျမ်းများကို အောင်မြင်ကြသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ ဆိုင်ရာကျမ်းဂန်ကို ကျေပွန်မှုထက် စာပေပို့ချမှုကို ဦးစားပေးသော ပုစ္ဆာများ ဖြစ်သော ကြောင့်ပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ စာချနိုင်လောက်သည့် အရည်အချင်း ရှိမရှိကို ပဓာနထား၍ စစ်သော စာမေးပွဲဖြစ်သဖြင့် အပြစ်ကား မဆိုသာပေ။ ပါဠိတက္ကသိုလ်များ ပေါ်လာသည့် နောက်ပိုင်းတွင်မူ ထိုစနစ်ကို ပြင်၍ ဆိုင်ရာကျမ်းဂန်ကို ကျေပွန်မှသာ အောင်နိုင်သော ပုစ္ဆာများကို ထုတ်ဆင့် မေးမြန်းတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါတွင် တစ်နှစ်တည်း ၉-ကျမ်းအောင်သူ၊ ၈-ကျမ်း၊ ၇-ကျမ်း၊ ၆-ကျမ်း စသည် အောင်သူဟူ၍ မရှိတော့ပေ။

အရှင်သောဘနလည်း ထိုစဉ်က ယေဘုယျ အခြေအနေ အတိုင်း အနှောင့်သာသာ ကြည့်ဖူးရုံမျှနှင့်ပင် ၈-ကျမ်းကို တစ်နှစ်တည်း အောင်ခဲ့လေသလောဟု တွေးထင်စရာ ရှိ၏။ သို့သော် ထိုသို့ထင်လျှင် မှားပေမည်။ ထိုစဉ်ကပင် အရှင်သောဘနသည် နိကာယ်အရပ်ရပ်၌ နှံ့စပ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း အတူစာချတန်းဖြေဖူးသော ဆရာတော် တစ်ပါး၏ မိန့်ကြားချက်အရ သိရလေသည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ်စသော (ကျမ်းအိပ်ခေါ်) ကျမ်းတို့၌လည်း မဟာစည်ဆရာတော် နှံ့စပ်ကျေပွန်ကြောင်းနှင့်စပ်၍ ထိုဆရာတော် နှင့် စကားစပ်မိရာ ထိုဆရာတော်က ဆိုလတ္တံ့အတိုင်း အမိန့်ရှိသည်ကို နာခံမှတ်သား ရဖူးပါသည်။ “ သူက ယခုအခါမှသာ ဒါတွေမှာ ကျေတာမဟုတ်ဘူး၊ စာချတန်း ဝင်တုန်း ကတည်းက ကျေနေခဲ့တာ။ စာဖြေပြီး ပြန်လာကြပြီဆိုရင် သူက ဒီပုစ္ဆာဟာ ဘယ်သံယုတ်က ထုတ်တာ၊ ဘယ်သုတ်က ထုတ်တာဆိုပြီး လျှောက်ပြောတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း သူတစ်နှစ်တည်း ၈-ကျမ်း အောင်သွားတာပေါ့” (ထိုအဆိုရှင် ဆရာတော်မှာ ယခုတိုင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိပါသည်။) ဤစကားဖြင့်ပင် အရှင်သောဘနသည် နိကာယ် အရပ်ရပ်ကို နှံ့စပ်ကျေပွန်အောင် လေ့လာပြီးမှ စာချတန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆို

အောင်မြင်တော်မူခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေအပ်သော မဟာစည်ဆရာတော်၏မူ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိ နိဿယ၏ အတွင်းမျက်နှာဖုံး၌ တွေ့ရသော အလယ်၌ ဒေါင်းရုပ်ပါသည့် **“ဦးသောဘန သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ-၁၃၀၃”** ဟူသော ဓမ္မာစရိယ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်မှာ ဓမ္မာစရိယ ဟူသော ဘွဲ့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အပြည့်ဝဆောင်သော တံဆိပ်ဖြစ်ကြောင်း သိသာပါတော့သည်။

ဆိပ်ခွန်သို့ ဖြန့်ကြဲခြင်း

အရှင်သောဘန သည် စာချတန်း အောင်ချိန်တွင် မြန်မာပြည်မှာ အေးချမ်း လျက်ပင် ရှိသေးသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း အနောက် ဥရောပတွင်မူ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ပင် ၂-နှစ်နီးပါးမျှ ရှိနေလေပြီ။ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတုန်းက အရှုံးပေးခဲ့ရ သော ဂျာမနီနိုင်ငံသည် လက်နက်အင်အား လူ့အင်အားစုကာ ဗြိတိသျှ၊ ပြင်သစ်တို့ကို အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်နေချိန် ဖြစ်သည်။ အငိုက်တွင်မိခဲ့သဖြင့် ဂျာမနီတို့၏ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုဒဏ် ယူဘုတ်ဒဏ်တို့ကို အလူးအလဲခံနေရပြီး အင်္ဂလန်ကျွန်း အသိမ်းခံရမည်ကိုပင် စိုးရိမ်ကာ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့် ဖြစ်နေရသော အချိန် ဖြစ်၏။ မြန်မာအဖို့ကား မိမိတို့နိုင်ငံသို့ စစ်မရောက်လာသေးသဖြင့်လည်းကောင်း မိမိတို့နိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်လိုက်၍ မိမိတို့ကို ကျွန်စာရင်းသွင်းခဲ့သော ဗြိတိသျှတို့ မျက်ဖြူဆိုက်နေချိန်ဖြစ်၍ အတွင်းကြိတ် ဝမ်းသာနေကြချိန် ဖြစ်၏။ ဤအခါမျိုးတွင် ဖြစ်တတ်သော ဓမ္မတာအတိုင်း အတိတ်တပေါင်များ ခေတ်စားလာခဲ့ရာ “ထီးရိုး မိုးကြိုးပစ်” ဆိုသည်အရ အင်္ဂလိပ်ဟူသော ထီးရိုးကို ပစ်မည့် ဂျာမနီ (သို့မဟုတ်) ဂျပန်ဟူသော မိုးကြိုးကို မျှော်နေကြသော အခါလည်း ဖြစ်၏။ အထူးသဖြင့် အရှေ့အရပ်မှလာမည့် ကယ်တင်ရှင်ကို စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် စောင့်မျှော်နေကြချိန် ဖြစ်၏။ ကယ်တင်ရှင် နှင့်အတူ တစ်နေ့တွင် ရောက်လာမည့် စစ်ဘေးကိုလည်း ခံယူရန် စိုးရွံ့စွာဖြင့် စောင့်နေ ရသည့် အချိန်လည်း ဖြစ်၏။ ဗြိတိသျှအဖို့ရတို့ကလည်း လာမည့်ဘေးကို ကာကွယ်သော အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ စစ်ပြင်ဆင်မှုများကို ပြုလုပ်လျက်ရှိ၍ လေကြောင်းရန် လုံခြုံရေး လေ့ကျင့်ခန်းများကိုလည်း ပေးလျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်မှာပင် လေကြောင်းရန်

ခိုလှုံရန် ဗုံးခိုကျင်းများလည်း တူးလျက်ရှိကြသည်။ ယင်းသို့ စစ်အတွက် ပြင်ဆင်နေကြ ရသော်လည်း တိုင်းသူပြည်သားများမှာမူ အလုပ်အကိုင် ပျက်လှသည် မရှိ နဂိုနေ သာသာမျှသာ ရှိခဲ့ကြလေသည်။

သို့သော် ၁၃၀၃-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆုတ် ၅-ရက်၏ နောက်ပိုင်းမှာမူ ဖြစ်ရပ် များမှာ မြန်ဆန်လာတော့သည်။ ထိုနေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှနှင့် အမေရိကန် တို့အား စစ်ကြေညာ၍ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဟာဝိုင်အီကျွန်း ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ပြင်းထန်စွာ ဗုံးကြဲခြင်းဖြင့် အရှေ့ပိုင်း စစ်မျက်နှာသစ် တစ်ရပ်ကို ဖွင့်လေသည်။

ထိုအခါ မကြာမီမှာပင် ဂျပန်တို့ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာမည်ကို ဗြိတိသျှတို့ တွက်ထားခဲ့သည်။ ဂျပန်တို့သည် ကန်တုန်မှတစ်ဆင့် တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည်ကိုဖြတ်၍ မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်လိမ့်မည်ဟု ဗြိတိသျှတို့က ယူဆထားသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည်တွင် စစ်တပ်များ အများအပြား ချထားလေသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် ပထမတွင် တနင်္သာရီနယ်ကို လွှတ်ထားရန် ကြံရွယ်သည်။ နောက်မှ တနင်္သာရီနယ်တွင် လေယာဉ်ကွင်းများ ရှိသဖြင့် မိမိတို့အတွက်လည်း အရေးပါသည်။ ဂျပန်တို့လက်သို့ ကျသွားလျှင်လည်း မိမိတို့အဖို့ များစွာ ဒုက္ခတွေ့မည်ကို သိသဖြင့် တနင်္သာရီနယ် ကိုလည်း ကာကွယ်ရန် စီမံရလေသည်။ ထိုသို့ စီမံရသည့်အတွက် ဂျပန် စစ်ကြေညာ၍ မကြာမီမှာပင် စစ်အတွက် အရေးကြီးသည့် ဌာနများအနီး၌ နေသူများကို အခြားလုံခြုံ သည့် နေရာများသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် အမိန့်ထုတ်လေတော့သည်။ လေယာဉ်ပျံများ အရေးပါ သော စစ်ဖြစ်ရကား လေယာဉ်ကွင်းများသည် ရန်သူ၏ အဓိက ပစ်ကွင်းများ ဖြစ်လေ သည်။ တောင်ပိုင်းကလေး အနီး၌လည်း လေယာဉ်ကွင်း ရှိသည်ဖြစ်ရကား ထိုကွင်း အနီးရှိ တောင်ပိုင်းကလေး ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျောင်း၊ ဇရပ် အသီးသီးတွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်ကြသော ရှင်၊ လူများကို ၇-ရက်အတွင်း ဘေးလွတ်ကင်းရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ ကြရန် စစ်မိန့်ထုတ်လေတော့သည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရတို့၏ အမိန့်မှာ အခြားသူများအဖို့ တုန်လှုပ်ချောက်ချားဖွယ်၊ စိတ်မချမ်းသာဖွယ် ဖြစ်သော်လည်း တောင်ပိုင်းကလေးဆရာတော် အရှင်သောဘန အတွက်မှာမူ နတ်ပေးသော အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ အရှင်သောဘန

သည် မလွဲမရှောင်သာသဖြင့် တောင်ဝိုင်းကလေးမှာ နေရသော်လည်း မိမိဆန္ဒမှာမူ မိမိ ဝိပဿနာလုပ်ငန်း၏ အောင်မြင်ဖြစ်သည့် ဆိပ်ခွန်သို့သာ စိတ်ညွတ်လျက်ရှိခဲ့သည်။ ဆိပ်ခွန်၌ အစပျိုး စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့၍ အောင်မြင်မှုရခဲ့သော အလုပ်ကိုပင် ဆက်လက်လုပ်ရန် စိတ်အားသန်ခဲ့သည်။ သို့သော် မိမိမှာ တာဝန်ရှိသဖြင့် တောင်ဝိုင်းကလေးမှလည်း မထွက်ခွါနိုင် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ယခု ဗြိတိသျှတို့၏အမိန့်က တောင်ဝိုင်းကလေးမှ ထွက်ခွါသွားရန် အခွင့်ကောင်းကို ပေးနေလေပြီ။ ထို့ကြောင့် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့၏ အမိန့်ကို သိပြီးလျှင်ပြီးချင်းပင် ဆိပ်ခွန်သို့ ပြန်ကြွရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်တော့သည်။

အရှင်သောဘန တောင်ဝိုင်းကလေးမှ ထွက်ခွာသွားပြီးနောက် တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်းသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုမည်ဆိုလျှင် အံ့ဩဖွယ်ရာမြင်ကွင်းနှင့် ကြုံရမည်ဖြစ်သည်။ အရှင်သောဘန ဆိပ်ခွန်သို့ ကြွသွားပြီဆိုသော်လည်း သူအိပ်သော အိပ်ရာမှာ အခြေအနေမပျက်ပင် ရှိနေသည်။ အိပ်ရာခေါင်းအုံး စသည်တို့မှာလည်း ပကတိ နေမြဲအတိုင်းပင် ရှိနေကြသည်။ ခြင်ထောင်မှာလည်း ခုတင်၌ ထောင်၍ ပင့်တင်ထားလျက်ပင် ရှိသည်။ အရှင်သောဘန ဆိပ်ခွန်သို့ ကြွသွားပြီ ဆိုသည်မှာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါလေစ ထင်ရလောက်အောင်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ အရှင်သောဘနသည် ယခင် တရားရှာထွက်စဉ်က ကဲ့သို့ပင် ယခုလည်း မိမိ၏ ရဟန်းပရိက္ခရာ အသုံးဆောင် မျှကိုသာ ယူဆောင်လျက် ကြွသွားတော်မူလေသည်။ ဤသည်ကပင် အရှင်သောဘန၏ စိတ်ဓာတ် ကြီးမြတ်ပုံကို ပြလေသည်။

တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်းသည် ကျောင်းသက်ရှည်ခြင်း၊ ကြည်ညိုဆည်းကပ်သူများ ပေါများခြင်းတို့ကြောင့် ပန်းကန်ခွက်ယောက်၊ ဖျာ၊ သင်ဖြူး၊ ကော်ဇော စသော ကျောင်းသုံးပစ္စည်း အလွန်ပေါများသော ကျောင်းဖြစ်၏။ ယခုကဲ့သို့ တိုတောင်းလှသော အချိန်အတွင်းတွင် ရွှေ့ပြောင်း သိမ်းဆည်းရန်မှာလည်း ခဲယဉ်းလှသည်။ သာမန်စိတ်ဓာတ် ရှိသူအဖို့ ဤပစ္စည်းများဖြင့်ပင် ဗျာများ၍ ဘာကိုမျှမလုပ်နိုင်ဘဲ စိတ်ဆင်းရဲလျက်သာ ရှိရ၏။ အရှင်သောဘနမူကား ဤပစ္စည်းများနှင့်စပ်၍ မိမိစိတ်ကို အညစ်ညူးမခံ၊ စစ်ဆိုသည်မှာ စည်းကမ်းရှိသည် မဟုတ်။ ကျောင်းတိုက်ပါမကျန် စစ်ကြီးအတွင်း ပျက်စီးချင်လျှင်လည်း ပျက်စီးသွားမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်

ဤပစ္စည်းများနှင့်စပ်၍ ကြောင့်ကြစိုက်နေခြင်းမှာ ရေရာသော အလုပ်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းများကို ကျောင်းမှာပင် နေမြဲအတိုင်း နေရာ၌ နေစေ၍ ဥပေက္ခာ ပြုထားရတော့မည်။ ဤသို့ ကြံခဲ့ဟန်တူပါသည်။ သို့သော် ပိဋကတ်စာအုပ်များကိုကား တိုက်ကျောင်းထက် ဘေးကင်းလိမ့်မည်ဟုထင်ရသော မဟာမြိုင်ကျောင်းသို့ ပို့ထားရန် နေရစ်မည့် ဦးပဉ္စင်းများအား မှာထားခဲ့သည်။ ကျောင်းပစ္စည်းများမှာ အရွှေ့အပြောင်း အသယ်အယူခက်၍ ထားပစ်ခဲ့သည်မှာ ရှိပါစေတော့၊ မိမိအသုံးပြုဆဲ ပစ္စည်းများကိုပင် ဝဲကွက်မှုမရှိဘဲ စွန့်ပစ်ထားခဲ့သည်မှာမူ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ လိုက်မီရန် များစွာခဲယဉ်း သော တွယ်တာခြင်း ကင်းမှုပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် များစွာသော လူတို့၏ ဘဝကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲ စေခဲ့သည်။ နဂိုက စိတ်ပျော့ပျောင်းသည် ထင်ရသူများပင် မျိုးချစ်စိတ်၏ လှုံ့ဆော် ချက်အရ စစ်မှုထမ်းများဘဝသို့ ရောက်ကြရသည်များရှိသလို လူ့ဘဝကို ငြီးငွေ့၍ သာသနာ့ဘောင်သို့ ရောက်သွားကြသူများလည်း ရှိပေသည်။ ဤသို့ ဘဝအခြေအနေ အပြောင်းခံရသူတို့တွင် တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်း ဆရာတော်လည်း အပါအဝင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ဝိုင်းကလေးမှ ထွက်ခွာခဲ့သည့် အချိန်အထိ အရှင်သောဘနသည် ပရိယတ်နှင့်ပဋိပတ်ကို မျှ၍ ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ပရိယတ်ကို ပို့ချရင်းပင် တစ်ဖက်မှ ပဋိပတ်ကိုလည်း အားထုတ်ခဲ့သည်။ ဤမှ နောက်တွင်မူကား အရှင်သောဘနသည် ပဋိပတ်ကိုသာ ပဓာနထား၍ ကြိုးပမ်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော် တစ်ပါး အဖြစ်ဖြင့်သာ သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အကျိုးကို အားသွန်ဆောင်ရွက်သွားသည်ကို တွေ့ရတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ပဋိပတ် သာသနာ့ရောင်ကား ကမ္ဘာချဉ်းအောင်ပင် ထွန်းလင်းပေတော့မည်တကား။

ဆိပ်ခွန်၌ ဝိပဿနာ သာသနာပြုခြင်း

ဂျပန်က အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့အား စစ်ကြေညာပြီးနောက် ရက်သတ္တ နှစ်ပတ်ခန့် အကြာမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံလည်း စစ်ဒဏ်ဆိုသည်ကို လက်တွေ့ခံစားရလေ သည်။ **ဂျပန်တို့က ၁၃၀၃-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ကို**

လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက်လေတော့သည်။ စစ်ဘေးအတွေ့အကြုံ မရှိသေး၍ အတိမ်းအရှောင် မတတ်ကြသေးရကား ဗုံးဒဏ်၊ စစ်သေနတ်ဒဏ် ခံရ၍ အသက်ဆုံးကြသူများလည်း အများအပြားပင်။ ထိုမှနောက်တွင်မူ ကမ္ဘာစစ်ဘေးဆိုးကြီးသည် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးကို လွှမ်းခြုံခဲ့လေတော့သည်။ **၁၃၀၄-ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ဂျပန်တို့သည် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးကို သိမ်းမိလေသည်။** ဂျပန်သိမ်းပြီးစက တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် စစ်ကြီးပြီးသလောက် အထင်ရောက်ခဲ့ကြ၏။ သို့သော် များမကြာမီမှာပင် အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့က ပြန်လည်တိုက်ခိုက်လေရာ လေကြောင်းရန်မှာ အချိန်မရွေး စိုးရိမ်ရသော ဘေးရန်တစ်ခု ဖြစ်နေလေတော့သည်။

ဤသို့ မြန်မာတစ်ပြည်လုံး စစ်ဒဏ်ကို အလူးအလဲ ခံနေရသည် ဆိုသော်လည်း အချို့ကံကောင်းသော တောရွာများမှာမူ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကို လက်တွေ့မခံစားရပေ။ အခြားအရပ်များ၌ ဒုက္ခတွေ့နေကြသော်လည်း ထိုရွာများမှာမူ အေးချမ်းစွာပင် ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ ကံကောင်းသော ရွာများတွင် ဆိပ်ခွန်ရွာလည်း အပါအဝင်ဖြစ်ရာ ထိုရွာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနေသော အရှင်သောဘနသည် ထိုရွာ အင်ကြင်းတောတိုက် မဟာစည်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးလျက် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းတရားကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဟောညွှန်ပြသခြင်း ပြုနိုင်ခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်၏ စိတ်ပါဝင်စား အားကျလာအောင် အဟောကောင်းမှု၊ လက်တွေ့အပြုအသ ကောင်းမှုကြောင့်ပင် တရားအားထုတ်သော ယောဂီများမှာ တစ်နေ့တစ်ခြား များပြားတိုးတက်၍ လာခဲ့လေသည်။ တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် တိုးတက်လျက်သာ ရှိခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက်ကို တိတိကျကျ လိုက်နာအားထုတ်ခဲ့ကြ၍ မိမိတို့ ကိုယ်တွေ့ တရား၏အရသာကို သိလာကြသောအခါ ထိုတရား အားထုတ်ပြီးသူတို့သည် မိမိတို့နည်းတူ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များလည်း တရားအရသာကို သိစေလိုသော ဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ အလွန် အရသာထူးသော စားကောင်းသောက်ဖွယ်ကို စားရသောအခါ အခြားသူများကိုလည်း စားစေလိုကြသလိုပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအခြားသူ အားလုံးကို ဆိပ်ခွန်သို့လာရန် ခေါ်ဖို့လည်း မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့ အကျိုးရှိအောင်

လုပ်ရန်မှာ ကျမ်းစာရေးသား၍ ဖြန့်ဖြူးခြင်းသာ ဖြစ်တော့သည်ဟု ထိုသူတို့ သဘောပေါက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုယောဂီ ဥပါသကာတို့သည် ဆရာတော် အရှင်သောဘနအား ဉာဏ်အနု၊ အလတ်၊ အရင့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် သင့်လျော်သော လက်တွေ့ ဝိပဿနာနည်းပြ ကျမ်းတစ်ခု ပြုစုတော်မူပါရန် လျှောက်ထားတောင်းပန် ကြလေသည်။ ထိုဥပါသကာတို့၏ တောင်းပန်ချက်ကြောင့်ပင် ဆရာတော်သည် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကို ရေးသားစီရင်တော်မူလေသည်။

ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ရေးသားခြင်း

ဆရာတော်သည် ဥပါသကာတို့၏ တောင်းပန်လျှောက်ထားမှုကို လက်ခံပြီး နောက် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့က မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်၌ ဗုံးကြဲနေသော အချိန်ဖြစ်၍ ရွှေဘိုမြို့သို့ နေ့စဉ်လိုပင် လာရောက်၍ ဗုံးကြဲနေ၏။ သို့သော် **ယင်းဗုံးသံများ အကြားမှပင် ၇-လမျှဖြင့် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ၂-တွဲကို ၁၃၀၅-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့် (၈-၂-၁၉၄၄) တွင် ပြီးစီးအောင် ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ ထိုကျမ်း ၂-တွဲပေါင်းမှာ ရွှင်ဆိုက်နှင့် စာမျက်နှာ ၉၅၀-ခန့်ရှိသည်ဖြစ်ရာ ဤမျှကြီးမားသော ကျမ်းကို ၇-လနှင့် အပြီးရေးခဲ့ခြင်းသည်ပင် အံ့ဩဖွယ်ရာတစ်ရပ် ဖြစ်တော့သည်။ ဤမျှ တိုတောင်းလှ သော အချိန်အတွင်း၌ ပြီးစီးအောင် ရေးသားခဲ့သည် ဆိုသဖြင့် စာအုပ် ဖြစ်လျှင်ပြီးရော သဘောမျိုးဖြင့် ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ရေးထားသောကျမ်း ဖြစ်လေမည်လားဟုလည်း အချို့က မှတ်ထင်ကောင်း မှတ်ထင်ကြမည် ဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုကျမ်းကို အစမျက်နှာ အနည်းငယ်မျှ ဖတ်ကြည့်လျှင်ပင် ထိုကျမ်းသည် ခိုင်ခန့်သော တကယ်ကျမ်းကြီး ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အကိုးအကား မလွတ်စေဘဲ ယင်းတို့ကို လက်တွေ့သဘောတရားတို့ဖြင့် ဟပ်၍ အချက်ပိုင်ပိုင် ရေးသားထားသော ကျမ်းဖြစ် ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။**

ကျမ်းရေးသားတော်မူပြီးနောက် ပုံနှိပ်ရန်တာဝန် ရှိလာပြန်သည်။ စစ်ကြီး အတွင်း ဖြစ်နေ၍ ခက်ခဲ ရှားပါးမှု အမျိုးမျိုးကြောင့် ပုံနှိပ်ရန်မလွယ် ဖြစ်နေခဲ့သည်။

ရွှေဘိုမှာလည်း ပုံနှိပ်ရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် အခက်အခဲ တွေ့လျက်ရှိသည်။ သို့သော် ယောဂီတစ်ဦး၏ သတင်းပေးချက်အရ ပုံနှိပ်ရန်ကိစ္စမှာ အဆင်ပြေသွားခဲ့လေသည်။

စစ်ကိုင်းခရိုင် ရွာသစ်ကြီးမှ လာရောက်အားထုတ်နေသော ယောဂီတစ်ဦးက ထိုသို့ပုံနှိပ်ရန် အခက်အခဲ တွေ့နေသည်ကို သိရသောအခါ ရွာသစ်ကြီးတွင် ပုံနှိပ်စက် တစ်လုံးရှိကြောင်း လျှောက်ထားသည်။ ဆရာတော်က စာအုပ်ရိုက်သောအခါ ကြည့်ရှု ပြင်ဆင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်လိုကြောင်း၊ မိမိလည်း သွားရောက်ပြင်ဆင်နေနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း အမိန့်ရှိသောအခါ ထိုယောဂီကပင် ရွာသစ်ကြီး၌ ဤကျမ်းစာကို ကျကျနန ပြင်ဆင် ပေးနိုင်မည့် ဆရာတော်တစ်ပါးရှိကြောင်း လျှောက်ထားပြန်သည်။ ထိုယောဂီ၏ လျှောက်ထားချက်အရပင် ဆရာတော် အရှင်သောဘနလည်း ရွာသစ်ကြီးရှိ ထိုဆရာတော်ထံသို့ စာမူကိုပို့၍ ပြင်ဆင်ရန် တာဝန်အပ်နှင်းပြီး ကျမ်းစာကို ရိုက်နှိပ် စေတော်မူရ၏။ ထိုဆရာတော်သည် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း စာမူကို ဖတ်ရှုရသောအခါ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် အလွန် အားရကျေနပ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤကျမ်းစာက မိတ်ဆက်ပေးသဖြင့် ထိုဆရာတော်နှစ်ပါး တစ်ပါးကိုတစ်ပါး မမြင်မတွေ့ဖူးသေးဘဲ နှင့်ပင် မိတ်ဆွေ ဖြစ်သွားကြတော့သည်။ ကျမ်းစာရိုက်နှိပ်မှု အစပြုပြီးသည့်နောက် ဆရာတော် အရှင်သောဘန ရွာသစ်ကြီးသို့ ကြွသောအခါမှသာ ဆရာတော်နှစ်ပါးမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ချင်း တွေ့ဆုံ ခင်မင်ရင်းနှီးခွင့် ရကြပါတော့သည်။ ထိုဆရာတော်သည် နောင်အခါတွင် ဆရာတော် အရှင်သောဘန၏ နည်းအတိုင်း ဝိပဿနာအားထုတ်၍ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်တော်မူလေသည်။ ထိုရွာသစ်ကြီးဆရာတော် ကား အခြားမဟုတ်၊ ယခုအခါ စစ်ကိုင်းတောင် ရွှေစေတီရိပ်သာကို အစတည်ထောင်တော် မူ၍ ထိုရိပ်သာ၏ ပဓာနနာယက အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တော်မူလျက်ရှိသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ ဘာသန္တရဆေက၊ ပရိယတ္တိကောဝိဒ၊ ပဋိပတ္တိမာမက၊ စိတြကထိက ဖြစ်တော်မူသော ရွှေစေတီဆရာတော်ဘုရားကြီးပင် ဖြစ်တော်မူပါသည်။

ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပထမတွဲကို ရွာသစ်ကြီးမှာပင် ချောမောစွာ ရိုက်နှိပ် ပြီးခဲ့၍ ဆိပ်ခွန်သို့ သယ်ယူထားခဲ့သည်။ ဒုတိယတွဲကျမ်းမှာမူ ရိုက်နှိပ်ပြီး မချုပ်လုပ်ရ သေးသည့် ဖောင်စိမ်းဘဝမှာပင် ရွာသစ်ကြီးကို အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တို့က ဗုံးချရာ

တွင် စာပုံနှိပ်စက်လည်း ပါသွားသဖြင့် မီးသင့်လောင်ကာ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရလေသည် ထိုသို့ မီးသင့်လောင်ရာတွင် ဒုတိယတွဲ လက်ရေးမူချောပါ ပါသွားသဖြင့် မူချောကို ထပ်၍ ရေးသားတော်မူရသည်။ ပထမတွဲကို ရိုက်နှိပ်သည် ဆိုသော်လည်း စစ်အတွင်း စက္ကူအခက်အခဲကြောင့် အုပ်ရေ ၂၀၀-မျှသာ ရိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ကြီးပြီးသောအခါ ပထမတွဲကို မန္တလေးမြို့ သုခဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်တွင်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယတွဲကို လှခင်အင်ဆန်း ပုံနှိပ်တိုက်တွင်လည်းကောင်း ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရသည်။

ကျမ်းဂုဏ်ရည်

အချို့သော အဆောက်အအုံတို့သည် ရှေ့ဘက်မှကြည့်လျှင် လှသော်လည်း အခြားဘက်မှ ကြည့်လျှင် မလှ။ ထိုသို့သော အဆောက်အအုံမျိုးကို တင်ပြရာဝယ် ဓာတ်ပုံဆရာ၌ မြင်တတ်မှုရှိဖို့ အရေးကြီးသည်။ လှသောဘက်မှ ရိုက်၍ပြမှသာ အဆောက်အအုံကိုလည်း ကြိုက်ကြမည်။ မိမိဓာတ်ပုံလည်း ပုံကောင်းစာရင်း ဝင်ပေမည်။ အချို့သော အဆောက်အအုံများမှာကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ မည်သည့်ဘက်မှပင် ကြည့်သည်ဖြစ်စေ လှလျက်ချည်းသာ ရှိလေသည်။ ထိုအဆောက်အအုံမျိုး၌မူ ဓာတ်ပုံဆရာမှာ ရှုထောင့်ကောင်း ရွေးချယ်ရသည့်တာဝန် ပေါ်သွားတော့သည်။ မည်သည့်ဘက်မှ ရိုက်၍ပြသည်ဖြစ်စေ အဆောက်အအုံမှာ လှနေမည်သာဖြစ်ပြီး ဓာတ်ပုံမှာလည်း ပုံကောင်းဖြစ်နေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဆရာတော် အရှင်သောဘန ရေးသားစီရင်သော ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းမှာ ဒုတိယအမျိုးအစား အဆောက်အအုံကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ မည်သည့်ရှုထောင့်မှ ဖတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်အပိုင်းအခန်းကို ဖတ်သည်ဖြစ်စေ အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်လျက်ရှိပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်လည်း ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းမှာ အရသာမြိန်ယှက်သော ဟင်းကောင်းတို့ဖြင့်ချည်း ပြင်ဆင်ထားသော ထမင်းစားပွဲကြီးနှင့် တူပါသည်။ ဟင်းခွက်တိုင်းမှာ အကောင်းချည်း ဖြစ်နေသလို နေရာတိုင်းမှာပင် အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၌ ကောင်းသောနေရာကလေးများကို ဖတ်ချင်ပါသည်ဆိုလာသူအား တစ်အုပ်လုံး အစမှအဆုံးတိုင် ဖတ်ပါဟု ညွှန်ကြားရန်သာ ရှိပါတော့သည်။

သို့သော် ပြခဲ့သော ထမင်းပွဲကြီးမျိုး၌ ထိုင်နေသူသည် မိမိ အထူး ခံတွင်းတွေ့
သော ဟင်းခွက်၊ မိမိနှင့်နီးသော ဟင်းခွက်တို့အကြောင်းကို အထူး ပြောပြမည်
ဖြစ်သလို ဤအခန်း၌လည်း ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းလာ အချို့သော အချက်အလက်
တို့ကို ရေးသားလိုပါသည်။

လက်တွေ့ အကျဆုံးကျမ်း

**မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဝိပဿနာကျမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာ ထွက်ပေါ်ခဲ့ကြဖူးပါသည်။
သို့သော် လက်တွေ့လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတွင်မူ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းလောက် ပြောင်မြောက်
ပြည့်စုံသော ကျမ်းကို မတွေ့ဖူးသေးပါ။** ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့လာ မိန့်ဆိုချက်
တို့ကို လက်တွေ့သဘောတရားနှင့် ဟပ်၍ဟပ်၍ ပြထားသည်တို့မှာ ထူးခြားသည်နှင့်
အမျှ နှစ်သက်ဖွယ်အတိ ရှိလေသည်။ မြင်နေကျ အဆောက်အအုံကို မိမိ မကြည့်ဖူး
သေးသော ရှုထောင့်မှ ကြည့်ရသလို အမြင်သစ်ကို ရစေနိုင်ပါသည်။

အထူးအားဖြင့် ဒုတိယတွဲအစ၌ ပြထားသော အခန်း ၅-မှာ လက်တွေ့နှင့်
ပတ်သက်၍ အနှစ်သာရဖြစ်၏။ နေရာဌာနတစ်ခုသို့ မိမိကိုယ်တိုင် ရောက်ဖူး၍
အခြားများစွာသော သူတို့ကိုလည်း ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ခဲ့ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏
ညွှန်ကြားချက်မျိုးတို့ဖြင့်သာ တစ်ခန်းလုံး ပြည့်နှက်လျက်ရှိသည်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို
မလုပ်တတ် မရှိရလေအောင် အလွန် အသေးစိတ် ညွှန်ကြားချက်တို့ကို ပေးထားသည်
တို့ကို တွေ့ရ၏။ ထိုသို့ အသေးစိတ် ညွှန်ကြားချက် ပေးနိုင်သည်မှာ ကိုယ်တွေ့လည်း
လုပ်ထားဖူး၊ အခြားသူများအားလည်း လက်တွေ့ပြသထားဖူးသောကြောင့်သာ ဖြစ်ပေ
သည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ပါက ဤညွှန်ကြားချက်မျိုး ပေးနိုင်ရန်မှာ ခဲယဉ်းပါဘိသည်။
“အမှတ်ကောင်းနေစဉ် ဖျဉ်းကနဲ ဖျဉ်းကနဲ ကြက်သီး ထတတ်၏။ ကျောထဲကဖြစ်စေ၊
တစ်ကိုယ်လုံးကဖြစ်စေ၊ စိမ့်ကနဲ စိမ့်ကနဲ အေးမှုလည်း ဖြစ်တတ်၏။ မကြောက်နဲ့၊
တရားသဘောအတိုင်း ပီတိဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်တည်း။ တစ်စုံတစ်ရာ အသံကလေး
များကို ကြားရသောကြောင့်လည်း ဖျတ်ခနဲ လန့်တတ်၏။ မကြောက်နဲ့၊ သမာဓိအရှိန်
ကောင်းလာသည့်အတွက် ဖဿဒဏ် ပြင်းပြပုံကို ထင်ရှားသိလာခြင်းပင်တည်း”
အစရှိသော သတိပေး ညွှန်ကြားချက်ကလေးများမှာ ထိမိလှပေသည်။ မိမိကိုယ်တွေ့

များကို ပြန်ပြောနေသကဲ့သို့ ရှိပါပေသည်။ ဤသို့သော ညွှန်ကြားချက်ကလေးများကို ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် လမ်းမှားသို့ မရောက်နိုင်သည်မှာ သေချာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအခန်း ၅-မျှကို အစအဆုံး ဖတ်ရှုပါလျှင် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်သည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဝိပဿနာဆိုင်ရာတွင် အလွန်မြင့်မားသော အဆင့်သို့ ရောက်ပြီးသူ ဖြစ်ကြောင်း မှန်းဆ သိမြင်နိုင်လောက်ပါတော့သည်။

အညာ ဗျာကရဏ မျိုးလော

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က တရားထူးရပြီးသော ထိုထို ထေရာ ထေရီ တို့သည် တရားသဘောဆိုင်ရာ မိမိတို့၏ ကိုယ်တွေ့ အတွေ့အကြုံနှင့် သုံးသပ်ချက် များကို အားပါးတရ ဥဒါန်းကျူးခဲ့ကြသည်။ ထိုထေရာ ထေရီတို့ ဥဒါန်းကျူးခဲ့သော စကားရပ်များသည် ပါဠိ ပိဋကတ်၌ ထေရဂါထာ၊ ထေရီဂါထာ၊ ထေရအပါဒါန်၊ ထေရီအပါဒါန်ဟု ထင်ရှားလေသည်။ အပါဒါန်တို့၌မူ မိမိတို့၏ ရှေးအကြောင်းများ ကိုပါ ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည်။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အခန်း ၅-လည်း ထိုဥဒါန်းစကား တို့ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေသလော။

အရှင်ဗာကုလမထေရ်သည် မိမိ၏ငယ်သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ အစေလကဿပအား “ငါ့ရှင်ကဿပ၊ ငါသည် ၇-ရက်သာ ကိလေသာရှိသူ အဖြစ်ဖြင့် တိုင်းပြည်၏ဆွမ်းကို စားခဲ့သည်။ ၈-ရက်မြောက်၌ အရဟတ္တဖိုလ် ထင်ရှားဖြစ်ခဲ့သည်” ဟု မိန့်တော်မူခဲ့သည်။ ရဟန်းမဟုတ်သူအား အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောကြားခြင်းငှာ၊ မိမိ အရဟတ္တဖိုလ်ရကြောင်း ပြောကြားခြင်းငှာ မအပ်။ အဘယ်ကြောင့် ပြောကြားသနည်းဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ အဋ္ဌကထာ ဆရာက ဤသို့ဖြေခဲ့၏။ မထေရ်က ငါ ရဟန္တာတည်းဟု မပြော၊ အရဟတ္တဖိုလ်သည် ဖြစ်ပြီဟုသာ ဆိုသည်။ တစ်နည်းလည်း မထေရ်သည် ရဟန္တာဟု ထင်ရှားသည်၊ ထို့ကြောင့် ယင်းသို့မိန့်သည်။ အဋ္ဌကထာ၏အဖြေကို ဖတ်ပြီးနောက် ဝိပဿနာ ရှုနည်းကျမ်း ဒုတိယတွဲ အခန်း(၅) (သတ္တမနိပံ၊ စာမျက်နှာ ၄၀)လာ အောက်ပါ စာပိုဒ်ကို ဖတ်ကြည့်ပါ။

“ဤမှတ်သိမှု ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း ဣန္ဒြေငါးပါး ရင့်သန်သော ခဏ၌ အမှတ်အထူး ကောင်းနေစဉ်အတွင်းမှာပင် တစ်ကြိမ်ထက် တစ်ကြိမ်သာ၍ သွက်လက် ရှင်းလင်းစွာ အနည်းဆုံး သုံးလေးခါမျှ သိမြင်ပြီးလျှင် ထိမှု၊ သိမှု၊ ကြားမှု၊ မြင်မှု၊

စားမှု၊ နံ့မှု ဟူသော ဤသင်္ခါရ (၆)မျိုးတွင် ထိုခဏ၌ ထင်ရှားဖြစ်ပျက်သော သင်္ခါရ တစ်မျိုးမျိုးကို မှတ်သိပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် (မှတ်ရတဲ့အာရုံနဲ့ မှတ်သိမှုဟူသော သင်္ခါရအလုံးစုံ ကင်းပြတ်ချုပ်ငြိမ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တွေ့မြင်လျက် မဂ်ဖိုလ် အဖြစ်သို့သာလျှင် ဆိုက်ရောက်သွားလေတော့၏)” ဤ၌ ကွင်းပြထား သော စကားများမှာ ကိုယ်တွေ့မရှိသူ၏ စကားများ ဖြစ်နိုင်ပါမည်လော။

အဆက်ပြတ်နေခဲ့သော ရှုမှတ်နည်းများ

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်နှင့် အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးလုံး ဆိုင်ရာ ရှုမှတ်နည်းတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ကာယာနုပဿနာပိုင်းမှာသာ ရှုမှတ်ပုံများကို ခပ်ကျယ်ကျယ် ရေး၍ အထက်ပိုင်း ရှုမှတ်ပုံများမှာမူ အကျဉ်းမျှသာ ပြသွားတော့သည်။ စာအုပ်ကိုသာ ဆရာလုပ်၍ အားထုတ်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ ဝေဒနာနုပဿနာစသော ရှုမှတ်မှုများ၌ မရှုတတ် ဖြစ်ကြရသည်။ ထိုရှုမှတ်မှုများမှာ ရှေးအခါက ဧကန်ရှိခဲ့ပေမည်။ ရှိခဲ့၍လည်း ထိုနည်းတို့နှင့်အညီ ရှုကြ၍ တရားထူး ရသောပုဂ္ဂိုလ်များ အများအပြား ပေါ်ထွက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဝိပဿနာ အဆက် ပြတ် ခဲ့ သလောက် ဖြစ်သော ဤအချိန်မှာမူ ထိုရှုမှတ်နည်းများမှာ ကွယ်သလောက် ဖြစ်နေ၍ လက်တွေ့အားထုတ်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ အားလျှော့ရမလို ရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အားတက်စေ၍ အထက်ပိုင်း ရှုမှတ်နည်းများကို လက်ဖြင့် ကိုင်ပြသကဲ့သို့ ရှင်းလင်းစွာ နားလည်အောင် ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းက ပြလေသည်။ ဝိပဿနာအရာ၌ အဆက်ပြတ်၍ တိမ်မြုပ်နေခဲ့သော လွန်စွာအရေးပါ သည့် ကွင်းဆက်တစ်ခုကို ဤကျမ်းက ပြောင်မြောက်စွာ ဖော်ထားလေသည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝက်လက် မစိုးရိမ်ဆရာတော် ဦးတိဿက မဟာစည်ဆရာတော်ကို ချီးကျူး ထောမနာရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်း မိန့်ကြားခဲ့ဖူးလေသည်။

“ဒါပေမယ့် အလုပ်လုပ်ဖို့ကျတော့ အောက်ပိုင်း ကာယာနုပဿနာ လောက်သာ လုပ်တတ်သလိုရှိပြီး အထက်ပိုင်းဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာ နုပဿနာနဲ့ ဓမ္မာနုပဿနာပိုင်းတွေကျတော့ ရှုမှတ်မှုအတွက် နားမလည်

နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်၍ တစ်ပြိုင်တည်းချုပ်ပြီး အလွန်လျင်မြန်လှတဲ့ သမ္မယုတ္တဓမ္မ၊ စိတ်၊ စေတသိက်တွေကို ဘယ်လို ရှုမှတ် ရမယ်လို့ကို နားမလည်ပါဘူး။ ကိုယ်နှင့်တန်းတူတွေရော ကိုယ့်ထက်ပိုပြီး နားလည်လောက်တဲ့ ဆရာသမားတွေကိုပါ အခွင့်သင့်တိုင်း ဆွေးနွေး မေးမြန်းခဲ့ ပါတယ်။ ဆွေးနွေးမေးမြန်းဖူးသမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက အထက်ပိုင်းလာ ရှုမှတ် နည်းတွေကို ဘယ်သူမှ သိနားလည်တာ မတွေ့ခဲ့ရပါဘူး။ မဟာသတိပဋ္ဌာန် အထက်ပိုင်း ရှုမှတ်မှုတွေ ဘယ်လောက်တောင် အဆက်ပြတ်နေခဲ့ကြပြီဆိုတာ ထောက်ဆကြည့်ရင် သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ ဒီအဓိပ္ပါယ်ကို မသိရလို့ ရင်ထဲမှာ ဆို့နှင့်ကြီး ဖြစ်နေခဲ့ရတာ အကြာကြီးပါပဲ။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေ ကျေနပ် နှစ်သိမ့်လောက်အောင် ဒီလောက်ကောင်းနေတဲ့ ကောင်းခြင်းလက္ခဏာတွေနဲ့ ပြည့်စုံလှလို့ အလွန်အားရ နှစ်သက်နေရတဲ့အထဲ အတော်ကြာကြာကတည်းက စိတ်နှလုံးထဲမှာ ငြောင့်တစ်ချောင်း စူးဝင်နေသလို တဆို့နှင့်နှင့် ဖြစ်နေခဲ့ရတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာန် အထက်ပိုင်း ရှုမှတ်နည်းတွေကို တွေ့လိုက်ရတဲ့အခါ ဘယ်လောက်တောင် ဝမ်းမြောက်သွားမိတယ်ဆိုတာ မခန့်မှန်းနိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရ ပါတယ်။”

ဆရာတော် ဦးတိဿသည် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိ၏ ခံစားချက်ကို မျှိုသိပ်မထားနိုင်၍ ထုတ်ဖော်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ပေသည်။ စာ၌ အခက်တွေ့နေ၍ ထိုအခက်ကို မဖြေရှင်းနိုင်သောအခါ ရင်ထဲ၌ ဆို့နှင့်နှင့်ဖြစ်ရပုံ၊ ထိုအခက်ကို ဖြေရှင်းပေးသည့် ကျမ်း (သို့မဟုတ်) ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတွေ့၍ ပြေရှင်းသွား သောအခါ ထိုကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်၊ ပြောပြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်၊ မိမိလည်း အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက်ရပုံ၊ ထိုပြေရှင်းသွားသော အခက်အခဲကို အခြားသူတို့အား ပြောမပြဘဲ မနေနိုင်ပုံတို့မှာ ကိုယ်တွေ့ကြုံဖူးသူတို့အဖို့ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ပင် ဖြစ်ပါ တော့သည်။

လက္ခဏာ, ရသ စသည်

စာချတန်း ဝင်ဖူးသူတိုင်း လက္ခဏာ, ရသ စသည်ကို သိကြသည်။ အဘိဓမ္မာ, အဋ္ဌကထာဆိုင်ရာ ပုစ္ဆာတို့၌ လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပ္ပန်, ပဒဋ္ဌာန်တို့ကို ပုစ္ဆာတစ်ပုဒ် အနေဖြင့် မေးရန် သတ်မှတ်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် စာချတန်းဝင်သူတိုင်း ယင်းတို့ကို အဋ္ဌကထာတို့မှ ထုတ်နုတ်၍ အလွတ်ကျက်ထားကြရသည်။ ဤစာရေးသူလည်း အလွတ်ကျက်၍ပင် စာချတန်းတို့ကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ စာမေးပွဲအောင်ရန် ကျက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ လက္ခဏာ, ရသ စသည်တို့၏ လေးနက်သော သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားမှု မပြုခဲ့ပေ။ ထို့ပြင် ဤသဘောသွားတို့ကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ရန်လည်း များစွာ ခဲယဉ်းမည်၊ မဖြစ်နိုင်သလောက် ရှိမည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့သည်။

သို့သော် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အခန်း ၄-တွင် လက္ခဏာ, ရသ စသည် အကြောင်း ရေးထားသော စာပိုဒ်များကို ဖတ်ရသောအခါမှာမူ မိမိထင်မှတ်ထားချက်မှာ လွဲမှားကြောင်း သိခဲ့ရုံမျှမက ထိုအခါကျမှပင် ပစ္စုပ္ပန်ကို အနက်ပေးရာ၌ ယောဂီတို့ ဉာဏ်တွင် ထင်လာ၏ဟု ပေးသောအနက်ကို သဘောပေါက်ခဲ့တော့သည်။ ဝိပဿနာကို တကယ်အားထုတ်လာသောအခါ ကြိုတင်၍ ကျက်မှတ်မထားရဘဲပင် လက္ခဏာ, ရသ စသည်ကို သိနိုင်ပုံကို ရှင်းလင်း ရေးပြထားပုံမှာ မိမိထံ၌ စက်ကိရိယာ ရှိလျက် နားမလည်ဖြစ်နေသူအား နားလည်အောင် ပြောပြလိုက်သကဲ့သို့ ရှိပါပေသည်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် သုတနည်းသူဖြစ်လျှင် လက္ခဏာ, ရသ စသော နာမည်တပ်၍ ကား သိချင်မှသိမည်။ သို့သော် ယင်းတို့၏ သဘောမှန်ကိုကား ပစ္စုပ္ပန်ပင် သိတော့သည်။ ထိုသို့ ပစ္စုပ္ပန် သိမှသာ လက္ခဏာစသည်ကို သိသည်ဟု ဆိုနိုင်ကြောင်းလည်း ထင်ရှားလေရာ တရားအားထုတ်ချင်လာအောင် စိတ်ကို ဆွပေးနိုင်စွမ်းရှိသော စကားရပ်များ ဖြစ်ပါတော့သည်။

ပရမတ္ထ၏ အဓိပ္ပါယ်

ပရမတ္ထ- ပရမတ်ဆိုသော စကားလုံးမှာ သင်္ဂြိုဟ်သဘောကို အနည်းအကျဉ်းမျှ လေ့လာဖူးသူများပင် သိသော စကားလုံး ဖြစ်၏။ ဘာသာရေး လိုက်စားသူတိုင်းပင်

သိသော စကားလုံးဆိုလျှင်လည်း မှားမည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ပရမတ္ထ ဟူသော စကားလုံး၏ သဘာဝကျ၍ အမှန်အကန် ဖြစ်သော အဓိပ္ပါယ်ကို သိသူမှာမူ ထင်သလောက် များလှမည် မဟုတ်ပါ။ မဖောက်မပြန် မြတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပရမတ္ထမည်၏ ဆိုသည်ကိုမူ သိကြသည်ချည်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ဘာကို မဖောက်မပြန်ဟု ဆိုသနည်း ဟု မေးလာသောအခါမှာမူ ကျနမ့်ကန်အောင် ဖြေတတ်ဖို့ မလွယ်ပေ။ အချို့က မဖောက်ပြန် မပြောင်းလဲသောကြောင့် ပရမတ္ထဟု ခေါ်သည်။ ပညတ်ကား ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲတတ်သောကြောင့် ပရမတ္ထအမည် မရဟု ဆိုကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဖောက်ပြန်သောကြောင့် ရုပ်မည်၏ဟူသော စာပိုဒ်သို့ ရောက်သောအခါ အခက်တွေ့ ကြတော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုအခက်မှ ထွက်ပေါက်ရှာသည့်အနေဖြင့် လက္ခဏာ အားဖြင့် မဖောက်ပြန်မှု၊ အကျိုးပေးအားဖြင့် မဖောက်ပြန်မှုကို ပရမတ်သဘောဟု ဆိုရသည်။ ဖဿ စေတသိက်သည် တွေ့ထိခြင်း လက္ခဏာရှိရာ ထိုဖဿသည် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ် တွေ့ထိခြင်း သဘောမှ ရွှေ့လျော့ပြောင်းလဲ၍ မသွားသောကြောင့် ယင်းကို ပရမတ်ဟု ဆိုရသည်။ ထို့အတူ လောဘသည် မကောင်း ကျိုးပေးတတ်ရာ ထိုမကောင်းကျိုး ပေးတတ်သော သဘောမှ မည်သည့်အခါမှ ပြောင်းလဲ၍ မသွား၊ မည်သူ၏ သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ် မကောင်းကျိုးပေးမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပရမတ် မည်၏။ စသည်ဖြင့် များစွာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆိုလျက်ရှိကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပရမတ်ဆိုင်ရာ ခံယူချက်မှာ မဖောက်ပြန် မပြောင်းလဲ ဟူသည်ပင် ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကမူကား ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခံယူချက်မှာ တော့လွဲကလေး ဖြစ်နေကြောင်း ညွှန်ပြသည့်အနေဖြင့် **မူလရှိရင်းအတိုင်း မှန်ကန်သောကြောင့် ပရမတ် မည်၏**ဟု အနက်မှန်ကို ဖော်ထုတ်ကာ မဖောက်မပြန်ဟူသော မြန်မာစကားလုံး၏ အနက်ကို ဆိုင်ရာပါဠိပုဒ်တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ဖော်ထုတ်ထားလေသည်။ ထိုသို့ ဖော်ပြရာတွင် မိမိ၏ အယူအဆ ခိုင်ခန့်ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် အကိုးအကား အဖြစ် ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ၊ မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာနှင့် ဋီကာကျော်တို့ကို ထုတ်ပြ ထားလေသည်။

ပရမတ္ထပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြရာ၌ ကထာဝတ္ထု-ဇီ-အနုဇီ တို့ကို ကိုးကား၍ ရေးသားသောကျမ်းမှာ ရှားပါးသည်။ ထိုကျမ်းတို့ကို မကြည့်ရှုမီ ထိုကျမ်းတို့နှင့် မနီးနှောမိခြင်းကြောင့်ပင် ဇီကာကျော်စကား၌ အာဘော် မမိတော့ဘဲ ထိုဆရာတို့သည် ဖြစ်သမျှ သင့်လျော်အောင် ကြံစည်ရေးသား ပြောဆိုကြရခြင်း ဖြစ်တော့သည်။ ဤ အကြောင်းကိုပါ ထုတ်ဖော်၍ အကျယ်ရှင်းလင်းထားရာ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းလာ “ပရမတ်နှင့် ပညတ်” ဆိုသောအခန်းကို ဖတ်ရလျှင် ပရမတ္ထပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သဘာဝကျကျ အစစ်အမှန် နားမလည်ဘဲ နေနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့်ပင် နက်နဲသော အတွေးအခေါ်ရှိသည့် စာချဆရာတော်တစ်ပါးက **“ငါတော့ မဟာစည် ဆရာတော် စာအုပ် ဖတ်မိမှပဲ ပရမတ်ဆိုတဲ့ သဘောကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် နားလည်တော့ တယ်”** ဟု အားပါးတရ မိန့်မြွက်ဖူးပါသည်။

ဤနည်းနှင့်နှင်ပင် ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၌ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ကိုပင် အံ့အားသင့်သွားစေ၍ အမြင်သစ်ကို ရစေနိုင်သော ထူးခြားသည့် အနက် အဓိပ္ပါယ် အဖွင့်တို့ကို အနံ့အပြား တွေ့ရပေသည်။ ဤကျမ်းကို သေသေချာချာ ဖတ်ရှုရလျှင် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်ကို အထင်မကြီးဘဲ မလေးစားဘဲ နေနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။

ဤကျမ်း၏အကြောင်းကို အနည်းငယ်ရေးခြင်းဖြင့်ပင် စာမျက်နှာအတော် များသွားပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ဒွါရ ၅-ပါးပိတ်ပုံဖြင့် ဤအခန်းကို အဆုံးသတ်ပါအံ့။

ဒွါရ ၅-ပါး ပိတ်ပုံ

အရှင်ပေါဋ္ဌိလဆိုလျှင် မကြားဖူးသူ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၏။ အလွန် စာတတ်သော မထေရ်ကြီးဖြစ်၏။ သို့သော် ပိဋကတ်သုံးပုံကိုသာ ပို့ချ၍ ဘာဝနာကို အားမထုတ် သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သံဝေဂရစေရန် ထိုမထေရ်ကြီးကို တွေ့မြင်တော်မူတိုင်း “အလကား ပေါဋ္ဌိလ” ဟု ခေါ်တော်မူရာမှ ထိုသို့အခေါ်ခံရ၍ သံဝေဂရပြီးနောက် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ရန် ဆရာရှာရာ မထေရ်တို့၏ အဆင့်ဆင့် ညွှန်ကြားချက်အရ နောက်ဆုံး

၇-နှစ်အရွယ် ရဟန္တာ သာမဏေကလေးထံ ရောက်သည်။ ထိုရဟန္တာ သာမဏေကလေးက အရှင်ပေါဠိလ၌ မာန်မာန ရှိ-မရှိ စမ်းပြီးနောက် သဘောကျသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးလေသည်။ ထိုသာမဏေကလေး ပေးသောနည်းတွင် ဒွါရခြောက်ပါး၌ အာရုံ ၆-ပါး ထင်လျှင် ဒွါရ ၅-ခုကို ပိတ်၍ မနောဒွါရ၌ အလုပ်ကိုလုပ်ပါဟု ဆိုသည်။ ထို၌ ဒွါရ ၅-ခုကို ပိတ်ရမည်ဆိုသည်မှာ ဘာကိုဆိုလိုသနည်း။ အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ် မပြခဲ့သဖြင့် ထိုကို အသိခက်လျက် ရှိသည်။ မမြင်ရအောင် မကြားရအောင် မျက်စိ၊ နားတို့ကို ပိတ်ထားရမည်လား။ မျက်စိ၊ နားတို့ကို အထိုက်အလျောက် ပိတ်၍ ရသည် ဆိုဦး။ နှာခေါင်းကို ပိတ်ထားလို့ ရပါမည်လား၊ ထိုကိုလည်း အနည်းအကျဉ်း ပိတ်လို့ ရသည်ဆိုဦး အထင်အရှားဆုံး ဖြစ်သည့် ကာယဒွါရကို ပိတ်လို့ ရပါမည်လား၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းချင်းလည်း မထိအောင် အခြားမည်သည့်အရာဝတ္ထုနှင့် မျှလည်း မထိအောင် လုပ်နိုင်ပါမည်လား။ မလုပ်နိုင်လျှင် ၅-ဒွါရကို ပိတ်ရမည် ဆိုသည်မှာ ဘာကို ဆိုလိုသနည်း၊ လက်တွေ့ ကျင့်ကြံရေးနှင့် စပ်၍ပြောရလျှင် ဤနေရာကား ခဲရပ်ဖြစ်တော့သည်။ ဤခဲရပ်ကို ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၌ ရှင်းပေးထား ပေသည်။ ရှင်းပေးထားသည်ကို ဖတ်ရတော့လည်း လွယ်ပါတိတောင်း။ (ဤ၌ လွယ်ဆိုသည်မှာ လုပ်နည်းကို သိဖို့သာ ဆိုလိုသည်၊ နည်းကိုသိပြီးနောက် သာမဏေ ကလေး ဆိုလိုသည့်အတိုင်း ဖြစ်အောင် အားထုတ်ဖို့ကား လွယ်လှမည်မဟုတ်၊ မနေ မနား ကြိုးစားမှသာ ဖြစ်ပေမည်။)

၅-ဒွါရကို ပိတ်ရမည်ဆိုသည်မှာ ၅-ဒွါရ၌ ဇောကင်းဆိတ်စေရမည်ဟု ဆိုလို ကြောင်း ဆရာတော်က ဖော်ပြထားပါသည်။ ဇောကင်းဆိတ်စေရမည် ဆိုသည်ကို ပြောရသည်မှာ လွယ်လှပါ၏။ သို့သော် ဇောကင်းဆိတ်အောင် မည်သို့ လုပ်ရမည် နည်း။ ဤနေရာတွင် ဇောကင်းဆိတ်အောင် လုပ်နည်း၏ အဖိုးမဖြတ်နိုင်ပုံမှာ လွန်စွာ ထင်ရှားလေတော့သည်။ သူမရှိလျှင် မဖြစ်သဖြင့် သူ့ကို ရဖို့ရန်မှာ အထူးတလည် အရေးကြီးတော့သည်။ အရှင်ပေါဠိလမထေရ်ကြီး မည်ကဲ့သို့ပြု၍ ဇောကင်းဆိတ်အောင် အားထုတ်ခဲ့ပါလေသနည်း။ ဤအမေး၏ အဖြေကို ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းက ပြတ်ပြတ် သားသားပင် ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုနည်းကား ယခုအခါတွင် အလွန်ကျော်ကြား ထင်ရှား

သော မြင်တိုင်း၊ မြင်တိုင်း မြင်တယ်၊ မြင်တယ် အစရှိသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်သော နည်းပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်

ဤသို့ အရှင်သောဘန ဆရာတော်သည် ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးလျက် ဝိပဿနာလုပ်ငန်းတရား ဟောခြင်း၊ လက်တွေ့တရား ပြသခြင်း၊ ကျမ်းပြုခြင်းတို့ဖြင့် ပဋိပတ်သာသနာကို ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ လူသိ များလာသည်နှင့်အမျှ အရှင်သောဘန ဆရာတော်လည်း ပို၍ပို၍ ကျော်စောလာခဲ့ လေသည်။ ထိုအချိန်လောက်ကပင် စ၍ အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ တို့က မဟာစည်ကိုယ်တော်၊ ယင်းမှသည် မဟာစည်ဆရာတော်ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုခဲ့ကြ လေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ယခုတိုင်ပင် ဆရာတော်သည် မဟာစည်ဆရာတော်ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ရှားလေတော့သည်။

မဟာစည်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်ဟု တွင်သော်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် မဟာစည်ကျောင်းတိုက်၏ ပဓာန နာယကဆရာတော်ကား မဟုတ်ခဲ့ပါပေ။ မဟာစည်ကျောင်းတိုက်၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြ ဆရာတော်သာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မဟာစည်ကျောင်းတိုက်၏ နာယက ဆရာတော်မှာ ယနေ့ထက်တိုင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိပါသေးသည်။ ထိုသို့ နေရာဌာနကို အစွဲပြု၍ မဟာစည်ဆရာတော် အမည်တွင်ခဲ့ပုံကိုလည်း ဆရာတော်က မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ် နိဿယကျမ်းဦးအစ၌ **“အရှင်သောဘန၊ ငယ်နာမနှင့်၊ ဌာနစွဲမှီ၊ မဟာစည်ဟု၊ အမည်ပညတ်၊ ငါမထေရ်မြတ်သည်”** ဟု ထုတ်ဖော်တော်မူခဲ့သည်။

ကျောင်းတိုက်ကို မဟာစည်ကျောင်းတိုက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ရခြင်း အကြောင်းကို လည်း ဆရာတော်က ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယ နိဂုံးတွင် ပြလတ္တံ့အတိုင်း မိန့်တော်မူထားပါသည်။ “ထိုကျောင်းတိုက်၏ အဝင်ဝ၌ အလွန်ကြီးမားသော ကုက္ကိုပင်ကြီးတစ်ပင် ရှိခဲ့၏။ ယင်းကုက္ကိုပင်ကြီး လေပြင်းဒဏ်ကြောင့် လဲသွားသောအခါ ယင်း၏ ပင်စည်လုံးကြီးမှာ အတွင်း၌ အသားမရှိဘဲ အခေါင်းဖြစ်လျက် ရှိ၏။ စည်ကြီး

ပြုလုပ်ရန် အဆင်သင့် ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ယင်းပင်စည်လုံးကြီးကို ဖြတ်၍ အနည်းငယ်မျှထွင်းလျက် ပြုပြင်ပြီးလျှင် သရေတို့ဖြင့် ကျက်၍ စည်ကြီး ပြုလုပ်ထားသည်။ ထိုစည်ကြီး မျက်နှာဝမှာ ကျယ်သောဘက်မှ အထက်နှင့်အောက် အချင်း လက်မ ၄၀၊ ဘေးတိုက်ဖီလာ အချင်း ၃၄-လက်မ ရှိသည်။ ကျဉ်းသောဘက်မှ အထက်နှင့် အောက် အချင်း ၃၆-လက်မ၊ ဘေးတိုက်ဖီလာ အချင်း ၃၁-လက်မ ရှိသည်။ လုံးပတ် အားဖြင့် ၁၂၆-လက်မ ရှိသည်။ အလျားမှာ ၁၀၅-လက်မ ရှိသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် တရားဟောခါနီး၌ ထိုစည်ကြီးကို တီး၍ ပရိသတ်စုဝေးစေသည်။ ထိုစည်ကို အကြောင်း ပြု၍ တည်ရာဌာန ကျောင်းတိုက်ကို မဟာစည်ကျောင်းတိုက်ဟု ခေါ်ကြသည်။

အထက်ပါစကားရပ်တွင် ဆရာတော်က စည်ကြီး၏ အတိုင်းအတာကို အတိအကျ ပြထားပေသည်။ ထင်လွယ် မြင်လွယ်အားဖြင့် ပြောရလျှင် ထိုစည်ကြီးမှာ လူနှစ်ယောက်ဖက်ခန့်ရှိ၍ ထောင်ထားလျှင် ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံ လူဝင်ပေါက်များထက် ၃-လက်မမျှပင် မြင့်သေးသည်။ ထိုစည်ကြီးကို ၁၂၉၅-ခုနှစ်၌ ပြုလုပ်သည်။ စည်ကြီး ဒါယကာမှာ ဆိပ်ခွန်ရွာ ကျောင်းဒါယကာ ဦးဖိုးတင်း ဇနီး ဒေါ်ခေတို့ ဖြစ်သည်။ ထိုစည်ကြီးထားရာ စည်တော်ရုံသည်ပင် ကျောင်းငယ်ငယ် တစ်ဆောင်ခန့် ရှိလေသည်။ ထိုစည်ကြီးကို ဘုရားဝတ်တက်ချိန် နေ့လည်မွန်းတည့် ၁၂-အချိန်တို့၌ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူအများကြားစေရန် တီးပေးသည်။ ယခုကဲ့သို့ ရေဒီယိုများ မပေါ်များသေးသော ထိုအချိန်ကမူ မဟာစည်ကျောင်းတိုက်မှ စည်တော်ကြီးသည် ကျောင်းတိုက်ပတ်ဝန်းကျင် ရှိ ရွာသူရွာသားများအတွက် လန်ဒန်မြို့ရှိ ဘစ်ဘင် နာရီစင်ကြီးပမာ အားထားရသော နာရီအချက်ပေး စည်တော်ကြီးပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော် မဟာစည်ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်ပြီးနောက်မှာမူ စည်ကြီး၏ အချက်ပေးမှုမှာ တိုးလာသည်။ ဘုရားဝတ်တက် နေ့မွန်းတည့်အပြင် မဟာစည်ဆရာတော် တရားဟောခါနီး၌လည်း ထိုစည်ကြီးကိုပင် တီးကာ အချက်ပေး၍ ပရိသတ် စုစေသည်။ ဤသို့ ဆရာတော် တရားဟောမှုနှင့် စည်ကြီးတို့ ဆက်သွယ် နေသောကြောင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်ဟု အတွင်မြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုစည်ကြီးကား မဟာစည်ဆရာတော်၏ အထိမ်းအမှတ် ပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ်ဖြင့် ယနေ့တိုင် ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်းတိုက်၌ တင့်တယ်စွာ တည်ရှိလေသည်။

ဦးသွင် ၂-ဦးတို့ ဇော့ကြမ်း

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆာဦးသွင်ဆိုလျှင် မသိသူ မရှိသလောက်ဖြစ်၏။ ပစ္စည်းဥစ္စာဓန ဘက်ကလည်း အလွန် ကြွယ်ဝချမ်းသာသူဖြစ်၍ သူဌေးကြီးဟုပင် ဘွဲ့တပ်၍ အခေါ်ခံရသူ ဖြစ်၏။ နိုင်ငံ၏အကျိုးကိုလည်း မနားမနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗြိတိသျှတို့လက်ထက်က ဆာဘွဲ့ဖြင့် ဂုဏ်ပြုခံရ၍ လွတ်လပ်ရေးခေတ်တွင်လည်း **“သတိုးသီရိသုဓမ္မ”** ဟူသော အလွန်မြင့်မားသော ဘွဲ့ဖြင့် သူကောင်းပြု ခံရသူဖြစ် သည်။ အမျိုးဘာသာ သာသနာ၏ အကျိုးကိုလည်း အင်တိုက်အားတိုက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သူပင် ဖြစ်၏။ သူဌေးကြီးဆာဦးသွင်၏ ကောင်းမှုကုသိုလ်စာရင်းကို ကြည့်လျှင် ဤအချက်မှာ လွန်စွာထင်ရှားသည်။ သာသနာတော်၌ လေးလေးနက်နက် ကြည်ညိုသူ ဖြစ်သဖြင့်လည်း သာသနာတော် စည်ပင်ပြန့်ပွားရေးကို အရေးတယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်ချည်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗြိတိသျှတို့ သာသနာတော်ကို အားပေးခဲ့ပုံကို သူဌေးကြီးသည် အားမရခဲ့ပေ။ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရလျှင် မည်သို့မည်ပုံ သာသနာတော်ကြီးကို ချီးမြှောက်မည်ဟုလည်း အကြံအစည် ရှိထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးပြီးနောက် လွတ်လပ်ရေးရရန် သေချာသည့်အခြေသို့ ရောက်သောအခါ သူဌေးကြီး သည် သူ၏ သာသနာတော် ချီးမြှောက်ရေး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အသင့်ပြင်တော့သည်။ သူ၏စီမံကိန်းတွင် သာသနာရေးဆိုင်ရာ အသင်းအဖွဲ့ကြီး တစ်ခု တည်ထောင်ရန်၊ ထိုအသင်းအဖွဲ့ကြီးတွင် အစိုးရပိုင်းမှ သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ် တို့မှစ၍ အာဏာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်စေရန်၊ ထိုအသင်းအဖွဲ့ကြီးကပင် တစ်နိုင်ငံ လုံးရှိ သာသနာတော်ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်တို့ကို အားပေးချီးမြှောက်သွားရန်တို့ ပါဝင်လေသည်။

သာသနာတော် ချီးမြှောက်ရေးကို စဉ်းစားသောအခါ ပရိယတ္တိသာသနာတော်

ချီးမြှောက်ရန်မှာ မခဲယဉ်းလှ၊ သို့သော် ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ရန်မှာမူ မလွယ်ကူလှသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ မလွယ်ကူသည့် အချက်ကား ပဋိပတ်ဆရာရရှိ ရေးပင် ဖြစ်တော့သည်။ **ပဋိပတ်ဆရာသည် ဘုရားဟောနည်းများနှင့် ကိုက်ညီသော မှန်ကန်သည့် တရားအားထုတ်နည်းများကို ပြသနိုင်သူလည်း ဖြစ်ရမည်။ မိမိ အသက် ထက်ဆုံး ကိုးကွယ်သွားမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မိမိအနေဖြင့် အဘက်ဘက်မှ ကြည်ညိုနိုင် သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်ရမည်။** ဤပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ရဖို့ရန်မှာ မလွယ်ကူလှပေ။ ထို့ကြောင့်ပင် သူဌေးကြီးသည် ပဋိပတ္တိ ဆရာတစ်ဦးရရန် မိမိတစ်ဦးတည်း စုံစမ်းလျက်ရှိခဲ့သည်။ ဤသို့ ပဋိပတ်ဆရာရရန် စုံစမ်းရသည်မှာလည်း နောင် သာသနာရေး အသင်းကြီး ဖွဲ့၍ ပဋိပတ်ဆရာရှာရန် တာဝန်ပေါ်လာသောအခါ အဆင်သင့်ဖြစ်စေရန်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့လျှင် သူဌေးကြီးသည် ဝန်ကြီးချုပ်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် သာသနာရေး အဖွဲ့ကြီးတစ်ခု တည်ထောင်ရန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရင်းပင် တစ်ဖက်မှ လည်း ပဋိပတ်ဆရာကို ရှာဖွေစုံစမ်းလျက် ရှိခဲ့လေသည်။

မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရခါနီးတွင် လူမသမာတို့၏ လက်ချက်ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ ကျဆုံးခဲ့လေသည်။ တစ်ဗိုလ်လဲ တစ်ဗိုလ်တက်စနစ်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ နေရာတွင် သခင်နုက ဝင်၍ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဗိုလ်ချုပ်တို့ ကျဆုံးပြီး များမကြာမီ ၁၃၀၉-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လတွင် သူဌေးကြီးဆာဦးသွင်သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ မိမိ၏သမီး(ဒေါ်ခင်ခင်ကြီး) စစ်ကိုင်းမှာ ရှိနေသဖြင့် မန္တလေးမှ တစ်ဆင့် စစ်ကိုင်းသို့ သွားလေသည်။ စစ်ကိုင်း၌ သမီးအိမ်မှာ ခေတ္တနေစဉ် တစ်နေ့သောအခါ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ချပ်သင်းချောင်သို့ အလည်အပတ် သွားကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ရေဦးမြို့မှ စက်ပိုင်သူဌေး ဦးဘသင်လည်း ရောက်ရှိနေခိုက် ဖြစ်၍ ဆာဦးသွင်သည် ဦးဘသင်နှင့် တွေ့ရသည်။ အာလာပ သလ္လာပပြောရင်း ပဋိပတ် ဆရာတစ်ဦး အလိုရှိ၍ စုံစမ်းနေသည့်အကြောင်းသို့ ရောက်သွားရာ ဦးဘသင်က ရွှေဘိုမြို့၊ ဆိပ်ခွန်ရွာ၌ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသော မဟာစည်ဆရာတော်မှာ သူဌေးကြီး လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ထိုဆရာတော်၏ တရားကို နာလိုပါသည်။ ဦးဘသင်ကပင် ပင့်ပေးပါဟု မေတ္တာရပ်ခံရာ

ဦးဘသင်ကလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာပင် တာဝန်ယူ၍ ပင့်ပေးလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော် ကိုယ်တိုင် ဟောသောတရားကို မနာရသော်လည်း ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကို ဖတ်ရလျှင်ပင် ဆရာတော်သည် ပရိယတ် ပဋိပတ် စွယ်စုံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်လောက်သည်။ သို့သော် ဆာဦးသွင်တွင် ဆရာတော်ကို ကိုယ်တိုင်ဖူးတွေ့၍ အကဲခတ်လိုသောဆန္ဒ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဝါတွင်း ဖြစ်သော်လည်း ဆရာတော်ကို ပင့်ပေးရန် ဦးဘသင်အား တောင်းပန်ခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

ဆင်ခြင်တုံဉာဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆရာရွေးရာ၌ စနစ်ကြီးကြသည်။ ပညာအရည်အချင်း ပြည့်စုံရုံမျှဖြင့် ကျေနပ်လေ့ မရှိကြ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ် ရူပကာယကို လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါစုံ၊ မစုံကိုလည်းကောင်း စုံစမ်း၍ ကျေနပ်မှသာ ဆရာအဖြစ် ကိုးကွယ်လေ့ရှိကြသည်။ ပုဂံပြည် နရပတိစည်သူမင်းကြီးသည် “အကြားအမြင်များသည်၊ လိမ်မာသည်၊ စွမ်းရည်ရှိသည်”ဟု ကျော်စောထင်ရှားသော ရဟန်းတစ်ပါးကို အင်္ဂါကြီးငယ်ပြည့်စုံလျှင် ဆရာပြု၍ ဆည်းကပ်မည်ဟု စုံစမ်းစေသောအခါ ခြေမဖျား ပြတ်နေကြောင်း ကြားသိရ၍ အင်္ဂါကြီးငယ် မပြည့်စုံဟု မှတ်ယူ၍ ဆရာရင်းအဖြစ် မကိုးကွယ်ဘဲ ပူဇော်သက္ကာရမျှသာ ပြုပြီးလျှင် ဓမ္မဝိလာသဟူသော ဘွဲ့အမည်ကိုလှူ၍ ရာမညတိုင်းသို့ သာသနာပြု ကြွစေတော်မူကြောင်း သာသနာလင်္ကာရ၌ လာ၏။ သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်လည်း နရပတိစည်သူမင်းကြီးလို စုံစမ်းလိုဟန် တူပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ချပ်သင်းချောင်ဓမ္မာရုံ၌ တရားနာယူရန် စီစဉ်သောအခါ ၎င်းဓမ္မာရုံ၌ တိုင်များသောကြောင့် ဆရာတော်ကို အသေးစိတ် အကဲခတ်ခွင့် ရချင်မှ ရမည်။ တိုင်စသော အကာအဆီးရှင်းသော ဓမ္မာရုံ၌ တရားနာရန် စီစဉ်မှသာ မိမိရည်ရွယ်ချက် ပြည့်စုံမည်ဟု ကြံ၍ အခြား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှိသော ဓမ္မာရုံမှာ စီစဉ်ရန် ပြောကြား လေသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ တရားပွဲကို သမိဒ္ဓေါဒယချောင် ဆရာကြီး ဒေါ်မာလာရီ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ထိုသမိဒ္ဓေါဒယချောင် ဓမ္မာရုံမှာ စီစဉ်ရလေ သည်။

ဝါခေါင်လဆုတ် ၂-ရက်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော် တရားဟောရန် ကြွတော်

မူလာသည်။ ဝါတွင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း “တရားနာလို၍ ကြွပါ” ဟု ပင့်လျှင် ညဉ့်အိပ် ကြွကောင်းသောကြောင့် ကြွတော်မူလာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ တရားပွဲ ကျင်းပသောအခါ သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်သည် သူ့ရည်ရွယ်ချက်နှင့်သူ ဆရာတော်ကို ဖူး၍ အကောင်းဆုံး ဖြစ်မည့် နေရာမှာ နေလေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် ကားပေါ်က ဆင်းကတည်းက ဆရာတော်ကို အကဲခတ်လေတော့သည်။ တရားနာရင်းလည်း ဆရာတော်၏ ကိုယ်အမူ အရာ၊ နှုတ်အမူအရာကို အကဲခတ်လေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဂုဏ်သတင်း ကို ဦးဘသင်ထံမှ ကြားပြီးသည်မှ စ၍ပင် သဘောကျခဲ့သည်ဖြစ်ရာ မိမိ မနှစ်သက် မည့် ကိုယ်အင်္ဂါဆိုင်ရာ ချို့ယွင်းချက်များ ရှိနေမည်လေလား ဆိုသည်ကို စိုးရွံ့စွာဖြင့်ပင် စုံစမ်း ကြည့်ရှုလေသည်။

ထိုသို့ ကြည့်ရှုသောအခါ ချို့ယွင်းချက်ဟူ၍ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မတွေ့ရသည့်ပြင် အလွန်အားရဖွယ် ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းသော ကိုယ်အင်္ဂါ အမူအရာတို့ကိုသာ တွေ့ရ လေသည်။ တရားပလ္လင်၌ ထိုင်သည်မှစ၍ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ပြုပြင်ခြင်းမရှိဘဲ ငြိမ်သက်စွာ ဟောနေသည်။ ဘယ်ကိုမျှ မကြည့်ဘဲ တည်ငြိမ်သော ဣန္ဒြေဖြင့် ဟောနေ သည်။ သိမ်ဖျင်း သေးနပ်သော စကားလုံးဟူ၍ မပါဘဲ တရားသားသက်သက်ကိုသာ နက်နဲစွာ ဟောနေသည်။ ထိုစဉ်အခါက မာလုကျပုတ္တသုတ်တရားတော်ကို ဟောနေခြင်း ဖြစ်ရာ ဟောသည့်တရားတော်နှင့် ဆရာတော်၏ အနေထားမှာ ညီညွတ်နေကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ဤအကြောင်းအရာများကို မဟာစည်ဆရာတော် ပြန်ကြွသွားပြီး နောက် နီးစပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအား သူဌေးကြီးက ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့သည်။ ဆရာတော် ကို မြင်လျှင်မြင်ချင်းပင် မြင်ရသူတို့ လေးစားခန့်ညားလောက်သော ဆရာတော်၏ အရပ်အမောင်းကို သတိပြုမိသည် ဟူ၏။ ထို့နောက် ရုံထားသော သင်္ကန်းမှ အပြင်သို့ ထွက်နေသော လက်၊ ခြေ တို့ကို ကြည့်ရှု အကဲခတ်သည်။ ပြည့်ပြည့်ဖြိုးဖြိုးဖြင့် မဟာပုရိသ လက္ခဏာဝင် ဖြစ်ကြောင်း ကျေနပ်စွာ တွေ့ရပြန်သည် ဆို၏။ မျက်နှာတော်ကို ဖူးမြော် သောအခါမှာလည်း ပကတိ တည်ငြိမ်သော သမာဓိရှင်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားမိပြန် သည် ဟူ၏။ ကားကားစွင့်စွင့်ရှိသော နားရွက်တို့ကိုလည်း သူဌေးကြီးက သဘောကျ ခဲ့သည် ဆို၏။ မျက်လုံးများနှင့် ပတ်သက်၍မူ အလွန်စူးရှနက်နဲသော မျက်လုံးများ

ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမိသည် ဆို၏။ စကားသံကို နားထောင်သော အခါမှာလည်း ဤအသံမျိုး ဤပြောဆိုပုံမျိုးသည် ပရိယာယ်မပါ၊ ဝဉ္စနာမဖက်၊ သက်သက်ရိုးသားမှုကို ဖော်ပြနေသည့် အသံမျိုး ပြောဆိုနေပုံမျိုး ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည် ဆို၏။ ဆရာတော် ၏ ထူးခြားဆန်းကြယ်၍ နက်နဲသော တရားကို နာရသောအခါမှာလည်း သူ့ဌေးကြီး သည် လွန်စွာနှစ်ခြိုက် သဘောကျသွားလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ဌေးကြီးသည် “ငါ ရှာဖွေ စုံစမ်းနေခဲ့သော ဆရာမှာ ဤအရှင်ပင် ဖြစ်တော့သည်” ဟု မှတ်ယူလေတော့ သည်။

အထက်ပါအချက်တို့ကို ကြည့်လျှင် သူ့ဌေးကြီး ဆာဦးသွင်သည် သူ့ကိုးကွယ်မည့် ဆရာကို စေ့စေ့စပ်စပ် စစ်ဆေး ရွေးချယ်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ စစ်ဆေးသူက စေ့စပ်သေချာသည်နှင့်အမျှ အစစ်ဆေးခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း အဖက်ဖက်မှ ပြည့်စုံ လျက် ရှိခဲ့သည်။ စေ့စပ်သော စစ်ဆေးမှုကို ခံနိုင်ခဲ့သည်။ သူ့ဌေးကြီး လိုချင်ခဲ့သော အရည်အချင်းများ အပြည့်အစုံပင် ရှိနေခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ အတိုင်အဖောက် ညီသော ပုဂ္ဂိုလ်များကား သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်နိုင်ရာပါ။ ရှေးဘဝများက ရေစက်ပါ လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဖြစ်ကြတန်ရာပါသည်။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် နိဂြောဓ သာမဏေကလေးကို မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင် ကြည်ညိုခဲ့သည်။ ခင်မင်မှုပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်၊ ရှေးဘဝက ကောင်းမှုပြုဘက် အစ်ကိုက သာမဏေ၊ ညီက မင်းကြီးဖြစ်လာကာ ဤသို့ ညီအစ်ကို ဖြစ်ခဲ့ကြသော ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ယခုလည်း သူ့ဌေးကြီး ဆာဦးသွင်သည် မဟာစည်ဆရာတော်ကို တွေ့လျှင် တွေ့ချင်းပင် အားရကြည်ညိုသွားလေပြီ။ ဤပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဋိပတ္တိ သာသနာကို ပြန်လည်ထွန်းကားအောင် ပြုသွားကြမည်လည်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးသည် ရှေးဘဝများက ညီအစ်ကိုဖြစ်စေ အခြားနီးစပ်သော ဆွေမျိုးဖြစ်စေ မတော်ခဲ့ပါဟု အဘယ်သူသည် ငြင်းဆိုနိုင်ပါမည်နည်း။ ဤမျှ အဆင်ပြေနေသည့် အထဲတွင် ဆရာတော်၏ ငယ်နာမည်နှင့် သူ့ဌေးကြီး၏အမည်မှာ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် တူနေပြန်သေးသည်။ ဤမျှ တိုက်ဆိုင်ထူးခြားသော ဦးသွင် ၂-ဦးတို့၏ တွေ့ဆုံမှုကား ဗုဒ္ဓသာသနာသမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည့် တွေ့ဆုံမှုပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် သမိဒ္ဓေါဒယချောင်တွင် သူဌေးကြီးဆာဦးသွင် အမျိုးရှိသော ပရိသတ် ၃၀၀-ကျော်တို့အား ၅-ရက်တိုင်တိုင် ဝိပဿနာ လက်တွေ့ လုပ်ငန်းတရားများကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုတွင် ပထမ ၃-ရက်မှာ မူလအစီ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်၍ နောက် ၂-ရက်မှာမူ သမိဒ္ဓေါဒယချောင် ဆရာကြီး ဒေါ်မာလာရီ ၏ တောင်းပန်ချက်အရ ထပ်၍ ဟောရသော ၂-ရက် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ၅-ရက်တိုင်တိုင် ဟောရသော ဝိပဿနာ လက်တွေ့လုပ်ငန်း တရားတော်ကို ပရိသတ်တို့က အလွန်နှစ်သက်ကြသည်။ တရားနာပရိသတ်တွင် တရားအခံ ရင့်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ပါလေရာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက ပိုမိုနှစ်သက် သဘောကျကြလေ သည်။ စစ်ကိုင်းတောင်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောရသည်မှာ လွယ်ကူသောအလုပ် မဟုတ်ပေ။ တရားနာပရိသတ်မှာ များသောအားဖြင့် သီလရှင်များ ဖြစ်ကြလေသည်။ ပရိယတ်စာပေ ကျမ်းဂန်များကိုလည်း သင်ကြားလေ့လာထား၍ ပဋိပတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ကိုလည်း ကိုယ်တိုင် အားထုတ် ကျင့်ကြံဖူးသူတို့သာ အများအပြား ပါဝင်သည်။ ဤသို့သော ပရိသတ်က နှစ်ခြိုက်သည် ဆိုသဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏တရားမှာ ပရိယတ် စည်းမျဉ်းနှင့်လည်း ကိုက်ညီ၍ လက်တွေ့လုပ်ငန်း၌လည်း အကျိုးများစေနိုင် သော တရားဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်တော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သမိဒ္ဓေါဒယချောင် ဆရာကြီးသည် ၃-ရက်မျှဖြင့် အားမရသေးဘဲ နောက်ထပ် ၂-ရက်ဟောရန် တောင်းပန်ခဲ့ ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုချောင်ဆရာကြီးသည် နာရုံမျှဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသေးဘဲ ထိုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလတွင် ဆိပ်ခွန်သို့ သွားရောက်၍ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားကို လက်တွေ့အားထုတ်လေသည်။ အားထုတ်၍ ကိုယ်တွေ့သိရသော ဝိပဿနာဆိုင်ရာ အတွေ့များကို သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်သို့လည်း အကြောင်းကြားလေသည်။

ချောင်ဆရာကြီးသည် ကိုယ်တိုင်အားထုတ်ရုံမျှဖြင့် မတင်းတိမ်သေးဘဲ မိမိ ကဲ့သို့ပင် ဉာဏ်အထူးများကို ရစေလိုသဖြင့် ရင်းနှီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း မဟာစည် ဌာန၌ တရားအားထုတ်ရန် တိုက်တွန်းလေသည်။ ဤချောင်ဆရာကြီး၏ တိုက်တွန်း

လျှောက်ထားချက်ကြောင့်ပင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အောင်မြေဘုံစံချောင် ဆရာတော်လည်း ဆိပ်ခွန် မဟာစည်ဌာနသို့ ကြွသွား၍ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် အားထုတ်ခဲ့လေသည်။ ယင်းဆရာတော်သည် နောင်အခါတွင် မဟာစည်ဆရာတော် ၏ လက်ရုံးသဖွယ် အားကိုးရသော ပရိယတ် ပဋိပတ် စွယ်စုံရ ဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုဆရာတော်ကား အခြားပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်က ကမ္ဘာအေး ဇမ္ဗူဒီပကျောင်းဆောင်တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသွားသော ဇမ္ဗူဒီပ ကျောင်းဆောင် မဟာနာယက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဗုဒ္ဓသာသန တိပိဋက ပါဠိမြန်မာ အဘိဓာန် ကျမ်းပြုဆရာတော် အရှင်ဉာဏုတ္တရမထေရ်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့နှင့် သာသနာ့ရိပ်သာ

ဆာဦးသွင်စသော လူကြီးများက ၁၃၀၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁-ရက်၊ (၁၃-၁၁-၄၇)နေ့မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ကြီးကို တည်ထောင်ကြလေသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဆာဦးသွင်ကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။ အဖွဲ့ကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပရိယတ္တိသာသနာတော်၊ ပဋိပတ္တိသာသနာတော် နှစ်ရပ်စလုံးကို အစွမ်းကုန် အမြင့်မားဆုံး ချီးမြှောက်ရန် ဖြစ်သည်။

ထိုတွင် ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ရန် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနကြီးတစ်ခု တည်ထောင်ရေးအတွက် စဉ်းစားကြသောအခါ **ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဆာဦးသွင်ကပင် ၁၃၁၀-ခုနှစ် တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၉-ရက် (၂၆-၉-၄၈)နေ့တွင် ယခု သာသနာ့ရိပ်သာ တည်ရှိရာ ၅-ဧကကျော် ခြံမြေကွက်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန တည်ထောင်ရန် ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ကြီးအား အပြီးအပိုင် လျှူဒါန်းလေသည်။** ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ရရှိရေးကို ဆွေးနွေးသောအခါမှာမူ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဆာဦးသွင်က မိမိသည် အဖက်ဖက်မှ စိတ်ချရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတစ်ပါးကို တွေ့ထားပြီဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဟ၍ ပြောပြပြီးလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်ကို ပင့်ရန် ဝန်ကြီးချုပ်အား တိုက်တွန်းလေသည်။ ထိုသည့်နောက်တွင် သာသနာ့ရိပ်သာ မြေကွက်၌ အဆောက်အအုံများ ဆောက်ရန် စီမံစိုင်းပြင်းကြလေသည်။

ခမ်းပြီးတောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ကြွခြင်း

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးပြီးနောက်၌လည်း ဆိပ်ခွန် မှာပင် ဝိပဿနာ သာသနာပြုရင်း ဆက်လက် သီတင်းသုံးနေတော်မူခဲ့သည်။ ဤအတောအတွင်းမှာပင် သူ့ဌေးကြီး ဆာဦးသွင် ပင့်၍ စစ်ကိုင်းသို့ တရားဟောကြွခဲ့ ရသည်။ ထို (၁၃၀၉-ခု)နှစ် တန်ဆောင်မုန်းလတွင်မူ မဟာစည်ဆရာတော်သည် မော်လမြိုင် တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ကြွတော်မူသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းမှ ထိုကာလအထိ တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်း ကို ဆရာတော်၏ တပည့်တစ်ပါးဖြစ်သော ဦးပဉ္စင်း ဦးဝိမလက စောင့်ရှောက်နေပေ သည်။ သို့သော် စစ်အတွင်းကမူ ရံခါသာ သွားရောက်နိုင်သောကြောင့် တိုက်ကျောင်း၌ တိုက်ရိုက် ဗုံးမကျသော်လည်း မသမာသူတို့၏ ပြုမူချက်ကြောင့် ကျောင်းသုံးပစ္စည်း ဆိုင်ရာ ပန်းကန် ခွက်ယောက် စသည်တို့ အတော်များများ ပျောက်ကုန်ခဲ့သည်။ ကျောင်းအမိုး စောင်းတန်းအမိုး သွပ်ပြားများကိုလည်း ခွါယူကြသည်။ တစ်ပေပျဉ် အခင်းများနှင့် ခြောက်သုံး ဆင့်များကိုလည်း ချမ်းသာမပေးကြ၊ ကျောင်းဒကာများက မဟာစည်ဆရာတော် ပြန်၍ သီတင်းသုံးလျှင် တိုက်ကျောင်းကို ပြန်လည်ပြုပြင်မည့် အကြောင်း လျှောက်ထားကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်က နေသင့်သလောက် နေရန် ရည်ရွယ်၍ နေမည့်အကြောင်း အမိန့်ရှိလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်အရ ပြုပြင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းကို ပြင်ဆင်ပြီးသည့်အချိန်မှာ ယင်းတိုက်ကျောင်းသို့ မဟာစည် ဆရာတော် ကြွတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော် တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေစဉ်မှာ ပင် မြန်မာပြည် တစ်ဖြစ်လဲခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှတို့၏ ကျွန်သပေါက်ဘဝဖြင့် အနှစ်တစ်ရာ ကျော်(အောက်မြန်မာပြည်ကိုရည်သည်) နေ့ဆရာမှ ၁၃၀၉-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၉-ရက် (၁၉၄၈-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄-ရက်နေ့) နံနက် ၄-နာရီ မိနစ်-၂၀ အချိန်တွင် ကိုယ့်မင်းကိုယ်ချင်း လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံအဖြစ် ကြေညာ နိုင်ခဲ့လေသည်။ လွတ်လပ်ရေး ကြေညာချိန်တွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် တောင်ဝိုင်း

ကလေး တိုက်ကျောင်းမှာပင် ရှိလျက် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ တိုးပွားစေရန် ရည်ရွယ်၍ ဘုရားဆင်းတုတော်မြတ်ရှေ့မှာ ဝတ်ပြုပြီးလျှင် မဟာ သမယသုတ်၊ မဟာဓမ္မသမာဒါနသုတ် စသည်တို့ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်လျက် နေတော်မူခဲ့သည်။ ထိုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင် (ယခင် တစ်နှစ်ကျော်က မဟာစည်ဆရာတော် အမျိုးပြု၍ ဖွဲ့စည်းထားသော) သဒ္ဓမ္မပါလ ဝိပဿနာ ဖြန့်ဖြူးရေး အသင်းအဖွဲ့၏ နှစ်ပတ်လည် အစည်းအဝေးကို ဆိပ်ခွန်၌ ကျင်းပရန်ရှိသဖြင့် မဟာစည် ဆရာတော်သည် တပေါင်းလဆန်းတွင် ရွှေတို ဆိပ်ခွန်သို့ ပြန်ကြွတော်မူခဲ့ရလေသည်။

ထိုအစည်းအဝေး ကျင်းပပြီးနောက် ဆိပ်ခွန်၌ လအနည်းငယ် နေပြီးလျှင် ၁၃၁၀-ခုနှစ်၊ ဝါဦးတွင် မော်လမြိုင်တောင်ဝိုင်းကလေးသို့ ပြန်ကြွရပြန်သည်။ ထိုနှစ် ဝါကို တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်းမှာပင် ဝါဆိုတော်မူသည်။ ဝါကျွတ်ပြီးနောက် ဆိပ်ခွန် မဟာစည်ကျောင်း၌ ဆရာတော်အတွက် ရည်၍ဆောက်သော တိုက်ကျောင်း ပြီးစီး၍ ယင်းတိုက်ကျောင်းကို ရေစက်ချရန် ပင့်သဖြင့် နတ်တော်လပြည့်ကျော်တွင် ဆိပ်ခွန်သို့ ပြန်ကြွရပြန်သည်။ ထိုသို့ အပြန်တွင် ရန်ကုန်သို့ ခေတ္တရောက်နေခိုက်မှာ သာသနာ့ရိပ်သာ မြေကွက်၌ သံဃာတော်များ ၄၉-ရက် ပရိတ်ရွတ်ရာ နေရာဌာနကို ဆာဦးသွင်က လိုက်ပြသဖြင့် ကြည့်ရှုတော်မူခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ယင်းနေရာကို မိမိ သီတင်းသုံးလျက် သာသနာပြုရမည့် ဌာန ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ဆရာတော် မသိခဲ့ သေးပေ။ “နောက် မိမိ သီတင်းသုံးရမည့် နေရာကို ကြည့်ရှုတော်မူပါဦး”ဟု နတ်များက နှိုးဆော်ကာ ပို့ဆောင်သကဲ့သို့ ရှိပေတော့သည်။

မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ် နိဿယ

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဆိပ်ခွန်ရွာသို့ ပြန်ကြွတော်မူပြီးနောက် ဝိပဿနာ ဖြန့်ဖြူးရေး အလုပ်ကိုပင် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ယောဂီများ တစ်နေ့တစ်ခြား များပြားလာသဖြင့် မိမိတစ်ပါးတည်း မနိုင်သောကြောင့် (စနစ်တကျ တရားအားထုတ် ပြီး ဖြစ်၍ အရည်အချင်း ပြည့်စုံသော) တပည့်များအား လက်ထောက်ဆရာအဖြစ်

လွဲအပ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြစေရသည်။ ထိုဆရာတို့တွင် ပထမဆုံး တာဝန်လွှဲထားသော ဆရာကြီးတို့မှာ ဆရာကြံနှင့် ဆရာကြွက်တို့ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းဆရာကြီးတို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပြ ဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြသည့်အားလျော်စွာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်ကို ကျေပွန်သူများ ဖြစ်ကြလေသည်။ မိမိတို့ကဲ့သို့ပင် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအားလည်း မဟာသတိပဋ္ဌာန်၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ခံစားကြရစေလိုပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုဆရာကြီး ၂-ဦးတို့က မဟာစည်ဆရာတော်အား မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်၏ နိဿယတစ်စောင်ကို ရေးသားပြုစုပါရန် တောင်းပန်ကြလေသည်။ ဆရာတော်သည်လည်း ယင်းဆရာကြီးတို့၏ တောင်းပန်မှုကို လက်ခံလျက် မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ် နိဿယသစ်ကို ရေးသား စီရင်တော်မူလေသည်။

နိဿယဆိုသော်လည်း နိဿယမည်ကာမတ္တ မဟုတ်၊ တိကျသော အနက်၊ ထိမိသော အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ပြချက်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်ထားသော နိဿယ ဖြစ်၏။ ထို့ထက် ထူးခြားသည်မှာ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် ညှိနှိုင်းဖွင့်ဆိုချက် တို့ပင် ဖြစ်သည်။

နိဿယ အစမျက်နှာမှာပင် “ကုရုသု၊ ကုရုတိုင်းပြည်၌” ဟု အနက်ပေးထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ရုတ်တရက်သော် ဧကဝုဏ် ဗဟုဝုဏ် လွဲနေပြီလောဟု တွေးတောစရာဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုပုဒ်ဆိုင်ရာ အောက်ခြေမှတ်ချက်တွင် ဗဟုဝုဏ်ပါဠိပုဒ်ကို အဘယ်ကြောင့် ဧကဝုဏ် မြန်မာအနက်ပေးရကြောင်း ရှင်းလင်းထားသည်ကို တွေ့မှပင် တမင်သက်သက် ဧကဝုဏ်အနက် ပေးထားကြောင်း သိရ၏။ ကုရုတိုင်းပြည်ကား တစ်ခုသာ ရှိသည်။ သို့သော် ပါဠိသဒ္ဒါနည်းအရ (ဝါ-ပါဠိဝေါဟာရအရ) ပါဠိ၌ ဗဟုဝုဏ် သုံးထားသည်။ ပါဠိကို မြန်မာပြန်ရာ၌ မြန်မာဝေါဟာရနှင့် ကိုက်ညီဖို့ အရေးကြီးသည်။ မြန်မာဝေါဟာရ၌ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို ဗဟုဝုဏ်ဖြင့် သုံးစွဲရိုး မရှိ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာအသုံးနှင့် ဟပ်မိအောင် “ကုရုတိုင်းပြည်၌”ဟု ဧကဝုဏ်ဖြင့် မြန်မာပြန်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ “သာမညံနာတိဓာဝေယျ”ဟူသော ဘုရားအဆုံးအမကို တကယ်လိုက်နာသော ဆရာတော်ပါပေတကား။ ထို့ပြင် **ထိုကုရုတိုင်းဟူသည် ယခုအခါ အိန္ဒိယပြည် ဒေလီနယ်ပင် ဖြစ်ကြောင်း** ညွှန်ပြထားပြန်သည်။ ရှေးအခါက ဆရာတော်

များသည် ဒေသန္တရဗဟုသုတကို ဆည်းပူးရန် မရခဲ့ကြ။ တိုင်းသူပြည်သားများလည်း ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ သိပ်မရှိကြ။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်လာ တိုင်းများ၊ မြို့များနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ထင်ရှားပေါ်လွင်အောင် မည်သို့မျှ မညွှန်ကြားနိုင်ခဲ့ကြ။ ယခုခေတ်မှာမူ စာအုပ်စာတမ်းလည်း ပေါများသည်။ ကိုယ်တိုင်လည်း ရောက်အောင် သွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် ဆရာတော်များက ဤအချက်တွင် ရှေးခေတ်ဆရာတော်များ ထက် တပန်းသာကြသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထို တပန်းသာမှုကိုပင် “ဒေလီနယ်” ဖြင့် ဖော်ပြထားရာ ဤနိဿယသစ်သည် ထူးခြားသော နိဿယဖြစ်ကြောင်း အစမှာပင် ထင်ရှားနေပါတော့သည်။ ဤကား သဒ္ဓါရေးဆိုင်ရာ တစ်ခုသော ထူးခြားချက်မျှ ဖြစ်၏။

ဝိပဿနာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ထူးခြားချက် အနေဖြင့် ဆိုရလျှင် တရားနာရင်း သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်ပွားနိုင်ပုံ ရှင်းလင်းချက်မှာ အဖိုးတန်လှပေသည်။ တရားနာစဉ် မဂ်ဖိုလ် သို့ ရောက်သောသူများမှာ သတိပဋ္ဌာန်နည်းဖြင့် မရှုတော့ဘဲ ကြားနာရသော တရားကို သဘောကျရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးတော့သည်ဟု မှတ်ထင်ဖွယ်ရာဖြစ်နေရာ ထိုသို့ မမှတ်ထင် သင့်ကြောင်း၊ သတိပဋ္ဌာန်လမ်းဖြင့်သာ သောကပရိဒေဝတို့ကို လွန်မြောက်ကြောင်း အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြလျက်ရှိ၏။ သို့သော် အဋ္ဌကထာဖွင့်မှာ ကျဉ်းလွန်းသဖြင့် နားလည် နိုင်စရာ မရှိပေ။ ထိုသို့ နားလည်နိုင်ရန် ဤနိဿယသစ်၌ အကျယ် ရှင်းပြထားလေ သည်။

မိမိပေါင် ၂-ချောင်းကို ချိုး၍ တရားအားထုတ်သော တိဿမထေရ် ဝတ္ထု၌ လည်း “ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ-ဝေဒနာကို ခွာ၍”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထားသည်။ သို့သော် ဝေဒနာကို ဘယ်ပုံခွါသည်ဟု သိရန်မှာ ခဲယဉ်းပါတိသည်။ ထိုခဲရပ်ကိုလည်း ဤနိဿယသစ်၌ ဖြေရှင်းပြထားပေသည်။

ထို့ပြင် “သွားလျှင် သွားသည်” စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရပုံကို နားမလည်သူတို့က ပြက်ရယ်ပြုခဲ့ကြဖူးသည်။ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ လက်ထက်မှာပင် ဤအဖြစ်မျိုး ရှိဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဤအချက်ကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းထားလေ သည်။ ထိုရှင်းလင်းချက်ကိုပင် ဤနိဿယသစ်၌ ထပ်မံချဲ့ထွင်၍ ရှင်းလင်းပြဆို ထားရာ ဤရှင်းလင်းချက်ကို ဖတ်ရလျှင် ပြက်ရယ်ပြုလိုမှုများ ပျောက်ကာ လေးစား

လာရမည်မှာ ဧကန်ဖြစ်တော့သည်။ သွားလျှင် သွားသည် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်မှုမှာ သတိပဋ္ဌာန်လုပ်ငန်းတွင် မည်မျှအရေးကြီးကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်လာတော့သည်။ သွားလျှင် သွားသည် စသည်ဖြင့် သိရာတွင် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသိနှင့် ရှုမှတ် နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိတို့ မည်မျှကွာခြားကြောင်း အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုချက်ကို ထောက်ခံ၍ ရေးသားထားသည်မှာလည်း အမြင်မှန်ကို ရစေနိုင်သော ရေးသားချက် ဖြစ်၍ သာသနာတော်အတွက် ကျေးဇူးများလှပါပေသည်။ ဤသို့လျှင် မဟာသတိပဋ္ဌာန် သုတ် ပါဠိတော် နိဿယသစ်၌ ဝိပဿနာဉာဏ်မျက်စိကို ဖွင့်ပေးသော ရေးသားချက် တို့ ပြည့်နှက်နေပေသည်။

ဆရာတော်သည် ဤနိဿယသစ်ကို ၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁-ရက် နေ့မှာပင် နိဂုံးကမ္မတ် အပြီးသတ်ရေးသား၍ တောင်းပန်သူ ဆရာကြံနှင့် ဆရာကြွက် တို့အား ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုကျမ်းကို ဆရာတော် ရန်ကုန်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် ဆိပ်ခွန်ရွာ သဒ္ဓမ္မပါလ ဝိပဿနာဖြန့်ဖြူးရေးအဖွဲ့က အုပ်ရေ- ၃၀၀၀ ရိုက်နှိပ်၍ ပဌမအကြိမ် ထုတ်ဝေလေသည်။

ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း

၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်းတွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရွှေဘို မြို့၊ မြို့ထောင့်စေတီခေါ် မော်မောမြင်သာ စေတီတော် ခြေရင်းရှိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနသို့ သွား၍ ခေတ္တသီတင်းသုံးနေတော်မူသည်။ ရည်ရွယ်ချက်ကား ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနကို အားပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထိုဌာန၌ တရားဟော တရားပြလျက် သီတင်းသုံးနေစဉ်မှာပင် ဝန်ကြီးချုပ် မြစ်ကြီးနားသို့ အသွားတွင် ရွှေဘိုသို့ ခေတ္တဝင်ရောက်၍ မြို့ထောင့်စေတီ တော်ကို လာရောက်ဖူးမြော်သည်။ လိုက်ပို့ကြသော မြို့ခံလူကြီးများအား စကားစပ်မိ၍ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားအကြောင်း မေးရာ စေတီတော်ခြေရင်းရှိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန မှာပင် ခေတ္တသီတင်းသုံးလျက်ရှိနေကြောင်း ပြောကြသဖြင့် ချက်ခြင်းပင် မဟာစည် ဆရာတော်ထံ သွား၍ ဖူးမြော်ပြီး ရန်ကုန်သို့ တရားဟောကြွပါရန် ပင့်လျှောက် လေတော့သည်။ ဆရာတော်ကလည်း တရားဟောခြင်းသည် မိမိ၏ပဓာနအလုပ်ဖြစ်၍ ကြွမည့်အကြောင်း ဝန်ခံတော်မူလိုက်သည်။ ထိုသို့ ဆရာတော်ထံမှ ပဋိညာဉ်ရပြီး

နောက် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ဆရာတော်ကို ရွှေဘိုမှ စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေးသို့ ပင့်ဆောင်ရန် အစီအစဉ်လုပ်၍ ဆိုင်ရာလူကြီးများအား တာဝန်လွှဲအပ်လေသည်။ စီစဉ်ထားသည့် အတိုင်း တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့မှာ မဟာစည်ဆရာတော်သည် တာဝန်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပင့်ဆောင်ချက်ဖြင့် ရွှေဘို ဦးမုနိန္ဒကိုပါ ခေါ်ခဲ့၍ ရွှေဘိုမှ စစ်ကိုင်းမြို့ ဆင်များရှင်ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနသို့ ရောက်သည်။ ထိုနေ့ညက ထိုဌာန၌ တရားဟော၍ ထိုဌာနမှာပင် ကျိန်းရသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်က ရွှေမင်းဝံ ဆရာတော် ဦးကောသလ္လကိုပါ အတူလိုက်ပါခဲ့ရန် လျှောက်ထား၍ နောက်တစ်နေ့ (တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၆-ရက်)၌ မန္တလေးဘက်သို့ ကူးကြသည်။ ရွှေဘို ဦးမုနိန္ဒ၊ ရွှေမင်းဝံဆရာတော် ဦးကောသလ္လတို့နှင့်တကွ မဟာစည်ဆရာတော်သည် လေယာဉ်ဖြင့် မန္တလေးမှ ရန်ကုန်ဘက်သို့ ကြွခဲ့သည်။ ဆာဦးသွင် စသော ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဂုဏ် အဖွဲ့လူကြီးများက လေဆိပ်သို့ လာရောက်ကြိုဆို၍ ပင့်ကြသည်။

ရိပ်သာများ ပေါ်ပေါက်ခြင်း

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွလာစဉ်က သင်္ကန်း၊ သပိတ် စသော ပရိက္ခရာရုံစစ်ပါးနှင့် ဖိနပ်တို့မှတစ်ပါး အပိုပစ္စည်း အသုံးအဆောင်များ မပါခဲ့ပေ။ မှတ်စုစာအုပ်ပင် မပါခဲ့။ ထိုစဉ်ကာလက ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ၌လည်း အဆောက်အအုံများ မများလှသေးပေ။ သိမ်၏ အရှေ့တောင်ဘက်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပြဆရာများ သီတင်းသုံးရန် ဆောက်လုပ်ထားသော သစ်သားကျောင်းငယ် ၄-ဆောင်၊ ဆရာတော်အတွက် ဆောက်လုပ်ထားသော စံကျောင်းနှင့် ဆွမ်းစားကျောင်း ဤမျှသာရှိသေးသည်။ **သိမ်မှာ ၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ ဦးတန်ခူးလဆုတ် ၅-ရက်နေ့ကပင် သမုတ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း** အဆောက်အအုံကိုကား မဆောက်ရသေး။ သံဃာ့ကံပြုနိုင်ရုံ ယာယီမျှသာ ရှိသေးသည်။ ထို့အတူ ဖလံယဉ်ဓမ္မာရုံ နေရာ၌လည်း သံဖြူမဏ္ဍပ်ကြီးသာ ရှိသေးသည်။

တရားအားထုတ်မည့် ယောဂီများလည်း အဆင်သင့် မရှိသေးပေ။ သို့သော် ရောက်ပြီးလျှင်ပြီးချင်းပင် တရားအားထုတ်လိုသူများ ရှိက တရားပြမည့်အကြောင်း

မိန့်ကြားတော်မူသည်။ တရားအားထုတ်လိုသူများ တစ်စတစ်စ ပေါ်ပေါက်လာရာ နတ်တော်လတွင် ၂၅-ဦးမျှအထိ ရှိလာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် နတ်တော်လပြည့်နေ့မှာပင် ထိုယောဂီ ၂၅-ဦးတို့အား ဝိပဿနာအလုပ်ပေး တရားတော်ကြီးကို ဟောကြား၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူသည်။ နောင်တွင်လည်း ယောဂီအသစ် ရောက်လာတိုင်း ဤ တရားတော်ကြီးကိုပင် ဟောကြား၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူသည်။ ယောဂီများ တစ်နေ့ တစ်ခြား များပြားလာ၍ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် မပေးနိုင်သောအခါ ၁၃၁၃-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလမှစ၍ အသံသွင်းကြိုးခွေဖြင့် သွင်းထားသော တရားတော်ကိုပင် ဖွင့်ပြ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူရလေသည်။ ၁၃၁၆-ခုနှစ်တွင် ထိုတရားတော်ကြီးကို အသံသွင်း ကြိုးခွေမှ ကူးယူ၍ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ နောင်တွင်လည်း အခါအား လျော်စွာ ထပ်မံရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ယခုအခါ ရှစ်ကြိမ်အထိ ရိုက်နှိပ်ပြီး ဖြစ်လေသည်။

ထိုဝိပဿနာအလုပ်ပေး တရားတော်ကြီးကား အလုပ်ပေးဆိုသည့်အတိုင်းပင် နဂိုက သုတ မရှိသူများပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို လုပ်တတ်အောင် အသေးစိတ်ညွှန်ကြားထား သော တရားတော်ကြီးဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အခန်း ၅-နှင့် တသဘော တည်းဖြစ်၏။ ဆရာနှင့် လက်တွေ့အားထုတ်ရာ၌ ညွှန်ကြားသော တရားတော်ဖြစ်၍ အစပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် လုံလောက်ရုံသာ ဟောထားသဖြင့် အခန်း ၅-လောက်ကား မကျယ်ပေ။

ဤတရားတော်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးပြီးနောက် ယောဂီများကို နေ့စဉ်စစ်ဆေး တော်မူသည်။ ယောဂီတို့သည် မိမိတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို မထိမ်မကွယ် အမှန် အတိုင်း လျှောက်ထားကြရသည်။ သူတို့အတွေ့အကြုံအလိုက် ပြုပြင်သင့်သည်ကို ပြုပြင်ပေးသည်။ **ဤသို့ နေ့စဉ် စစ်ဆေးခြင်းမှာ မဟာစည်ဆရာတော် ကမ္မဋ္ဌာန်း နည်း၏ အားရစရာ အချက်တစ်ချက် ဖြစ်တော့၏။** ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် လမ်းမှားသွား မိမည်ကို လုံးဝမစိုးရိမ်ရ၊ ဤလမ်းကို ကိုယ်တိုင်လျှောက်ဖူး၍ အခြားများစွာသော သူတို့ကိုလည်း ညွှန်ကြားပြသခဲ့၍ အရည်အချင်းပြည့်ဝသည့် ဆရာရှိသဖြင့် အားတက် ဖွယ်ဖြစ်သည်။ မည်သည့်အဆင့်တွင် မည်သို့ပြုလုပ်ရမည် စသည်အတွက်လည်း မိမိက ကြောင့်ကြစိုက်စရာ မလို၊ မိမိ၏တိုးတက်မှုကိုကြည့်၍ ဘာလုပ်ရမည်ဆိုသည်ကို

ညွှန်ကြားရန် ဆရာက အမြဲတမ်း အဆင်သင့် ရှိနေသည်။ ဤသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြပုံ စနစ် ကောင်း၍လည်း မဟာစည်ဆရာတော်၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းသည် အောင်မြင်မှုရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်အထံ လာရောက်အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် (အထူးသဖြင့် သံဃာတော်များ)တို့တွင် အချို့တို့သည် မိမိတို့ရပ်ရွာသို့ ရောက်သောအခါ တစ်ဆင့် ဖြန့်ဖြူးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ပါကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကိုမူ မဟာစည်ဆရာတော်က အထူးတလည် ဂရုစိုက်၍ ဆရာဖြစ် နည်းပေးတော်မူသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့ ရပ်ရွာများသို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် မဟာစည်ဆရာတော် ဩဝါဒခံ ရိပ်သာခွဲများကို ဖွင့်လှစ်၍ ဝိပဿနာသာသနာ ပြုကြလေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် ရန်ကုန် ရောက်၍ နှစ်များမကြာမီမှာပင် မြန်မာပြည် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၌ ရိပ်သာပေါင်း မြောက်မြားစွာ ပေါ်ပေါက်လာတော့သည်။ ဗန်းမော်၊ မြစ်ကြီးနားတို့မှာလည်း မဟာစည် ဩဝါဒခံရိပ်သာများကို တွေ့ရသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်းတို့မှာ လည်း ထို့အတူပင်။ မြန်မာပြည်အောက်အစွန်း ရေး၊ မြိတ်၊ ထားဝယ်တို့၌လည်း မဟာစည်ရိပ်သာရှိသလို ရခိုင်ပြည်၊ စစ်တွေ စသောမြို့တို့၌လည်း မဟာစည်ရိပ်သာကို တွေ့ရသည်။ တစ်ပြည်လုံး အနှံ့အပြား နေရာမလပ်ဆိုသလိုပင် ရိပ်သာများ ပေါ်ထွက် လာတော့သည်။

နောင်အခါတွင်မူ မြန်မာပြည်တွင်သာမက ထိုင်း၊ သီရိလင်္ကာ စသော နိုင်ငံတို့ မှာပင် မဟာစည်ဩဝါဒခံ ရိပ်သာများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၃၃၄-ခုနှစ် နတ်တော် လပြည့်ကျော် ၄-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ကျင်းပသော ၂၃-ကြိမ် မြောက် နှစ်ပတ်လည် ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲတွင် တင်ပြသော ယောဂီစာရင်းအရ မြန်မာ ပြည်တွင်း၌ ယောဂီပေါင်း ၆-သိန်းကျော် ရှိနေကြောင်း သိရသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၌လည်း ယခင်နှစ်များကပင် ယောဂီတစ်သိန်းကျော် ရှိခဲ့၍ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၌ တစ်သောင်း ကျော် ရှိခဲ့လေပြီ။ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အိန္ဒိယ စသောနိုင်ငံများ၌လည်း အနည်းငယ်စီ ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် အားလုံးပေါင်းလိုက်လျှင် ယနေ့ကမ္ဘာ၌ မဟာစည်ဩဝါဒခံ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ ယောဂီပေါင်းမှာ ခုနစ်သိန်းကျော်မျှ ရှိကြောင်း သိရသည်။ ဤသို့လျှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တကွ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် ဝိပဿနာမိုးကြီး ရွာသွန်းပြီးစေခဲ့လေတော့သည်။ ဤသို့သော ပဋိပတ္တိသာသနာပြုမှု ဂုဏ်ထူးဝိသေသများကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်ကို နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ သြဝါဒါစရိယ ၁၅-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးအဖြစ် တင်မြှောက်၍ နှစ်စဉ် ၇၅၀-တန် ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို လှူဒါန်းပူဇော်လျက် ရှိပေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ ရတော်မူခြင်း

သာသနာရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးနောက် ၂-နှစ်ကျော်အကြာ ၁၃၁၃-ခုနှစ် (၁၉၅၂) နှစ်တွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ကို ရရှိတော်မူသည်။ ထိုနှစ်က မဟာစည်ဆရာတော်အပြင် ရန်ကုန်၊ ဗဟန်း ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက် မန်းဦး ဆရာတော်နှင့် မန္တလေးမြို့ ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက် သာသနာ့ဇောတိကာရုံ အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးနာရဒတို့လည်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ကို ရတော်မူကြသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ၁၃၀၃-ခုနှစ်က သာသနဇေ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ ဘွဲ့ကို ရတော်မူပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုဘွဲ့ရရှိရန်ကိုမူ မဟာစည်ဆရာတော်သည် အစိုးရ စာချတန်းစာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုတော်မူရသည်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့မှာကား စာမေးပွဲဝင်၍ ယူရသောဘွဲ့မျိုး မဟုတ်၊ ဆရာတော်တို့၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်နှင့် ထူးချွန်သော ပညာဂုဏ်တို့ကို ကြည့်ညှိလေးစား၍ အစိုးရက ဆက်ကပ်သော ဘွဲ့ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတကိုယ်တိုင် တိုင်းပြည်ကိုယ်စား ဆက်ကပ်သော ဘွဲ့ဖြစ်၍ များစွာ အဆင့်အတန်းမြင့်သည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာလည်း ပြည့်စုံ၊ ကျော်စောက်တို့လည်း ရှိသော ဆရာတော်များသာ ရသော ဘွဲ့တည်း။ အတိုချုံး၍ ပြောရလျှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့မှာ ရှေးအခါက ရာဇဂုရုဘွဲ့နှင့် တန်းတူပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤဘွဲ့ကို လက်ခံရရှိတော် မူသဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် မင်းအကိုးကွယ်ခံ မင်းဆရာ ရာဇဂုရု အဆင့် အတန်းသို့ ရောက်ရှိသွားပါတော့သည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်ရသော ဆရာတော်တို့အား ဆွမ်းဆန်တော်အဖြစ် နိုင်ငံတော်အစိုးရက တစ်နှစ်လျှင် ကျပ်ငွေ(၇၅၀) လှူဒါန်းလေသည်။ မဟာစည်

ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၌ သော့ချက်နေရာမှ ဆောင်ရွက်တော်မူခြင်း၊ နိုင်ငံခြားတို့၌ သာသနာပြုတော်မူခြင်း၊ သိန်းပေါင်းများစွာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တရားအရသာကို ပါရမီအလျောက် လက်တွေ့ရရှိ ခံစားစေခြင်းတို့ဖြင့် သာသနာတော် အကျိုး၊ ဘာသာဝင်တို့အကျိုးကို သူမတူအောင် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ကျမ်းပေါင်း များစွာကိုလည်း ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်အား အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ် ကပ်လှူရခြင်းမှာ ကပ်လှူရကျိုး အနပ်ကြီး နှပ်ပါပေသည်။

ထိုင်း, ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ကြွတော်မူခြင်း

နိုင်ငံတော်အစိုးရတို့သည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည်မှစ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင် ရန် စီမံခဲ့ကြသည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်သောအခါလည်း ရှေးသင်္ဂါယနာများထက် ထူးခြားအောင် တင်လိုကြသည်။ ရှေးသင်္ဂါယနာများကို တိုင်းပြည်တစ်ခုတည်းက သံဃာများကသာ တင်ခဲ့ကြသည်။ ယခု ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၌မူ မြန်မာသံဃာများသာ မကဘဲ အခြား ထေရဝါဒနိုင်ငံများမှ သံဃာတော်များ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေလိုကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏သင်္ဂါယနာ မဟုတ်ဘဲ ထေရဝါဒ ၅-နိုင်ငံတို့ စုပေါင်းတင်သော ထေရဝါဒသင်္ဂါယနာ ဖြစ်စေလိုကြသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရန်မှာလည်း ထိုင်းစသော ထေရဝါဒနိုင်ငံများမှ အစိုးရတို့နှင့် သံဃာတော်တို့က ကူညီပါဝင်ဆောင်ရွက်မှသာ ဖြစ်နိုင်မည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂါယနာ၏ ရှေ့ပြေးလုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ အခြားသောထေရဝါဒ နိုင်ငံများကို စည်းရုံးရေးပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ၁၃၁၄-ခုနှစ်တွင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ စည်းလုံး ရေး သာသနာ့မစ်ရှင်တစ်ခုကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် သံဃာတော် များဘက်မှ ညောင်းရမ်းဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မဟာစည်ဆရာတော်တို့ ပါဝင်၍ လူပုဂ္ဂိုလ်များဘက်မှ ဆရာတော်တို့၏ စကားပြန်အဖြစ် ရွှေပြည်ဦးဘတင်နှင့် ကပ္ပိယအဖြစ် ပါလီမန်အတွင်းဝင် ဦးသန်းစိန်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ **ညောင်ရမ်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး ခေါင်းဆောင်သော ထို ၄-ဦးအဖွဲ့သည် ၁၃၁၄-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၆-ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ခွာကြလေသည်။**

ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ရှေးဦးစွာ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ကြွ၍ ထိုင်းသာသနာပိုင်နှင့် တွေ့ဆုံပြီး ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအကြောင်းကို လျှောက်ထားဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုင်း သာသနာပိုင်ဆရာတော်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရေမြေရှင် ဘုရင် မရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သာသနာပိုင် မရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း သင်္ဂါယနာတင်နိုင်မည် မထင်ကြောင်း အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

ညောင်ရမ်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဘုရင် မရှိသော်လည်း အများဆန္ဒအရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အစိုးရရှိ၍ ထိုအစိုးရ၏ ဦးညောင်အဖြစ် သမ္မတကြီး ရှိနေသဖြင့် ဘုရင်ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ သာသနာပိုင် မရှိသော်လည်း သာသနာပိုင် ရှိစဉ်က ကဲ့သို့ပင် သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များသည် ပရိယတ် ပဋိပတ်ကို ကြိုးစားအားထုတ်လျက် ရှိကြကြောင်း၊ ထိုသို့ကြိုးစားအားထုတ်ကြသဖြင့်ပင် ယခုအခါ၌ ပိဋကတ်သုံးပုံကို အာဂုံဆောင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်ထွက်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သင်္ဂါယနာ တင်နိုင်ကြောင်း အချက်ကျကျ ပြန်လည် လျှောက်ထားလေသည်။ (ထိုအချိန်က ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် တိပိဋကဓရဘွဲ့ကို မရသေး၊ ဝိနည်း ၅-ကျမ်းကို ဖြေဆိုအောင်မြင်ပြီးဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းရှေ့ပိုင်းကို ပြန်ဆိုရန် အားထုတ်နေဆဲသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် မချွတ်အာဂုံ အောင်မြင်လတ္တံ့သည်ကို ရည်၍ ပိဋကတ် ၃-ပုံဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်နေပြီဟုဆိုခြင်း ဖြစ်ဟန် ရှိပါသည်။) မြန်မာပြည်၌ ပိဋကတ် ၃-ပုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ရှိနေပြီဟု ကြားသောအခါ ထိုင်းသာသနာပိုင် ဆရာတော်က “ဒီလိုဆိုလျှင် မြန်မာပြည်ကသာ သင်္ဂါယနာ တင်နိုင်ပါတယ်”ဟု အမိန့်ရှိ၍ မြန်မာပြည်ကတင်သော သင်္ဂါယနာကို ထိုင်းသံဃာက ကန့်ကွက်မည် မဟုတ်သည့်ပြင် အားပင် ပေးဦးမည်ဖြစ်ကြောင်းများကို အမိန့်ရှိလိုက်လေသည်။

ထိုင်း၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စများ ပြီးသောအခါ ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ခရီးဆက်လေသည်။ ဆရာတော်တို့ ရောက်သည့်နေ့မှာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့၌ အိန္ဒိယမှ ဓာတ်တော်များ ပူဇော်သည့်နေ့ ဖြစ်သဖြင့် လေယာဉ်ကွင်းသို့ အကြိုလာသူပင် မရှိ ဖြစ်နေသည်။ ထို့ပြင် လေယာဉ်ကွင်းတွင် ပြင်သစ်စကားသာ ပြော၍ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စကားနားလည်သူ မရှိ ဖြစ်နေသည်။ ဦးဘတင်လည်း ပြင်သစ်စကား မတတ်၍

အခက်ကြုံနေသည်။ ထိုနောက်မှ အင်္ဂလိပ်စကားတတ်သော လေယာဉ်အရာရှိ တစ်ယောက်က ကူညီပြောဆိုပေး၍ ဟော်တယ်တစ်ခုသို့ ပို့ပေးသည်။ ဟော်တယ်၌ လည်း ပြင်သစ်လူမျိုးများပင် ရှိနေသည်။ ဆွမ်းစားချိန် တန်နေ၍ ဆွမ်းကပ်ရန်လုပ်ကြ သောအခါ သူတို့က ကြက်ဥများကို ပြုတ်ပေးကြသည်။ ညောင်ရမ်းဆရာတော်ကြီးမှာ အမြဲတမ်း သက်သတ်လွတ်စားသော ဆရာတော်ဖြစ်၏။ **မဟာစည်ဆရာတော်သည် အသားလုံးဝမစား မဟုတ်သော်လည်း ကြက်ဥဘဲဥတို့ကိုမူ ဥဒ္ဓိဿကတမံသ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍ မစားပေ။** ဆရာတော် ၂-ပါး ကြက်ဥ မဘုဉ်းပေးကြောင်း သိသောအခါ ဟော်တယ်မှ လူများက တောင်းပန်၍ ကမ္ဘောဒီးယား သာသနာပိုင်ကျောင်းသို့ တယ်လီဖုန်းဆက်၍ အကြောင်းကြားပေးသည်။ မကြာမီ ကမ္ဘောဒီးယားကိုယ်တော် များ ကားနှင့်ရောက်လာ၍ သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးနေရာ ဥဏ္ဏာလုံကျောင်းတိုက် သို့ ပင့်သွားကြသည်။ ဆွမ်းချိန် မိသေး၍ ထိုကျောင်းမှာပင် ဆရာတော် ၂-ပါး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူကြသည်။

ဆရာတော်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ဆုံကြ ပြီးနောက် ထိုဆရာတော်ကြီး၏ ကျောင်းမှာပင် တည်းခိုကြ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ အကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြပြန်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးမှာ နဂိုကပင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်မည်ဆိုသည်ကို ကျေနပ်ပြီးဖြစ်နေရာ ထိုင်းသာသနာ ပိုင်နှင့်တုန်းကလို မြန်မာနိုင်ငံက သင်္ဂါယနာတင်သင့်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြဖွယ် မလို တော့ပေ။

ဥဏ္ဏာလုံကျောင်းတိုက်၌ တည်းခိုနေစဉ် တစ်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် တမရွတ် (ဓမ္မယုတ္တိ) ဂိုဏ်းမှ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးထံသို့ သွားရောက်ဖူးမြော်တွေ့ဆုံ သည်။ ညောင်ရမ်းဆရာတော်ကြီးကား သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးနှင့် စကား ပြောရင်း နေရစ်တော်မူသည်။ တမရွတ်ဆရာတော်ကြီးထံ ရောက်သောအခါ ဆရာတော်ကြီးက မြန်မာပြည်အကြောင်းများကို မေး၍ လျှောက်ထားရသည်။ ဆရာတော်ကြီးအနီးရှိ **ကိုယ်တော်တစ်ပါးက မဟာစည်ဆရာတော် ပါဠိလို ပြောသည်ကို**

ဆရာတော်ကြီးအား ကမ္ဘောဒီးယားဘာသာပြန်၍ လျှောက်သည်။ ထို ကိုယ်တော်နှင့် ပါဠိလို တော်တော်ပြော၍ဖြစ်သည်ဟု မဟာစည်ဆရာတော်က အမိန့်ရှိပါသည်။

ထိုဆရာတော်ကြီးထံမှ ပြန်ကြွခဲ့၍ ဥက္ကာလုံကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်သောအခါ သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးနှင့် ညောင်ရမ်းဆရာတော်ကြီးတို့ အခက်ကြုံလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဆရာတော်ကြီး ၂-ပါး ပါဠိဘာသာဖြင့် စကားပြောကြသော်လည်း တစ်ပါးကိုတစ်ပါး နားမလည်ဘဲ ရှိနေကြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရသည်မှာ မြန်မာတို့၏ ပါဠိအသံထွက်နှင့် အခြားနိုင်ငံသားတို့၏ ပါဠိအသံထွက် မတူသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ညောင်ရမ်းဆရာတော်ကြီးက ကမ္ဘောဒီးယား သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးထံမှ ဆင်းတုတော်တစ်ဆူ အလိုရှိကြောင်း သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးအား ပြောသည်။ သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးက နားမလည် ဖြစ်နေသည်။ ဤအခိုက်တွင် မဟာစည်ဆရာတော် ပြန်ရောက်လာသဖြင့် နိုင်ငံခြားပါဠိသံဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်က လျှောက်ထားပေးမှ သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးမှာ နားလည်တော့သည်။ ထိုအခါ “အင်း မဟာစည်ဆရာတော် ပါပေလို့ တော်တော့တယ်”ဟု ညောင်ရမ်းဆရာတော်ကြီးက မှတ်ချက်ချတော်မူလေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာ့ရိပ်သာ၌ နိုင်ငံခြားသား ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် မကြာခဏ တွေ့ဆုံနေရ၍ နိုင်ငံခြားပါဠိအသံထွက်ကို လေ့ကျင့်မိပြီး ဖြစ်နေသည်။ သူတို့ပြောသည်ကိုလည်း နားလည်၍ မိမိကလည်း သူတို့နားလည်အောင် နိုင်ငံခြားသံဖြင့် ပြောတတ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအရေးတွင် မဟာစည်ဆရာတော်က အလွယ်တကူ ဝင်ရောက်ပြောဆို ပေးနိုင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးနှင့် လျှောက်ထားဖွယ်စသော ကိစ္စများ ပြီးစီးပြီးနောက် ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်မှ မိုင် ၁၅၀-ခန့်ဝေးသော အံကောဝပ်ခေါ် ကမ္ဘာကျော် ကျောင်းတော်ကြီးသို့ သွားရောက်လည်ပတ် ကြည့်ရှုကြသည်။ ယင်း အံကောဝပ်ကျောင်းတော်ကြီးကား ကျောက်သားများဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော အလွန်ကြီးသော ကျောင်းတော်ကြီး ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၂-ရာစုလောက်က ဆောက်ခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထို အံကောဝပ်ကျောင်းတော်ကြီးနှင့်တကွ ယင်းအနီးရှိ

အံကောထုံစသော ရှေးအဆောက်အအုံလက်ရာတို့ကား ခမာအနုပညာ၏ ဂုဏ်ယူဖွယ် တစ်ရပ်အနေဖြင့် ထင်ရှားလျက် ရှိလေသည်။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံတို့ ဖြစ်လေ့ ဖြစ်ထရှိသည့်အတိုင်း များစွာသော နေရာတို့မှာ ပျက်စီးနေပြီ ဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်သမျှ ပြန်လည်ပြင်ဆင်၍ ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနက ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ထားလေသည်။

ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ကမ္ဘောဒီးယားမှတစ်ဆင့် ဗီယက်နမ်သို့ပါ သွားရောက် လည်ပတ်ခဲ့ကြသေးသည်။ ထိုသို့ လည်ပတ် ဖြစ်သည်မှာလည်း ဒေါ်ဖြူ၏ ပင့်လျှောက် ချက်ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ဒေါ်ဖြူကား မြင်ကွန်းမင်းသားကြီး၏ သမီးဖြစ်သည်။ ဒေါ်ဖြူသည် ဗီယက်နမ်မှာပင် စီးပွားဖြစ်နေသော အမျိုးသမီးကြီးဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ် အမျိုးသားတစ်ဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍ သားသမီးမြေးများပင် ရှိနေပြီ။ ဒေါ်ဖြူ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ ပရုတ်ဆီ ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျားဘမ်း နာမည်ကြီးသလို အင်ဒိုချိုင်းနား၌ ဒေါ်ဖြူဘမ်း နာမည်ကြီးလေသည်။ ကျားဘမ်းမှာ အနီရောင်ဖြစ်သော်လည်း ဒေါ်ဖြူဘမ်းမှာကား အစိမ်းရောင် ဖြစ်လေ သည်။ ဒေါ်ဖြူသည် အင်ဒိုချိုင်းနားသူ ဖြစ်နေသော်လည်း မြင်ကွန်းမင်းသားကြီး၏ သမီးပီပီ မြန်မာစိတ် မပျောက်၊ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် ပြင်းထန်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာဆရာတော်များနှင့် ဒါယကာများ ဖန္ဒမ်းပင်သို့ရောက်သည် ကြားသောအခါ ဆရာတော်တို့ရှိရာသို့ လာ၍ ဗီယက်နမ်သို့ ကြွရောက်ရန် ပင့်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ ပင့်သည်မှာလည်း မိမိခမည်းတော် မြင်ကွန်းမင်းသားကြီး၏အုတ်ဂူ၌ သရဏဂုံတင် ပရိတ်ရွတ် ပြုစေလိုသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် လေယာဉ်ဖြင့် ဆိုင်ဂုံသို့ ကြွရသည်။ ဆိုင်ဂုံမြို့သို့ ရောက်ပြီးနောက် ယင်းမြို့သူသားအတွင်း မြင်ကွန်း မင်းသားကြီး၏ အုတ်ဂူရှိရာသို့ ကြွကြရသည်။ သူတို့နိုင်ငံမှ သူသားကား မြန်မာနိုင်ငံမှ သူသားများလို မဟုတ်၊ လှလှပပ သန့်သန့်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ထားသည်ကို ဆရာတော် တို့ တွေ့ရသည်။ မင်းသားကြီးအုတ်ဂူ၌ သရဏဂုံတင် ပရိတ်ရွတ် မေတ္တာပို့ အမျှဝေမှု များကို ပြုလုပ်ပြီးနောက် ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ဆိုင်ဂုံမြို့ရှိ ဗုဒ္ဓသာသနာကျောင်း

များသို့ လှည့်လည်သွားရောက် ကြည့်ရှုကြလေသည်။ ထို့နောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ပြန်ကြွ၍ ထိုမှတစ်ဆင့် ထိုင်း၌ ခေတ္တဝင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ကြွတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာနှင့်မဟာစည်ဆရာတော်

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရခါနီး အချိန်လောက်က စ၍ပင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဆိုသော စကားလုံးမှာ ခေတ်စားခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ပြီးစ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရတို့သည်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်ကြီးကို အတတ်နိုင်ဆုံး ချီးမြှောက်သည့် အနေဖြင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်ပွဲကြီး ကျင်းပရန်ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်ခြင်းဖြင့် သာသနာတော်ကြီးလည်း တိုးတက်စည်ပင်လာမည်။ ဘုရားဟော ပါဠိတော်စသော ကျမ်းစာများလည်း မူကောင်းမူမှန်ဖြစ်၍ နောင်အဆက်ဆက် အကျိုးများလာမည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သင်္ဂါယနာ တင်ရန် စိုင်းပြင်းကြခြင်း ဖြစ်ဟန် ရှိပါသည်။

သင်္ဂါယနာတင်လုပ်ငန်းမှာ တိတိကျကျဆိုလျှင် သံဃာတော်များ၏ လုပ်ငန်းသာ ဖြစ်၏။ သို့သော် ဤမျှကြီးကျယ်သောလုပ်ငန်းကြီးကို သံဃာတော်များ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မှာ လူဒါယကာတို့၏ ပစ္စယာနုဂ္ဂဟ ရမှသာ ဖြစ်နိုင်မည်။ ထို့ပြင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ သင်္ဂါယနာသာမက **မြန်မာ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုဟူသော ထေရဝါဒ ၅-နိုင်ငံ၏** သင်္ဂါယနာဖြစ်စေရန် ရည်သန်ထားသည်ဖြစ်ရာ လုပ်ငန်းမှာ သာ၍ပင် ကျယ်ပြန့်လေတော့သည်။ ထိုတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက လူဒါယကာများဘက်မှ ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စဟူသမျှကို တာဝန်ယူကြသည်။ ထိုသို့ တာဝန်ယူရာတွင် အစိုးရတို့က မိမိတို့ချည်း အခွင့်အရေး မယူဘဲ တိုင်းသူပြည်သားများကိုပါ သင်္ဂါယနာ ဒါယကာ ဖြစ်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးများကို ပေး၍ ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်သဖြင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမှာ အစိုးရ၏ သင်္ဂါယနာ မဟုတ်ဘဲ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ သင်္ဂါယနာ (ဝါ) လူထုသင်္ဂါယနာ ဖြစ်စေရန် လျာထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂါယနာ တင်ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် သင်္ဂါယနာတင်ရာ လိုက်ဂူတော် တည်ဆောက်ရေး စသော

လုပ်ငန်းကြီးများကို လူထုနှင့်လက်တွဲ၍ အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်လေတော့သည်။
ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့်ပင် ၁၃၁၆-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့မှစ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ
တင်ပွဲတော်ကြီးကို ခြိမ်းခြိမ်းသံသံ ဆင်နွှဲနိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သင်္ဂါယနာတင်လုပ်ငန်းကြီးကား အလွန်ကြီးကျယ်သော ကမ္ဘာနှင့်ချီ၍ ဆောင်ရွက်
ရသော လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းကြီးမျိုးတွင် လုပ်ငန်းဆုံးခန်းတိုင်
ရောက် ပြီးမြောက်အောင် ရှေ့ဆောင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတို့ကို လွန်စွာ လိုအပ်ပေသည်။
ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ ဘုန်းကံကြောင့် သို့မဟုတ် သာသနာ၏ တန်ခိုးကြောင့်ပင် ဖြစ်ဟန်
တူ၏။ သင်္ဂါယနာ၌ အထူးလိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ၃-ဦး ပေါ်ထွက်လာခဲ့လေသည်။
ထို ၃-ဦးတို့ကား (၁) မဟာစည်ဆရာတော် (၂) ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ၊
(၃) တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

သင်္ဂါယနာဝန်ဆောင် ဆရာတော်

သင်္ဂါယနာ၌ အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းကြီး ၂-ရပ် ရှိ၏။ ထို ၂-ရပ်ကား သင်္ဂါယနာတင်
အခမ်းအနား ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ထိုလုပ်ငန်း၏ အခြေခံဖြစ်သည့် ပိဋကတ်တော်များ
ကို သုတ်သင်ရိုက်နှိပ်ရေးတို့ပင် ဖြစ်၏။ ထိုလုပ်ငန်း ၂-မျိုးစလုံးမှာပင် အဆိုပါဆရာ
တော် ၃-ပါး ပါဝင်ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ကြသည်။ ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသသည်
ထိုလုပ်ငန်းကြီး ၂-ခုစလုံးမှာပင် အစီအစဉ် ပြုလုပ်ညွှန်ကြားခြင်း ကိုယ်တိုင်ပါဝင်
ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ **ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသကား
ပိဋကတ်တော် ပြင်ဆင်ရေးနှင့် အခမ်းအနား၌ ဝိသုဇ္ဇကဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်
ရေးတို့ကို တာဝန်ယူခဲ့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည်မူကား ပိဋကတ်တော်
ပြင်ဆင် ရိုက်နှိပ်ရေးနှင့် အခမ်းအနား၌ ပုစ္ဆကဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရေးတို့၌
အထူး အားထုတ် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။** ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ အာဏာပိုင်
အဖွဲ့ဟု ဆိုထိုက်သော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့တွင်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်၊
ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသတို့မှာ အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြလေသည်။

ဩသာနဆရာတော်

သင်္ဂါယနာဆိုသည်မှာ မူကောင်းမှုမှန်ဖြစ်သော ပိဋကတ်တော်များကို ရဟန်းတော်များ စုပေါင်းရွတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ မူကောင်းမှုမှန် ပိဋကတ်တော် မရှိလျှင် သင်္ဂါယနာပင် မရှိနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂါယနာလုပ်ငန်း၌ အရေးကြီးသော ပိဋကတ်တော် သုတ်သင် ပြင်ဆင်ရေးကို ရှေးဦးစွာ ဆောင်ရွက်တော်မူကြသည်။

ပိဋကတ်တော်ကို ပြင်ဆင်ရာတွင် ရှေးဦးစွာ မြန်မာနိုင်ငံ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ ပိဋကတ်တော်များ ပို့ကာ ထိုဆိုင်ရာနယ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြသော ကျမ်းဂန်တတ်မထေရ်တို့ကို စွမ်းအားရှိသလောက် မူအမျိုးမျိုးနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ ပြင်ဆင်စေသည်။ ထိုပထမ ပြင်ဆင်သော ဆရာတော်များကို မူလဝိသောဓက ဆရာတော်များဟု ခေါ်သည်။ ထို့နောက် ထိုဆရာတော်များ ပြင်ပြီးမူကို တစ်ဖန် ဝိသောဓကအဖွဲ့ ဖွဲ့၍ ရန်ကုန်မြို့ (ပထမ သာသနာ့ရိပ်သာ၊ နောက် ကမ္ဘာအေး၌) ထပ်မံ ပြင်ဆင်စေပြန်သည်။ အမှားကင်းသည်ထက် ကင်းစေရန်၊ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းစေရန်ဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော်တို့ကို ပဋိဝိသောဓက ဆရာတော်များ ဟုခေါ်သည်။ ထိုပဋိဝိသောဓက ဆရာတော်များ ပြင်ပြီး မူကိုမှ နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ပို့ရသည်။ ပုံနှိပ်တိုက်၌ တတ်ကျွမ်းသော စာပြင်ဆရာကြီးများ ကြီးကြပ်၍ ပုံနှိပ်မူကြမ်း(ပရ)အဖြစ်သို့ ရောက်စေသည်။ ထိုမူကြမ်းကို အထပ်ထပ်စစ်ဆေး၍ နောက်ဆုံးမူကြမ်းကို ဆရာတော် ငါးပါး ပါဝင်သော အဖွဲ့သို့ ပို့ရသည်။ ထိုအဖွဲ့က ပြင်ဆင်စရာ ရှိသည်တို့ကို ပြင်ဆင်၍ အတည်ပြုပြီးနောက် စာမူချောအဖြစ် ရောက်အောင် ရိုက်နှိပ်စေရသည်။ **နောက်ဆုံး ပုံနှိပ်မူကြမ်းကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်သော အဖွဲ့ကို ဩသာနသောဓယျ ပတ္တပါဌက အဖွဲ့ဟု ခေါ်လေသည်။** နောက်တွင် အတိုချုံး၍ ဩသာနအဖွဲ့ဟု ခေါ်ကြလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤဩသာနအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။ အခြားအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များမှာ ရန်ကုန် ဘုရားကြီးဆရာတော်၊ ဗားကရာ ဆရာတော်၊ သီရိလင်္ကာ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တဆရာတော်နှင့် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဆရာတော် အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသတို့ ဖြစ်လေသည်။ ဤအဖွဲ့ဝင်များမှာ အစပိုင်း၌ ဖြစ်သည်။ နောင်

အခါအားလျော်စွာ အလယ် ၃-ပါး၌ အပြောင်းအလဲ ရှိသည်။

ဩဿာနအဖွဲ့၏တာဝန်မှာ ကြီးလှသည်။ မူလဝိသောကေ၊ ပဋိဝိသောကေ ဆရာတော်တို့၏တာဝန်မှာ ပုဒ်ပါဠိပြင်ဆင်ရန်သာ ဖြစ်သော်လည်း ဩဿာန ဆရာတော်တို့၏ တာဝန်မှာမူ ပုဒ်ပါဠိကိုလည်း သုတ်သင်ရသည်။ အနေအထား အခွဲ အစိတ်နှင့်တကွ တစ်ချောင်းပိုဒ်၊ ကော်မာ စသောသင်္ကေတများကိုလည်း မှန်၊ မမှန် စစ်ဆေးရသည်။ စာပိုဒ်များ၏ ခေါင်းစဉ်များကိုလည်း ပါဠိလို ထည့်ပေးရသည်။ တိုတိုပြောရလျှင် စာတစ်အုပ်လုံး ကောင်းမွန် သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းရေးသည် ဩဿာန အဖွဲ့၏ တာဝန်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ယခုအခါ၌ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမူ ကျမ်းစာများကို ဖတ်ရှုဖူးပြီးလျှင် အခြား ရှေးရိုက်စာအုပ်များကို မဖတ်ချင်လောက်အောင်ပင် ဖြစ်ကြ သည်။ ဆဋ္ဌမူကို ဖတ်ရသည်မှာ မျက်စိလည်း သက်သာ၊ ဉာဏ်လည်း သက်သာလှသည်။ ဤသို့ အဖတ်ဖတ်မှ ရှေးစာအုပ်များနှင့် မတူအောင် ဆဋ္ဌမူ ကျမ်းစာတို့ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ ကမ္ဘာ့အဆင့်အတန်း မီလာခြင်းအတွက် ဩဿာနအဖွဲ့ ဆရာတော်များနှင့် နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာ့အဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက် စာပြင်ဆရာကြီးများကို စာဖတ်သူများက အထူး ကျေးဇူးတင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤမျှ တာဝန်ရှိသောအဖွဲ့၌ ပါဝင် ဆောင်ရွက်တော် မူရသည်။ အစပိုင်းတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ့အဖွဲ့မှာ သာသနာ့ရိပ်သာမှာပင် တည်ရှိခဲ့ရကား ဩဿာနဆရာတော်တို့ အဖွဲ့တည်ရာမှာ မဟာစည်ဆရာတော် သီတင်းသုံးတော်မူသည့် စံကျောင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုစံကျောင်းတွင် အယ်ဒီတာ ဒါယကာတစ်ဦးနှင့်အတူ ဆရာတော်ငါးပါးတို့ စုဝေး၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ပိဋကတ်တော်များကို အကောင်အထည် ဖော်ကြရလေသည်။ ပုဒ်ခက် ပါဠိခက် အဆုံးအဖြတ် ကြုံလာလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ အယူအဆ အဆုံးအဖြတ်ကို အခြားဆရာတော်များက လေးစားနှစ်ခြိုက်တော်မူကြ သည်သာ များလေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤဩဿာနလုပ်ငန်းကို အစမှ အဆုံးတိုင်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။ နောင် သင်္ဂါယနာ အစပြုခါနီး ဗုဒ္ဓသာသနာ့အဖွဲ့ ကမ္ဘာအေးသို့ ပြောင်းသောအခါ ဩဿာနအဖွဲ့လည်း ပါသွားရသည်။ ထိုအခါ မဟာစည်ဆရာတော်လည်း ကမ္ဘာအေးသို့ နေ့စဉ်ကြွ၍ ဩဿာနထိုင်ရသည်။

နောက်ပိုင်း အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စာမူများကို စိစစ်ရာတွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကမ္ဘာအေးသို့ကြွ၍ အလုပ်ထိုင်ရန် အချိန်မရ ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ပုံနှိပ်တိုက်က အယ်ဒီတာတစ်ဦးက မဟာစည်ဆရာတော်ထံသို့ စာမူကြမ်းကို ပို့ထားစေရသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်က မိမိကျောင်းမှာပင် နေရင်း အားလပ်သည့်အချိန်တွင် တစ်နေ့ တစ်ဖောင် ပြီးအောင် စစ်ဆေးကြည့်ရှုထားသည်။ ထိုစာဖောင်ကို နောက်တစ်နေ့နံနက် ထိုအယ်ဒီတာက သွားယူ၍ သြဿာနအဖွဲ့သို့ တင်ပြရသည်။ သြဿာနအဖွဲ့က ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ပါးက မဟာစည်ဆရာတော် ပြင်ပေးလိုက်သော ဖောင်ကိုကိုင်၍ ပြင်ဆင်ချက်များ ကို သူ့နေရာ ရောက်သည့်အခါ၌ သြဿာနအဖွဲ့ဝင်တို့က ဆွေးနွေး၍ စာမူတို့ကို ထိုက်သလို သုတ်သင်ကြရသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် အကြံပေးပြင်ဆင်ချက်တို့ကို သြဿာနအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များက လက်ခံသည်သာ များသည်။ (စာတစ်ဖောင် ဆိုသည်မှာ သင်္ဂါယနာ ကျမ်းစာအုပ်ကြီးအရွယ် စာမျက်နှာ ၁၆-မျက်နှာရှိ အုပ်တွဲကလေး ဖြစ်ပါသည်။)

ပါဠိတော်သင်္ဂါယနာ တင်ပြီးနောက် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကိုလည်း သင်္ဂါယနာ တင်ပြန်ရာ ယင်းတို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်ရပြန်သည်။ ထိုအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ သြဿာနအဖွဲ့တွင်လည်း မဟာစည်ဆရာတော် ပါဝင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤကိစ္စများအတွက် အစီအစဉ်ပြုလုပ်သော ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ သည် မဟာစည်ဆရာတော်၏ ပညာအရည်အချင်းကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်နေသဘော ထားကိုလည်းကောင်း အလွန်အားရသည်ဖြစ်ရကား ကျမ်းစာ ရိုက်နှိပ်ရန် ကိစ္စရှိတိုင်း မဟာစည်ဆရာတော်ကို အလွတ်မပေးပေ။ မဟာစည်ဆရာတော် ပါဝင်ပြင်ဆင်မှပင် အားရတော့သည်။ ဤမျှ မဟာစည်ဆရာတော်ကို အားကိုးသည်။ မဟာစည် ဆရာတော်ကလည်း မိမိကို အားကိုးမှန်း သိသဖြင့် အလုပ်များသည့်ကြားကပင် ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ အပ်နှင်းသော တာဝန်ကို မငြင်းမပယ် ဆောင်ရွက်တော်မူ သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်အပေါ်၌ ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ ယုံကြည်အားကိုး ပုံကို ထင်ရှားစေသောအချက်ကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကို သုတ်သင်ရန် အပ်နှင်းခြင်း ဖြစ်၏။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကို အထူးနိုင်နင်းတော်မူသည်ကို သိရကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ၂-အုပ်ကို မဟာစည်ဆရာတော်တစ်ပါးတည်း သုတ်သင်ပြင်ဆင်ရန် အပ်နှင်းခဲ့လေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်လည်း အပ်နှင်းသည့် အတိုင်းပင် တစ်ပါးတည်း ပြင်ဆင်ပေးတော်မူသည်။ သင်္ဂါယနာသမိုင်းတွင် ကျမ်းတစ်ခုကို တစ်ပါးတည်းပြင်ဆင်ရန် အပ်နှင်းခြင်း ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မဟာစည်ဆရာတော်တစ်ပါးသာ ရှိခဲ့ပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကြီးမားသော ဉာဏ်စွမ်း၊ ကြီးမားသော လုံ့လဝီရိယဖြင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာကျမ်းစာတို့ကို ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုသို့ ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့ရသော ကျမ်းစာများကား ၁၀-အုပ်၊ ၁၅-အုပ်မျှ မဟုတ်၊ အစိတ်သုံးဆယ်လည်း မဟုတ်၊ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အားလုံးပေါင်းလိုက်လျှင် စာအုပ်ပေါင်း ၁၁၇-အုပ် ဖြစ်လေသည်။ တစ်အုပ်တစ်အုပ်၌ ပျမ်းမျှ စာမျက်နှာ ၃၅၀-ခန့် ပါဝင်မည် ဖြစ်ရာ စာမျက်နှာအားဖြင့်တွက်လျှင် စာမျက်နှာ ၄-သောင်းကျော်ခန့် ဖြစ်သည်။

ဤမျှ များပြားလှသော ပိဋကတ်တော်ကျမ်းစာတို့ကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်ခွင့်ရသော မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကုသိုလ်ထူးတော်မူပါပေစွ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်ကြီး၏ သူရဲကောင်း ပီသတော်မူပေစွ၊ နောင်လာနောင်သားတို့အတွက် ကျေးဇူး ကြီးမားတော်မူပါပေစွ၊ ဤကား မဟာစည်ဆရာတော် ၏ လူသိနည်းသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။

ပုစ္ဆကဆရာတော်

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ပိဋကတ်တော် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ရေး လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်တော်မူရင်းပင် တစ်ဖက်၌လည်း သင်္ဂါယနာဆိုင်ရာ အခြားလုပ်ငန်းတစ်ခုကိုလည်း တာဝန်ယူ ထမ်းဆောင်တော်မူသည်။ ထိုလုပ်ငန်းကား လူသိများသော သင်္ဂါယနာ ပုစ္ဆက ဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။

သင်္ဂါယနာဆိုသည်မှာ စုပေါင်းရွတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်းရေးခဲ့ပြီ။ သင်္ဂါယနာအစဉ်အလာအရ ထိုသို့မရွတ်ဆိုမီ ပါဠိတော်များကို တစ်ခုစီ စစ်ဆေးရသည်။ ဤသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရား အဘယ်ဌာနမှာ ဟောခဲ့ပါသနည်း၊ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်း

ပြု၍ ဟောခဲ့ပါသနည်း၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဟောခဲ့ပါသနည်း အစရှိသည်ဖြင့် ဘုရားဟော အစစ်ဖြစ်ကြောင်း ခိုင်လုံသေချာအောင် အထပ်ထပ် စိစစ်ရသည်။ ဤသို့ အထပ်ထပ် မေးစိစစ်၍ ကျေနပ်မှသာ ပိဋကတ်တော်အဖြစ် လက်ခံ အတည်ပြု၍ အတည်ပြုလက်ခံကြောင်း ထင်ရှားစေရန် သံဃာတော်အားလုံး ရွတ်ဆိုတော်မူကြသည်။ ထိုကိုပင် သင်္ဂါယနာတင်သည်ဟု ခေါ်လေသည်။ ပထမသင်္ဂါယနာတင်စဉ်က အရှင် မဟာကဿပက မေးစိစစ်သူ အဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူ၍ အရှင်ဥပါလိ၊ အရှင် အာနန္ဒာတို့က ဖြေဆိုသူများ အဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူကြသည်။ ထိုအစဉ်အလာ အတိုင်းပင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၌ မေးစိစစ်မည့်ဆရာတော်၊ ဖြေဆိုမည့်ဆရာတော်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ၂-ပါး လိုအပ်နေသည်။ သံဃာပရိသတ် လူပရိသတ်အလယ်တွင် အမေး အဖြေ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်၍ ထိုလုပ်ငန်းမှာ မလွယ်ကူလှ၊ ပရိသတ် တိုးဖူး၍ ရဲရင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှသာ ဖြစ်နိုင်မည်။ အများရှေ့မှာ လုပ်ရမည့် အလုပ်ဖြစ်၍ စာရွက်ပေါ်မှာ ရေးယူလာပြီး စာကိုဖတ်၍ မေးဖြေရန်လည်း မလျော်၊ မေးသူ ဖြေသူ ၂-ပါးလုံး အလွတ် မေးဖြေ ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုထက်သာ၍ ခက်သည်မှာ မေးဖြေလုပ်သောအခါ ပါဠိ မြန်မာ ၂-ဘာသာဖြင့် လုပ်ရမည်ဖြစ်ရာ ၂-ပါးစလုံးသည် ပါဠိတော်တို့ကိုလည်း ကျေပွန် စွာ လေ့လာပြီးသူ ဖြစ်ရမည်၊ ပါဠိဘာသာကိုလည်း ပြောဆိုနိုင်သည်အထိ ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်ရမည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆိုခဲ့ပြီး အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရရန်မှာ မလွယ်ကူလှသော အလုပ် ဖြစ်တော့သည်။

ထိုအမေးအဖြေပြုမည့် ဆရာတော် ၂-ပါးတွင် ဖြေဆိုသူဆရာတော်ကို ရှာရန် မှာ ကံကောင်း ထောက်မသဖြင့် လွယ်ကူလျက် ရှိခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဟူမူ ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံဆောင် တိပိဋကဓရဘွဲ့ရ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော် ရှိနေသောကြောင့်တည်း။ ထိုဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ကြီးက စတင်၍ ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံရေးဖြေ စာမေးပွဲကြီးတွင် ၁၃၁၂-ခုနှစ်၌ ဝိနည်းပိဋကတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၃၁၄-ခုနှစ်၌ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၃၁၅-ခုနှစ်၌ သုတ္တန္တပိဋကတ် ဒီဃနိကာယ်ကိုလည်းကောင်း ပြန်ဆိုရေးဖြေ နှစ်ထွေ

လုံးမှာပင် ဂုဏ်ထူးနှင့်ချည်း အောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ရပြီးစအခါ ဖြစ်လေသည်။ ထိုဆရာတော်ကိုပင် သင်္ဂီယနာ ဖြေဆိုသူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာ ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော် တို့က ရွေးချယ်တော်မူကြလေသည်။ သင်္ဂီယနာ၏ ဘုန်းတော်ကြောင့် အခန့်သင့် ပေါ်လာရသော ဆရာတော်ပါပေ။

မေးစိစစ်တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်မည့် ပုစ္ဆကဆရာတော်ကို ရွေးချယ်ရာ၌ကား ဝန်ဆောင်ဆရာတော်တို့သည် ပုစ္ဆကလုပ်ငန်းနှင့် အထိုက်တန်ဆုံးလည်းဖြစ်၊ လက်လှမ်းလည်းမီသော မဟာစည်ဆရာတော်ကိုပင် ရွေးချယ်ထားကြသည်။

သို့သော် ဆရာတော်ကြီးအချို့က စိုးရိမ်မကင်း ရှိတော်မူကြသည်။ အရှင် ဝိစိတ္တသာရဆရာတော်မှာ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဘွဲ့ထူးကို ဆွတ်ခူးပြီးဖြစ်၍ ထိုဆရာတော်ကို စိတ်ချနိုင်ကြသော်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်ကိုမူကား ထိုအချို့ ဆရာတော်ကြီးများက စိတ်ချတော် မမူကြပေ။ ထိုအချိန်၌ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ပိဋကတ်သုံးပုံကို အလွတ် ပြန်မပြနိုင်သော်လည်း ကျမ်းအိပ်များနှင့်တကွ သင်ရိုး အပါအဝင် နိကာယ်ငါးရပ်ကို ကျေပွန်နဲ့စပ်ပြီး အခေါက်ခေါက် လေ့လာကြည့်ရှုပြီး ဖြစ်နေသည်။ သာသနာ့ရိပ်သာ၌လည်းကောင်း၊ အခြားများစွာသော နေရာတို့၌ လည်းကောင်း ထောင်ပေါင်းများစွာသော ပရိသတ်တို့ကို တရားဟောနေသော ပုဂ္ဂိုလ် လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တောင်ဝိုင်းကလေး၌ နေခဲ့စဉ်က နှစ်တိုင်းပင် ရွှေကျင်ဂိုဏ်း ဝိနည်းစာပြန်ပွဲတို့၌ သင်္ဂီယနာတင်ပုံ အစီအစဉ်ကို လက်တွေ့ကြုံခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ ထိုအစီ အစဉ်ဆိုင်ရာ၌ နားလည်ပြီး ဖြစ်နေသည်။ ဤသို့ ပုစ္ဆကအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် အဖက်ဖက်မှ အရည်အချင်း ပြည့်ဝနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း စိစဉ်ရွေးချယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များက လျှောက်ထားကြသော်လည်း ထိုအချို့ ဆရာတော်ကြီးတို့မှာ စိတ်ချတော် မမူနိုင်ကြပါ။ သံသယရှိမဲ့ပင် ရှိတော်မူကြပါသည်။ ပြင်းစွာ ကြောင့်ကြတော်မူကြပါသည်။ ရွေးချယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များက အမျိုးမျိုး အကြောင်းပြ၍ အထပ်ထပ် လျှောက်ထား သောအခါမှသာ ထိုဆရာတော်များက သဘောတူတော်မူကြပါသည်။ ထိုသို့ သဘော

တူသည့်တိုင် ကြောင့်ကြတော်မူကြလွန်းသဖြင့် သံင်္ဂီယနာဖွင့်ပွဲ ပထမနေ့တွင် မဟာစည် ဆရာတော်ကို ပုစ္ဆကအဖြစ် မလုပ်စေဘဲ အခြား ဆရာတော်တစ်ပါးကို ပုစ္ဆကအဖြစ် ဆောင်ရွက်စေရန် အဆိုပြုတော်မူကြပါသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးတို့သည် မဟာစည် ဆရာတော်ထံသို့ ကြွသွားတော်မူကြ၍ ပထမနေ့တွင် ပုစ္ဆကလုပ်ငန်းကို အခြား ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးအား လုပ်ခွင့်ပေးရန် သဘောတူဖို့ အမိန့်ရှိတော်မူကြသည်။

ထိုအချိန်ကား သံင်္ဂီယနာတင်ရန် ၁-ရက်သာ လိုသောအချိန် ဖြစ်၏။ မဟာစည် ဆရာတော်နှင့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရဆရာတော်တို့သည် မည်သို့မည်ပုံ အမေးအဖြေ ပြုကြမည်ကို ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်ပြီး ဖြစ်ရုံမျှမက အစမ်း အမေးအဖြေ လုပ်၍ အသံသွင်း ကြိုးခွေ၌ သွင်းကြည့်ကြပြီးပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ပွဲမဝင်ခင် ပြင်ကကျင်းပ ဆိုသလို အစစ အချိုးတကျဖြစ်အောင် စီစဉ်ထားပြီး ဖြစ်၍ ဆောင်ရွက်ရန် အလွန်နီးကပ်နေ သည့်အချိန်ကျမှ ဆရာတော်များမှာ အစိုးရိမ်လွန်တော်မူကြ၍ မဟာစည်ဆရာတော် ကို လာ၍ မေတ္တာရပ်တော်မူကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအရေးတွင် မဟာစည်ဆရာတော် လောက် သဘောထားပြည့်ဝသူ မဟုတ်ပါမူ မလိုလားအပ်သော ဖြစ်ရပ်များပင် ဖြစ်ခဲ့ ဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကိုယ်ကျိုးကိုမခံ့ သာသနာတော် ၏ အကျိုးကိုသာ ငဲ့သူဖြစ်ရကား “သောဝစသတာဂုဏ်” ပြည့်စုံစွာဖြင့် ထိုဆရာတော် ဘုရားကြီးတို့၏ အမိန့်ကို နာခံ၍ သဘောတူခဲ့လေသည်။ သဘောတူရုံမျှမက နောက် တစ်နေ့ ဆောင်ရွက်မည့် ဆရာတော်ကြီး ကြည့်ရှုတော်မူလိုက ကြည့်ရှုရန် မိမိရေး ထားသော အမေးအဖြေ အစီအစဉ်ကိုပင် ထိုဆရာတော်များမှ တဆင့် ဆက်ကပ် လိုက်ပါသေးသည်။ ထိုအချိန်၌ မဟာစည်ဆရာတော် ပုစ္ဆကအဖြစ် ဆောင်ရွက်တော် မူမည်ကို ဝန်ကြီးချုပ်က အစ သိပြီးဖြစ်နေသောအချိန် ဖြစ်၏။ ဤအချိန်မျိုးသို့ ရောက် ပြီးခါမှ နောက်ဆုတ်ပေးရသည့် လုပ်ငန်းမှာ မည်မျှ ခဲယဉ်းမည်ကို စဉ်းစားကြည့်က သိနိုင်ပါသည်။ ရင့်ကျက်သော သမာဓိ ရှိသူတို့သာ လုပ်နိုင်သော လုပ်ငန်းမျိုး ဖြစ်ပါ တော့သည်။

၁၃၁၆-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့ကား ဗုဒ္ဓသာသနာ့ သမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းဝင်နေ့

တစ်နေ့ ဖြစ်ပါတော့သည်။ ထို့နေ့တွင်ပင် ထေရဝါဒ ၅-နိုင်ငံတို့ စုပေါင်းကျင်းပသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ပွဲတော်ကြီးကို ရန်ကုန် ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာပါသာဏ လိုဏ်ဂူတော်ကြီးတွင် စတင် ကျင်းပလေသည်။ သင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို ထိုနေ့ ၁၂-နာရီအချိန်တွင် စတင်ကျင်းပ၍ မိန့်ခွန်းများ သဝဏ်လွှာများ စသည်ကို ဖတ်ကြားသည်။ ထို့နောက် အစီအစဉ် ခေတ္တရပ်နား၍ ညနေ ၃-နာရီခွဲတွင် အခမ်းအနားကို ပြန်လည်ကျင်းပသည်။ ပထမပိုင်းတုန်းကလိုပင် ပရိသတ်များ ပြည့်ကြပ်နေသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သင်္ဂါယနာဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အစိုးရက ဦးစီးထောက်ပံ့သော သင်္ဂါယနာဖြစ်၍လည်းကောင်း ပရိသတ်မှာ စုံလှသည်။ သံဃာများ သီတင်းသုံးရန် ဆောက်လုပ်ထားသော စင်မြင့်တို့၌ ၂၅၀၀-သော သံဃာတို့လည်း သင်္ကန်းများ ရုံလျက် ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ထိုင်နေကြပြီး ဖြစ်၏။ ဗဟို စင်မြင့်ပေါ်တွင်မူ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ နာယက အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု ညောင်ရမ်းဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် သင်္ဂါယနာ ဝန်ဆောင်ဆရာတော်တို့လည်း အသီးသီး နေရာယူတော်မူပြီး နေကြပြီ။ သင်္ဂါယနာ နာယက ဆရာတော်ကြီး၏ လက်ျာဖက် ရှေ့နား၌ ဖြေဆိုမည့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဆရာတော်လည်း ရောက်ရှိနေပြီ ဖြစ်၏။ သို့သော် နာယက ဆရာတော်ကြီး၏ လက်ဝဲဖက် ပုစ္ဆကဆရာတော်၏ နေရာတွင်မူ အများထင်သလို မဟာစည်ဆရာတော် မဟုတ်ဘဲ အခြား ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါး သီတင်းသုံးနေသည်ကို ပရိသတ်တို့ တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ လူပရိသတ်ဖက်က ကြည့်လျှင်လည်း နိုင်ငံခြားကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများ၊ သံတမန်များ၊ ဧည့်သည်တော်များနှင့် တကွ သမ္မတကြီး အမျိုးပြုသည့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များမှစ၍ ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးလူကောင်း ပရိသတ်တို့ဖြင့် လိုဏ်ဂူတော်ကြီးမှာ ပြည့်လျက်ရှိလေပြီ။

အချိန်ကျရောက်၍ သင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲ ဒုတိယပိုင်း အခမ်းအနား စပြီးနောက် သင်္ဂါယနာ နာယက ဆရာတော်ကြီးက အမေးအဖြေ ပြုလုပ်မည့် ဆရာတော်များအား အခွင့်ပေးသည့် ခွင့်ပြုစကားကို ပါဠိ မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် မိန့်ကြားပြီးနောက် အမေးအဖြေ ဆရာတော်တို့ လုပ်ငန်း စကြလေသည်။ ပုစ္ဆကပြုလုပ်ရန် အသစ်ရွေးချယ်ထား

သော ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝိနည်းပိဋက ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော်လာ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို မေးတော်မူ၍ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော်က ဖြေကြားတော် မူလေသည်။

သို့သော် အမေးအဖြေ ဆရာတော်တို့မှာ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းချိန် မရ၍ ညှိနှိုင်းထား ကြသည် မဟုတ်ရကား အများထင်သလို မဖြစ်ဘဲ မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် ပြီးစီးသွားတော့သည်။ သမ္မတကြီး လိုဏ်ဂူတော်တွင်းသို့ ရောက်၍ မကြာသေးမီမှာပင် ပထမနေ့ သင်္ဂါယနာ အခမ်းအနားမှာ ရုတ်တရက်ဆိုသလို ပြီးသွားခဲ့သည်။ ဆရာတော် များလည်း စိတ်မချမ်းသာ ပရိသတ်များလည်း အံ့အားသင့် ဖြစ်ကုန်ကြသည်။ သင်္ဂါယနာ ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ကိုယ်ဖိရင်ဖိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဝန်ကြီးချုပ်မှာ လည်း များစွာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရရှာသည်။ နိုင်ငံခြား ပရိသတ် ဗိုလ်ပုံအလယ်မှာ အရှက်ခွဲ ခံရသလိုဖြစ်၍လည်း အထူး စိတ်ထိခိုက်ရှာလေသည်။ ဤအတိုင်းသာ ဆက်၍ သွားပါက ခက်ရတော့မည်ဟုလည်း တွေးမိလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပရိသတ်ရှင်းသွားလျှင်ပင် ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ ဝင် ဆရာတော်များအား နောက်ရက်များတွင် ဤသို့မဖြစ်စေရန်၊ အလွန်ကြီးကျယ်သော သင်္ဂါယနာနှင့် လိုက်လျောအောင် အခမ်းအနားကို စီစဉ်ပါရန် လျှောက်ထားလေ တော့သည်။ ဆရာတော်များကလည်း နောက်နေ့မှစ၍ မဟာစည်ဆရာတော်ပင် ဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်ရှိကြောင်း မိန့်တော်မူကြသည်။

သင်္ဂါယနာ ဒုတိယနေ့မှ စ၍ ပုစ္ဆကအဖြစ်ဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော် ဆောင်ရွက် တော်မူရသည်။ အတိုင်အဖောက် ညီသော ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြ၍ လွန်စွာ အဆင်ပြေ တော့သည်။ သင်္ဂါယနာ ဂုဏ်နှင့် လိုက်လျောအောင်ပင် ခမ်းခမ်းနားနား ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူသွားကြသည်။ နောက်ရက်များမှ စ၍ ပါဠိတော်သင်္ဂါယနာ ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင်ပင် ၂-နှစ်ပတ်လုံး ဤဆရာတော် ၂-ပါးသာ ပုစ္ဆက၊ ဝိဿဇ္ဇက အဖြစ်ဖြင့် သင်္ဂါယနာတင် အခမ်းအနားကို ဆောင်ရွက်သွားကြလေသည်။

အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယနာ ခိခဏ်ခန်း

ပါဠိတော်သင်္ဂါယနာ တင်ပြီးနောက် ဆရာတော် သံဃာတော်တို့နှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရတို့သည် အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာ၊ ဋီကာသင်္ဂါယနာတို့ကိုပါ ဆင်နွှဲကျင်းပရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် **ပါဠိတော်သင်္ဂါယနာ ပြီးဆုံးသည့်နောက် ၁၃၁၈-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၂-ရက်နေ့မှာပင် အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယနာကို စတင်ကျင်းပလေသည်။** အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို သင်္ဂါယနာ တင်ခြင်းမှာ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ ထူးခြားချက်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ရှေးသင်္ဂါယနာများ၌ကား ပါဠိတော်ကိုသာ သင်္ဂါယနာ တင်ခဲ့ကြသည်။ ပါဠိတော်များကိုသာမက အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကိုပါ သင်္ဂါယနာတင်ထားလျှင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့လည်း ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာက အတည်ပြု လက်ခံအပ်သော ကျမ်းစာများအဖြစ်ဖြင့် ပို၍ ခိုင်မာမှု ရှိလာပေမည်။ မူကောင်းမူမှန် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများလည်း ပေါ်ထွက်လာမည်ဟု ရည်ရွယ်၍ တင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ရည်ရွယ်ခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း ယနေ့ကမ္ဘာက ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကိုသာ စံအဖြစ် လက်ခံနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

အဋ္ဌကထာတို့ကို သင်္ဂါယနာတင်သောအခါ ပါဠိတော်များကဲ့သို့ နေ့စဉ် မေးဖြေ ပြုဖွယ်မလို၊ ကြည်ညိုဖွယ်၊ မှတ်သားဖွယ်ကောင်းသော အချက်များကိုသာ ထုတ်ဆောင်၍ စိစစ်ပြောဆိုရမည်ဟု ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ချက်ချ လေသည်။ အဋ္ဌကထာတို့ကို စိစစ်ဝေဖန် လျှောက်ထားရမည့်လုပ်ငန်းမှာ လွယ်ကူသော လုပ်ငန်း မဟုတ်။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ပိုင်နိုင်စွာ လေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ ထိုက်တန်သော အလုပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ စိစစ်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရန် ပခုက္ကူမြို့၊ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂူ၍ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ မဟာဝိဇယာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ပခုက္ကူမြို့၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ (နောင်တွင် အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂူ၍) ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ မဟာဝိသုတာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မဟာစည်ဆရာတော်တို့အား တာဝန်ပေးအပ်လေသည်။ ထိုတွင် မဟာဝိဇယာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မဟာဝိသုတာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့သည် အဋ္ဌကထာဆိုင်ရာနှင့် ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဆိုင်ရာ အကြောင်း

အချက်တို့ကို မိန့်မြွက်တော်မူကြပါသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးတို့၏ နောက်တွင်မူ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားက တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ကိုးတိုင်းကိုးဌာန သာသနာပြု စေလွှတ်ခန်းမှစ၍ အဋ္ဌကထာစိစစ်ခန်းကို နေ့စဉ် လျှောက်ထား ပြောဟောတော်မူသည်။

အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာ ပထမသန္နိပါတ်ကို ၁၃၁၈-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၂-ရက် နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် မိမိအလှည့်ကျသည့် နေ့မှစ၍ ပထမသန္နိပါတ် ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာ စိစစ် လျှောက်ထားမှု ကို နေ့စဉ် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ထိုအတွင်း၌ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၊ ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာနှင့် အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာတို့ကို စိစစ် လျှောက်ထားသည်။ ဒုတိယသန္နိပါတ်ကား အစီအစဉ် တစ်မျိုး ပြောင်းပြန်သည်။ ရှေးဦးစွာ ဒီဃနိကာယ် မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာကို ပါဠိတော်မှာတုန်းက ကဲ့သို့ မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် တိပိဋကဓရဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသတို့ အမေးအဖြေ ပြုတော်မူကြသည်။ နောက်မှ မဟာစည်ဆရာတော် တစ်ပါးတည်း ဆက်လက်၍ ပထမသန္နိပါတ်တုန်းက ကဲ့သို့ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာမှ စ၍ စိစစ်ခန်းကို လျှောက်ထားသည်။ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ စိစစ်ခန်း လျှောက်ထားနေစဉ်မှာပင် ဆရာတော်၏ ခမည်းတော်ဒကာကြီး ဆိပ်ခွန်ရွာမှာ ကွယ်လွန်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ စိစစ်အပြီးတွင် ခမည်းတော်ကြီး ဈာပနကျင်းပရန် ဆိပ်ခွန်ရွာသို့ ပြန်ကြွရသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် ဆိပ်ခွန်ရွာသို့ ကြွရောက်သွားပြီးနောက် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာမှ အစပြုသော စိစစ်ခန်းကို စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အနီးစခန်းဆရာတော်က ဆက်လက် ဆောင်ရွက်တော်မူလေသည်။

ပါဠိတော်သင်္ဂါယနာ အမေးအဖြေ ပြုစဉ်က မဟာစည်ဆရာတော်၏စွမ်းရည်မှာ ပေါ်သင့်သလောက်မပေါ်သေးဟု ဆိုရမည် ဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က ဆရာတော်၏တာဝန်မှာ ပါဠိတော်မှ ကောင်းနိုးရာရာ သုတ်များကို ရွေးချယ်၍ မေးမြန်းရသည့်တာဝန်သာ

ရှိခဲ့သည်။ အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာ စိစစ်ခန်းတွင်မူကား ဤသို့မဟုတ်တော့ပေ။ တစ်ပါးတည်း အစွမ်းပြရသော အလုပ်ဖြစ်လာတော့သည်။ ဤ အဋ္ဌကထာစိစစ်ခန်းကျမှ မဟာစည်ဆရာတော်၏ စွယ်စုံစွမ်းရည်မှာ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာတော့သည်။ မဟာသမုဒ္ဒရာရောက်မှ ယူဇနာ ၅၀၀-ရှိသည့် ငါးကြီးများ အလိုရှိသည့်အတိုင်း သွားလာပျော်မြူး ကျက်စားနိုင်သလို ဖြစ်တော့သည်။ **အဋ္ဌကထာစိစစ်ခန်းကို ကြားနာရမှပင် စာတတ်ဆရာတော်များလည်း မဟာစည်ဆရာတော်၏ အရည်အချင်းကို အမှန်အတိုင်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် သိခွင့် ရသွားကြတော့သည်။** အသင့်အတင့်မျှသာ စာတတ်မည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဘုန်းကြီးကလေးဟု အထင်သေးခဲ့ကြသော ဆရာတော်များလည်း ထိုအခါမှစ၍ အထင်သေးနိုင်ကြမည် မဟုတ်တော့ပါ။

အဋ္ဌကထာတို့၌ မဟာစည်ဆရာတော် မည်သို့မည်ပုံ စိစစ်ခဲ့သည်ကို သိလိုလျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယနာ စိစစ်ခန်းကို ဖတ်ပါဟုပင် ညွှန်ကြားရပါမည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုစိစစ်ခန်း၌ အဋ္ဌကထာ၌ လာသလောက်မျှကို တင်ပြခြင်းမျှသာ မဟုတ်ဘဲ စိစစ်ခန်းဆိုသော စကားနှင့် လိုက်လျောစွာ အဋ္ဌကထာတို့လာ စိစစ်ထိုက်သော မိန့်ဆိုချက်တို့ကို အချက်ကျကျ စိစစ်လျှောက်ထားသွားပါသည်။ ပုဒ်ပါဠိရေးမှာ အဋ္ဌကထာများ ရိုက်နှိပ်ရန် သုတ်သင်စဉ်ကပင် ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်၍ ဆရာတော်သည် စိစစ်ခန်း၌ ပုဒ်ပါဠိရေးထက် အဓိပ္ပါယ်အယူအဆကို ဦးစားပေး၍ စိစစ်သွားပါသည်။ မျက်မှောက်ခေတ် ဗဟုသုတနှင့် ညှိနှိုင်းစရာရှိလျှင် ယင်းဖြင့် ညှိနှိုင်းပြ၍ ဘာသာခြားတို့စကားနှင့်စပ်၍ ဝေဖန်စရာရှိလျှင် ဝေဖန်ပြပါသည်။ အဋ္ဌကထာတို့ တစ်ကျမ်းနှင့်တစ်ကျမ်း မညီသကဲ့သို့ ရှိနေရာတွင်လည်း ကျမ်းညှိစိစစ်၍ ဝေဖန်စရာရှိလျှင်လည်း ဝေဖန်ပြသွားပါသည်။ ဋီကာအဆိုနှင့် ဟပ်၍ အချို့နေရာတွင်လည်း ရှင်းလင်းပြပါသည်။ အချို့နေရာတွင် ဆိုင်ရာဋီကာကိုပင် သူ့ခေတ်ဖြင့် ဝေဖန်၍ ဋီကာအဆိုကို စစ်ဆေးပြသွားပါသည်။ စာမြဲ(မြည်း) သဘောအနေဖြင့် ထုတ်ပြရပါလျှင် သုဝဏ္ဏဘူမိဆိုင်ရာ စိစစ်ချက်၊ သာသနာငါးထောင်နှင့်ယုဂ် ၅-ပါးဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းစိစစ်ချက်၊ ဓမ္မပဒဋီကာကို စိစစ်ချက်၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်းဟောရာ သက္ကရာဇ် စိစစ်ချက်၊ ဇမ္ဗူပတိ ချွတ်ခန်း စိစစ်ချက်၊

မြတ်စွာဘုရား တရားဟောစဉ် ဘာသာစကား စိစစ်ချက်၊ အက္ခရာတစ်လုံး ဘုရား တစ်ဆူ စိစစ်ချက်တို့မှာ ပိဋကတ်တော်မှ ခက်ခဲသော အချက်များကို ဖြေရှင်းထားသော အချက်များဖြစ်၍ အလွန်အဖိုးတန်သော စိစစ်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ စာဖတ်သူသည် မိမိကိုယ်၌က အထူး အားမထုတ်ရဘဲ ဤစိစစ်ခန်းကို ဖတ်ရုံမျှဖြင့်ပင် ပိဋကတ်တတ် ပုဂ္ဂိုလ်များပင် မဝေခွဲနိုင် ဖြစ်ရသော အချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ သိနားလည်သွားကြ မည် ဖြစ်ပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ အဋ္ဌကထာ စိစစ် ခန်းမှာ အဋ္ဌကထာဆိုင်ရာ ထူးခြားသော မှတ်စုကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပါတော့သည်။ အဋ္ဌကထာ တို့ကို ဤသို့ စိစစ်ရသည်ဟု နောင်လာနောက်သားတို့အား နည်းပေးလမ်းညွှန် ပြသနေသော မီးရှူးတိုင်သဖွယ် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ထေရဝါဒ သာသနာပြု ကြွတော်မူခြင်း

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းက မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြသော ဂျပန် စစ်မှုထမ်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာကို အနည်းအကျဉ်း လေ့လာခွင့် ရခဲ့ကြသည်။ ထိုသူတို့တွင် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ စိတ်ဝင်စား၍ ဂျပန်ပြည်၌ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ တည်ထွန်းပြန့်ပွားရေးကို အလိုရှိကြသောသူများလည်း ပါဝင် သည်။ ထိုသူများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကြောင့်ပင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်နေစဉ် ၁၉၅၅- ခုနှစ်က ဂျပန်ဘုန်းကြီး ၁၂-ပါးနှင့် ဂျပန်အမျိုးသမီး တစ်ယောက်တို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိပြီးနောက် မဟာယာန ဘုန်းတော်ကြီး ၁၂-ပါးသည် ထေရဝါဒ သာမဏေများ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း၍လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီး သည် သီလရှင်အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း၍လည်းကောင်း ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာကို လေ့လာသင်ယူကြသည်။

၎င်းတို့ ပြန်သွားပြီးနောက် ဂျပန်နိုင်ငံ မိုဂျီမြို့ ဗုဒ္ဓသာသနာအသင်း၏ ကြိုးပမ်းမှု ကြောင့် မိုဂျီမြို့၌ ကမ္ဘာအေးစေတီပုံစံ စေတီတော်တစ်ဆူကို နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့က တည်ရန်နှင့် ထိုစေတီတော်အနီး၌ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ဆောက်၍ သာသနာပြု ရဟန်းတော် ၅-ပါးကို အမြဲ နေထိုင်ရန်အတွက် စေလွှတ်ရန် ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့က သဘောတူသည်။ ဤသဘောတူညီချက်ကို ရုပ်လုံးဖော်သည့် အနေဖြင့်

နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က သာသနာရေးမစ်ရှင် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို ၁၉၅၆-ခုနှစ်တွင် စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဆရာတော်များဘက်မှ ဝေဠုဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အနီးစခန်းဆရာတော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ၊ မြင်းခြံကိုးဆောင်တိုက် ဆရာတော် အရှင်သောဘိတ၊ ဂျပန်သာသနာပြုဆရာတော် အရှင်ခေမိန္ဒတို့ ပါဝင်၍ လူပုဂ္ဂိုလ်များဘက်မှ တရားဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်းနှင့် ဇနီးဒေါ်ခင်သိန်း၊ နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ ဦးဆိုင်ကျော်တို့ ပါဝင်သည်။

သာသနာရေး မစ်ရှင်အဖွဲ့သည် ၁၃၁၉-ခုနှစ်၊ ဝါဦးပိုင်း နယုန်လဆန်းတွင် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ကြွရောက်တော်မူကြသည်။ တိုကျို၊ အိုဆာကာ၊ ကျိုတို၊ နာရာ စသော မြို့ကြီးများသို့ လှည့်လည်၍ ထိုမြို့များရှိ ဘုရားများ၊ ကျောင်းများကို သွားရောက် ကြည့်ရှု၍ သာသနာရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။ အထူးသဖြင့် မိုဂျီမြို့ မေကာရီဥယျာဉ်၌ ကမ္ဘာအေးစေတီတည်ရန် မြေနေရာကိုလည်းကောင်း၊ သိမ်သမုတ်ရန် မြေနေရာကိုလည်းကောင်း ရှေးဦးစွာ ရှေးချယ်ကြသည်။ ထိုမြေနေရာတို့၌ ပရိတ်ရွတ်မှုစသော ပရိကမ်တို့ကို ပြုတော်မူကြပြီးနောက် သာသနာတော်၏အသက် (ဝါ)ရေသောက်မြစ်ဟု ဆိုရသည့် သိမ်တစ်လုံးကို သမုတ်တော်မူကြသည်။ သိမ်သမုတ် ချိန်တွင် မိုဂျီမြို့နယ် တစ်နယ်လုံး၌လည်းကောင်း၊ မိုဂျီမြို့တည်ရှိရာ ကျူရုတစ်ကျွန်းလုံး၌ လည်းကောင်း၊ ထေရဝါဒရဟန်းတော်ဆို၍ ဆရာတော်များအပြင် မရှိရကား ဆရာတော်တို့သည် နယ်သိမ်းရခြင်း၊ ဝိသုံဂါမ အမိန့်ခံရခြင်း စသော ဒုက္ခတို့မှ ကင်းလွတ်ကာ ချမ်းသာစွာဖြင့်ပင် သိမ်ကို သမုတ်တော်မူခဲ့ကြရသည်။ သိမ်သမုတ်ကိစ္စ ပြီးပြီးနောက် မိုဂျီမြို့ရှိ ဗုဒ္ဓသာသနာ အသင်းခေါင်းဆောင်တို့နှင့် ထေရဝါဒသာသနာ တည်ထောင်ပြုစုရေးကို ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် ဂျပန်နိုင်ငံရှိ ထိုထိုအရပ်တို့သို့ လှည့်လည်ကြည့်ရှုကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် အမေရိကန်စသော နိုင်ငံတို့သို့ပင် ပြန့်ပွားကျော်ကြားလျက်ရှိသော ဇင်ဂိုဏ်း၏ သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့ တရားအားထုတ်ပုံတို့ကို အချိန်နှင့် အခြေအနေက ပေးသလောက် လေ့လာ တော်မူခဲ့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော် ပါဝင်သော ထေရဝါဒ သာသနာရေး မစ်ရှင်အဖွဲ့သည် ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ဖွယ်များ ပြီးဆုံးပြီးနောက် ထိုနှစ် ဝါဆိုလတွင် မြန်မာ နိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဒါန်း ရေးသားတော်မူခြင်း

၁၃၁၉-ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာအေး ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကို ရိုက်နှိပ်ရန် မဟာစည်ဆရာတော် တည်းဖြတ်ပြင်ဆင်ချိန်က ဖြစ်၏။ တစ်နေ့သ၌ ကမ္ဘာအေး တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်ဌာန ကျမ်းပြု အရှင်သီလာနန္ဒသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်က ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော ရောမအက္ခရာခေါ် အင်္ဂလိပ်စာလုံးများဖြင့် ပုံနှိပ်ထားသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စာအုပ်ကြီးကို ဝန်ဆောင်သံဃာ အဖွဲ့ အကျိုးတော်ဆောင် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသအထံမှ ခေတ္တယူ၍ ဖတ်ခဲ့သည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကို တည်းဖြတ်သူမှာ ဟင်နရီကလပ်ခ်ဝါရင့် (Henry Clarke Warren) ဆိုသူ ဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှာ အချောသတ် တည်းဖြတ်မှု မပြီးမီ ၁၈၉၉-ခုနှစ်မှာပင် ကွယ်လွန် ခဲ့သည်။ သူ၏ မပြီးပြတ်သော အလုပ်ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံသား (မြန်မာပြည်၌လည်း နှစ်အတော်ကြာ နေဖူးသော) ပါမောက္ခ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္မိဆိုသူက ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ရသည်။ ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ် တည်းဖြတ်မှုမှာ ၁၉၂၇-ခုနှစ်ကပင် ပြီးစီးခဲ့ သော်လည်း ၁၉၅၀-ခုနှစ်ကျမှပင် ရိုက်နှိပ်နိုင်တော့သည်။

ထိုစာအုပ်တွင် ထပ်မံတည်းဖြတ်ရသူ ပါမောက္ခ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္မိက နိဒါန်း စကားကို ရေးသည်။ ထိုစကားတွင် “ဗုဒ္ဓဃောသ ဘဝအကြောင်းခေါ်” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသအကြောင်းကို ဝေဖန်ရေးသားလေသည်။ ထိုရေးသားချက်များမှာ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသကို မတရား စွပ်စွဲပုတ်ခတ်၍ ရေးသား ချက်များ ဖြစ်လေရာ ယင်းတို့ကို ဖတ်ရသော အရှင်သီလာနန္ဒမှာ ဖြေရှင်းချေပလိုသော စိတ် များစွာပင် ဖြစ်လေသည်။ ဤရေးသားချက်တို့ကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် ချေပသင့် သည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသအား ဤအကြောင်းကို လျှောက်ထားသည်။ ဆရာတော်လည်း ထိုနိဒါန်းစကားကို ဖတ်ရသောအခါ

ချေပသင့်သည်ဟုပင် ထင်မြင်ယူဆလေသည်။ ဤချေပရန်ကိစ္စမှာ သေးငယ်သောကိစ္စ မဟုတ်၊ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ပိမှာ ကမ္ဘာ့အသိအမှတ်ပြု ပညာရှိကြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့စကားကို ချေပလိုလျှင် အလွန်ခိုင်မာသော ယုတ္တိသာဓကတို့ဖြင့် ချေပမှသာ ခရီးရောက်မည်။ ဤသို့ ကြံမိ၍ ဆရာတော်သည် အရှင်သီလာနန္ဒအား ထိုနိဒါန်းကို မြန်မာပြန်ရန် အမိန့်ပေးတော်မူသည်။ အရှင်သီလာနန္ဒ မြန်မာပြန်ပြီးနောက် ထိုမြန်မာပြန်ကို စာကူးစက်ဖြင့်မူပွား၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ ဆရာတော်များထံသို့ တင်ပို့၍ ဆရာတော်တို့၏ ဩဝါဒကို နာခံသည်။

၁၃၁၉-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၄-ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာအေး၌ ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ အစည်းအဝေးတစ်ခု ကျင်းပ၍ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ပိ၏ စွပ်စွဲချက် များကို ချေပလျက် အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ၏ စစ်မှန်သော အကျိုးအကြောင်း ဂုဏ်သတ္တိ တို့ကို ပေါ်လွင်စေသော နိဒါန်းတစ်ခုကို ရေးသားရန် ဆုံးဖြတ်၍ ထိုသို့ ရေးသားသည့် တာဝန်ကို အနီးစခန်းဆရာတော်၊ မဟာစည်ဆရာတော်၊ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော်နှင့် အရှင်သီလာနန္ဒတို့အား တာဝန်လွှဲအပ်ရန် တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။ နိဒါန်းရေး အဖွဲ့ဝင်ဆရာတော် ၃-ပါးတို့လည်း မဟာစည် ဆရာတော်အား နိဒါန်းမူကြမ်းကို ရေးသားရန် တာဝန်လွှဲအပ်ကြပြန်သည်။

နိဒါန်းရေးရမည့် တာဝန်မှာ မသေးလှပါ။ ပါဠိလို ရေးရမည်ဖြစ်၍ နိဒါန်း ရေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပါဠိဘာသာကို ရေးနိုင် သားနိုင်လောက်အောင် ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်ဖို့လိုသည်။ ပါဠိရေးသားရာ၌လည်း ကံ၊ ကတ္တား အထားအသို မှန်ကန်ရုံ၊ ရေးတတ် ရုံမျှဖြင့် မလုံလောက်သေးပါ။ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ၏ အဋ္ဌကထာစာအုပ်ရှေ့၌ ထည့်မည့် နိဒါန်း ဖြစ်၍ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ ရေးဟန်ကဲ့သို့ ဆင်တူရိုးများ လိုက်နိုင်မည့် ချောမွေ့ ခန့်ညားသော ရေးဟန်ဖြစ်ဖို့ လိုသည်။ အများ ဖတ်ရှုနားလည် သိမြင်နိုင်ရန် ရေးရမည့် နိဒါန်း ဖြစ်၍ အသိခက် အနက်ထင်ရန် ခက်သော ရေးဟန်မျိုးလည်း မဖြစ်စေရ။ ခေတ်အမြင် သမိုင်းအမြင် နှော၍ ဝေဖန်ထားသော စာကို ချေပရမည် ဖြစ်၍ နိဒါန်း ရေးသူသည် ခေတ်အမြင်လည်း ရှိရမည်။ သမိုင်းကြောင်း ဆိုင်ရာတို့၌လည်း လေ့လာ

ပွန်းတီးသူ ဖြစ်ရမည်။ ထို့ပြင် ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်၌ အခြား ဘာသာများ ဖြင့် ရေးသားထားသော နိဒါန်းတို့ကိုလည်း လေ့လာ၍ ရေးရန် ညွှန်ကြားထားပြန်ရာ နိဒါန်းရေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘာသန္တရတို့၌လည်း ကျွမ်းကျင်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့သော အရည်အချင်းမျိုး ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရရန်မှာ လွယ်ကူသည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ဤအရေးကို တွေးတောစိုးရိမ်ဖွယ် မရှိပါ။ မဟာစည်ဆရာတော်၌ ဆိုခဲ့ပြီး အရည်အချင်းများ အပြည့်အဝ ရှိနေပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် နိဒါန်းရေးရန် တာဝန်ယူပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သာသနာသမိုင်းဆိုင်ရာ ဒီပဝင်၊ မဟာဝင်၊ စူဠဝင်၊ နိကာယသင်္ဂဟစသော ကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဤနိဒါန်းနှင့် သက်ဆိုင်မည့် ရှေးဟောင်းသုတေသနဆိုင်ရာ ရေးသားချက်တို့ကို လည်းကောင်း၊ များစွာသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေး ကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း အထပ်ထပ် ကြည့်ရှု စိစစ်လေ့လာ၍ အချိန်ယူကာ ရေးသားတော်မူလေသည်။ ထိုသို့ ရေးသားတော်မူ ပြီးနောက် စာမူကြမ်းကို ဆရာတော်သည် နိဒါန်းပြုစုရေးအဖွဲ့သို့ တင်ပြတော်မူသည်။ ဆရာတော်အပါအဝင် အဖွဲ့ဝင်တို့လည်း ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ ကြည့်ရှုသုံးသပ်ဝေဖန်၍ သေချာစွာ စစ်ဆေးတည်းဖြတ်ကြလေသည်။ နိဒါန်းမူကြမ်းမှာ အလွန်ပြည့်စုံနေပြီး ဖြစ်ရာ ပြင်ဆင် နှုတ်ပယ် ဖြည့်စွက်ဖွယ် မရှိဖြစ်၍ ဆရာတော် ရေးသားတော်မူသည့် အတိုင်းပင် အတည်ပြုလိုက်ကြလေသည်။

ဆရာတော်သည် ဤမျှဖြင့် ကျေနပ်တော်မမူသေးဘဲ ပါဠိအရေးအသားတွင် နာမည်ကြီးလှသည့် သပြေကန် မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ အနုနာယက ဆရာတော်အထံသို့ ပို့၍ ပြင်ဆင်လိုသည်များကို ပြင်ဆင်၍ အနုဂီတိ ဂါထာများပါ ရေးသားပေးပါရန် တိုက်တွန်းခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ သည် နိဒါန်းမူကြမ်းကို ဖတ်ရသောအခါ အလွန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်တော်မူ သည်။ ပြင်စရာဟူ၍လည်း မတွေ့ရ။ ထိုသို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်တော်မူလှသဖြင့် အထူး ရှင်ပျသွက်လက်သောဉာဏ်ဖြင့် အနုဂီတိ ဂါထာများကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

အနုဂီတိဆိုသည့်အတိုင်း စုဏ္ဏိယမူကြမ်းကို ခြုံငုံ၍ လိုရင်းအမိပ္ပါယ်ပါအောင် ရေးသားတော်မူသည်ဖြစ်ရာ ဂါထာပေါင်း ၇၄-ဂါထာမျှ ဖြစ်သွားတော့သည်။ ထို့ထက် ထူးခြားသည်မှာကား ထိုဂါထာတို့တွင် အရေးရလွယ်သော ရှစ်လုံးဖွဲ့၊ ဂါထာဟူ၍ တစ်ပုဒ်မျှ မပါ။ ဂိုဏ်း၊ ဂရု၊ လဟု စည်းကမ်းကို တိကျစွာ လိုက်နာ၍ ရေးရသော အစီရခက်သည့် ၁၁-လုံးဖွဲ့၊ ၁၂-လုံးဖွဲ့၊ ၁၄-လုံးဖွဲ့ ဂါထာတို့ချည်းသာ ဖြစ်နေခြင်း၊ ရက်အနည်းငယ် အတွင်းမှာပင် ထိုဂါထာတို့ကို ရေးသား၍ နိဒါန်းမူကြမ်းနှင့်အတူ ပေးပို့လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

နိဒါန်းပြုစုရေး အဖွဲ့ဝင်တို့သည် ထိုဂါထာများကိုလည်း ဖတ်ရှု တည်းဖြတ်ကြရ ပြန်သည်။ ဂါထာများမှာ လက်စွမ်းပြသဘောမျိုး ဖြစ်ရာ အချို့အရာတွင် ဖတ်ရသည် မှာပင် မလွယ်၊ ဂါထာရေးရင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ နှလုံးသွင်းကို မမှန်းဆနိုင်သော နေရာများလည်း ရှိသည်။ ထိုနေရာများကို အတိအကျ မသိရလျှင် ရိုက်နှိပ်သောအခါ အထားအသို အဖြတ်အတောက် လွဲမှားသွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဂါထာများကို ဖတ်ရှုစစ်ဆေးပြီး ဂါထာရေးရင်း ဆရာတော်နှင့် အပြန်အလှန် စာဖြင့် ဆွေးနွေးရပြန်သည်။ ဂါထာရေး ဆရာတော်၏ အာဘော်ကို အတိအကျ သိရပြီးမှသာ ဂါထာများကို အတည်ပြုကြလေ သည်။ ထိုသို့ မိမိတို့ စိတ်ကြိုက် တည်းဖြတ်၍ ပြီးသောအခါ နိဒါန်းမူကြမ်းကို အကျိုးဆောင်ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသလက်သို့ အပ်နှံလိုက်ကြသည်။

ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသလည်း မူကြမ်းကို ဖတ်ရသောအခါ လွန်စွာ အားရ နှစ်သက်တော်မူလေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မူကြမ်းကို အဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ပို့ကာ အရိုက် ခိုင်းလေသည်။ ရိုက်နှိပ်ပြီးမူကိုမှ ဝန်ဆောင်ဆရာတော်များထံသို့ ကြည့်ရှုသုံးသပ်၍ ပြင်ဆင်လိုသည်များကို ပြင်ဆင်ရန် ဆက်ကပ်လေသည်။ ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့ ဆရာတော်များထံမှ အတည်ပြုလက်ခံကြောင်း၊ ပြင်ဆင်စရာ မရှိကြောင်း၊ ထုတ်ဝေ နိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း အမိန့်ရမှပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာကို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့က ထုတ်ဝေ၍ ကမ္ဘာအနှံ့ ဖြန့်ဝေလေသည်။ ၁၃၁၉-ခုနှစ်ကပင် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရသော်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် မိမိ၏ အခြားများစွာ သော တာဝန်များအကြားမှာ အချိန်ကို မရအရ ဖွဲ့ယူ၍ ရေးသားခဲ့ရသည် ဖြစ်သော

ကြောင့် ၁၃၂၂-ခုနှစ်မှာမှ နိဒါနကထာကို ဖြန့်ဝေနိုင်တော့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ၂-တွဲကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိပြီး ဖြစ်နေပြီဖြစ်ရာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါန ကထာကို သီးခြားစာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေရလေသည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာ၏ ပဓာန ဦးတည်ချက်မှာ အဋ္ဌကထာဆရာ အရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓယောသ အပေါ်၌ မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲထားသော ရေးသားချက်များကို ဖြေရှင်းချေပရန် ဖြစ်၏။ သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုမျှဖြင့် တင်းတိမ်တော် မမူဘဲ အရှင် ဗုဒ္ဓယောသအကြောင်းနှင့် ဆက်စပ်၍ ပြသင့်ပြထိုက်သော အချက်အလက် မှန်သမျှကို ကျမ်းအမျိုးမျိုးမှ ရှာဖွေစုဆောင်း၍ ဂုဏ်မြောက်စွာ ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။

ရှေးဦးစွာ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္မိ၏ စွပ်စွဲချက်များကို ခိုင်လုံသော ယုတ္တိသာဓက တို့ဖြင့် ချေပပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသည်မှ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ ကာလတိုင်အောင်သော သာသနာ အစဉ်အဆက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ဒုတိယ သင်္ဂါယနာ၏ နောက်၌ ဂိုဏ်းကွဲများ ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ နောင် သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ အဘယဂိရိ၊ ဓမ္မရုစိ စသောဂိုဏ်းတို့ ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ သီရိလင်္ကာ၌ အများ၏ စက်ဆုပ် ခြင်းခံရသော ဝေတုလ္လဝါဒအကြောင်း၊ ဇေတဝနဝါသီဂိုဏ်း ပေါ်ပေါက်လာပုံ အကြောင်းတို့ကိုလည်း အကိုးအကားများဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့နောက် အရှင် မဟာဗုဒ္ဓယောသ၏ ထေရုပ္ပတ္တိကို စိစစ်၍ရေးသားထားလေသည်။ ထိုသို့ ရေးသား ရင်းပင် ယခုအခါ အသံကြားဖြင့် အထင်ကြီးခံနေရသည့် ဝိသုတ္တိမဂ်ကျမ်း အကြောင်းကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ရေးသားထားသည်။ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ ရေးဟုဆိုသော အချို့သော အဋ္ဌကထာများသည် အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ၏ လက်ရာမဟုတ်၊ အခြားမထေရ်တစ်ပါး၏ လက်ရာသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုအဆိုများကိုလည်း သမာသမတ်ကျသော စိစစ်ချက်တို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် **အချုပ် အားဖြင့်ဆိုရလျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာသည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာက လက်ခံအတည်ပြု အပ်သော အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ အတ္ထုပ္ပတ္တိအသစ်ပင် ဆိုထိုက်ပါတော့သည်။**

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်သည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံက အမြတ်တော်တော်များများ ရရှိခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာရေးနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ကမ္ဘာက မြန်မာကို လေးစား

လာရသည်။ အများလေးစားလောက်သည့် မူကောင်းမှုမှန် အဖြစ်ရောက်အောင် သုတ်သင်၍ ခေတ်မီသော အဆင်အပြင်တို့ဖြင့် ပိဋကတ် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်သဖြင့်လည်း မြန်မာနှင့်တကွ ကမ္ဘာအဝှမ်းရှိ ပါဠိပညာရှင်တို့အဖို့ ဆုလာဘ်ကြီးတစ်ပါးပင် ဖြစ်တော့သည်။ ဤသို့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကြည့်ရ၊ ရှုရ၊ ရှာရလွယ်ကူသော ပိဋကတ်ကျမ်းအစုံကား ယနေ့တိုင် မြန်မာပြည်မှလွဲ၍ အခြားနိုင်ငံများမှာ မရှိသေးပေ။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမူများမှာ အလွန် နှစ်သက်စရာကောင်းကြောင်း၊ အခြားမူများထက် ကြည့်ရ၊ ရှုရ ကောင်းကြောင်းကို အနောက်နိုင်ငံ ပါဠိပညာရှင်များလည်း ချီးကျူးစကား ပြောကြားကြသည်။ ပါဠိတတ် မဟုတ်သူများဘက်မှ ကြည့်လျှင်လည်း ယခုအခါ ပိဋကတ်တော်လာ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို မြန်မာဘာသာ သက်သက်ဖြင့် အလွယ်တကူ ဖတ်ရှုနိုင်ကြပြီ ဖြစ်၏။ ပိဋကတ်တော်မှာ ရှေးအခါက ပါဠိတတ်သူများ အတွက်သာဖြစ်ခဲ့ရာမှ ယခုအခါတွင် မြန်မာစာတတ်သူတိုင်း ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်နေပေပြီ။ ဗုဒ္ဓဝင်သက်သက်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာလိုသူတို့အဖို့လည်း မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီး အပြည့်အစုံ ရှိနေလေပြီ။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာလာ ပုဒ်တို့ကို တစ်ခုမကျန် ထုတ်၍ တခမ်းတနား ရေးသားပြုစုထားသော တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများနှင့် ပါဠိပဒ အဘိဓာန် အညွှန်းကျမ်းများလည်း ထွက်ပေါ်နေဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ဆိုခဲ့ပြီး အားလုံးကား အကောင်အထည်ဖြင့် လက်ညှိုးထိုး၍ ပြနိုင်သော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ အမြတ်များတွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်တော့သည်။ **ဤအမြတ်များထဲတွင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဒါနကထာမှာ ထူးခြားသော အမြတ်အစွန်းတစ်ခု ဖြစ်တော့သည်။ ဤနိဒါနကထာဖြင့် မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရှင်ဗုဒ္ဓယောသဆရာတော်တို့ ရေးမူ ရေးဟန်ကို အမိလိုက်နိုင်အောင် ရေးစွမ်းနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ထင်ရှားရှိကြောင်းလည်း ကြေညာပြီး ဖြစ်သည်။** မြန်မာနိုင်ငံ ဆရာတော်များသည် ပိဋကတ်ကျမ်း သက်သက်မှာသာ ကျွမ်းကျင်ကြသည် မဟုတ်သေး။ အခြား သမိုင်းဆိုင်ရာ အယူဝါဒစသည့် ဆိုင်ရာ ကျမ်းတို့၌လည်း ကျွမ်းကျင်သော ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြောင်း၊ မည်သည့် အယူဝါဒမဆို သမာသမတ် စိတ်ထားဖြင့် မျှမျှတတ သဘာဝကျအောင် ဝေဖန်စိစစ်နိုင်စွမ်းသော ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြသပြီး ဖြစ်လေသည်။ (ဤစကားကို အပြောကြီးသည်ဟုထင်လျှင်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာကို မင်းတုန်းမင်းကြီး လက်ထက်ရေး သာသနာ့ဝံသပွဒီပိကာနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ကြည့်ရှုပါဟု တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာကို အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပါဠိပညာရှင်တို့ကပင် ချီးကျူးစကား ပြောကြားကြသည်ဟု တစ်ဆင့် ကြားသိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဆရာတော်များအတွက် ဂုဏ်ယူဖွယ်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဤနိဒါနကထာကို ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေရန် ဆုံးဖြတ်သော ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ကပင် ဤနိဒါန်းကို မြန်မာသက်သက်ပြန်ရန် မဟာစည်ဆရာတော်အား တာဝန်ပေးအပ်တော် မူခဲ့ကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်လည်း မြန်မာပြန်ပြီးနောက် မိမိတာဝန်ကျသဖြင့် ရေးသားရသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်အသစ် (အခြေခံများနှင့်တကွ ဝိပဿနာပိုင်း) ၌လည်းကောင်း၊ မိမိသဘောအလျောက် ရေးသားအပ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် (ပထမတွဲ)၌လည်းကောင်း၊ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်၍ ဖြန့်ချိစေတော်မူလေသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာအကြောင်းကို တစ်ဆင့်သိမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်သိဖြစ်အောင် ပါဠိမတတ်သူ များလည်း ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် ကျမ်းသစ်တို့မှာ ဖတ်ရှုကြပါဟု တိုက်တွန်းလိုက်ရ ပါသည်။

၁၃၂၄-ခုနှစ်၌ ရိုက်နှိပ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် (အခြေခံများနှင့်တကွ ဝိပဿနာပိုင်း)တွင်လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် (တတိယတွဲ)၌ လည်းကောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဒါန်း၏ မြန်မာပြန်သာမက ဂါထာရေးရင်း ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ရေးသား ပေးသည့် အနုဂီတိဂါထာ ၇၄-ဂါထာတို့၏ နိဿယကိုပါ နောင်လာ နောက်သား ပါဠိသုတေသီတို့အတွက် ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ထားလေသည်။

အနုဂီတိဂါထာတို့ကို ရေးသားသောဆရာတော်က အောက်ပါဂါထာဖြင့် အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသကို ချီးကျူးရင်း နိဂုံးချုပ်ခဲ့သည်။

ဓိယေထ ဝဏ္ဏော န သမ္ဘဒ္ဓဇောပိ၊
နန္ဒ'ဿ၊ နေကာ ဟိ ဂူဏာ အနန္တာ။
ကော နန္ဒ'ဒ္ဓရေယျာ' ဓိလသာဂရောဒေ၊
တထာပိ မညန္တ သူဓိ သဒါ တေတိ။

“ကုန်စင်အောင်ဟု ရွေးစုငင်နုတ် ထုတ်အပ်ပါသော်လည်း ထိုအရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးသည် ကုန်နိုင်ဖွယ်ရာ မရှိပါပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ထိုအရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် များပြားလှ၍ အဆုံးမရှိကုန်သည် မဟုတ်တုံလော့၊ အဘယ်သူသည် သမုဒ္ဒရာရေတို့ကို ကုန်စင်အောင် ထုတ်တင် ဆောင်ယူနိုင်ပါမည်နည်း၊ ထိုသို့ပင် မကုန်နိုင်အောင် များမြောက်လှသော်လည်း ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူးသိမြင်တတ်သော ပညာရှိတို့သည် ထိုဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာမြတ်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အမြဲတမ်း အမှတ်တရ အောက်မေ့နိုင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။” (မြန်မာပြန်)

အထက်ပါဂါထာသည် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ချီးကျူးရေးသား အပ်သော ဂါထာဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုဂါထာသည် မဟာစည်ဆရာတော်၏ဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော်ချီးကျူးသော ဂါထာ မဖြစ်နိုင်ပါသလော၊ မဖြစ်နိုင်ဟု အဘယ်သူသည် ပြောဆိုနိုင်ပါမည်နည်း။

သီရိလင်္ကာ၌ သာသနာပြုခြင်း

“ကျွန်ုပ်တို့ သာသနာတော်ကြီးမှာ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ ဟူ၍ သုံးပိုင်း ခွဲခြားထားပါသည်။ ပထမ နှစ်ပိုင်းဖြစ်သည့် ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိတို့မှာ ထေရဝါဒီ နိုင်ငံတိုင်းမှာပင် အတော်အသင့် ကျေနပ်စရာတွေ ရှိကြပါသည်။ တတိယပိုင်းဖြစ်သည့် ပဋိဝေဓ အခြေအနေမှာမူကား ချို့တဲ့ ချို့ယွင်းလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤမြန်မာပြည်၌ ပရိယတ္တိနှင့် ပဋိပတ္တိ သာသနာတို့ သည် ပြည့်စုံတိုးတက်သည်သာမက ပဋိဝေဓသာသနာလည်း ဖွံ့ဖြိုးလျက် ရှိကြောင်းများကို ကျွန်ုပ်က အတိအလင်း ရဲရဲကြီး ပြောဝံ့ပါသည်။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း အဆွေတော်တို့ပြည်၌ အနံ့အပြား တွေ့ရှိရမည်ဟု ကျွန်ုပ် စိတ်ချယုံကြည်ပါသည်။ ဤပဋိဝေဓသာသနာမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တစ်ခြား နိုင်ငံများထက် ထူးကဲစွာ တိုးတက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်”

အထက်ပါစကားရပ်များမှာ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲ ဒုတိယနေ့၌ သီရိလင်္ကာ အာနန္ဒမေတ္တယျ ဆရာတော်ကြီး၏ မိန့်ခွန်းမှ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ကြီး ဤကဲ့သို့ မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်မှာ မြောက်လုံး မဟုတ်ပါ။ တကယ်ပင်

အားရကျေနပ်လှသဖြင့် ကမ္ဘာ့ပရိသတ်အလယ်မှာ ထုတ်ဖော်ချီးကျူး လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဘယ်သို့သော လုပ်ငန်းတို့ကို ရည်ရွယ်၍ အထက်ပါ အတိုင်း ပြောကြားတော်မူသည်ကို စာဖတ်သူများ ရိပ်မိပြီး ဖြစ်လောက်ပါပြီ။

ဆရာတော်ကြီးသည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအတွက် ပိဋကတ်တော်များ သုတ်သင် ပြင်ဆင်ရေးကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရန် သင်္ဂါယနာမတိုင်မီ အတော်စောစောကပင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိနေခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့သည် သာသနာ့ ရိပ်သာမှာပင် ရှိသေးသည်ဖြစ်ရာ ဆရာတော်ကြီးသည်လည်း သာသနာ့ရိပ်သာမှာပင် တည်းခိုနေထိုင်တော်မူရသည်။ ဩသာနအဖွဲ့ဝင် သီရိလင်္ကာဆရာတော် အရှင် ဗုဒ္ဓဒတ္တ သီရိလင်္ကာသို့ ပြန်ကြွသွားသဖြင့် ထိုဆရာတော်၏နေရာတွင် အစားထိုး လုပ်ကိုင်ရန် ရောက်လာခြင်း ဖြစ်၏။ ဤဆရာတော်ကြီးသည် ယခင်ကလည်း မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာဖူးသည်။ မြန်မာများအပေါ် စေတနာကောင်းထားသော ဆရာတော်ကြီးဖြစ်၏။ ဆရာတော်ကြီးသည် မဟာစည်ဆရာတော်အကြောင်းကို ကြားဖူးပြီးဖြစ်၍ မိမိကြားဖူးသည်နှင့် လက်တွေ့ကိုက် မကိုက် စုံစမ်းရန်လည်း အကြံရှိခဲ့ဟန် တူသည်။ စာတော်ပြင်လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရင်း မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် နေ့စဉ် တွေ့ဆုံရ၍လည်း ဆရာတော်ကြီးအဖို့ မဟာစည်ဆရာတော်ကို အကဲခတ် ရသည်မှာ ခက်လှသည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် စာတော်ပြင်အလုပ် နားရက် ဥပုသ်နေ့တိုင်း လည်း မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် ထိုထိုအကြောင်းအရာတို့ကို ဆွေးနွေးခွင့် ရပြန်သည်။ ထိုသို့ အခွင့်ရသမျှ စုံစမ်းလေ့လာ ဆွေးနွေး၍ မဟာစည်ဆရာတော်အပေါ်၌ ပရိယတ္တိဘက်ကရာ ပဋိပတ္တိဘက်ကပါ အလွန်ကျေနပ်လျက် ရှိခဲ့သည်။ ဤသို့ မိမိစိတ်၌ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ကျေနပ်လှသဖြင့်ပင် ကမ္ဘာ့ပရိသတ်အလယ်မှာ နိုင်ငံခြားသား တို့ (အထူးသဖြင့် သီရိလင်္ကာတို့) ချီးကျူးနိုင်ခဲ့သော စကားလုံးတို့ဖြင့် မြန်မာပြည်ကို တိုက်ရိုက်ချီးကျူးရင်း မဟာစည်ဆရာတော်ကိုပါ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် ချီးကျူး ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင် မတိုင်မီကပင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဂုဏ်သတင်းမှာ နိုင်ငံခြားများသို့ ပျံ့နှံ့လျက် ရှိခဲ့သည်။ စိတ်ဓာတ် ငြိမ်းချမ်းမှုဆီသို့ ပို့ဆောင်နိုင်သော

စိတ်ဓာတ်ထိန်းချုပ်မှု နည်းစနစ်များ (ဝါ) သတိပဋ္ဌာန် နည်းစနစ်များ၌ စိတ်ပါဝင်စားသော နိုင်ငံခြားသားတို့လည်း မဟာစည်ဆရာတော် အထံသို့ လာ၍ ဆရာတော် ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း တရားအားထုတ်လျက် ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဂျာမန် ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏပေါနိကနှင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဒေါက်တာ အီးဂရေဟမ်ဟောင်း (Dr. E. Graham Howe) ဆိုသူတို့လည်း ပါဝင်သည်။ ဒေါက်တာသည် သီရိလင်္ကာ၌ အရှင်ဉာဏပေါနိကနှင့် တွေ့၍ ထိုအရှင်ထံမှ သတိပဋ္ဌာန်နည်းများကို ကြားနာလေ့လာ ခွင့်ရ၍ ထိုအရှင်၏ မိတ်ဆက်ပေးမှုဖြင့်ပင် ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာ မဟာစည် ဆရာတော်ထံသို့ ရောက်လာ၍ တရားအားထုတ်ခဲ့လေသည်။ တရားအားထုတ်၍ လွန်စွာကျေနပ်မှု ရခဲ့သည်။ အရှေ့တိုင်း၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဤသတိပဋ္ဌာန်နည်းသည် အနောက်တိုင်းသားတို့ အဖို့လည်း နည်းတူပင် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော နည်းဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။ အရှင်ဉာဏပေါနိကသည် မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်ကို အခြေခံ၍ သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းအကြောင်း ကျမ်းစာတစ်အုပ် ရေးသားတော်မူသည်။ ထိုကျမ်းစာ တွင် ထိုအရှင်သည် မဟာစည်ဆရာတော်၏ နည်းစနစ်များအကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်း၍ ရေးသားထားလေသည်။ ထိုကျမ်းစာ၏ မိတ်ဆက်စကား (Foreword)ကို ဒေါက်တာဟောင်းက ရေးသားလေသည်။ ထိုကျမ်းစာကို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအမီ ၁၉၅၄-ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် သီရိလင်္ကာ၌ ထုတ်ဝေသည်။ ထိုကျမ်းစာ၏ ကျေးဇူးကြောင့် မဟာစည် ဆရာတော်၏ သတိပဋ္ဌာန်နည်းကို ကမ္ဘာက ပို၍ သိလာကြသည်။

ထိုသို့ ကမ္ဘာက စိတ်စိုက်နေသည့် အချိန်မှာပင် သီရိလင်္ကာအဖိုးရက သီရိလင်္ကာ နိုင်ငံသို့ ဝိပဿနာ သာသနာပြုရန် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတစ်ပါး စေလွှတ်ပါရန် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံ စာရေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်သည် သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဝိပဿနာ သာသနာ ပြုပါရန် မဟာစည်ဆရာတော်အား လျှောက်ထားသည်။ ထိုအချိန်မှာ ဆဋ္ဌ သင်္ဂါယနာ တင်နေချိန်ဖြစ်၍ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သီရိလင်္ကာသို့ ကိုယ်တိုင် မကြွရောက်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာတော်သည် အားကိုးရ၊ စိတ်ချရသော တပည့် ကြီးများဖြစ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတ၊ အရှင်ဥတ္တရာဘိဝံသ၊ အရှင်ဇေနမထေရ်တို့ကို ၁၃၁၇-ခုနှစ်တွင် သီရိလင်္ကာသို့ ဝိပဿနာသာသနာပြု

စေလွှတ်တော်မူသည်။ ဆရာတော်များ ခရီးလမ်းတွင် အခက်အခဲ မတွေ့စေရန် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေး အရာရှိ ဦးသိန်းဟန်က မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရကိုယ်စား ဆရာတော်သုံးပါး၏ ကပွိယအဖြစ် သီရိလင်္ကာကျွန်း ကိုလံဘိုသို့ ရောက်အောင် လိုက်ပို့ရသည်။

ဆရာတော်အရှင်သုဇာတ ခေါင်းဆောင်သော ဝိပဿနာသာသနာပြု အဖွဲ့သည် ၁၃၁၇-ခု ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၂-ရက်နေ့ မြန်မာနိုင်ငံမှ လေကြောင်းခရီးဖြင့် ထွက်ခွာ၍ ၎င်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင် သီရိလင်္ကာကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်သည်။ ကိုလံဘိုလေဆိပ်သို့ သီရိလင်္ကာအစိုးရ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး၊ စားနပ်ရိက္ခာဝန်ကြီး၊ အတွင်းဝန်များ၊ မြန်မာ သံအမတ်ကြီး ဦးဘလွင်နှင့် ဇနီး ဒေါ်သန်း၊ ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေး အသင်းသူ အသင်းသားများနှင့် သီရိလင်္ကာ - မြန်မာ သံဃာတော်များ လာရောက်ကြိုဆိုကြသည်။ ထိုနေ့ညနေတွင် ကိုလံဘို တက္ကသိုလ် ဂျော့ဘုရင်ခန်းမဆောင်၌ ကန်တော့ပွဲ ကျင်းပ သည်။ ထိုပွဲ၌ နိုင်ငံခြား ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိဦးသိန်းဟန်က မဟာစည်ဆရာတော်၏ သန္ဓေသကထာ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၏ သဝဏ်လွှာတို့ကို အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်ကြားတင်ပြ သည်။ ထို့နောက် စားနပ်ရိက္ခာဝန်ကြီး၊ ဝန်ကြီးချုပ်၊ သံအမတ်ကြီး ဦးဘလွင်တို့က အသီးသီး မိန့်ခွန်းများ ပြောကြားပြီးနောက် သာသနာပြုအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဆရာတော် အရှင်သုဇာတက နှုတ်ခွန်းဆက်စကားကို မြန်မာလို မိန့်ကြား၍ ဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက် ဆရာတော် အရှင်ဉာဏဝံသက ဘာသာပြန်ပေးသည်။

သာသနာပြုအဖွဲ့ ဆိုက်ရောက်ချိန်တွင် ကိုလံဘိုမြို့၌ ဝိပဿနာ သာသနာပြု အဆောက်အအုံ သီးခြား မရှိသေးပေ။ သို့သော် သဒ္ဓါတရား ထက်သန်လှသော နိစံက (Mrs. Nissanka)အမည်ရှိ ဒါယိကာမကြီးက ၎င်းတို့ မိသားစုနေသော တိုက်ကို ခေတ္တကျောင်းအဖြစ် လှူဒါန်းသဖြင့် ထိုဒါယိကာမကြီး၏ တိုက်မှာပင် သာသနာပြု ဆရာတော်များ ဝါဆိုတော်မူကြရသည်။ ဆရာတော်တို့တွင် အရှင်ဇေနတစ်ပါးသာ အင်္ဂလိပ်လို တတ်သည်။ သီရိလင်္ကာလိုကား ဆရာတော် ၃-ပါးလုံး မတတ်ကြပေ။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော် ၃-ပါးအား အကူအညီပေးရန် ကိုလံဘို မြန်မာကျောင်းမှ အရှင်ဇာဂရမထေရ်လည်း ဆရာတော် ၃-ပါးနှင့်အတူ ဝါဆိုတော်မူလေသည်။ နိစံက

ဒါယိကာမကြီး၏တိုက်မှာ ကိုလံဘိုမြို့ မာယာလမ်းတွင် ရှိ၍ တိုက်ရှိရာ ဝင်းခြံကို “ယမုနာ” ဟု အမည်မှည့်ထားသည်။ ဆရာတော်များ သီတင်းသုံးသည့် နေ့မှစ၍ ယမုနာမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းရိပ်သာ ဖြစ်သွားရကား ယမုနာဟု ဆိုလိုက်လျှင်ပင် မြန်မာ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းရိပ်သာမှန်း သိနေကြတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် မကြွရောက်သော်လည်း သီရိလင်္ကာကျွန်း ဝိပဿနာ သာသနာပြုလုပ်ငန်းမှာ လွန်စွာ အောင်မြင်လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းမှာ ကွယ်သလောက် ရှိနေသည်။ အားထုတ်လိုသော ယောဂီတို့အား စနစ်တကျ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြနေသော ဌာနဟူ၍ မရှိ ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာရဟန်းတော်များ ရောက်လာပြီးနောက် သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လက်တွေ့ ညွှန်ပြသောအခါ လွန်စွာ နှစ်ခြိုက်ကြသည်။ တရားအားထုတ်မိ၍ ဉာဏ် အထူးများကို ကိုယ်တွေ့ ကြုံကြသောအခါ လွန်စွာ အားတက်သရော ရှိကြလေသည်။ “တပည့်တော် တရားအားမထုတ်မီက (Seeing is believing) (မျက်မြင်မှ ယုံရသည်) ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားပုံကို အတော် သဘောကျခဲ့ပါသည်။ ယခု တရားအားထုတ် လိုက်တော့ အဲဒီစကားပုံမှာ မမှန်တော့ကြောင်း တွေ့ရှိပါသည်။ **ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်နေပုံကို မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်ပါ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်သာ မြင်နိုင်ပါသည်။ ယခု တပည့်တော် လက်ကို ကြည့်လျှင် အမြဲ တည်မနေဘဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။** ထို့ကြောင့် (Seeing is deceiving) (မျက်မြင်သည် လှည့်ပတ်တတ်သည်) ဟု စကားပုံကို ပြင်လိုက်ပါပြီ” ဟု တရားအားထုတ်ပြီးစ သီရိလင်္ကာ အမျိုးသားယောဂီ တစ်ဦးက ပြောဖူးပါသည်။ သီရိလင်္ကာယောဂီများတွင် ဤအမျိုးသားလိုလူများ များစွာ ရှိနေမည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မရှိပါ။

မြန်မာ ဝိပဿနာ သာသနာပြုအဖွဲ့ ဆရာတော်များသည် သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ တစ်နှစ်ကျော်ကျော်မျှသာ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ကြသည်။ ဝါအားဖြင့် ပြောရလျှင် ၂-ဝါမျှသာ ဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် ဤတစ်နှစ်သာသာမျှသော အချိန်အတွင်းတွင် သီရိလင်္ကာကျွန်း အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၌ အမြဲတမ်းဌာန ၁၂-ဌာနနှင့် ယာယီဌာန ၁၇-ဌာနခန့် ပေါ် ပေါက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်အရှင်သုဇာတတို့၏ ဝိပဿနာ သာသနာပြု

လုပ်ငန်းမှာ ကျေနပ်စရာ အပြည့်အဝရှိသည် ဆိုရပါမည်။

အဘယ်ကြောင့် ဤမျှတိုတောင်းလှသော အချိန်အတွင်း ဤမျှကြီးမားသော အောင်မြင်မှု ရခဲ့သနည်းဟု စူးစမ်းသော် . . . မဟာစည်ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားမှုနှင့် သာသနာပြုဆရာတော် သုံးပါးတို့၏ နည်းမှန်လမ်းကျ ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ဤမျှ အောင်မြင်မှုရသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ဆရာတော် ၃-ပါးတွင်လည်း ခေါင်းဆောင် ဖြစ်သော ဆရာတော်အရှင်သုဇာတ၏ စွမ်းရည်ကို အထူးချီးကျူးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်၏ လုံ့လဝီရိယရှိရှိဖြင့် တရားဟောမှု၊ တရားပြသမှုတို့ကြောင့် သီရိလင်္ကာ၌ ဝိပဿနာတရား ပြန့်ပွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတ၏ ဟောပြချက်၊ သွန်သင်ညွှန်ပြချက်တို့လည်း သီရိလင်္ကာဘာသာ ပြန်ပေးသူ အရိယရတနမည်သော ဆရာကြီး မရှိလျှင် ဤမျှ လွယ်လွယ်ကူကူဖြင့် ပြန့်ပွားမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဤဆရာကြီး၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကိုလည်း ဤသမိုင်း၌ မှတ်တမ်းတင်ထိုက်ပါသည်။ ဤဆရာကြီးမှာ စာတတ် ရဟန်းလူထွက် ဖြစ်သည်။ သူကိုယ်တိုင်က ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာလာ စာပိုဒ်တို့ကို အတော်ရထားသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာတော်အရှင် သုဇာတ တရားဟောရင်း ရွတ်သွားသော ပါဠိပါဌ်သားများကို သူ ဘာသာပြန်သော အခါမှာလည်း ရွတ်ပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဘာသာပြန်ရာ၌ တစ်ဝါကျတစ်ခါ ဘာသာပြန်သည် မဟုတ်ဘဲ ၁၅-မိနစ်လောက်မှ တစ်ခါ ဘာသာပြန်ရသည်။ သာမန် မှတ်ဉာဏ်ရှိသူဖြစ်ပါမူ ဘာသာပြန်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ မိမိဟောမည့် စကားများကို ဆရာတော်က ရေးပေးထားသည်လည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် အရိယရတန ဆရာကြီး၏ စွမ်းရည်မှာလည်း ချီးကျူးလောက်ပါပေသည်။

ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘာသာပြန်အဖြစ် အသုံးပြုခွင့်ရခြင်းမှာ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ဝိပဿနာအဖွဲ့ ကံကောင်းခြင်းပင် ဖြစ်ပါပေသည်။ အရိယရတန ဆရာကြီးကဲ့သို့ပင် ကျေးဇူးများသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကား သီရိလင်္ကာဆရာတော် အရှင်သုမတိပါလပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဆရာတော်သည် အရိယရတနဆရာကြီးကဲ့သို့ပင် မြန်မာလို တတ်သည်။ ထိုဆရာတော်၏ ဟောပြောပြသမှုသည်လည်း ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးကို များစွာ အထောက်အကူ ပေးခဲ့ပါသည်။ သာသနာပြုဆရာတော်တို့ မည်မျှပင် အစွမ်းရှိစေ၊

မည်သို့ပင် ဘာသာပြန် ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းတို့ကို ရသည်ဖြစ်စေ မြန်မာသံအမတ်ကြီး ဦးဘလွင်၏ အားတက်သရောကူညီမှု မရခဲ့လျှင်လည်း ဤမျှ လျင်မြန်စွာ ပြန့်ပွားမည် မဟုတ်ဟုပင် ဆိုရပါမည်။ မှန်၏။ သံအမတ်ကြီးသည် သီရိလင်္ကာ မြန်မာအစိုးရတို့ ဝိပဿနာ သာသနာပြုရန် စကားကမ်းလှမ်းခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ သည့်တိုင်အောင် ဝိပဿနာ ပြန့်ပွားရေးအတွက် မနေမနား နှိုးဆော် ဟောပြောခဲ့ သည်။ အပြောကောင်းသူ ဖြစ်၍လည်း သူ့မိန့်ခွန်းများကို ပရိသတ်က သဘောကျ သည်။ သူ့အရှိန်အဝါကြောင့်ပင် အထက်တန်းစားပိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန များသို့ လာရောက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင် မှားမည်မထင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ထိုအချိန် တွင် သံအမတ်ကြီး ဦးဘလွင် သီရိလင်္ကာ၌ ရှိနေခြင်းသည်လည်း သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဝိပဿနာသာသနာ ပြန့်ပွားရန် ကြိုးစားသော အထောက်အပံ့ ဖြစ်ပါပေတော့သည်။

ဤသို့လျှင် အမြဲတမ်းကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန ၁၂-ဌာန၊ ယာယီဌာန ၁၇-ဌာနခန့်ကို ဖြစ်စေကြပြီးနောက် **သာသနာပြုဆရာတော် ၃-ပါးတို့သည် ၁၃၁၈-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင် မုန်းလဆုတ် ၂-ရက်နေ့တွင် သင်္ဘောဖြင့် သီရိလင်္ကာကျွန်းမှ ထွက်ခွါတော်မူခဲ့ကြလေ သည်။**

သီရိလင်္ကာသို့ မဟာစည်ဆရာတော် ကြွတော်မူခြင်း

သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဆရာတော်အရှင်သုဇာတတို့ သာသနာပြုခဲ့ကြသည်မှာ နိစံက ဒါယိကာမကြီး၏ နေအိမ်ဖြစ်သော ယာယီကျောင်း၌ သီတင်းသုံး၍ ပြုခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်၏။ သဒ္ဓါတရား ထက်သန်လှသော နိစံက ဒါယိကာမကြီးသည် မိမိ၏အိမ်ကြီးကို ဆရာတော်အား လှူဒါန်းပါသည်။ ဆရာတော် သဘောရှိ သာသနာပြုတော်မူပါဟု လျှောက်ထားသော်လည်း ဆရာတော်က လမ်းနှင့်နီးကပ်၍ ဆိတ်ငြိမ်မှု မရခြင်း၊ နေရာကျဉ်းခြင်းတို့ကြောင့် အမြဲတမ်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန တစ်ခုအဖြစ် မသင့်တော်ဟု ယူဆ၍ အလှူမခံခဲ့ပေ။ အရှည်သဖြင့် သာသနာပြုနိုင်ရန်မှာလည်း အမြဲတမ်း ဌာနချုပ်တစ်ခု ရှိမှ ဖြစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဝိပဿနာဘာဝနာ ပြန့်ပွားရေးအသင်းအား ဆရာတော်က မိန့်ကြားသဖြင့် ထိုအသင်းသားတို့က ကိုလံဘိုမြို့၌ နေရာတစ်ခုပေးရန်

အစိုးရထံ တောင်းကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် “ကောတလာဝလ” လက်ထက်က မရခဲ့ပေ။ နောင် “ဗန္ဓာရနာယက” ၏ အစိုးရသစ် တက်လာမှ ရလေသည်။ ရသောနေရာမှာ အင်္ဂလန်သံရုံးအနီး မက်ကာသီလမ်းဘေး တစ်ကေရှိ မြေကွက်ဖြစ်သည်။ ဆိတ်ငြိမ် သောနေရာဖြစ်၍ သင့်လျော်လှပေသည်။ ထိုနေရာ၌ ၁၃၁၈-ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၂-ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် အဆောက်အအုံတို့ကို အုတ်မြစ်ချသည်။ ထိုအဆောက်အအုံ ဆောက်နေဆဲမှာပင် ဆရာတော်များ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ကြွတော် မူခဲ့ကြသည်။

လံကာ ဝိပဿနာဘာဝနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအဆောက်အအုံ များကို ကြိုးစားဆောက်ခဲ့ရာ ၁၃၂၀-ခုနှစ်တွင် ၂-သိန်းတန် တရားတိုက်တစ်ခုနှင့် ယောဂီများနေရန် ၂-သောင်းတန်တိုက် ၂-ခု ပြီးစီးခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ထိုအသင်းက မဟာစည်ဆရာတော်၊ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတနှင့် နောက်ပါရဟန်းတစ်ပါး၊ ပေါင်း ၃-ပါး သီရိလင်္ကာသို့ ကြွရောက်ပါရန် ပင့်လေသည်။ **ထိုပင့်စာအရပင် မဟာစည် ဆရာတော်သည် နောက်ပါများနှင့်အတူ ၁၃၂၀-ခုနှစ် နတ်တော်လဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့ တွင် အိန္ဒိယမှတစ်ဆင့် သီရိလင်္ကာသို့ကြွရန် လေကြောင်းခရီးဖြင့် ထွက်ခွါတော်မူလေ သည်။** ဆရာတော်၏အဖွဲ့တွင် ဆရာတော်အပြင် သာသနာ့ရိပ်သာမှ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတ၊ အရှင်နန္ဒဝံသ၊ အရှင်အာလောက၊ အရှင်ပဏ္ဍိတ၊ ပဲခူးရိပ်သာ ဆရာတော် အရှင်ပညဝါနှင့် ကပ္ပိယ ဒါယကာ ဒါယိကာမများ ပါဝင်ကြသည်။

အိန္ဒိယခရီး

မဟာစည်ဆရာတော် အိန္ဒိယသို့ ဤအကြိမ် ကြွတော်မူခြင်းကား ပထမအကြိမ် မဟုတ်ပါ။ ရှေးကလည်း ဌာနအတော်တော်များများသို့ ရောက်ဖူးပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မိမိနှင့် အတူပါလာသော သံဃာများနှင့် ဒါယကာ ဒါယိကာမများမှာ မရောက်ဖူးကြသူများဖြစ်၍ ၎င်းတို့အား ရောက်စေလိုသည်က တစ်ကြောင်း၊ သံဝေဇနိယဌာန စသည်တို့ကို ထပ်မံဖူးမြော် ကြည့်ရှုတော်မူလိုသည်က တစ်ကြောင်း၊ မရောက်ဖူးသေးသော၊ သွားရောက်ဖို့လည်းကောင်းသော ဌာနများသို့လည်း သွားရောက်လိုသည်က တစ်ကြောင်းကြောင့် နေရာဌာန တော်တော်စုံအောင်ပင်

ကြွရောက်လှည့်လည်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ကြွရောက်ရာတွင် သာသနာရေးအတွက် အမြတ်ထုတ်သည့်အနေဖြင့် များစွာသော ဌာနတို့၌ တရားဟောခြင်း၊ တရားဆွေးနွေးခြင်းများကို ပြုတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုထိုဌာနများသို့ သွားရောက်ဖူးမြော် ကြည့်ရှုသော အခါမှာလည်း အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ မဟုတ်ဘဲ အထူးမှတ်သားသင့်သော အချက်တို့ကို ဂရုပြု၍ မှတ်သားတော်မူခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မှ ထွက်ပြီးနောက် ရှေးဦးစွာ ကလကတ္တားမြို့သို့ ရောက်တော်မူသည်။ ကလကတ္တား၌ ဗုဒ္ဓသာသနာဆိုင်ရာ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံ ဟူ၍ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဗဟုသုတအလိုငှာ ပြတိုက်နှင့် ဂျိမ်းဘုရားကျောင်းတို့သို့ ကြွရောက်တော်မူသည်။ ပြတိုက်တွင် လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၄၀၀၀-ကျော်က ဆေးစိမ်ထားသော လူသေအလောင်း တစ်ခုကို ဂရုပြု၍ လေ့လာတော်မူခဲ့သည်။ **ရှေးခေတ်ကလူများသည် ယခုခေတ်လူများထက် များစွာ အရပ်မြင့်သည်ဟု ယူဆလျက် ရှိကြပါသည်။** သို့သော် ယခု အနှစ် ၄၀၀၀-ကျော်က လူ၏ အရပ်မှာ ၅-ပေ ၄-လက်မလောက်သာ ရှိသည်ကို ဆရာတော် တွေ့ရသည်။ ဆရာတော်လောက်ပင် အရပ်မထွားပေ။ ထို့ကြောင့် **ရှေးခေတ်လူများသည် ယခုခေတ်လူများနှင့် အရပ်အမောင်းအားဖြင့် များစွာ မကွာနိုင်**ဟု မှတ်ချက် ချတော်မူသည်။ နောက် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၊ နာဠန္ဒာကျောင်းတော် စသည်တို့ကို တွေ့မြင်ရသောအခါ ထိုမှတ်ချက်မှာ ပိုမို၍ ခိုင်မာလာတော့သည်။

ကလကတ္တားမှ တစ်ဆင့် ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ဗုဒ္ဓဂယာသို့ ခရီးဆက်သည်။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရာ အရပ်၌ တည်ထားသော ဗုဒ္ဓဂယာ၊ မဟာဗောဓိစေတီ၊ နေရဉ္စရာမြစ်၊ သေနနိဂုံးတို့သို့ သွားရောက်ကြသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရွှေခွက်မျှောရာ မြစ်အဖြစ်ဖြင့် နေရဉ္စရာမြစ်သည် စာပေ၌ ကျော်ကြားလှသည်။ စာတွေ့ဖြင့် မျှော်မှန်း၍ လွမ်းရသော မြစ်ကြီးဖြစ်၏။ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးလို ၁၂-ရာသီ ရေသွင်သွင် စီးနေသော မြစ်ကြီးဟု မှန်းဆရသည်။ သို့သော် ဆရာတော်တို့ ရောက်သော ပြာသိုလတွင်မူကား ရေတစ်စက်မျှမရှိ၊ သဲသောင်ပြင်ကြီးသာ ဖြစ်နေတော့သည်။ မိုးတွင်း၌သာ ရေရှိသောမြစ် ဖြစ်လေသည်။

တစ်ယူဇနာ ရှစ်မိုင်

ဆရာတော်တို့သည် ဗုဒ္ဓဂယာမှ ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကြွသွားကြသည်။ အဖြောင့်ခရီး မိုင် ၄၀-ခန့်မျှသာ ဝေးသဖြင့် တစ်နာရီခွဲမျှဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်သို့ ရောက်တော်မူကြသည်။ ဤတွင် ဆရာတော်သည် မိုင်နှင့် ယူဇနာတို့ကို ညှိနှိုင်းကြည့်တော်မူသည်။ အဘိဓာ နပုဒီပိကာကျမ်း၌ လာသည့်အတိုင်း တွက်ပါက **တစ်ယူဇနာလျှင် ၁၂-မိုင်ခွဲမျှ ရှိလေ သည်။ အချို့ကလည်း ၈-မိုင်လျှင် တစ်ယူဇနာဟု ဆိုကြသည်။ အချို့ကလည်း တာတစ်ထောင်လျှင် တစ်ယူဇနာဟု ဆိုကြပြန်သည်။** ကျမ်းဂန်တို့၌ ယူဇနာတွေ့လျှင် မည်သည့်ယူဇနာဖြင့် တွက်ရမည်ကို မဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် ရှိရသည်။ ယခု သွားရင်း ဟန်လွဲဆိုသလို ခရီးသွားရင်း အကွာအဝေးတို့ကို ကျမ်းဂန်လာ အဆိုများနှင့် ညှိနှိုင်း ကြည့်ရာ **အဋ္ဌကထာ၌ ဂယာနှင့် ရာဇဂြိုဟ် ၅-ယူဇနာဝေးသည်ဟု အဆိုရှိရာ အင်္ဂလိပ် မိုင် ၄၀-နှင့်တွက်သောအခါ တစ်ယူဇနာလျှင် ၈-မိုင် ဆိုသော စကားနှင့် ကိုက်ညီသည် ကို တွေ့တော်မူသည်။** ဗောဓိပင်နှင့်ဂယာသည် ၃-ဂါဝုတ် ဝေးသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏။ **တစ်ယူဇနာလျှင် ၄-ဂါဝုတ်** ရှိသဖြင့် ယူဇနာ၏ ၄-ပုံ ၃-ပုံ ဝေးသည်။ ယခု မိုင်အားဖြင့် ၆-မိုင်သာသာ ဝေးသည်ဖြစ်ရာ တစ်ယူဇနာလျှင် ၈-မိုင်ဟုပင် ဖြစ်တော့ သည်။ ရာဇဂြိုဟ်နှင့် နာဠန္ဒာသည် တစ်ယူဇနာဝေးသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏။ ယင်းတို့ကား ယခု မိုင်အားဖြင့် ၈-မိုင်ပင် ဝေးလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့၊ ရွာ အကွာအဝေး တို့ကို ပြရာ အဋ္ဌကထာ စသော စကားရပ်တို့၌ တစ်ယူဇနာ ၈-မိုင်ဟုသာ ယူသင့် ကြောင်း မဟာစည်ဆရာတော် မှတ်ချက်ချတော်မူသည်။

ရာဇဂြိုဟ်မှ တစ်ဖန် ဆရာတော်တို့သည် နာမည်ကျော် ရှေးဟောင်း ဗုဒ္ဓ သာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးရှိရာ နာဠန္ဒာမြို့သို့ သွားရောက်တော်မူသည်။ နာဠန္ဒာမြို့ကား မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကပင် ထင်ရှားသောမြို့ ဖြစ်သည်။ ဤမြို့သည် မြတ်စွာ ဘုရားထံ ဝါဒပြိုင်ရန် လာခဲ့၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့သောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ဖြစ်သွားသော နဂိုက နိဂဏ္ဌ(ဂျိန်း)တို့ကို ကိုးကွယ်ခဲ့သော ဥပါလိ မည်သော ဒကာကြီး နေရာမြို့လည်းဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူခါနီး နောက်ဆုံးကြွသော ခရီးစဉ်တွင် ပါဝင်သော မြို့လည်းဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်

စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ် ၇၀၀-ခန့်တွင် ပေါ်ပေါက် ထင်ရှားခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာ့ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတော်ကြီးကြောင့်လည်း ယနေ့တိုင်ပင် ထင်ရှားသော မြို့ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်လည်း ကြွရောက်တော်မူလေသည်။

ထိုမှ တစ်ဖန် ဆရာတော်တို့သည် ဗာရာဏသီသို့ ကြွတော်မူကြသည်။ ဗာရာဏသီမြို့မှ တစ်ဆင့် တရားဦးဟောတော်မူရာ မိဂဒါဝန်တောသို့ ကြွကြ၍ ထိုမှ ကုသိနာရုံသို့ ကြွကြသည်။ ကုသိနာရုံမှအပြန် ဂေါရက်ပူ မြို့တွင်းရှိ အသင်းတိုက် တစ်ခု၌ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဝိပဿနာတရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ဦးဘစန်းက အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်ပြောသည်။ ထိုမှတစ်ဖန် လုမ္ဗိနီ၊ ထိုမှ သာဝတ္ထိ မြို့သို့ ကြွပြန်သည်။ သာဝတ္ထိ၌ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် စသည်ကို ကြည့်ရှုပြီးနောက် လက်ခနောင်း အာဂရာတို့မှ တစ်ဆင့် နယူးဒေလီမြို့သို့ ကြွတော်မူသည်။

ဝန်ကြီးချုပ်နေရူးနှင့် တွေ့ခြင်း

နယူးဒေလီရောက်ပြီး နောက်တစ်နေ့တွင် ဇာတ်နိမ့် အိန္ဒိယလူမျိုး ဗုဒ္ဓသာသနာ ဝင်တို့အား ၈-ပါးသီလ ပေးပြီးနောက် နံနက် ၉-နာရီခွဲအချိန် နိုင်ငံခြားရေးဌာနတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ် ရှိနေရူးနှင့် တွေ့ဆုံ၍ စကားပြောတော်မူသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် နေရူးနှင့် အပြန်အလှန် ပြောသောစကားတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

နေရူး || || ဆရာတော်ဘုရား ရှေးက အိန္ဒိယပြည်ကို ရောက်ဖူးခဲ့လျှင် ဘယ် နေရာများသို့ ရောက်ခဲ့ပါသနည်းဟု ဝန်ကြီးချုပ်က လျှောက်ကြား မေးမြန်းသည်။

ဆရာတော်။ || || ဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓဂယာမြို့၊ ဆာရ်နသ်မြို့၊ ကုသိနာရုံ မြို့များကို ရှေးကလည်း ရောက်ခဲ့ဖူးပါပြီ။ ဤအကြိမ်တွင် ဘုရားနေရာများ တိုးတက်နေခြင်း၊ ပြင်ဆင်ထားခြင်းများကို အလွန်အားရဝမ်းသာ စရာ တွေ့ရှိရပါသည်။ အစိုးရသည် ဤတိုးတက် ဆောင်ရွက်မှုကို ဆက်လက် အားထုတ်သွားလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

နေရူး || || အိန္ဒိယအစိုးရသည် ဗုဒ္ဓဇယန္တီ ပွဲတော်များကို မှုတည်သော

ကြောင့် ဤတိုးတက်မှုများကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် ပြီးစီးစေနိုင်ပါ သည်ဟု ဝန်ကြီးချုပ်က လျှောက်ကြားပါသည်။

ဆရာတော်။ ။ ဗုဒ္ဓသာသနာ ရှေးထုံးစကားအရ (၂၅၀၀)မဟာပရိနိဗ္ဗာန နှစ်ပတ် လည် ပွဲတော်သည်ကား အိန္ဒိယပြည်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ တရား၏ ခေတ်သစ် ပြန်ပေါ်ခြင်းကို ရှေးပြေးလမ်းညွှန် ဖြစ်ပါသည်ဟု ဆရာတော်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

နေရူး ။ ။ ဘုရားရှင်၏ ကျင့်စဉ်များနှင့် ဟောကြားချက် တရားတော်များကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ သိရှိနားလည်စေခဲ့လျှင် ဤတိုင်းပြည်အတွက် အကျိုးကျေးဇူး များပါလိမ့်မည်ဟု တပည့်တော် ထင်ပါသည်။ ဤအချက်သည် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ အမှန်စင်စစ် လိုနေပါသည်။ အတွင်းစိတ်ဓာတ် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဤကဲ့သို့သော တရား ဓမ္မများသည်သာလျှင် အနုမြူဗုံးနှင့် လူတို့၏ အတွင်းဓာတ် အဓမ္မမှုများကို ငြိမ်းအေးစေပါလိမ့်မည်ဟု ဝန်ကြီးချုပ်က လျှောက်၏။

ဆရာတော်။ ။ ဆရာတော်က သဘောကျ၍ ကမ္ဘာကြီးတွင် လောဘ ဒေါသ မောဟ တရားများသည် ခိုက်ရန်ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏ မူလအကြောင်းများ ဖြစ်သည်။ သာသနာရေး အလုပ်အားလုံးသည် ဤတရားဆိုး အဓမ္မမှုတွေကို ချေမှုန်းဖျက်ဆီးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို အားပေးလိမ့်မည်ဟု တောင့်တမျှော်လင့် ပါသည်ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။

နေရူး ။ ။ (ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်ကပင်) ဤကမ္ဘာကြီးတွင် လူသူတော် ကောင်းနှင့် အမျိုးကောင်း သားသမီး ဖြစ်ဖို့ရန် ကြိုးစားအားထုတ် ခဲ့သူများနှင့် ၎င်းပြင် တည့်တည့်ဆန့်ကျင်သော အယူဝါဒရှိသူများ လည်း ရှိခဲ့ဖူးသည်မှာ အနှောင့်အယှက် ဒုက္ခပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရား၏ တရားတော်များကို ကိုယ်တိုင်များစွာ ကြည်ညိုလေးစား

ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အနေနှင့် သီးခြားဘာသာ တစ်ပါးကို မျက်နှာလိုက်၍ ဦးစားပေးမည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ဤနိုင်ငံတွင် ခံယူကိစ္စကွယ်နေကြသော ဟိန္ဒူ၊ မူဆလင်၊ ခရစ်ယာန်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာနှင့် အခြားဘာသာ အားလုံးတို့သည် လူတို့၏ ကောင်းကျိုးအတွက် ကြိုးစားဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင် နေကြသော ကြောင့် ဤဘာသာတရားများကို အားပေးရပါလိမ့်မည်။ တရားတော် များ ပြန့်ပွားရေးကိစ္စမှာ သာသနာပြု လူပုဂ္ဂိုလ်များ အတွက် သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ဆရာတော်ကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များ အတွက်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော် ။ ။ ဝန်ကြီးချုပ်ကို မေတ္တာပို့၍ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်တကွ တိုင်းပြည်အတွက် ချမ်းသာကြွယ်ဝစေကြောင်း ဆုတောင်းပါသည်ဟု နောက်ဆုံး အမိန့်ရိုလိုက်ပါသည်။

(မဟာစည်ထေရ်မြတ် အတ္ထုပ္ပတ်-နာ၊ ၂၃၇-၉ မှ)

ညနေပိုင်းတွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သော အသောက ဝိဟာရကျောင်း သို့ ကိုယ်တိုင် ကြွရောက် ကြည့်ရှုတော်မူသည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်တွင် ခေတ်သစ် ကျောင်းမှ ပင့်၍ ကြွရောက်ကာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတို့အား မေတ္တာတရားနှင့် ကိုယ်ချင်းစာတရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုနေ့ ညနေပိုင်းတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ သမ္မတကြီး ဒေါက်တာ ရာဂျေန္ဒရာပရာဆဒ် (ရာဇေန္ဒြပြသာဒ)နှင့် ကြွရောက်တွေ့ဆုံ၍ ညနေ ၅-နာရီခွဲ အချိန်တွင် မြန်မာသံရုံး၌ ဝိပဿနာတရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ နောက်နေ့တွင် ဒုတိယသမ္မတကြီးက ပင့်ပြန်သဖြင့် ကြွရောက်၍ စကားပြောတော်မူ ရသည်။

ဒုတိယသမ္မတကြီးကား အိန္ဒိယအဘိဓမ္မာကို အနောက်တိုင်းသို့ ပျံ့နှံ့အောင် လုပ်ဆောင်ရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဒေါက်တာ ဆရဝေပလ္လိရာမေရိညျဏန် မည်သော ပညာရှိကြီး ဖြစ်လေသည်။ အိန္ဒိယဒဿန ခေါ် ၂-တွဲရှိ ကျမ်းကြီးနှင့်တကွ အခြားများစွာသော ဒဿနဆိုင်ရာ ကျမ်းများကို

ရေးခဲ့သည့်အပြင် “ဂေါတမဗုဒ္ဓ”၊ “ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် အင်္ဂလိပ်ပြန်” ကျမ်းတို့ကိုပါ ရေးသားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပင် ဖြစ်သည်။ ပါဠိပိဋကတ်ကိုလည်း အတော် လေ့လာထားသူ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုပညာရှိကြီးမှာ ဟိန္ဒူအစွဲ ကြီးသူပီပီ ဗုဒ္ဓဝါဒဟူသည်မှာ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းတို့လာ အတွေးအခေါ်တို့ကို အသစ်ဖြစ်သော အလေးပေးမှုဖြင့် ထပ်မံ ပြဆိုထားချက်သာ ဖြစ်သည်။ ဝါ-ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုသည်မှာ အသစ်အဆန်း မဟုတ်၊ ဥပနိသျှဒ် ကျမ်းလာ အယူအဆတို့ကိုပင် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ တင်ပြထားသော ဝါဒဟူသာ စွဲမြဲ ယုံကြည်၍ ယုံကြည်သည့်အတိုင်းလည်း ရေးသားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ ရေးသားမှုကြောင့်ပင် ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ ချက်ပိုင်ပိုင် ထိုးနှက်မှုကိုလည်း ခံခဲ့ရသူ ဖြစ်လေသည်။ (ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ ဗုဒ္ဓအမြင်ကျမ်းမှာ ကြည့်ပါ) သို့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှာ ပါးနပ်ပေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကိုပင့်၍ စကားပြောသောအခါ ပါဠိပိဋကတ်မှ အချို့သောပါဠိတို့ကို ကိုးကား၍ နှစ်ဦးနှစ်ဝ သဘောတူနိုင်မည့် စကား များကိုသာ ပြောလေသည်။ တရားဆွေးနွေးမှုကိုကား မပြုပေ။ မဟာစည်ဆရာတော် သည် ဗုဒ္ဓသာသနာစာပေ၌ ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်ကြောင်း သိထားဟန်တူသည်။ အကယ်၍ ဥပနိသျှဒ်နှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို စပ်၍ ပြောမိလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်အထံမှ မိမိ မကြားလိုသော ပါဠိအကိုးများ၊ ချေပချက်များ ထွက်ပေါ်လာမည်ကို ရိပ်မိ၍ပင် သာသနာရေးအကြောင်း မဆွေးနွေးခြင်း ဖြစ်ဟန်တူလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် နယူးဒေလီမှ တစ်ဖန် ဆန်ချီသို့သွား၍ ထိုမှတစ်ဆင့် အဂ္ဂန္တာခေါ် အဇ္ဈောလိဏ်ဂူသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုကြသည်။ ဆန်ချီတွင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး တည်ထားခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ ကောင်းမှုတော်ပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူ သော စေတီတော်ကြီးတစ်ဆူ ရှိသည်။ အဂ္ဂန္တာကား ကမ္ဘာကျော်ဌာနကြီး တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထုထည်ကြီးလှသော တောင်ကမ်းပါးယံကြီးတစ်ခု၌ ကျယ်လှသော လိုဏ်ဂူကြီးများ ထွင်းထား၍ အတွင်းနံရံတို့၌ ဆေးရေးပန်းချီများရှိသော နေရာဖြစ် သည်။ လိုဏ်ဂူကြီးပေါင်း ၂၉-ခုရှိ၍ အချို့သောဂူများတွင် နံရံပန်းချီများမှာ အတော် အသင့် ကောင်းမွန်သေးသည်။ ထိုလိုဏ်ဂူများကို မည်သည့်အချိန်က စ၍ တူးခဲ့ကြ သည်ဟု အတိအကျ မသိရသော်လည်း ဘီစီ ၂-ရာစုမှ အေဒီ ၇-ရာစုအတွင်း ဖြစ်ခဲ့

ကြသည်ဟု ရှေးဟောင်းပညာရှင်တို့ ခန့်မှန်းကြသည်။ ထိုဂူကြီးများမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းတော်များ နေထိုင်ခဲ့ကြသော ဂူများဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ထို နံရံပန်းချီ များကိုပင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းတော်များ (ထိုအချိန်တွင် မဟာယာန ထွန်းကားနေပြီ) ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်ဟု အချို့ အယူရှိကြသည်။ ထို နံရံပန်းချီများကို မူရင်းအတိုင်း ရအောင် ကူးယူ၍ အချို့ကို စာအုပ်စာတန်းများအဖြစ် ထုတ်ဝေထားသဖြင့် ယင်းအဂ္ဂန္တာ ပုံများမှာ ကမ္ဘာကျော်ပုံများပင် ဖြစ်နေလေပြီ။ မြန်မာတို့အဖို့ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်း သော အချက်မှာကား ပုဂံမှ ဆေးရေး ပန်းချီရုပ်များနှင့် ယင်းပုံများ တူညီမှု ရှိနေခြင်း ပင်ဖြစ်လေသည်။ အဂ္ဂန္တာ၌ ထုလုပ်ရေးခြယ်ထားသော မယ်တော်မာယာပုံ စသည် တို့မှာ ပုဂံ အာနန္ဒာဘုရားအတွင်းမှ ပုံနှင့် များစွာတူကြောင်း မဟာစည်ဆရာတော် မှတ်ချက်ချတော်မူသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် အဂ္ဂန္တာမှ တစ်ဖန် ဘုံဘေမြို့သို့ ကြွတော်မူ သည်။ ဘုံဘေရှိ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့၏ လျှောက်ထားချက်အရ ဘုံဘေသို့ ရောက်လျှင် ရောက်ချင်းပင် မဟာဗောဓိအသင်းတိုက်သို့ ကြွတော်မူ၍ ဝိပဿနာတရား ဟောကြား တော်မူသည်။ ပရိသတ်ကြီးလည်း များစွာ နှစ်ထောင်းအားရ ရှိလေသည်။

ဘုံဘေမှတစ်ဖန် ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် မဒရပ်မြို့သို့ ကြွတော်မူ၍ မဒရပ်၌ ၃-ရက်ခန့် အနားယူသည်။ ထိုသို့ အနားယူနေသည့်အခိုက် ဆရာတော်တို့သည် မဒရပ်မှ ၄၅-မိုင်ဝေးသော အဋ္ဌကထာဆရာ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ၊ အရှင်ဓမ္မပါလ၊ သဂြိုဟ်ဆရာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါတို့ သီတင်းသုံးသွားဖူးသော ကဗ္ဗိပူရမြို့သို့ သွားရောက် လည်ပတ် ကြည့်ရှုတော်မူသည်။ အဋ္ဌကထာဆရာ စသည်တို့ သီတင်းသုံးသွားဖူးသည် ဆိုသဖြင့် ရှေးက အလွန်စည်ကား ကြီးကျယ်သော ဗုဒ္ဓသာသနာ ဌာနကြီးဖြစ်ခဲ့သော် လည်း ယခုအခါမှာမူ ဗုဒ္ဓသာသနာဆိုင်ရာဟူ၍ မရှိတော့ချေ။ ဟိန္ဒူ သျှိဝ ဘုရား ကျောင်းကြီးများသာ ခမ်းနားစွာ တည်ရှိကြသည်ကို ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ဆရာတော်တို့ တွေ့မြင်၍ သံဝေဂ ယူရတော့သည်။ မဒရပ်၌ ၃-ရက်မျှ အနားယူပြီးနောက် ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် သီရိလင်္ကာကျွန်းသို့ လေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွါခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်တို့သည် အိန္ဒိယ ခရီးစဉ်တစ်လျှောက်၌ ဘုရားဖူးခြင်း၊ တရားဟော

ခြင်း၊ ဒေသန္တရဗဟုသုတ ဆည်းပူးခြင်းစသော စိတ်ချမ်းသာဖွယ်ရာများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြ သလို ဇာတ်မြင့်ဟိန္ဒူတို့၏ နှောင့်ယှက်မှုကိုလည်း တွေ့ကြုံခဲ့ကြရသည်။ ၎င်းတို့၏ နှောင့်ယှက်မှုများမှာ ထိရောက်သည်ကား မဟုတ်။ သို့သော် ခရီးသွားရာတွင် ကြိုတင် စီစဉ်ထားချက်များ ပျက်ကုန်သဖြင့် ကသိကအောက်ကား ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ယင်းသို့ အနှောင့်အယှက် ခံရခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဇာတ်နိမ့် အိန္ဒိယအမျိုးသား တို့နှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အလွန်စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော လူလူချင်း ဇာတ်ခွဲခြားမှုကြီး ရှိခဲ့သည်။ ဗြာဟ္မဏဆိုသူတို့က သူတို့သာ လူတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သည်။ အခြားသူ များမှာ အယုတ်အညံ့များသာ ဖြစ်သည်။ **ဗြာဟ္မဏ၊ ခတ္တိယ၊ ဝေဿ၊ သုဒ္ဓဟု အမြင့်အနိမ့် အစဉ်အတိုင်း ဇာတ်(၄)မျိုးဟု သူတို့က ခွဲခြားထားကြသည်။** ထိုတွင် အညံ့ဆုံးဖြစ်သော သုဒ္ဓဇာတ်ဝင်တို့၏ အခြေအနေကား ဆိုးဝါးလှတော့သည်။ အခြားဇာတ်ဝင်တို့က သူတို့ကို ဆေးဖော်ကြောဖက်မလုပ်ကြ အလုပ်အကိုင်တွင်လည်း ယုတ်ညံ့သော အလုပ်မျိုးကိုသာ သူတို့ လုပ်ကြရသည်။ ဟိန္ဒူဘာသာဝင် ဖြစ်သော်လည်း ဝေဒကျမ်း(ဘုရားစာ)တို့ကို နားမထောင်ရ စသည်ဖြင့် ကန့်သတ်ချက် များစွာ ရှိ၏။ ၎င်းသုဒ္ဓတို့အောက်တွင် လူချင်းမထိရသော အနိမ့်ကျဆုံး အဆင့်တစ်ခု ရှိပြန်သည်။ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်နှင့် အခြား ဗြာဟ္မဏ စသောသူတို့ ထိမိလျှင် သနသွားသည်။ လမ်းသွားရင်း ထိမိလျှင် ရှေ့ဆက် မသွားရဘဲ အိမ်ပြန်၍ ရေချိုးရသည် ဟူ၏။ အချုပ်ဆိုရလျှင် မထိရသော အမျိုးတို့ သည် လူဖြစ်ပါလျက် လူအခွင့်အရေး ဆုံးနေရသူများတည်း။ ဇာတ်မြင့်များသုံးသော ရေတွင်းမှ ရေကို သူတို့ မခပ် မယူရ။ ထိုတွင်းမှ ရေလိုလျှင် ရေတွင်းမှာ သွားစောင့်နေရ သည်။ ဇာတ်မြင့်သူ တစ်စုံတစ်ယောက် ရေတွင်းသို့ဖြစ်စေ၊ ရေတွင်းနားသို့ဖြစ်စေ လာမှ တောင်းပန်တိုးလျှိုး၍ တွင်းမှရေခပ်ပြီး သူတို့အိုးခွက်ထဲသို့ ထည့်ပေးရန် အသနားခံ ကြရသည်။

ကြင်နာတတ်သော ဇာတ်မြင့်နှင့်တွေ့လျှင် ထည့်ပေးသွားသည်။ အသနားမဲ့သူနှင့် တွေ့လျှင် ရေခပ်မပေးသည့်အပြင် သူတို့ကိုပင် ဆဲဆိုသွားသေးသည်။ ဤမျှ နှိမ်ထား သည်။ ဤအဖြစ်ကို အိန္ဒိယခေါင်းဆောင်ကြီး ဂန္ဒီ မနှစ်သက်ခဲ့။ ဝန်ကြီးချုပ် နေရူး

စသော အမြင်ကျယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း သဘောမကျခဲ့၊ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ရေး မရမီကပင် ဇာတ်ဝါဒ ကွယ်ပျောက်ရေးကို ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသည့် နောက်တွင်ကား ဇာတ်ခွဲခြားမှုကို ထိထိရောက်ရောက် ဥပဒေဖြင့် နှိမ်ခဲ့သည်။ သို့သော် နှစ်ပေါင်း ထောင်နှင့်ချီ၍ လာသော အစွဲဖြစ်၍ လွယ်လွယ်ကူကူနှင့်ကား ပျောက်မည် မဟုတ်ပေ။

ဤ ဇာတ်မြင့် ဇာတ်နိမ့် ခွဲခြားမှုကို အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်ခဲ့သူကား သူကိုယ်တိုင် မထိကောင်း ဇာတ်နိမ့်မျိုးဖြစ်ခဲ့သူ ဒေါက်တာအမ်ဘက်ဒ်ကာ ဆိုသူပင် ဖြစ်လေသည်။ အမ်ဘက်ဒ်ကာသည် အိန္ဒိယ၌ အခြေခံပညာကို ကြိုးစားသင်ကြား ပြီးနောက် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်တို့သို့ သွား၍ ဒေါက်တာဘွဲ့ ဝတ်လုံဘွဲ့ ရသည်အထိ ထူးချွန်အောင် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယသို့ ပြန်၍ မိမိနှင့် ဘဝတူ ဇာတ်နိမ့် တို့ကို ပညာရေးဖြင့် မြှင့်တင်ခဲ့သည်။ နောင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် တရားဝန်ကြီး ဖြစ်လာ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲရသည်။ ယင်းအခြေခံ ဥပဒေတွင် ပုဒ်မ ၁၁-အဖြစ် “မထိကောင်း ဇာတ်နိမ့်အဖြစ်ကို ပယ်၍ ထိုအဖြစ်ကို ကျင့်သုံးလျှင် တရားဥပဒေအရ အရေးယူခံရမည်” ဟု ထည့်သွင်း ရေးသား တင်သွင်း ခဲ့ရာ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်က ကောင်းချီးဩဘာပေး၍ တညီတညွတ်တည်း လက်ခံ အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဒေါက်တာ အမ်ဘက်ဒ်ကာသည် လူလူချင်းအပေါ် ဤမျှ ရက်စက်စွာ အဆင့် အတန်းခွဲခြားမှုကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဟိန္ဒူဘာသာအပေါ်၌ စိတ်နာဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် သူသည် သန်းပေါင်းများစွာသော နောက်လိုက်တို့နှင့်အတူ ဇာတ်ခွဲခြားမှု မရှိသော ဗုဒ္ဓသာသနာသို့ ကူးပြောင်းခဲ့လေသည်။ ယနေ့တိုင်အောင်လည်း အနှိမ်ခံ ဇာတ်နိမ့်ဝင်တို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာသို့ တဖွဲဖွဲ ကူးပြောင်းလာဆဲပင် ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာသို့ ကူးပြောင်းပြီးစဖြစ်သော ထိုဇာတ်နိမ့်ဝင်တို့သည် မဟာစည် ဆရာတော် အိန္ဒိယသို့ ကြွလာကြောင်း ကြားသိကြသောအခါ မဟာစည်ဆရာတော်ကို ဖူးမြော်၍ ဆွမ်းလှူရန်၊ တရားနာယူရန်၊ တရားအားထုတ်ကြရန် အစီအစဉ် လုပ်ကြ သည်။ မိမိတို့က လူ့အဆင့်အတန်း အောက်သို့ချ၍ နှိမ်ထားသူများ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်

တွေ ဖြစ်ကုန်ကြပြန်တော့လည်း ဇာတ်မြင့်ဟိန္ဒူတို့သည် မနှစ်မြို့နိုင်ကြပြန်ပေ။ ဇာတ်ခွဲခြားမှုကို ဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းလည်း မနှောင့်ယှက်ဝံ့ကြ။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်မြင့်ဝင်ဖြစ်သော ဟိန္ဒူရုံပိုင်တို့သည် တတ်နိုင်သည့်နည်းဖြင့် အစီအစဉ်များ ပျက်ကုန်အောင် လုပ်ကြတော့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်အဖွဲ့သည် သီးသန့်တွဲဖြင့် အိန္ဒိယပြည်တွင်း၌ ခရီးသွားသည်ဖြစ်ရာ ဇာတ်နိမ့်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့နှင့် အချိန်အချက်ရှိသော နေရာတို့၌ ထိုအချိန်အချက် ပျက်အောင် သီးသန့်တွဲကို အချိန်မီမည့် မီးရထားတွင် ချိတ်မပေးဘဲ နောက်ကျသော ရထားမှာမှ ချိတ်ပေးကြသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် အဂရာသို့ ကြွစဉ် တစ်ကြိမ်၊ အဂ္ဂန္တာမှ ဘူဆစ်သို့ ကြွစဉ် တစ်ကြိမ်၊ ဘုံဘေသို့ ကြွစဉ် တစ်ကြိမ်အားဖြင့် ၃-ကြိမ် အနှောင့်ယှက် ခံတော်မူရသည်။ ဆွမ်းကပ်ရန် အစီအစဉ်များ ပျက်သော်လည်း တရားပွဲများမှာ မပျက်ခဲ့ပါ။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် အဂရာသို့ အသွား၌ တစ်ကြိမ် အနှောင့်ယှက်ခံရပြီးနောက် ဘူဆစ်သို့ အရောက် တရားပွဲတွင် “ဖန်ဆင်းသူ မရှိကြောင်း၊ ဇာတ်ကြောင့် လူသည် ယုတ်သည်မြတ်သည်ဟု မရှိကြောင်း၊ မိမိ၏အလုပ်ကြောင့်သာ(ဝါ) ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကြောင့်သာ ယုတ်သည်မြတ်သည်ဟု ရှိကြောင်း” စသည်များကို ပါဠိတော်ကျမ်းကိုးကျမ်းကား စုံလင်စွာဖြင့် ၂-နာရီတိတိ အကျယ် ဟောတော်မူလေတော့သည်။ တရားနာပရိသတ်ကြီးကား လက်ခုပ် တဖြောင်းဖြောင်း တီးကာ ဩဘာပေးကြလေသည်။

ထိုအချို့သော အယူသီး ဇာတ်မြင့်တို့သည် မဟာစည်ဆရာတော်အဖွဲ့ကြိုဆိုရေး ဇာတ်နိမ့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အား အနည်းငယ်မျှပင် ကသိကအောက် ဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်စေတော့ သဘောမျိုးဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ဒုက္ခပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း ကျရောက်နေသဖြင့် ခံရသူများမှာ မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်ပေ။ “လူမိုက်တို့ပေတကား” ဟု သံဝေဂယူကာ သည်းခံကြရသည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ နှောင့်ယှက်လိုက်ရသဖြင့် သူတို့သည် အနည်းအကျဉ်း ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်ကြမည်ကား မှန်ပါ၏။ သို့သော် ဤသို့ နှောင့်ယှက်လိုက်သဖြင့် ဇာတ်နိမ့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သူတို့အပေါ် သာ၍ပင် မေတ္တာ ပျက်သွားကြသည့်အဖြစ်ကား တခဏမျှ

ဝမ်းသာရမှုနှင့် မကာမိပါပေ။ ရေရှည်တွင် များစွာ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော အပြုအမူ မျိုးပေတကား။ **သဘာဝမကျ တရားမျှတမှု မရှိသည့် ဇာတ်ခွဲခြားမှု ဝါဒဆိုးကြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် လုံးဝ ကွယ်ပျောက်ပါစေသတည်း။**

သီရိလင်္ကာခရီး

နောက်က ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် သီရိလင်္ကာသို့ ကြွရန်ဟူသော ပဓာနဦးတည်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံခြားသို့ ထွက်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယခရီးမှာ လမ်းကြုံနေသဖြင့် သွားရင်းဟန်လွဲမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် **၁၃၂၀-ခု၊ ပြာသိုလဆုတ် ၆-ရက်နေ့တွင် မဒရပ်မှ သီရိလင်္ကာသို့ လေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွါ တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုနေ့ည ၇-နာရီခန့်တွင် ကိုလံဘိုလေဆိပ်သို့ ရောက်၍ မက်ကာသီ ဌာနသို့ ၇-နာရီခွဲခန့်တွင် ရောက်တော်မူလေသည်။**

မက်ကာသီဌာနကား မဟာစည်ကမ္မဋ္ဌာန်း ဗဟိုဌာနအဖြစ် တည်ဆောက်ထား သော ဌာနဖြစ်သည်။ သီရိလင်္ကာလို ဘာဝနာမဓမ္မဆရာတော်ဟုခေါ်သည်။ ပါဠိလို ဘာဝနာမဇ္ဈဌာနပင် ဖြစ်၏။ ဆရာတော်အရှင်သုဇာတတို့ ပထမအကြိမ် သာသနာပြု ကြွကြစဉ်က ဌာနချုပ် မရှိသဖြင့် အလွန် ကျယ်ပြန့်အောင် သာသနာ မပြုနိုင်ခဲ့ကြပေ။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်များ ကျယ်ပြန့်စွာ သာသနာပြုနိုင်ရန် လံကာ ဝိပဿနာ ပြန့်ပွား ရေးအသင်းက ဤဌာနချုပ်ကို တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယခု ဆရာတော်များ ကြွလာတော်မူကြခြင်းမှာ ဤဌာနချုပ် ဖွင့်ပွဲ ကျင်းပရန်နှင့် သာသနာ ဆက်လက် ပြုရန်အတွက် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော် ၃-ပါး ထားခဲ့ရန် ဖြစ်လေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်နှင့်အတူ ဆရာတော်အရှင်သုဇာတ ဘာဝနာဌာနချုပ်သို့ ရောက်သည်ဆိုလျှင်ပင် ယောဂီဟောင်း ဒကာ-ဒကာမများ တဖြည်းဖြည်း ရောက်လာ ကြသည်။ အားလုံး တစ်ရာကျော်၊ နှစ်ရာခန့် ရှိသည်။ **ထိုပရိသတ် ငြိမ်သက်စွာ နေသည် ကို မြင်သောအခါ မဟာစည်ဆရာတော်သည် တရားဟောချင်စိတ် ဖြစ်လာသည်။** ထိုစိတ် ဖြစ်နေစဉ်မှာပင် မြန်မာလိုတတ်သော သီရိလင်္ကာ ရဟန်းတစ်ပါး ရောက်လာ သဖြင့် ထိုရဟန်းကိုပင် ဘာသာပြန်စေပြီး ၁-နာရီကျော်မျှ တရားဟောတော်မူသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် နိစိက ဒကာမကြီးအိမ်သို့ ကြွ၍ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးကို ကြည့်ရှု တော်မူသည်။

ပြာသိုလဆုတ် ၉-ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဘာဝနာဌာနချုပ် ဖွင့်လှစ်ပွဲကို ကျင်းပ ကြသည်။ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံမှ ဆရာတော်များ အသီးသီး မိန့်ခွန်း ပြောကြသည်။ ထို့နောက် ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓသာသနာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ တရားဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်း၊ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ် မစ္စတာ-ဗန္ဓာရာနာယကတို့ ပြောကြသည်။ ထိုနောက်မှ မဟာစည် ဆရာတော်က ပါဠိဘာသာဖြင့် မိန့်ခွန်းမြွက်ကြား၍ အရှင်သုဇာတ ဆရာတော်က စကားအနည်းငယ် ပြောကြားပြီး ဖွင့်ပွဲကိုရုပ်သိမ်းလိုက်ကြသည်။

ဘာဝနာဌာနချုပ် ဖွင့်လှစ်လိုက်သော်လည်း ယောဂီများကို လက်ခံ၍ တရားပြ နိုင်လောက်အောင် အသင့်မရှိသေးသဖြင့် ထိုဌာန၌ နေ့ယောဂီများကိုသာ လက်ခံနိုင် ခဲ့သည်။ ယင်းဘာဝနာဌာနချုပ် ဖွင့်ပွဲ ပြီးသည့်နောက်တွင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ လုပ်ငန်းမှာ ဘုရားဖူးကြွခြင်းနှင့် ထိုထိုအရပ်ရပ်ရှိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတို့၌ တရားဟော ရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ဖွင့်ပွဲ ပြီးသည့်နောက် ပြာသိုလဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့မှ စ၍ပင် ထိုမက်ကာသီဌာန၌ ဝိပဿနာနှင့် သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို ဟောတော်မူသည်။ အရိယရတနဆရာကြီးပင် သီရိလင်္ကာလို ပြန်သည်။ တရားဟောချိန်မှာ နေ့စဉ် ၄-နာရီခွဲမှ ၆-နာရီအထိ ၁-နာရီခွဲ ကြာသည်။ ထို့နောက် ၁၅-မိနစ် တရားအားထုတ်စေသည်။ နေ့စဉ် ပရိသတ်မှာ ၃၀၀-ကျော် ၄၀၀-ခန့် ရှိသည်။

ပြာသိုလဆုတ် ၅-ရက်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ဘုရားဖူး ထွက်လေသည်။ **ထိုစဉ်က သီရိလင်္ကာကျွန်းမှာ အလွန် အေးချမ်းသာယာသော နိုင်ငံကလေး ဖြစ်၏။ ပြည်တွင်းစစ်ဆိုသည်ကို ကြားပင်မကြားဖူး၊ ကားလမ်းများလည်း တစ်ကျွန်းလုံး ကောင်းမွန်သည်။ လမ်းကြမ်းများ မရှိသလောက် ရှားသည်။ သူခိုး၊ ဓားပြလည်း နည်းသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားဖူးဖြစ်စေ၊ အပျော်သက်သက် ဖြစ်စေ ခရီးထွက်ရာ၌ ဖိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖွယ် ဟူ၍ ဘာမျှ မရှိ။** စိတ်အေးချမ်းစွာဖြင့်ပင် သွားလာလည်ပတ်နိုင်သည်။ မီးရထား လမ်းလည်း များစွာ မရှိ၊ ခရီးသွား မော်တော်ကားများကိုလည်း အလွယ်တကူပင် ငှား၍ ရနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာပြည်မှ ဘုရားဖူးသွားကြသူများသည် မော်တော်

ကားဖြင့်သာ ဘုရားဖူး သွားကြသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်တို့ ဘုရားဖူး ကြွရန် စီစဉ်သောအခါမှာလည်း ဒကာ ဒကာမများက ကိုယ်ပိုင်ကားများဖြင့် စီစဉ်ကြ လေသည်။

ထိုနေ့ နံနက် ၇-နာရီခန့်တွင် ကိုလံဘိုမှ ထွက်ခဲ့ကြရာ နေ့ ၂-နာရီအချိန်တွင် ကိုလံဘိုမှ အရှေ့မြောက် ၁၅၈-မိုင်ဝေးသော ပေါလောန္နရူဝခေါ် မြို့ဟောင်းသို့ ရောက်တော်မူကြသည်။ ထိုမြို့ကား သီရိလင်္ကာရာဇဝင်တွင် အလွန်ထင်ရှားသော ပထမ ပရက္ကမဗာဟု မင်းကြီး ထီးနန်းစိုက်ရာ ပုလတ္တိနဂရခေါ် မြို့ပင် ဖြစ်လေသည်။ ပါဠိစာပေနှင့် မရင်းနှီးသူတို့အဖို့ ထိုဌာနသည် ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံပျက်များ ရှိရာ ဌာန သာမန်တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်သော်လည်း ပါဠိစာပေကို နှံ့စပ်ကျွမ်းကျင်တော် မူသော မဟာစည်ဆရာတော်အဖို့မှာကား များစွာ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော ဌာနတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ အနုရာဇပုရခေတ်မှ စ၍ မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်း၊ အဘယ ဝိရိဝါသီဂိုဏ်း၊ ဇေတဝနဝါသီဂိုဏ်းဟု ဂိုဏ်းကြီး ၃-ဂိုဏ်း ကွဲလျက်ရှိခဲ့ရာ ထိုဂိုဏ်းကြီး ၃-ဂိုဏ်းကို တစ်ဂိုဏ်းတည်းဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းခဲ့သော ဘုရင်မှာ ပထမပရက္ကမဗာဟု မင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤ ပုလတ္တိမြို့တော်မှာပင် ထိုမင်းကြီးသည် နိကာယတ္တယသာ မဂ္ဂိခေါ် ဂိုဏ်းကြီး ၃-ဂိုဏ်း ညီညွတ်စည်းလုံးမှုကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ စသော ကျမ်းများကို ရေးသားခဲ့သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ထိုအရှင်၏ တပည့်တစ်ဦးဖြစ်သော ဋီကာကျော် ကျမ်းပြုဆရာ အရှင်သုမင်္ဂလသာမိ၊ အခြားတပည့်တစ်ဦးဖြစ်သော ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ သမ္ပန္နစိန္တာ၊ ဒုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာသစ် စသောကျမ်းတို့ကို ပြုခဲ့သော အရှင်သံဃရက္ခိတ၊ အခြားတပည့် တစ်ဦးဖြစ်သော ကင်္ခါ ဋီကာသစ်ကျမ်းပြု အရှင်ဗုဒ္ဓနဂါ၊ အဘိဓာနပုဒ္ဓိပိကာကျမ်းပြု အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် စသော များစွာသောကျမ်းပြုမထေရ်တို့ သီတင်းသုံးခဲ့ရာ ဌာနလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်း တို့ကား ယနေ့တိုင်အောင် ရဟန်းတော်များ သင်ကြားပို့ချနေသော သာသနာစောင့် ကျမ်းများပင် ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းများကို မဟာစည်ဆရာတော်သည် နောက်ပါ အရှင်တို့အား မိန့်ကြားရင်း ထိုမထေရ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို သတိရလျက် အဖန်ဖန်

ဦးညွတ်တော်မူခဲ့သည်။ **တစ်ချိန်က မည်မျှပင် ကြီးကျယ်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ မှာမူ သင်္ခါရဒဏ်ချက်ကြောင့် အပျက်အစီးများသာ ကြွင်းကျန်နေသော အဆောက်အအုံတို့ကို ရှု၍လည်း သံဝေဂ ယူတော်မူလေသည်။**

ပုလတ္တိမြို့ဟောင်းမှ ညနေ ၆-နာရီတွင် ထွက်ခဲ့၍ ည ၈-နာရီကျော်ကျော်တွင် ပုလတ္တိမြို့တော်မှ ၆၃-မိုင်ဝေးသော အနုရာဓပုရမြို့သို့ ရောက်တော်မူသည်။ အနုရာဓပုရမြို့ကား သီရိလင်္ကာရာဇဝင်တွင် ရှေးအကျဆုံးနီးနီးဖြစ်သော မြို့တော်ဖြစ်၍ အနှစ် ၁၂၀၀-ကျော် မြို့တော်အဖြစ် တည်ရှိခဲ့သဖြင့် မြို့တော်သက် အလွန်ရှည်သော မြို့လည်းဖြစ်သည်။ ထိုမြို့ကို သာသနာနှစ် ၁၀၇-ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော ပဏ္ဍုကာဘယမင်း မြို့တော်အဖြစ် တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု မဟာဝင်အရ သိရသည် ဖြစ်၍ ယင်း၏မြို့သက်မှာ အနှစ် ၂၄၀၀-ကျော်နေပြီဖြစ်လေသည်။ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာ သမိုင်းတွင်လည်း ဤမြို့သည် ထိပ်တန်းအရေးကြီးသော မြို့ဖြစ်ပေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ အရှင်မဟိန္ဒ ကြွလာ၍ ပထမဆုံး ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဖြစ်သူမှာ ဤမြို့၌ ထီးနန်းစိုက်နေသော ဒေဝါနိပိယတိဿ မင်းကြီးပင် ဖြစ်သည်။ ဤမြို့မှ အစပြု၍သာ သီရိလင်္ကာကျွန်း အခြားအရပ်ရပ်တို့သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ပြန့်ပွားသွားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထေရဝါဒသာသနာတွင် ကျော်ကြားလှသော မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက် ဟူသည်လည်း ဤမြို့၌ အရှင်မဟာမဟိန္ဒ ပထမဆုံး တည်ထောင်ခဲ့သော ကျောင်းတိုက်ကြီးဖြစ်၍ နောင်တွင် ထေရဝါဒသာသနာ၏ ဌာနချုပ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ အရှင်မဟိန္ဒ သီရိလင်္ကာသို့ ဆောင်လာသော မူလအဋ္ဌကထာမှ သီရိလင်္ကာဘာသာပြန်ထားသော မဟာအဋ္ဌကထာကို အထည်ကိုယ် (ကျမ်းရင်း)ပြု၍ အဋ္ဌကထာသစ်များကို အရှင်ဗုဒ္ဓယောသမထေရ် ပြုစုရာဝယ် ဤမြို့ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာပင် သီတင်းသုံးတော်မူလျက် ပြုစုတော်မူခဲ့သည်။ **သာသနာနှစ် ၉၀၀-ကျော်က အရှင်ဗုဒ္ဓယောသ ပြုစုခဲ့သော ထိုအဋ္ဌကထာတို့သည်ပင် ယနေ့ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်၏ ပမာဏမြောက်သော အဖွင့်ကျမ်းများအဖြစ် ရပ်တည်လျက် ရှိကြသည်။** ထိုအဋ္ဌကထာများကိုပင် ဘုရားဟောပမာ လေးစား၍ မြန်မာပြည်သံဃာတော်တို့လည်း လေ့လာသင်ယူကြရသည်။ ယခုအခါမှာမူ ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာ တင်ရာမှာပင် သင်္ဂီယနာ တင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

အနုရာဓပုရ မြို့သည် သီရိလင်္ကာအမျိုးသားတို့ အဖို့သာမက ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် အားလုံးအတွက်ပင် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသော ဌာနတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် လည်း မဟာစည်ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ဤမြို့သို့ ကြွရောက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

ပုလတ္တိမြို့၌ သံဝေဂယူဖွယ် များစွာ ရှိသော်လည်း သာသနာရေးအရ စိတ်ကြည် နူးစရာ ဘုရား စသည်မှာကား နည်းလှသည်။ ဤအနုရာဓပုရမြို့၌ကား သံဝေဂ ယူစရာတွေ ရှိသည်နှင့်အမျှ စိတ်ကြည်နူးစရာတွေလည်း များလှသည်။ မဟာစည် ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် အနုရာဓပုရ မြို့သို့ရောက်၍ တည်းခိုရာဌာန၌ ခေတ္တမျှ နားပြီး ထူပါရုံစေတီတော်သို့ သွားရောက်၍ မီးပူဇော်ကြ၊ ရှိခိုးဖူးမြော်ကြသည်။ **ထူပါရုံ စေတီတော်ကား သီရိလင်္ကာကျွန်းတွင် ပထမဆုံး တည်သော စေတီတော်ဖြစ်သည်။ ရှင်မဟိန္ဒ၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် တည်ဆောက်အပ်သော စေတီတော်ဖြစ်၍** တစ်ကြောင်း၊ ကကုသန် စသော လေးဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ ခါးပန်းတော်၊ ရေစစ်တော်၊ ရေသနုတ်တော်၊ ညှပ်ရိုးတော်ဟူသော ပရိဘောဂ သရီရ ဓာတ်တော်တို့ ဌာပနာရာ ဖြစ်၍ ဓာတ်တော်စုံသော စေတီတော်ဖြစ်၍ တစ်ကြောင်း၊ ဤစေတီတော်ကို ဖူးမြော်၍ မဝနိုင်အောင် ရှိလေသည်။ နေရာဌာနလည်း လူသူ ကင်းဆိတ်သည်။ အချိန်ကလည်း ညအချိန်ဖြစ်၍ အသံများ တိတ်ဆိတ်ချိန် ဖြစ်သည်။ ဘုရားကို အာရုံပြုသော ပီတိ ကလည်း တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ ကြည်နူးမဆုံးပင် ရှိတော့သည်။ မဟာစည် ဆရာတော်သည် မိမိကဲ့သို့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ကုသိုလ် ပွားစိမ့်သောငှာ ဤအကြောင်းများကို နောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပြောပြ၍ ကြည်ညိုစေတော်မူသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံက လှူသော စိန်ဖူးတင်ထားသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်အောင် ကျော်ကြားသော မဟာစေတီတော်ကို လည်းကောင်း၊ သင်္ဃမိတ္တာထေရီ ပင့်ဆောင်လာသော ဒက္ခိဏသာခါ မဟာဗောဓိပင်ကို လည်းကောင်း၊ ဂိုဏ်းကြီး ၃-ဂိုဏ်း ကွဲမှုနှင့် စပ်၍ စာပေ၌ ထင်ရှားသော အဘယဂိရိစေတီ၊ ဇေတဝနစေတီ တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာတို့ ဖြစ်ပေါ်ရာ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်နှင့် လောဟပါသာဒ ကြေးပြသာဒ်ရှိရာ အရပ်တို့ကိုလည်းကောင်း သွားရောက်ဖူးမြော်

ကြည့်ရှုတော်မူကြသည်။

ထိုနေ့ မွန်းလွဲ ၂-ချက်တီးကျော် အချိန်တွင် အနုရာဓပုရမြို့ အရှေ့ ၈-မိုင်ခန့် ဝေးသောအရပ်ရှိ သီရိလင်္ကာလို မိဟိန္ဒလေ့ခေါ် အရှင်မဟိန္ဒတောင်သို့ ကြွတော်မူသည်။ ပါဠိစာပေတွင် ထိုတောင်သည် “စေတီယပဗ္ဗတ” ဟုလည်းကောင်း၊ “စေတီယဂိရီ” ဟုလည်းကောင်း၊ “မိဿကပဗ္ဗတ” ဟုလည်းကောင်း ထင်ရှားသည်။ ဤတောင်ကား အရှင်မဟိန္ဒထေရ် ပထမသီတင်းသုံးရာ တောင်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤတောင်ပေါ်မှာပင် သမင်လိုက်လာသော ဒေဝါနိပိယတိဿမင်းသည် အရှင်မဟိန္ဒနှင့် တွေ့၍ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဥပါသကာတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် ဒေဝါနိပိယတိဿ မင်းကြီးသည် ထိုနေရာ၌ အမွတ္တလခေါ် စေတီကိုတည်၍ အရှင်မဟိန္ဒ၏ ဓာတ်တော်များကို ဌာပနာလေသည်။ အရှင်မဟိန္ဒတောင်သည် ထိုအချိန်မှစ၍ များစွာသော ရဟန်းတော်တို့၏ သီတင်းသုံးရာ တောင်ပေါ်ရိပ်သာအဖြစ် တည်ရှိခဲ့လေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်တို့ အဖွဲ့သည် ထိုတောင်ပေါ်၌ အရှင်မဟိန္ဒ သီတင်းသုံးခဲ့သော နေရာများ၊ သီတင်းသုံးခဲ့ရာဖြစ်သော ကျောင်းပျက်များ၊ စေတီပုထိုးများကို ကြည့်ညှိဖူးမြော်ခဲ့ကြသည်။ သစ္စကပရိဗိုဇ် ဝင်စားသူဖြစ်သော ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ် သီတင်းသုံးရာ၊ တရားဟောရာ ဌာနတို့ကိုလည်း သွားရောက် ကြည့်ရှုတော်မူခဲ့သည်။ အနုရာဓပုရသို့ အပြန်တွင်လည်း လမ်းမှာရှိသည့် မြတ်လေးပန်းဥယျာဉ်၌ တည်ရှိသော ကျောင်းတစ်ခုကို ဝင်ရောက်ကြည့်ရှု မှတ်သားတော်မူခဲ့သည်။ ထိုကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းမှာကား ရှေးက အရှင်မဟိန္ဒတောင်၌ သီတင်းသုံးသော မဟာတိဿမထေရ်သည် အနုရာဓပုရမြို့ ဆီသို့ ဆွမ်းခံသွားစဉ် လင်နှင့် ရန်ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်ကို ကျနစွာ ပြင်ဆင်ပြီး ထွက်လာသော မာတုဂါမတစ်ယောက်၏ ရယ်သံကို ကြား၍ ကြည့်လိုက်ရာတွင် သွားတို့ကို မြင်၍ အဋ္ဌိက အသုဘနိမိတ် ထင်လျက် ဈာန်ရပြီးလျှင် ဝိပဿနာတရားကို ပွားစေ၍ မင်္ဂလေးပါးအစဉ်ဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သွားဖူးသော ဌာနဖြစ်ကြောင်း ကြားသိရ၍ အမှတ်တရ ဖြစ်စေရန်လည်း ဖြစ်လေသည်။

တပို့တွဲလဆန်း ၂-ရက်နေ့တွင် ဆရာတော်တို့သည် ကန္ဒိမြို့သို့ ဦးတည်၍ နံနက် ၈-နာရီ အနုရာဓပုရမြို့မှ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ အဝုကနခေါ် အရပ်၌ နေ့ဆွမ်း

ဘုဉ်းပေးကြရသည်။ ထိုအရပ်၌ ပေ ၃၀-ခန့်မြင့်သော ကျောက်ဆင်းတု မတ်ရပ်တစ်ဆူ ရှိသည်။ ပေါလောန္ဒရူဝခေတ် လက်ရာဟု ဆိုသည်။ ဆင်းတုတော်ကြီးအနီးမှာပင် နေ့ဆွမ်း ဘုဉ်းပေးတော်မူကြသည်။ နေ့ ၂-နာရီခန့်တွင် ဒမ္ဘူလခေါ် အရပ်သို့ရောက် သည်။ ထိုအရပ်တွင် တောင်ကမ်းပါးယံ၌ လိုဏ်ဂူကြီးတစ်ခု ရှိ၍ ထိုအတွင်းတွင် ဘုရားဆင်းတုတော်များ ရှိသည်။ ထိုအရပ်မှ တစ်ဖန် ၄-နာရီအချိန်တွင် ထွက်ခဲ့ရာ ပေထက်အကွရာ တင်ရာဖြစ်သော အာလောကလိုဏ်ဂူသို့ ၅-နာရီအချိန်တွင် ရောက် ကြသည်။ **အာလောကလိုဏ်ဂူကား မြင့်မားသော တောင်ကမ်းပါးယံတွင် ပြုပြင် ဆောက်လုပ်ထားသော လိုဏ်ဂူကြီး ဖြစ်သည်။ ဤလိုဏ်ဂူကြီးမှာပင် သီတင်းသုံးတော်မူ ကြ၍ ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည် ပိဋကတ်တော်တို့ကို ပေထက်အကွရာ တင်တော်မူခဲ့ ကြလေသည်။** လာလတ္တံ့သော ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် သတိ၊ ပညာ နည်းကုန်သည်ဖြစ်၍ ပါဠိတော်တို့ကို အာဂုံဆောင်နိုင်ကြမည် မဟုတ်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်များ ပျောက် ပျက်ကုန်ရာသည်ဟု အရှည်မျှော်တွေး၍ ပေရေးအကွရာ တင်တော်မူကြသော ထိုရဟန္တာ မထေရ်ကြီးတို့၏ ကျေးဇူးကား ကြီးမားပါပေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော် တည်ရှိ နေသရွေ့ ထိုရဟန္တာတို့၏ ကျေးဇူးကို မမေ့ထိုက်၊ မမေ့ကောင်းပါပေ။ မဟာစည် ဆရာတော်တို့သည် ထိုရဟန္တာ အရှင်သူမြတ်ကြီးတို့၏ သာသနာတော် တည်တံ့ရေး လုပ်ငန်းကို အာရုံပြုကာ ထိုမထေရ်ကြီးတို့၏ ကျေးဇူးတော်တို့ကို အောက်မေ့တော်မူကြ သည်။ ၅-နာရီခွဲခန့်တွင် အလုဝိဟာရခေါ် အာလောကလိုဏ်ဂူမှ ထွက်ခဲ့ကြရာ ၆-နာရီခွဲခန့်တွင် ကန္ဒီမြို့ မြန်မာကျောင်းသို့ ရောက်တော်မူကြသည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက် ၆-နာရီအချိန်တွင် စွယ်တော်ကို ဖူးမြော်ကြရသည်။ နေ့ဆွမ်းကို ထိုမြို့ရှိ မြန်မာသီလရှင်ကျောင်း၌ ဘုဉ်းပေးကြရသည်။ ထို မြန်မာ သီလရှင် ကျောင်းကို တည်ထောင်သူကား မြန်မာသီလရှင်ဆရာကြီး ဒေါ်ဝိစာရီ ဖြစ်၏။ စကား ပြောကောင်း၊ တရားဟောကောင်း ဖြစ်၍ ဆရာကြီးမှာ တပည့်သီလရှင် များစွာ ရှိနေသည်။ ကိုလံဘိုမှ ဆရာတော်တို့နှင့် အတူပါလာသော ဘိက္ခုကဿပခေါ် သီရိလင်္ကာ ရဟန်းတော်က သီရိလင်္ကာလို ပြန်သည်။ ညနေ ၄-နာရီ ၁၅-မိနစ်ခန့်တွင် ထိုဌာနမှ

ထွက်ခဲ့၍ ည ၈-နာရီအချိန်တွင် ကိုလံဘို မက္ကာသီဌာနသို့ ပြန်လည် ဆိုက်ရောက် ကြသည်။

တပို့တွဲလဆန်း ၄-ရက်နေ့တွင် နောက်ပါ တပည့်များနှင့်တကွ မဟာစည် ဆရာတော်ကို သီရိလင်္ကာ ဒကာ-ဒကာမများက ကန္နုပောဒသို့ ပင့်ဆောင်ကြသည်။ ထိုဌာန၌ တရားအစည်းအဝေးပွဲ ဖွင့်၍ သီရိလင်္ကာဆရာတော်များက ရှေးဦးစွာ ဟောကြသည်။ ထိုနေ့က အချိန် နည်းသွားသောကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် အနည်းငယ်မျှသာ ဟောပြော၍ နောက်တစ်နေ့ ချိန်းပြီး အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်း လိုက်သည်။

နောက်တစ်နေ့၌ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ညနေ ၃-နာရီမှ ၅-နာရီအထိ သစ္စာလေးပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ အရိယရတန ဆရာကြီးက ဘာသာပြန်သည်။ အားထုတ်နေသော ယောဂီတို့၏ဌာန၌ ဟောရသောကြောင့် တရားဟောရသည်မှာ အားတက်သရော ရှိလှပေသည်။

ကန္နုပောဒဌာနကား မြန်မာနှင့်နီးစပ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ် ကြောင့်ဟူမူ ယင်းဌာနသည် ရှေးခေတ် မြန်မာဆရာတော်တစ်ပါး လာရောက်၍ သာသနာပြုရင်း သီတင်းသုံးသွားသော နေရာနှင့် မဝေးလှသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ **အင်းဝခေတ် ထူပါရုံဒါယကာ နရပတိမင်းကြီး လက်ထက် သာသနာနှစ် ၁၉၉၀-ပြည့် (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၀၈-ခုနှစ်)တွင် ဆပွဒထေရ်ဟု ကျော်စောသော အရှင်သဒ္ဓမ္မ ဇောတိပါလထေရ်သည် သီရိလင်္ကာကျွန်းသို့ ကြွတော်မူသည်။** ထိုစဉ်၌ သီရိလင်္ကာ ကျွန်း ဇယဝဒ္ဓနမည်သော မြို့၌ ဆဋ္ဌ ပရက္ကမဗာဟု မင်းကြီး နန်းစံနေခိုက်ဖြစ်သည်။ ဇယဝဒ္ဓနမြို့ကား ကိုလံဘို၏ အရှေ့မြောက်ဘက်ကို တေး(Tay)ခေါ် နေရာတွင် ဖြစ်သည်။ ဆပွဒထေရ်သည် ထိုမင်း၏ အချီးအမြှောက်ကို ခံယူလျက် ထိုမြို့၌ သီတင်းသုံးတော် မူ၍ သီရိလင်္ကာ ရဟန်းတော်တို့အား ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာတို့ကို ပို့ချတော်မူသည်။ ဝိပတ္တိ အမျိုးမျိုးမှ ကင်းစင်၍ ဝိနည်းနှင့် အလျော်ဖြစ်သော သိမ်တစ်လုံးကိုလည်း သမုတ်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုသိမ်သည် ကန္နုပောဒဌာနနှင့် များစွာ မဝေးသော နေရာတွင်

ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနေရာသည် မြန်မာနှင့် ရေစက်ပါသော နေရာဖြစ်တော့သည်။ ကိုလံဘို မက္ကာသီလမ်းရှိ ဌာနကို ဘာဝနာဌာနချုပ်ဟု ခေါ်ရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့်မူ ဤကန္တာရဒေသသည် သီရိလင်္ကာတွင် အကြီးဆုံး အခိုင်မာဆုံး အပြည့်အစုံဆုံး ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနကြီး ဖြစ်လေသည်။

တပို့တွဲလဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကန္တာရဒေသ ဒနဝုကန္တ ခေါ်အရပ်သို့ ပင့်ဆောင်ကြသည်။ ထိုအရပ်တွင် အုန်းခြံကြီးတစ်ခု ရှိ၏။ ထိုအုန်းခြံပိုင်ရှင် ဇနီးမောင်နှံတို့သည် အလွန် သဒ္ဓါတရား ကောင်းကြသည်။ အုန်းခြံကြီးထဲ၌ ရဟန်းရော လူပါ တရားအားထုတ်ရန် အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ထားသည်။ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း တရားအားထုတ်၍ အလုပ်သမားများကိုလည်း ကျွေးမွေး၍ အားထုတ်စေသည်။ ထိုဌာန၌ မဟာစည်ဆရာတော် ၂-ရက်မျှ သီတင်းသုံး၍ တရားဟောတော်မူသည်။ တပို့တွဲလဆန်း ၈-ရက်နေ့တွင် ထိုမှတစ်ဖန် နာဂဥယျာဉ် တောကျောင်းသို့ ပင့်ဆောင်ကြသည်။ ထိုတောကျောင်းမှာ သစ်တောကြီးအတွင်း ဖြစ်၍ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သည်။ တောင်မှ စမ်းရေယဉ်တို့ တသွင်သွင် ထွက်နေသဖြင့် စိတ်ကြည်နူးဖွယ် ကောင်းလှသည်။ ထိုဌာနမှ တစ်ဆင့် ထွက်ခဲ့ရာ ကုရုနေဂလခေါ်မြို့သို့ ရောက်ပြန်သည်။ ထိုမြို့၌ တရားနာရန် စုဝေးနေနှင့်ကြသော ပရိသတ်အား “နတ်ပြည်မှ မှာတမ်း ၃-ခွန်း”ကို အရင်းခံ၍ ဝိပဿနာတရား ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုဌာနမှ ကိုလံဘိုသို့ ပြန်ခဲ့ရာ ည ၇-နာရီခန့်တွင် မက္ကာသီဌာနသို့ ပြန်ရောက်သည်။

တပို့တွဲလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင် တပည့်များနှင့်တကွ မဟာစည်ဆရာတော်ကို တိဿမဟာရာမသို့ ပင့်ဆောင်ကြသည်။ နံနက် ၇-နာရီခန့်က ထွက်ခဲ့ရာ ၁၀-နာရီကျော်ကျော်တွင် ဂေါလ်မြို့သို့ ရောက်သည်။ ထိုမြို့ ဒိသာနာယကခေါ် ဒကာ၏ အိမ်၌ ဆွမ်းကပ်ကြသည်။ ထိုဒကာကား သဒ္ဓါတရား ကောင်းလှသည်။ တောကျောင်းတစ်ခု ဆောက်လုပ်၍ ထိုကျောင်း၌ တရားအားထုတ်သူတို့ကို တစ်ဦးတည်း တာဝန်ယူ၍ ထောက်ပံ့နေသည်။ အချိန်မရ၍ ထိုဒကာအား အနုမောဒနာ တရားလောက်သာ ဟောခဲ့ရသည်။

နေ့ ၁-နာရီခန့် ထိုမြို့မှ ထွက်ခဲ့ရာ ၃-နာရီခန့် မာတရ (မဟာတိတ္ထ)မြို့သို့ ရောက်သည်။ ထိုမြို့၌ ယောဂီ တော်တော်များများရှိရာ တရားနာရန် စာသင်ကျောင်း တစ်ခု၌ အသင့်စောင့်နေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ **ထိုင်နေကြပုံမှာလည်း အမျိုးသမီး သပ်သပ်၊ အမျိုးသားသပ်သပ် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အချင်းချင်း စကားမပြောဘဲ အလွန် ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် ဣန္ဒြေရစ္စာ ထိုင်နေကြသည်။** ထို ဣန္ဒြေရစ္စ ငြိမ်သက်လှသော ပရိသတ် ကို မြင်သောအခါ မဟာစည်ဆရာတော်သည် **“အာရဒ္ဒေါသို့ ဘိက္ခုဝေ ဣမာယ ပဋိပဒါယ၊ အာရဒ္ဒစိတ္တောသို့ ဘိက္ခုဝေ ဣမာယ ပဋိပဒါယ၊ တသ္မာ တိဟ ဘိက္ခုဝေ ဘိယျောသော မတ္တာယ ဝီရိယံ အာရဟထ အပ္ပတ္တဿ ပဋိပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္စိကတဿ သစ္စိကိရိယာယ”** ဟူသော အာနာပါနဿတိသုတ်လာ နိဒါန်းစကားကို အမှတ်ရတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစကားကိုပင် အခြေခံ၍ ဝိပဿနာတရားကို တစ်နာရီခန့် ဟောတော်မူသည်။ ထိုမြို့မှ ၄-နာရီ မိနစ် ၂၀-တွင် ထွက်ခဲ့ရာ ၇-နာရီခန့်တွင် မာဂဓရွာ တိဿမဟာရာမ ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်လေ သည်။

တိဿမဟာရာမကား ကိုလံဘို၏ အရှေ့တောင် မိုင် ၁၆၀-ကျော်ဝေးသော အရပ်၌ တည်ရှိသည်။ ထိုအရပ်သို့ ရောက်ရန် ကိုလံဘိုမှ ကားဖြင့် တောင်ဘက်သို့ ပင်လယ်ကမ်းခြေတစ်လျှောက် သွားရ၍ ဂေါလ်မြို့သို့ ရောက်သောအခါ ကမ်းအတိုင်း အရှေ့ဘက်သို့ ဆက်လက်သွားရသည်။ ဟမ်တောတခေါ် မြို့သို့ရောက်သောအခါ အတွင်းဘက်သို့ အနည်းငယ် ချိုးဝင်၍ သွားရသည်။ ထို့ကြောင့် ပယ်လယ်ကမ်း တစ်လျှောက် လာခဲ့ရသော်လည်း တိဿမဟာရာမသည် ပင်လယ်ကမ်းနှင့် ၆-မိုင်ခန့် ဝေးသောအရပ်မှာ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ရာ **မာဂဓရွာကား ရောဟဏတိုင်း၏ မြို့တော် ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်းကြီး စံရာဖြစ်၍ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းကြီး ဖွားရာလည်းဖြစ်သော မဟာဂါမခေါ် ရွာမ ဖြစ်ခဲ့သည်။** ဗြာဟ္မဏတိဿ သူခိုးကြီးဘေး ဖြစ်စဉ်က သံဃာ ၁-သောင်း ၂-ထောင်မျှ သီတင်းသုံးခဲ့ဖူးသည်။ အဋ္ဌကထာတိဉ္စိ ထင်ရှား သော မဟာသီဝမထေရ် ပိဋကတ် ပို့ချ၍ ဆုံးမဩဝါဒပေးခဲ့ရာ နေရာလည်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါက ဤတိဿမဟာဝိဟာရမှာပင် သုမနာမည်သော အမျိုးသမီးသည် ဘိက္ခုနီ

ပြုပြီးနောက် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ကို ကြားနာရပြီး သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ထို တိဿမဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းကြီး၏ ခမည်းတော် ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်းကြီး တည်ထားခဲ့သော ကောင်းမှုတော်ပုံစံ တိဿမည်သော စေတီတော်ကြီးတစ်ဆူ ရှိသည်။ ထိုစေတီတော်ကြီး၏ အနောက်မြောက်ဘက်၌ ဘုရားဖူးလာသူတိုင်း အရွက်ကိုဝါး၍ စုံစမ်းကြည့်ခြင်းခံရသော တမာပင် တစ်ပင်ရှိသည်။ ထိုအပင်၏ အမြစ်သည် စေတီတော်အောက် ဌာပနာထားသော ဓာတ်တော်ကြုတ်ကို သွား၍ ရစ်ပတ်နေသည်ဖြစ်၍ စေတီတစ်ဖက်သို့ သွားသော အကိုင်းမှ အရွက်သည် မခါးဘဲ ချိုနေသည်ဟု ဆိုကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုတမာပင်အနီးသို့ ရောက်သောအခါ သီရိလင်္ကာ ကပ္ပိယ တစ်ယောက်က ထိုကိုင်းမှ **တမာရွက်ကို ခူးပေး၍ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် စုံစမ်းကြည့်ရာ ချိုနေသည်ကို တွေ့ရသည်။** ကျောင်းတိုက်နှင့် စေတီတော်မှာ ဆိတ်ငြိမ်သော နေရာတွင် တည်ရှိသဖြင့် များစွာ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော နေရာဌာန ဖြစ်လေသည်။

မျက်မှောက်ခေတ် ထိုကျောင်း၌ သီတင်းသုံးသော သီရိလင်္ကာဆရာတော်သည် သဒ္ဓါတရား ကောင်းလှသည်။ ကျောင်းဝတ္ထုကံ မြေများမှ ရသဖြင့် လာလာသမျှသော ဘုရားဖူးတို့ကို ကျွေးမွေးပြုစုလေ့ရှိသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်တို့ အဖွဲ့ကိုလည်း အရာရာ လိုလေသေးမရှိအောင် ပြုစုစောင့်ရှောက်လိုက်သည်ကို မဟာစည်ဆရာတော်သည် ယနေ့တိုင် အမှတ်ရ ကျေးဇူးတင်လျက် ရှိလေသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်တို့ အဖွဲ့ကို စိတ္တလပဗ္ဗတသို့ ပို့ဆောင်ကြသည်။ စိတ္တလပဗ္ဗတကား တောကြီးအလယ်၌ တည်ရှိသော တောင်တစ်ခု၏အမည်တည်း။ ထိုတောင်ပေါ်၌ ကာကဝဏ္ဏတိဿ မင်းကြီးသည် ကျောင်းတစ်ကျောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ဖူး၍ ဝသဘမင်းသည် စေတီဆယ်ဆူ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ဖူးသည်။ ယခုအခါတွင် နေသူ မရှိလောက်အောင် ဖြစ်သော်လည်း ရှေးအခါကမူ သံဃာတော်ပေါင်း ၁-သောင်း ၂-သောင်းခန့် သီတင်းသုံးခဲ့သော နေရာပင် ဖြစ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ရှေးက စာပေ၌ ထင်ရှားခဲ့သော တောကျောင်းလည်း ဖြစ်၊ အရောက်အပေါက်လည်း

နည်းသောကြောင့် ဆရာတော်တို့ကို လိုက်ပို့ကြဟန်တူသည်။ လမ်းမှာ တောစခန်း တောလမ်းဖြစ်၍ တောနက်ကြီးကို ဖြတ်၍ သွားရသည်။ သမင်၊ မျောက်၊ ဒေါင်း၊ ကျွဲရိုင်းစသော တောတိရစ္ဆာန်များကို လမ်းမှာ တွေ့ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဆင်များကို ပင် တွေ့တတ်သည်ဟု ဆိုသည်။ မော်တော်ကား အကောင်းစားများ သွားသင့်သော လမ်းပင် မဟုတ်၊ သို့သော် သဒ္ဓါတရားတက်နေသော ဒကာများက ကားအကောင်း များကိုပင် အတင်းတရကြမ်း မောင်းနှင်စေ၍ ဆရာတော်ကို အရောက်ပို့ကြသည်။ ထိုတောင်သို့ ရောက်ပြီးနောက် လိုဏ်ဂူကြီးအတွင်းရှိ ဆင်းတုတော်များကို ဖူးမြော် ကြပြီး ရှေးရှေးက သီတင်းသုံး၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွားသော ရဟန္တာပေါင်း များစွာကို အာရုံပြုကြသည်။ နေ့ ၂-နာရီခွဲ စိတ္တလပဗ္ဗတမှ ပြန်ခဲ့၍ ၄-နာရီတွင် တိဿမဟာရာမသို့ ပြန်ရောက်ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ထွက်ခဲ့ရာ ဂေါလ်မြို့အနီး တော ကျောင်းသို့ ၂ ၇-နာရီခန့်တွင် ရောက်ကြသည်။ ထိုတောကျောင်းကား ဂေါလ်မြို့မှ ကားဖြင့် လိုက်ပို့သော ဒိသာနာယက ဒကာကြီး၏ တောကျောင်းဖြစ်သည်။

ထိုတောကျောင်းတွင် တစ်ညအိပ်၍ နောက်တစ်နေ့နံနက် ၈-နာရီအချိန် ထိုတောကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့၍ ပါနဒူရခေါ် မြို့သို့ ၁၀-နာရီခန့်တွင် ရောက်ကြသည်။ နေ့ ၂-နာရီခွဲတွင် ထိုမြို့ မြို့တော်ခန်းမ၌ သြဝါဒကထာတရား ဟောကြားသည်။ ၃-နာရီခွဲတွင် ထိုမြို့မှ ထွက်ခဲ့၍ ၄-နာရီကျော်ကျော် အချိန်တွင် ကိုလံဘို မက်ကာသီဌာန သို့ ပြန်ရောက်တော်မူသည်။ ခရီး ရောက်မဆိုက်ပင် ၅-နာရီခွဲ၌ ထိုဌာနတွင် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ဆက်၍ ဟောတော်မူလေသည်။ ကိုလံဘိုသို့ ပြန်ရောက်ပြီး နောက်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် နေ့စဉ်ပင် မက္ကာသီဌာန၌လည်းကောင်း၊ ထိုထိုဌာနသို့ ကြွ၍လည်းကောင်း တရားဟောတော်မူသည်။ ထိုဌာနတို့တွင် မိနုဝ်ဂေါဒ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၊ ကိုလံဘိုအကျဉ်းထောင်၊ အနုဋ္ဌာဝိဇ္ဇာလယခေါ် အမျိုးသမီးကျောင်း တလဂလ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတို့ ပါဝင်လေသည်။

တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့တွင် ဗဠန်ဂေါဋ္ဌသို့ ဆရာတော်ကို ပင့်ကြသည်။ ဗဠန်ဂေါဋ္ဌကား ကိုလံဘို၏ အရှေ့တောင်ဘက် ၈၄-မိုင်ခန့် ဝေးသော တောင်ပေါ် မြို့ကလေးဖြစ်၍ သင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာတော်ကို ချီးကျူးပြောဆို

ခဲ့သော အာနန္ဒမေတ္တေယျ ဆရာတော်ကြီး၏ ဇာတိမြို့၊ သီတင်းသုံးရာ မြို့လည်း ဖြစ်သည်။ အာနန္ဒမေတ္တေယျ ဆရာတော်ကြီးသည် မဟာစည်ဆရာတော်နည်းအတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကိုယ်တိုင် အားထုတ်၍ သဘောကျလှရကား မိမိသီတင်းသုံးရာ ကျောင်းမှာပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတစ်ခု တည်ထောင်ထားခဲ့သည်။ ယခု ဆရာတော်ကြီးက တရားဟောပင့်၍ မဟာစည်ဆရာတော် ကြွတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုလံဘိုမှ နေ့ ၂-နာရီတွင် ကားဖြင့် ထွက်ခဲ့ရာ ညနေ ၆-နာရီကျော်မှ ဗဠင်ဂေါဋ္ဌသို့ ရောက်လေ သည်။ ထိုဌာန၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို ဟော၍ ည ၉-နာရီခွဲတွင် ပြန်ထွက်ခဲ့ရာ ည ၁-နာရီခွဲတွင် ကိုလံဘို မက္ကာသီဌာနသို့ ပြန်ရောက်တော်မူလေသည်။ ထိုနေ့ တရား ဟောကြွရသည့်ခရီးကား ပြင်းလှသည်။ နေ့ ၂-နာရီ ထွက်၍ ည ၁-နာရီမှ ပြန်ရောက် သည်ဖြစ်ရာ ခရီးသွားချိန်မှာ ၁၂-နာရီ နီးပါးခန့် ဖြစ်၏။ ထိုများစွာသော နာရီတို့တွင် သက်သက်သာသာနေရသော အချိန်ဟူ၍ မရှိလှ။ ကျောင်းမှထွက်လျှင် ကားပေါ် တက်၊ ကားပေါ်မှာ ၄-နာရီကျော်ကျော် ထိုင်လိုက်၍ ကားပေါ်မှဆင်းပြီး အချိန် အနည်းငယ်မျှသာ နား၍ တရားဟောရသည်။ တရားဟောပြီးနောက် ကားပေါ် တက်၍ ၄-နာရီမျှ ကားပေါ်မှာထိုင်၍ လိုက်ရပြန်သည်။ ထိုညက ဆရာတော်သည် အိပ်ချိန်ပင် သိပ်မရလိုက်၊ သို့သော် ရှေးက သာသနာပြုမထေရ်များလည်း ဤကဲ့သို့ပင် အဆင်းရဲခံ၍ သာသနာပြုခဲ့ကြပုံကို အာရုံပြုကာ “ငါလည်း ရှေးဆရာတော်များကဲ့သို့ အပင်ပန်း အဆင်းရဲခံကာ သာသနာပြုရပေပြီ”ဟု အောက်မေ့ရင်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပင် ဖြစ်တော်မူလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ဖို့ရက်မှာ တဖြည်းဖြည်း နီးကပ်လာ ခဲ့သည်။ ဤရက်များအတွင်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကိုလံဘိုမြို့ ဂျာမန် ဓမ္မဒူတ ဌာန၌ တစ်ကြိမ်၊ မက္ကာသီဌာန၌မူ နေ့တိုင်းပင် ဝိပဿနာတရားကို ဟောကြားတော်မူ သည်။ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၁-ရက်နေ့၌ကား ဆရာတော်သည် မက္ကာသီဌာန ဆိုင်ရာ လံကာဝိပဿနာဘာဝနာ အသင်းသူ အသင်းသားတို့အား ပဋိပတ် သာသနာပြု လုပ်ငန်းနှင့်စပ်သော ဩဝါဒကထာတရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။

နောက်တစ်နေ့ (၁၃၂၀-ခု၊ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၂-ရက်နေ့) ၂-နာရီတွင်

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လိုက်ကြမည့် တပည့်ပရိသတ်များနှင့်အတူ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သီရိလင်္ကာကျွန်းမှ ထွက်ခွါတော်မူလေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်နှင့်အတူ ကြွလာသော တပည့်များထဲမှ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတ၊ အရှင်အာလောက၊ အရှင်ပဏ္ဍိတ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ၃-ပါးကိုကား သီရိလင်္ကာတွင် ဆက်လက်၍ ဝိပဿနာသာသနာပြုရန် ထားခဲ့ရသည်။ ထိုဆရာတော် ၃-ပါးနှင့်တကွ သီရိလင်္ကာဆရာတော်များ၊ လံကာ ဝိပဿနာဘာဝနာ အသင်းသူအသင်းသား များစွာတို့က ကိုလံဘို သင်္ဘောဆိပ်သို့ လိုက်ပို့ကြသည်။ လိုက်ပို့သူတို့၏ ကန်တော့ နှုတ်ဆက်မှုကို ခံယူပြီးနောက် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဘစ်ဘီလိုင်း သင်္ဘောကြီးရှိရာသို့ သင်္ဘောငယ်တစ်စင်းဖြင့် ကြွတော်မူသည်။ ၉-နာရီအချိန် သင်္ဘောပေါ်သို့ ရောက်၍ ညနေ ၆-နာရီ အချိန်တွင် သင်္ဘော ထွက်လေသည်။ သင်္ဘောစ၍ ထွက်ချိန်သည် မှောင်စပျိုးသော အချိန်ဖြစ်၍ မြို့ပေါ်မှ မီးများကို မြင်ရသည်။ ကိုလံဘိုမြို့သည် သီရိလင်္ကာကျွန်း၏ အနောက်ဘက်ကမ်းမှာ တည်ရှိသော မြို့ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်ဘက်သို့လာသော သင်္ဘောသည် ကိုလံဘိုမှ အနောက်ဘက်ကမ်းတစ်လျှောက် ခုတ်မောင်း၍ ဂေါလ်မြို့နှင့် တူရူအရပ်သို့ ရောက်သောအခါ အရှေ့ဘက်သို့ ဦးလှည့်ပြီး မာတရမြို့နှင့် တူရူရောက်သောအခါ အရှေ့မြောက်ဆီသို့ ဦးတည် ခုတ်မောင်းရသည်။ တစ်ညလုံး ကျွန်းကိုပတ်၍ ခုတ်မောင်းနေရသဖြင့် နောက်တစ်နေ့ နံနက် ၈-နာရီလောက်တိုင်အောင် ကမ်းကို မြင်နေရသေးသည်။ ၉-နာရီလောက်ကျမှ ကမ်းနှင့် တောင်များ တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ကွယ် ကျန်ရစ်တော့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သင်္ဘောထွက်ပြီးနောက် ကမ်းပေါ်၌ မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ် မြင်နေရသော မီးများကို ရှုကာ သီရိလင်္ကာ ကျွန်းသူကျွန်းသားတို့အား မေတ္တာပို့တော်မူသည်။ အထူးသဖြင့် မိမိ သီရိလင်္ကာကျွန်းမှာ နေစဉ် အဘက်ဘက်မှ လိုလေသေးမရှိအောင် ပြုစုလှူဒါန်းခဲ့ကြသော နိစံက ဒကာမကြီးနှင့်တကွ ဝိပဿနာသာသနာ ပြန့်ပွားရေး အဖွဲ့ဝင်တို့အား မေတ္တာပို့၍ သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဝိပဿနာသာသနာ ပြန့်ပွားရေးအတွက်လည်း အထူး ဆုတောင်းတော်မူလေသည်။ ဝိပဿနာသာသနာပြုရန် ချန်ထားခဲ့သော ဆရာတော်များ အောင်မြင်မှုရစေရန်လည်း အထူး ဆန္ဒပြုတော်မူလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော် သီရိလင်္ကာသို့ ဤအကြိမ် ကြွရောက်ခဲ့ခြင်းမှာ ပထမအကြိမ် မဟုတ်ပါ။ ဆရာတော်သည် ၁၃၁၄-ခုနှစ်က ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာအတွက် သာသနာရေးမစ်ရှင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဖြင့် သီရိလင်္ကာသို့ ပထမအကြိမ် ကြွရောက် တော်မူခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုစဉ်က ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာအတွက် ဆော်ဩရေးမစ်ရှင်ဖြစ်၍ ယခုအကြိမ်လောက် သီရိလင်္ကာမှာ ကြာကြာမနေခဲ့ရ၊ ယခုအကြိမ်လောက်လည်း ဌာနစုံအောင် မရောက်ခဲ့ရပေ။ ဤအကြိမ်မှာမူ ဝိပဿနာ သာသနာပြု သက်သက် ကြွသော အခေါက်ဖြစ်၍ သီရိလင်္ကာမှာ တစ်လကျော်ကျော် နေရသည်။ ထိုတစ်လ ကျော်ကျော်မှာလည်း နေ့တိုင်းလိုပင် ခရီးသွားခြင်း၊ တရားဟောခြင်း လုပ်ငန်းများဖြင့် ပြည့်ကျပ်လှသော တစ်လကျော်ကျော် ဖြစ်သည်။ ဘုရားဖူး ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ အတွက် ရောက်ထိုက်သော ဌာနများအပြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနများ ရှိရာတို့သို့လည်း ကြွတော်မူရသဖြင့် ဌာနတော်တော်စုံအောင် ရောက်တော်မူခဲ့ရလေသည်။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့် ဒီပဝင် စသော ကျမ်းတို့၌လာသော သီရိလင်္ကာကျွန်း ထိုထိုဌာနများဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတို့ကို လေ့လာသိရှိထားပြီး ဖြစ်၍လည်း ဆရာတော်အဖို့ ထိုထိုဌာနသို့ ရောက်ရသည်မှာ အဓိပ္ပါယ်ရှိလှသည်။ လေးနက်လှသည်။ စာတွေ့ ဗဟုသုတကို မျက်မြင်လက်တွေ့နှင့် ဟပ်၍ အရသာခံနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသီရိလင်္ကာခရီးမှာ ဆရာတော်အဖို့ ကျေးဇူးများလှပေသည်။

ဆရာတော်၏ သီရိလင်္ကာခရီးမှာ ဘုရားဖူး အလည်သက်သက်ခရီး မဟုတ်၊ ဓမ္မလက်ဆောင်ပေး ခရီးဖြစ်သည်။ **ထေရဝါဒသာသနာ၊ ထေရဝါဒပါဠိစာပေနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် အခြားတိုင်းပြည်များအပေါ်တွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံက ကျေးဇူးရှိနေ သည်။ ယနေ့အထိ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အားကိုးတစ်ခု ပြု၍ သင်ကြားနေကြရသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများမှာ သီရိလင်္ကာကျွန်းဖြစ်တို့သာ များလေသည်။** ထိုသို့မိမိတို့အပေါ် ကျေးဇူး များလှသော သီရိလင်္ကာကျွန်းကို မြန်မာကလည်း အခါအားလျော်စွာ ကျေးဇူး တုံ့ပြန် ခဲ့သည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ်းဂန်အနေအားဖြင့် ပုဂံပြည် အရှင်အဂ္ဂဝံသမထေရ် ပြုစု သော သဒ္ဒနီတိခေါ် ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်းကြီးကို မြန်မာပြည်က သီရိလင်္ကာကျွန်းသို့ တုံ့ပြန် သော ဓမ္မလက်ဆောင်တစ်ခုအနေ ယူဆကြပါသည်။ ထို့အတူ သီရိလင်္ကာကျွန်း၌

ရာမညဂိုဏ်းနှင့် အမရပူရဂိုဏ်းတို့သည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဓမ္မလက်ဆောင် တို့ပြန်မှုတို့ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ စာပေအနေ သာသနာဆက်အနေဖြင့် ဓမ္မလက်ဆောင် တို့ပြန်ခဲ့ဖူးသော်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအနေဖြင့်ကား မတို့ပြန်ခဲ့ဖူးသေးပေ။ သီရိလင်္ကာမှ လာသော အဋ္ဌကထာစသော ကျမ်းတို့တွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာနည်းတွေ များစွာ ပါပေသည်။ ထိုနည်းနာတို့ကို လိုက်နာ၍ပင် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော်တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းများကို ထုတ်ဖော်တော်မူခဲ့ကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် ဝိပဿနာ သာသနာ မပြုမီက သီရိလင်္ကာတွင် လက်တွေ့ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းများ ကွယ်ပျောက်လု မတတ် ရှိခဲ့သည်။ လက်တွေ့ စနစ်တကျ ဝိပဿနာရှုနည်းကို ပြသနိုင်သည့် ဆရာများ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော် ပြုခဲ့သော လက်တွေ့ ဝိပဿနာသာသနာမှာ သီရိလင်္ကာကျွန်းတွင် တကယ်လိုအပ်နေသော သာသနာရေး ဆိုင်ရာ ဟာကွက်တစ်ခုကို ဖြည့်ပေးသော တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် မဟာဓမ္မလက်ဆောင် ကြီးပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ အလွန်လိုလားအပ်သော ဓမ္မလက်ဆောင် ဖြစ်၍လည်း ခံယူကြသူတို့က အားတက်သရော လက်ခံကြ၍ အမြတ်တနိုး ပြုစုပျိုးထောင် ဖြန့်ဝေ ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ခံယူသူတို့ နှစ်သက်တမူ ရှိကြသည်ကိုလည်း သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ယခုအခါ မဟာစည်ဩဝါဒခံ ယောဂီတစ်သောင်းကျော် ရှိနေခြင်းက သက်သေခံလျက် ရှိပါသည်။

အရှင်မဟိန္ဒမထေရ်သည် သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အမြစ်တွယ် အောင် စွမ်းဆောင်တော်မူခဲ့ပါသည်။ အရှင်မဟိန္ဒ၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ယနေ့တိုင် အောင် ထေရဝါဒသာသနာတော်သည် သီရိလင်္ကာမှာသာမက မြန်မာ၊ ထိုင်း စသော နိုင်ငံများ၌ပင် ထွန်းပြောင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သီရိလင်္ကာ၌ အရှင်မဟိန္ဒထေရ် အမြစ်တွယ်ပေးခဲ့သော သာသနာတော် သစ်ပင်ကြီး၌ ဝိပဿနာသာသနာ အကိုင်းကြီး တစ်ကိုင်းမှာ ကာလအလျောက် ညှိနှိုင်းနေခဲ့သည်။ လုံးဝခြောက်သွေ့သွားမည့် အရိပ် အရောင်များကိုပင် ပြလျက်ရှိခဲ့သည်။ **မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုဝိပဿနာသစ်ကိုင်း ကြီးကို ပြန်လည်ရှင်သန်လာအောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။** မဟာစည်ဆရာတော်နှင့်

(ဝိပဿနာသာသနာပြု ဆရာတော်)တို့၏ ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ဝိပဿနာ အကိုင်းကြီးမှာ ပြန်လည်စိုပြေလာကာ ကြီးထွားသန်မာလာမည့် အရိပ်နိမိတ်များကိုပင် ပြနေပေပြီ။ ထေရဝါဒသာသနာ၏ ကျေးဇူးရှင်အဖြစ် အရှင်မဟိန္ဒထေရ်ကို သာသနာ့သမိုင်းတွင် မှတ်တမ်း မတင်၍ မဖြစ်သလိုပင် မဟာစည်ဆရာတော်ကိုလည်း မျက်မှောက်ခေတ် သီရိလင်္ကာ၌ ဝိပဿနာသာသနာ၏ မီးရှူးတန်ဆောင်အဖြစ် အသိအမှတ် မပြု၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ အရှင်မဟိန္ဒကဲ့သို့ပင် မဟာစည်ဆရာတော်သည်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ အပေါ်ဝယ် တာဝန်ကျေသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။

မိမိ စိုက်ပျိုးအပ်သော သစ်ပင်အမြစ်စွဲ ရှင်သန်နေသည်ကို မြင်ရသော ဥယျာဉ်မျိုး၏ နှစ်သိမ့်ခြင်းမျိုးဖြင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သီရိလင်္ကာကျွန်းမှ ထွက်ခွါတော်မူခဲ့သည်။ **ကိုလံဘိုနှင့် ရန်ကုန်သည် ပင်လယ်ခရီးအားဖြင့် မိုင်ပေါင်း ၁၂၃၄-မိုင်မျှ ဝေးသည်။ ဘစ်ဘီလိုင်သင်္ဘော ၄-ည ၅-ရက် ခုတ်ရသည်။** ကိုလံဘိုမှ ထွက်ခဲ့ရာ ၂-ရက်မြောက်သော နေ့သည်ကား တပို့တွဲလကွယ်နေ့ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့ ရဟန်းတော် များ ဥပုသ်ပြုရမည့်နေ့ ဖြစ်ရာ မဟာစည်ဆရာတော်သည် အတူပါလာသော ပဲခူး သာသနာ့ရိပ်သာဆရာတော် ဦးပညာဝါနှင့် သင်္ဘောကြီး၏ ဦးဘက်တွင် ညနေ ၆-နာရီ အချိန်တွင် ရေသိမ်ကို ရည်ရွယ်၍ အချင်းချင်း ပါရိသုဒ္ဓိကို ပြောလျက် ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ပြုတော်မူသည်။ ထိုနေ့မှ ၂-ရက်မြောက်ဖြစ်သောနေ့ **၁၃၂၀-ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၂-ရက်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် နောက်ပါရဟန်းရှင်လူအားလုံးသည် မြန်မာ နိုင်ငံ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူကြလေသည်။**

သာသနာ့ရိပ်သာ စံကျောင်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ မဟာစည်ဆရာတော် သည် လာရောက်ဆီးကြို နှုတ်ဆက်ကြသော တပည့် ရဟန်း၊ ဒကာ၊ ဒကာမတို့အား စကားမပြောသေးဘဲ မြတ်စွာဘုရား ဆင်းတုတော်ရှိရာသို့ ကြွ၍ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ် ကို အာရုံပြုကာ ဦးသုံးကြိမ်ချ၍ ဝတ်ပြုတော်မူသည်။ ထို့နောက်မှ ရောက်လာသည့် ပရိသတ်အား စကားအနည်းငယ် ပြောတော်မူသည်။ ထိုနေ့ညတွင် သီရိလင်္ကာ၌ သာသနာပြုရန် ချန်ထားခဲ့သော ဆရာတော် ၃-ပါးတို့အားလည်းကောင်း၊ နိစံက

ဒကာမကြီးနှင့်တကွ လံကာဝိပဿနာဘာဝနာ အသင်းသူ အသင်းသားတို့နှင့် ယောဂီ တို့အားလည်းကောင်း အထူးမေတ္တာပို့တော်မူသည်။

ဤအထူးမေတ္တာပို့ခြင်းဖြင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ကြွရောက်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သီရိလင်္ကာကျွန်း ဝိပဿနာသာသနာပြု ကိစ္စတစ်ရပ်သည် အပြီးသတ်ခဲ့ပါတော့သည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် သာသနာတော်၌ ရှေးဦးစွာ ရဟန္တာ ဖြစ်သော ခြောက်ကျိပ်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ကို “ရဟန်းတို့ လူအများ၏ အစီးအပွား အလို့ငှာ လူအများ ချမ်းသာဖို့ရာ ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြကုန်လော့” စသည်ဖြင့် လူများကျေးဇူးများဖို့ရာ ဒေသစာရီလှည့်လည်ရန် အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ၃-ပါးလုံး၌ ကောင်းခြင်းရှိသောတရားကို ဟောရန် တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့သည်။ ရဟန္တာတို့၏ ဒေသစာရီလှည့်လည်ခြင်းသည် အများအကျိုးအတွက် တရားတော် ပြန့်ပွား ရေးအတွက် ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ယခု မဟာစည်ဆရာတော် ကြွချီခဲ့သော အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဒေသစာရီကား မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်နှင့် အတိအကျ ကိုက်ညီသော ဒေသစာရီပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ တရားတော်အတွက် အောင်မြင်မှု ရှိခဲ့သော ဒေသစာရီဖြစ်၍ “ဓမ္မဝိဇယဒေသစာရီ”ဟုပင် အမည်ပေးထိုက်သော ဒေသစာရီ ဖြစ်ပါတော့သည်။

အင်ဒိုနီးရှားသို့ သာသနာပြု ကြွတော်မူခြင်း

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမတိုင်မီ ၁၃၁၅-ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ပြာသို၊ တပို့တွဲလများတွင် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုပါက ပန်းသေးတရုတ်ကလေးဟု ထင်ရသော လူရွယ်တစ်ယောက် တရားအားထုတ်နေသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်၏။ လူရွယ်ကလေးမှာ အသားအရေ ဖြူစင်၍ ရုပ်ရည် သန့်ပြန့်သည်။ သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နေသူပီပီ သွားပုံ လာပုံ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သည်။ သူဝတ်သော အဝတ်ရောင် မှာ အဖြူဖြစ်သဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနနှင့် လိုက်လျောသည်။ သူဝတ်သော ဘောင်းဘီမှာ ရှမ်းဘောင်ဘီကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ပန်းသေးတရုတ်ကလေးဟု ထင်မှတ်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူကား ပန်းသေးတရုတ် မဟုတ်၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံမှ မဟာစည်ဆရာတော်

ဘုရားထံ လာရောက် တရားအားထုတ်နေသော မစ္စတာဘွန်အန်ခေါ် အင်ဒိုနီးရှား အမျိုးသား တရုတ်ကျောင်းဆရာကလေးတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။

အင်ဒိုနီးရှား အမျိုးသားတစ်ဦး သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်နေ သည်ဆိုသဖြင့် ဆန်းသကဲ့သို့ ရှိပေမည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံဆိုလျှင် မူဆလင်နိုင်ငံဟုပင် အသိများကြသည်။ လူဦးရေ ၈၂-သန်းကျော်(၁၉၅၆-ခုနှစ် ခန့်မှန်းချေ) ရှိသည့်အနက် မူဆလင်ဘာသာဝင်များမှာ အများစုဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတမှစ၍ အစိုးရပိုင်း ဆိုင်ရာတို့၌လည်း မူဆလင်ဘာသာဝင်များသာ များလေသည်။ ဤမျှ မူဆလင်ကြီးစိုး သော နိုင်ငံမှ အမျိုးသားတစ်ဦးက ဗုဒ္ဓသာသနာ တရားတော်ဖြစ်သည့် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လက်တွေ့ လာရောက် ကျင့်သုံးနေသည် ဆိုသည်မှာ အံ့ဖွယ်တစ်ပါးပင် ဖြစ်တော့သည်။

သို့သော် **အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ရှေးသမိုင်းကို ပြန်ကြည့်မည်ဆိုလျှင်ကား ယခု မူဆလင်နိုင်ငံ ဖြစ်နေခြင်းကပင် အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်နေပါတော့သည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ကျွန်းကြီးဖြစ်သော ဂျာဗားကျွန်းတွင် ဗောဓေပုဒူးခေါ် ကမ္ဘာကျော် စေတီကြီးတစ်ဆူ ရှိသည်။ အမြင့်ဉာဏ်တော် ၁၃၈-ပေ ရှိ၍ ဖိနပ်တော်အကျယ်မှာ အလျားအနံ ၃၉၄-ပေစီ ရှိလေသည်။** ဖိနပ်တော်မှာ ရွှေတိဂုံစေတီ၏ ဖိနပ်တော်လောက်ပင် ရှိ၍ ဉာဏ်တော်မှာမူ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီး၏ သပိတ်မှောက် ရင်စီးခန့် ရှိသည်။ ဖိနပ် တော်မှာ လေးထောင့်ဖြစ်၍ ထိုမှ အထက် ပစ္စယံ ၄-ဆင့် တက်ထား၍ တစ်ဖန် ပစ္စယံ ၃-ဆင့် တစ်ခါ တက်ထားပြန်သည်။ တတိယပိုင်း ပစ္စယံအလယ်တွင် ခေါင်းလောင်းပုံ စေတီတော် ရှိသည်။ စေတီတော်ကြီး ဆိုသော်လည်း အလွန် မကြီးလှ၊ ထို့ပြင် ခေါင်းလောင်းပုံဖြစ်၍ မြင့်လည်းမမြင့်လှ၊ ထို့ကြောင့် ရွှေတိဂုံစေတီတော်၏ တစ်ဝက် မရှိ တရှိလောက်သာ ဉာဏ်တော်ရှိခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ပစ္စယံ ၇-ဆင့်တွင် စေတီငယ် ကလေးပေါင်း ၅၀၄-ဆူ ရှိသည်။ ထိုစေတီငယ်ကလေး တစ်ဆူတစ်ဆူအတွင်းတွင် တစ်ကိုယ်လောက် နီးပါးရှိသော ကျောက်ဆင်းတု တစ်ဆူစီ ရှိလေသည်။ ပစ္စယံများ မှစ၍ အားလုံး ကျောက်ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည်။ အောက်ပစ္စယံ လေးဆင့်၏ အတွင်းအပြင် နံရံများ၌ ငါးရောငါးဆယ် ဇာတ်ဝတ္ထုမှ ရုပ်ပုံများ၊ နောက်ဆုံးဘဝမှ

ဘုရားလောင်း အကြောင်းအရာ ရုပ်ပုံများ၊ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ရုပ်ပုံများကို ရုပ်လုံးကား အဖြစ် ထွင်းထုထားသည်။

ဤစေတီတော်ကြီးကို ကြည့်လျှင်ပင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၌ ရှေးက မည်မျှ ဗုဒ္ဓ သာသနာ ထွန်းကားခဲ့ကြောင်း ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။ ဤအကြောင်းကို မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားက အင်ဒိုနီးရှား သာသနာပြုမှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

“၎င်းစေတီတော်ကြီးကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၈-ရာစုနှစ်က တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ၇၇၅-ခုနှစ် ပြီးစီးသည်”ဟူ၍ လည်းကောင်း ဗောဓေပုဒ္ဓု အတ္ထုပ္ပတ္တိ မှတ်တမ်းစာများ၌ ပြဆိုထားသည်။ ဤမျှ များပြားသော ကျောက်တုံးများကို ပြုပြင် သယ်ဆောင်၍လည်းကောင်း၊ ဤမျှ များပြားသော ဆင်းတုတော်များနှင့် ဇာတ်ကား ရုပ်လုံးများကို ထုထွင်း၍လည်းကောင်း ဤမျှ ကြီးကျယ် ခမ်းနားလှစွာသော ဗုဒ္ဓစေတီတော်ကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့သူ ဒါယကာ မည်သူဟူ၍ ယခုအခါ ထင်ရှား မသိရသော်လည်း ထိုရာစုနှစ် ခေတ်ကာလက ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးမားသော ပြည့်ရှင်မင်းပင် ဖြစ်မည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မရှိပေ။ မင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း တိုင်းသူပြည်သားများက အား မပေးလျှင် ဤမျှ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော စေတီတော်ကြီးကို အပြီးတိုင် တည်ဆောက် နိုင်မည် မဟုတ်သောကြောင့် ထိုစဉ်ကာလ ဂျာဗားတစ်ကျွန်းလုံးမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဝင်ချည်းလိုလိုပင် ဖြစ်ခဲ့မည်မှာလည်း ယုံမှားဖွယ်မရှိပေ။ (မှတ်တမ်း၊ နှာ-၄၆-၇)

ဤစေတီတော်ကြီးကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ အခြားအမှတ်အသားများကို ထောက်၍လည်းကောင်း အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၌ ခရစ်နှစ် ၇-ရာစုလောက်မှ ၉-ရာစု တိုင်အောင် ဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားခဲ့သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်လေသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် ဗောဓေပုဒ္ဓုသာမက ဟိန္ဒူဆိုင်ရာ ရှေးဟောင်းအဆောက် အအုံများလည်း ရှိသည်ပင်။ ယနေ့တိုင်လည်း အထူးသဖြင့် ဗာလီကျွန်းတွင် ဟိန္ဒူဘာသာ ဝင်များ ရှိနေသေးသည်။ ထို့ကြောင့် အင်ဒိုနီးရှား၌ ရှေးကဟိန္ဒူဘာသာလည်း ထွန်းကားခဲ့သည်ကို သိနိုင်သည်။

ဟိန္ဒူဘာသာ ထွန်းကားနေသော ၁၃-ရာစုနှစ်အတွင်းမှာပင် အာရေဗျ၊ ပါရှား၊ အိန္ဒိယ အနောက်ဘက်ကမ်းခြေတို့မှ မူဆလင်ကုန်သည်များ အင်ဒိုနီးရှားသို့ ရောက်လာရာမှ အစပြု၍ မူဆလင်တို့ တစ်စတစ်စ ကြီးစိုးလာခဲ့ရာ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

မျက်မှောက်ခေတ် အင်ဒိုနီးရှားတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ လုံးဝမရှိကား မဟုတ်ပါ။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲသို့ တင်သွင်းသော အရှင်ဇိနရက္ခိတ(မစ္စတာဘွန်အန်)၏ သန္ဓေသကထာအရ ဆိုလျှင် အင်ဒိုနီးရှား၌ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပေါင်း ၂၁-သန်း ရှိကြောင်း သိရသည်။ သို့သော် ထိုဗုဒ္ဓသာသနာဝင်များမှာ မဟာယာန ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်များသာ ဖြစ်ရကား ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ဆို၍ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ထေရဝါဒတရား လာရောက်အားထုတ်နေသော မစ္စတာဘွန်အန်ကို တွေ့မြင်ရခြင်းမှာ အံ့ဖွယ်တစ်ခုဟု ဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မစ္စတာဘွန်အန်သည် မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် ဆရာတော်ဦးဉာဏ်တို့၏ ညွှန်ကြားပြသသည့်အတိုင်း လိုက်နာ၍ လေးလေးစားစား အားထုတ်သဖြင့် မကြာမီမှာပင် ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်တရားကို ကိုယ်တွေ့နှင့် တိုက်ဆိုင်နားလည် ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၃၁၅-ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၃-ရက်နေ့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် မစ္စတာဘွန်အန်အား ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်တရားကို အပြည့်အစုံ ရှင်းလင်းဟောပြောတော်မူခဲ့သည်။

ထို့နောက် မစ္စတာဘွန်အန်သည် ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူရန် စိတ်ထက်သန်လာသည်။ ထို့ကြောင့် သတိုးသီရိသုဓမ္မ သူဌေးကြီးဆာဦးသွင်-ဒေါ်ဒေါ်သိန်း တို့ကပင် ရဟန်းဒါယကာအဖြစ် ခံယူ၍ ၁၃၁၅-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် ၁၅-ရက် (၅-၄-၅၄)နေ့တွင် သာသနာ့ရိပ်သာရှိ သိမ်တော်၌ မဟာစည်ဆရာတော် အမှူးရှိသော သံဃာတော်များအား ချီးမြှောက်စေ၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်ပေးခဲ့သည်။ မစ္စတာဘွန်အန်၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသော မဟာစည်ဆရာတော်ကပင် ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ်ဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူသည်။

အင်ဒိုနီးရှား ရဟန်းသစ်အား မဟာစည်ဆရာတော်က “ဇိနရက္ခိတ” ဟု ဘွဲ့ပေး တော်မူသည်။ “အောင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားက စောင့်ရှောက်အပ်သူ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ မှန်ပေသည်။ အရှင်ဇိနရက္ခိတသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်တို့၏ စောင့်ရှောက်မှုကို ရမှပင် သူရည်မှန်းထားသော အင်ဒိုနီးရှား မြေ၌ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ အမြစ်တွယ်ရေးကို အားထုတ်နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

မစ္စတာဘွန်အန်သည် အရှင်ဇိနရက္ခိတ ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်ပင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ပထမ သန္နိပါတ ဖွင့်ပွဲ အခမ်းနားကြီးကို တက်ရောက် ကြည်ညိုခဲ့၍ သန္ဓေသကထာပင် တင်သွင်းခဲ့သေးသည်။ အရှင်ဇိနရက္ခိတသည် မဟာစည်ဆရာတော်အထံ၌ တစ်နှစ် ကျော်ကျော်မျှ သာသနဓမ္မကို ဆည်းပူးလေ့လာပြီးနောက် ဇာတိရင်းဖြစ်သော အင်ဒိုနီးရှား သို့ ပြန်ကြွသွားလေသည်။

အရှင်ဇိနရက္ခိတသည် အင်ဒိုနီးရှားမှ ထွက်ခွါစဉ်က မစ္စတာဘွန်အန်အဖြစ်ဖြင့် ထွက်ခွါလာခဲ့၍ ယခုပြန်လာသောအခါ ဝါညိုရောင်သင်္ကန်းဝတ် မြတ်ရဟန်းအဖြစ် ဖြင့် အသွင်ပြောင်းလာခဲ့ရာ ထိုအရှင်အဖို့ တစ်နေ့တစ်ရက်မျှ တည်းခိုရန်ပင် ခက်ခဲ လျက် ရှိခဲ့လေသည်။ ထေရဝါဒဆိုသည်ကို ကြားဖူးသူပင် အလွန်နည်းသော မူဆလင်တို့ ကြီးစိုးသောနိုင်ငံဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဘုန်းကြီးကျောင်းဟူ၍ အဘယ်မှာ ရှိပါမည် နည်း။ အရှင်ဇိနရက္ခိတသည် မဟာစည်ဆရာတော်အထံ၌ ဝိနည်းကိုလည်း တတ်ကျွမ်း အောင် လေ့လာသွားခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ဝိနည်းနှင့် မလျော်သည့် လူတို့နှင့်အတူ နေထိုင်ခြင်း ကိုလည်း မပြုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အစ၌ မာလာယု၊ စင်္ကာပူရှိ သီရိလင်္ကာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ တည်းခိုနေထိုင်လျက် ရံဖန်ရံခါသာ အင်ဒိုနီးရှားသို့ သွားရောက် ၍ စပ်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ဗုဒ္ဓသာသနာ တရားဓမ္မများကို တစ်စတစ်စ ဟောပြော ပြသရသည်။ အရှင်ဇိနရက္ခိတသည် ၅-နှစ်မျှ မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲလုံ့လဖြင့် သာသနာပြု ခဲ့ရာ အင်ဒိုနီးရှား၌ ဝိဟာရခေါ် သာသနာ့အဆောက်အအုံ ကျောင်းပေါင်း ၂၀-ကျော်မျှ ရှိခဲ့၍ သရဏဂုံ သုံးပါးနှင့် ငါးပါးသီလကို ခံယူကျင့်သုံးသူ ၆၀၀-ကျော် ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် ရှစ်ပါးသီလ အမြဲတမ်း ဆောက်တည်သူများလည်း ပါ၍ သမထ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူများလည်း ပါသည်။ ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အဖြစ် မခံယူ

ကြသေးသော်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာကို ကြည်ညိုလေးစား ညွတ်ကိုင်နေသူတို့လည်း ရှိနေသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အားပေးရန် တည်ထောင်ထားသော သာသနာရေးအသင်း အဖွဲ့တို့လည်း ရှိနေသည့်အပြင် ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့် သာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက် လိုသူများပင် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် သီရိလင်္ကာ၊ မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ လာအို၊ ကမ္ဘောဒီးယား ဟူသော ထေရဝါဒငါးနိုင်ငံမှ သာသနာပြုမထေရ်များကို ပင့်ဆောင်ရန် အရှင်ဇိန ရက္ခိတ အမှူးရှိသော အင်ဒိုနီးရှား ဗုဒ္ဓသာသနာအသင်းအဖွဲ့များက စီမံအားထုတ် ကြသည်။

ထိုအဖွဲ့ကပင် အင်ဒိုနီးရှားသို့ သာသနာပြု မထေရ်တစ်ပါး လွှတ်ပါရန် မေတ္တာ ရပ်ခံစာကို အင်ဒိုနီးရှားရှိ မြန်မာသံရုံးမှ တစ်ဆင့် နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့သို့ ပို့လိုက်သည်။ အဖွဲ့ကလည်း ထိုကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စဉ်းစားကြရာတွင် အင်ဒိုနီးရှား သို့ ကြွရန်မှာ အရှင်ဇိနရက္ခိတ၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော မဟာစည် ဆရာတော်ကိုပင် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု သဘောတူညီကြသဖြင့် မဟာစည် ဆရာတော်ပင် အင်ဒိုနီးရှားသို့ သာသနာပြုကြွပါရန် လျှောက်ထားသည်။ ဆရာတော် ကလည်း မိမိမှာ ဘာသာခြားစကားဖြင့် တရားဟောရန် မစွမ်းနိုင်သော်လည်း အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်များက အရှင်ဇိနရက္ခိတ၏ ဆရာအဖြစ်ဖြင့် ကြားသိထားပြီး ဖြစ်နေသည့်အတွက် မိမိကိုယ်တိုင် သွားရောက်၍ အားပေးရလျှင် သာသနာပြုကိစ္စ အတွက် သာ၍ ကျေးဇူးများဖွယ် ရှိသည်ဟု မြော်မြင်လျက် လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံ၍ အင်ဒိုနီးရှားသို့ ကြွတော်မူသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ မဟာစည်ဆရာတော် တစ်ပါးတည်း ကြွတော်မူသော်လည်း အခြား နိုင်ငံများမှမူ တစ်ပါးမက ကြွကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစဉ်က အင်ဒိုနီးရှား၏ ဂျာကာတာ မြို့တော်ရှိရာ ဂျာဗားကျွန်း၌ မဟာစည်ဆရာတော် အပါအဝင် ထေရဝါဒ ရဟန်းတော် ၁၄-ပါးတို့ စုဝေးမိကြသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀-အတွင်း ထိုကျွန်း၌ ဤမျှ များပြားသော ထေရဝါဒ ရဟန်းတော်တို့ စုဝေးမိမည် မဟုတ်ရကား အံ့ဖွယ်တစ်ပါး အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ရမည့် ထေရဝါဒ ရဟန်းတော် အစုအဝေး ဖြစ်တော့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော် အပါအဝင် ထိုထေရဝါဒ ရဟန်းတော်တို့သည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ

ထိုထိုမြို့ရွာတို့သို့ ကြွရောက်၍ သာသနာပြုတော်မူခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာကျော် ဗောဓိရာဇာ ဗုဒ္ဓ စေတီတော်ကြီးကိုလည်း သွားရောက် ဖူးမြော်ကြသည်။ ဂျာဗားကျွန်းအပြင် မရုရာကျွန်း၊ ဗာလီကျွန်းတို့ကိုလည်း သာသနာပြု ရောက်တော်မူကြသည်။ လူအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့၍ ဗုဒ္ဓသာသနာဆိုင်ရာ မေးခွန်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း အမေးခံရသည်။ ထိုထိုအရပ်တို့၌ တရားလည်း ဟောတော်မူကြရသည်။

မဟာစည်ဆရာတော် အပါအဝင်ဖြစ်သော ထေရဝါဒ သာသနာပြုဆရာတော်တို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သာသနာတော်အတွက် အရေးကြီးဆုံးလုပ်ငန်းများကား သိမ်သမုတ်ခြင်း၊ ရှင်ပြုပေးခြင်း၊ ရဟန်းခံပေးခြင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။

ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကြီးသည် မိမိကိုယ်တိုင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ဖြစ်ပြီးနောက် မဟာမေဃဝန်ဥယျာဉ်ကို သာသနာပြု အရှင်မဟိန္ဒမထေရ်အား လှူဒါန်းခဲ့၏။ ထိုအခါတွင် အနုဠာဒေဝီ မိဖုရားနှင့်တကွ အမျိုးသမီးငါးရာတို့ သကဒါဂါမ် တည်ပြီး ဖြစ်၏။ အရှင်မဟိန္ဒမထေရ်၏ တရားကိုပင် နာရ၍ အခြားများစွာသော ယောက်ျားတို့လည်း သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်ပြီးနောက် မင်းကြီးသည် “သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ ဘုရားရှင်သာသနာ တည်ပါပြီလား” ဟု မေးလျှောက်သည်။ ထိုအခါ **အရှင်မဟိန္ဒက “ဘုရားရှင် အာဏာတော်ဖြစ်သော ဉာတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် သိမ်သမုတ်ပြီးမှသာ လျှင် ဘုရားရှင်သာသနာ တည်ပါလိမ့်မည်”** ဟု ဖြေကြားတော်မူခဲ့သည်။ တရားထူးရပြီးသော လူဝတ်ကြောင်များ မည်မျှပင် များပြားစွာ ရှိနေသော်လည်း ထိုသူတို့သည် သာသနာတည်တံ့ရေးကို မဆောင်ရွက်နိုင်ကုန်၊ ရဟန်းတော်များသာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ရဟန်းအဖြစ်ရောက်ရန်မှာလည်း ကံပြုရာ သိမ်ရှိမှ ဖြစ်နိုင်မည်။ ထို့ကြောင့် သိမ်သည် သာသနာတော်တည်ရေးအတွက် အရေးကြီးလှသည်ဟု အရှင်မဟိန္ဒမထေရ် ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအဖြေအရ မည်သည့်နိုင်ငံမှာဖြစ်စေ သိမ်မရှိသေးသမျှ သာသနာတည်ပြီဟု မဆိုနိုင်ကြောင်း မှတ်ယူရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် **မဟာစည်ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် အင်ဒိုနီးရှားမြေတွင် ပထမဆုံးဟု ခေါ်ဆိုရမည့် ဗဒ္ဓသိမ်ကို သမုတ်ခဲ့လေသည်။** ထိုသိမ်ကို ဂျာကာတာမြို့တော်မှ ၂၂၈-မိုင် ဝေးသော ဆမာရစ်မြို့မှ ၁၁-မိုင်ခန့်အရပ်ရှိ ဗုဒ္ဓဇယန္တိဝိဟာရခေါ် ဌာန၌ ၁၃၂၁-ခုနှစ်၊ ကဆုန်

လဆန်း ၁၃-ရက်၊ (၁၉-၅-၅၉)နေ့တွင် သမုတ်ခဲ့သည်။ အရှင်မဟိန္ဒထေရ် မိန့်ခွန်းတော် အရဆိုလျှင် ထိုနေ့မှစ၍ အင်ဒိုနီးရှား၏ ဗုဒ္ဓသာသနာအမြစ် တွယ်သွားပြီဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတစ်ခု၌ သာသနာတော် အရှည်တည်တံ့ရေးသည် ထိုနိုင်ငံသား ရဟန်းများ ပေါ်ပေါက်ရေးပေါ်တွင် တည်လျက်ရှိ၏။ အင်ဒိုနီးရှား၌ သာသနာတော် အရှည်တည်တံ့ စေလိုလျှင် အင်ဒိုနီးရှားတိုင်းရင်းသား ရဟန်းများ ပေါ်ပေါက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်လည်း အရေးကြီး၏။ ဤအရေးကြီးသော ကိစ္စကိုလည်း မဟာစည်ဆရာတော်တို့အဖွဲ့သည် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ပင် ဖြစ်သည်။ မိမိတို့သမုတ်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓသိမ်၌ပင် ဆရာတော်တို့ သည် ကဆုန်လဆုတ် ၁-ရက်နေ့၌ အင်ဒိုနီးရှားအမျိုးသား သာမဏေ အရှင်ဇိနပုတ္တကို ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် ကဆုန်လဆုတ် ၁၃-ရက်နေ့၌လည်း ဗာလီကျွန်း ဗေသာဒီနတ်ကွန်းသို့ ကြွကာ ဗာလီကျွန်းသား သာမဏေရှင်ဇိနပုပ္ဖိယအား ရဟန်းခံပေးခဲ့သည်။ ယင်းဇိနပုပ္ဖိယကို ရဟန်းခံပေးရာ သိမ်မှာ ဗုဒ္ဓသိမ်မဟုတ်၊ ဂါမသိမ် ဖြစ်သည်။ ဂါမအတွင်း၌ ရှိသမျှရဟန်းများကို တစ်နေရာတည်း၌ စုနိုင်လျှင် ထိုနေရာ၌ ရဟန်းခံစသော သံဃာ့ကံများကို ပြုနိုင်တော့ သည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဂါမသိမ်မှာပင် ရဟန်းခံပေးရုံသာမက သာသနာ့ ဘောင်သို့ ဝင်ရောက်လိုသော အမျိုးသားများကိုလည်း သာမဏေအဖြစ် ရှင်ပြုပေး သေးသည်။ ဆရာတော်တို့ အဖွဲ့သည် အင်ဒိုနီးရှား၌ ရှင်ပြုပွဲကို ၃-ကြိမ်တိုင်တိုင် ကျင်းပ ခဲ့ကြသည်။ ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် ကဆုန်လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ဂျကာတာမြို့၌ သာရိပုတ္တစကူးလ်ကျောင်း၏ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး မစ္စတာအောင်ကို ရှင်သာမဏေ ပြုပေး၍ ကဆုန်လပြည့်နေ့တွင် ဆမာရမ်မြို့၌ ဝါတုဂုံအရပ် ဝိဟာရဗုဒ္ဓဂယာကျောင်း ၌ ဆမာရမ်မှ ဒကာတစ်ဦးနှင့် ဗာလီမှဒကာတစ်ဦး ပေါင်း ၂-ဦးတို့အား ရှင်သာမဏေ ပြုပေးသည်။ ၎င်းတို့အား ဇိနာနန္ဒ၊ ဇိနပုပ္ဖိယဟု အစဉ်အတိုင်း ဘွဲ့ပေးတော်မူကြသည်။ ဤသို့ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ရှေးဦးဆောင်ရွက်တော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယခု ဆရာတော်အပါအဝင် ထေရဝါဒ သာသနာပြု ဆရာတော်တို့၏ ဆောင်ရွက်မှု ကြောင့်လည်းကောင်း အင်ဒိုနီးရှားမြေပေါ်၌ အင်ဒိုနီးရှားတိုင်းရင်းသား ရဟန်းတော်

၂-ပါး သာမဏေ ၃-ပါးအားဖြင့် သာသနာ့ဝန်ထမ်း ၅-ပါး ထွက်ပေါ်ခဲ့ပြီဖြစ်လေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ၁၃၂၁-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၈-ရက်နေ့ (၁၄-၅-၅၉) နေ့တွင် မြန်မာပြည်မှထွက်ခွါ၍ ထိုနှစ် နယုန်လဆုတ် ၁၀-ရက် (၃၀-၆-၅၉) နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ချောမောစွာ ပြန်လည်ရောက်ရှိတော်မူသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီးနောက် “အင်ဒိုနီးရှား သာသနာပြုဆိုင်ရာ ခရီးသွားမှတ်တမ်း” ကို ရေးသားတော်မူသည်။ ထိုမှတ်တမ်းတွင် အင်ဒိုနီးရှား သာသနာပြုခရီးကို အသေးစိတ် အကျဉ်း ရေးသားတော်မူသည်။ စာအုပ်အစ၌ “အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ထိုမှတ်တမ်းစာအုပ်မှာ ကရောင်း ၈-ချိုးဆိုက် စာမျက်နှာ ၁၈၅-မျက်နှာ ရှိသဖြင့် ခရီးသွားမှတ်စုမျှ မဟုတ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။ ထိုမှတ်တမ်းတွင် ဆရာတော်သည် အင်ဒိုနီးရှားဆိုင်ရာ သိသင့်သိထိုက်သော အချက်အလက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သာသနာပြုခရီးတစ်လျှောက် အတွေ့အကြုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သာသနာပြုတရားတော်များနှင့် မိန့်ခွန်းအကျဉ်းများကိုလည်းကောင်း ဖတ်ချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ တရားဟောပြီးနောက် သူတို့နိုင်ငံ ထုံးစံအတိုင်း ပြုလုပ်ခွင့် ပေးရသော အမေးအဖြေကား စိတ်ဝင်စားဖွယ်လည်း ကောင်း၍ သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖို့ သတိပြုဖွယ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဟောရသော တရားများမှာ နက်နဲခက်ခဲသော တရားများကား မဟုတ်ကြ။ သို့သော် တရားနာပြီးနောက် မေးကြသော မေးခွန်းများမှာကား အမျိုးလည်းစုံလှ၍ (ရဟန်းများ ဘာကြောင့် ခေါင်းတုံးရိတ်ထားသလဲ) စသော မေးခွန်းမျိုးများလည်း ပါသည်။ ထိုမေးခွန်းများကိုလည်း အဖြေများနှင့်တကွ မှတ်တမ်းတွင် ပြထားလေသည်။ မှတ်တမ်းကို ဖတ်ကြည့်လျှင်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် စေ့စပ်သေချာသော ဆရာတော်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသိမြင်နိုင်သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်နှင့်တကွ အခြားထေရဝါဒဆရာတော်တို့ သာသနာပြုခဲ့ပုံ စသည့်အကျယ်ကို သိလိုပါလျှင် ဆရာတော်၏ အင်ဒိုနီးရှားသာသနာပြု မှတ်တမ်းကိုပင် ဖတ်ပါဟု တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင်ကား အင်ဒိုနီးရှားသို့

သာသနာပြုရန် မဟာစည်ဆရာတော် ကြွသွားတော်မူခဲ့ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ အတွက်သာမက တိုင်းပြည်အတွက်ပါ အကျိုးများသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတော့သည်။ သာသနာပြုနှင့်လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်နှင့်လည်းကောင်း စပ်၍ ရရှိပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ထိုအကျိုးကျေးဇူးများကို မင်္ဂလာဦးအောင်မြင်က ထိုမှတ်တမ်းစာအုပ် နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ အင်ဒိုနီးရှား သာသနာပြုခရီးမှာ သီရိလင်္ကာခရီးကဲ့သို့ပင် အောင်မြင်မှုရှိသော “ဓမ္မဝိဇယခရီး” တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ထိုင်း၌ သာသနာပြုခြင်း

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သာသနာရေးမစ်ရှင် အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ သာသနာ ၂၅၀၀-ပြည့် ဗုဒ္ဓဇယန္တိပွဲတော်၌ အားပေးသည့်အနေဖြင့် လည်းကောင်း ကြွရောက်တော်မူခဲ့ဖူးသည်။ ဝိပဿနာ သာသနာပြုအနေဖြင့်မူ ကြွရောက်တော် မမူဖူးပေ။ သို့သော် ထိုင်းနိုင်ငံမှ သံဃအုပ်ချုပ်ရေး သံဃဝန်ကြီး ဖြစ်သော အရှင်ဝိမလဓမ္မဆရာတော်က ဝိပဿနာ သာသနာပြု ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတစ်ပါး စေလွှတ်ပေးရန် တောင်းပန်သောကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ၁၃၁၄-ခုနှစ် ကပင် အစပြု၍ တပည့် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဖြစ်သော ဆရာတော်ဦးအာသဘကို နောက်ပါ ဦးကုန္ဒဝံသနှင့်တကွ စေလွှတ်၍ ဝိပဿနာသာသနာကို ပြုစေတော်မူသည်။ ထိုဆရာတော် ၂-ပါး၏ ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံအနှံ့ ပြန့်သွားတော့သည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရိပ်သာပေါင်း ၃၀၀-ကျော် ပေါ်ထွန်းခဲ့၍ တရားအားထုတ်ပြီးသူပေါင်း ၁၃၂၉-ခုနှစ် မတိုင်မီကပင် တစ်သိန်းကျော် ရှိခဲ့သည်။ (ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ သမိုင်းစာအုပ် ၁၃၂-စသည်၌ ကြည့်လျှင် သာ၍ ပြည့်စုံစွာ သိနိုင်သည်) ယခုအခါမှာမူ ထိုထက်ပင် များပြားနေလေပြီ။ နောက်၌ ထိုင်းလင်းသာသနာပြုဆရာတော် အရှင် အာသဘ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ရှုလျှင် တိုးတက်ပုံကို သိနိုင်ပါသည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ နိဿယ ရေးသားတော်မူခြင်း

ပထမသင်္ဂါယနာတင်ပွဲ ကျင်းပစဉ်က ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို သင်္ဂါယနာတင်အပြီးတွင် သင်္ဂါယနာတင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့က အရှင်ဥပါလိအား ဝိနည်းပိဋကတ်ကို မိမိ (အရှင်ဥပါလိ) တပည့်များအား ပို့ချပေးရန် အပ်နှင်းတော်မူကြသည်။ ထို့အတူ ဒီဃနိကာယ် သင်္ဂါယနာတင် အပြီးတွင် ဒီဃနိကာယ်ကို အရှင်အာနန္ဒာအားလည်းကောင်း၊ ထို့အတူ မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်တို့အားလည်းကောင်း၊ (ထိုအချိန်တွင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး ဖြစ်သည်) သံယုတ္တနိကာယ်ကို အရှင်မဟာကဿပ အားလည်းကောင်း၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို အရှင်အနုရုဒ္ဓါအားလည်းကောင်း ဆိုင်ရာ တပည့်များအား ပို့ချရန် အပ်နှင်းတော်မူခဲ့ကြသည်။ သင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ကြောင့်ကြမဲ့ ဖြစ်မည်စိုး၍လည်းကောင်း၊ ပိဋကတ်တော်များ အဆက်မပြတ် တည်တံ့သွားရန် လည်းကောင်း အရှည်ကို မျှော်ကိုး၍ ပြုလုပ်ခဲ့သော အလွန်ကောင်းမြတ်သော အစီအစဉ် ဖြစ်ပေသည်။

ပထမသင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် အရှည်ကို မြော်မြင်၍ ချမှတ်ခဲ့သော လမ်းစဉ်ကို အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်တော်မူသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ သံဃနာယက ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လည်း ရဟန္တာအရှင်တို့၏ ထုံးကို အတုယူ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကြီး ပြီးသောအခါ သင်္ဂါယနာတွင် ပါဝင်သော ဆရာတော်တို့အား နိကာယ်တို့ကို အသီးသီး တာဝန်ယူ၍ မပြတ်ပို့ချရန် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်တော်မူလေသည်။

ထိုအခါ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားသည် **“ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် မဟာဋီကာ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်နှင့် ၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော်”** ဟူသော ဤ ၅-ကျမ်းကို မိမိ၏ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ မပြတ်ပို့ချရန် တာဝန်ယူတော်မူခဲ့သည်။ အဆိုပါကျမ်းတို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုင်ရာ ပြဿနာတို့နှင့် လည်းကောင်း တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်သော ကျမ်းတို့ဖြစ်၍ ဤကျမ်းတို့ကို လေ့လာ ကျေပွန်ထားပါလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ပတ်သက်၍ အရှုပ်အထွေး ပေါ်လာသောအခါဖြစ်စေ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော

ပြဿနာ ပေါ်လာသောအခါဖြစ်စေ အလွယ်တကူဖြင့် ခိုင်လုံသော အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည့်ပြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာဆိုင်ရာ ဗဟုသုတလည်း တိုးပွားမည်ဖြစ်၏။ မိမိ၏ သြဝါဒကို ခံယူ၍ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ပြုလုပ်ကြမည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အဖို့ ဤကျမ်းတို့သည် အလွန်လိုအပ်သော ကျမ်းတို့ဖြစ်၏။ မကြည့်ရှု မလေ့လာလျှင် မဖြစ်သော ကျမ်းတို့ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတို့အဖို့ မယူမနေရ ဘာသာ သဘောဖြင့် ပြဋ္ဌာန်း၍ ပို့ချရန် ရည်ရွယ်တော်မူကာ ဤကျမ်းတို့ကို တာဝန်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့ တာဝန်ယူတော်မူပြီးနောက် ၁၃၂၂-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၃-ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့မှ စ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကို မဟာဋီကာနှင့်တွဲ၍ နေ့စဉ် တစ်နာရီခွဲ နှစ်နာရီခန့် ပို့ချတော်မူခဲ့လေသည်။ ပို့ချသောအခါ ရှေးဦးစွာ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောပေါက်လောက်အောင် ရှင်းလင်းပြောကြားပြီးမှ နိဿယမူ ရေးသားရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နိဿယနက်ကို ပို့ချပေးတော်မူသည်။ ထိုအနက်ကို စာလိုက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့က မှတ်ယူပြီးနောက် လက်နှိပ်စက်ဖြင့်ရိုက်၍ နိဿယမူကြမ်းကို ဆရာတော် ထံ တင်ပြကြသည်။ ထိုမူကြမ်းကို မဟာစည်ဆရာတော်သည် အထပ်ထပ်ကြည့်ရှု သုတ်သင်ပြင်ဆင်၍ အဆုံးအဖြတ်၊ အမှာ၊ အထား ထည့်သင့်သည့် နေရာတို့၌ ထည့် ကာ တည်းဖြတ်တော်မူသည်။ ဆရာတော် တည်းဖြတ်ပြီး ထိုမူကိုမှ မူချောအဖြစ် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် တစ်ဖန် ရိုက်နှိပ်ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ နိဿယ သည် သန္ဓေတည် ပေါက်ဖွားခဲ့ရသည်။

၁၃၂၂-ခု၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၃-ရက်နေ့မှ စတင်ပို့ချ၍ ရေးသားခဲ့သော မဟာ ဋီကာနိဿယသည် ၁၃၂၈-ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁၄-ရက်နေ့ကျမှ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ နှစ်အားဖြင့်ကြည့်လျှင် ၆-နှစ်မျှ ကြာလေသည်။ သို့သော် ဤ ၆-နှစ် အတွင်းတွင် သီတင်းနေ့များ၊ အခြားအရပ်တို့သို့ တရားဟောထွက်ရသော ရက်များ လည်း ပါဝင်ရာ ထို မပို့ချနိုင်သော ရက်တို့ကို နှုတ်လျှင် မဟာဋီကာကို အဆုံးရောက် အောင် ပို့ချသော ရက်များမှာ ၈၃၀-ဖြစ်လေသည်။ ဤအကြောင်းကို ဆရာတော် သည် နိဿယနိဂုံးတွင် အသေအချာ ဖော်ပြထားပါသည်။

နိဿယစာမူချောကို ၁၃၂၈-ခုနှစ်မှ စ၍ ပုံနှိပ်စေခဲ့သည်။ ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ပို့ခါနီး ဌ်လည်း အထပ်ထပ် ကြည့်ရှု၍ ပြင်သင့်သည်တို့ကို ပြင်တော်မူသည်။ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ပေးပို့သော ပုံနှိပ်မှုကြမ်း (ပရူ)ကိုလည်း ကျနစွာ ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၍ ပြင်သင့်သမျှတို့ကို ပြင်တော်မူသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာပါဌ်သည် ၂-တွဲရှိ၏။ ပါဌ်တစ်တွဲအတွက် နိဿယ ၂-တွဲဖြစ်ရကား နိဿယမှာ အားလုံး ၄-တွဲဖြစ်သည်။ ထိုတွင် ပထမတွဲကို ၁၃၂၈-ခုနှစ်၌လည်းကောင်း၊ ဒုတိယတွဲနှင့် တတိယတွဲကို ၁၃၂၉-ခုနှစ်၌ လည်းကောင်း၊ စတုတ္ထတွဲကို ၁၃၃၀-ပြည့်နှစ်၌လည်းကောင်း ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။

နိဿယ၏အစ

မဟာစည်ဆရာတော်သည် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ တာဝန်ခံပြီးသည့် နောက်မှ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာကို ကြည့်ရှု လေ့လာခဲ့သည် မဟုတ်။ ရဟန်းခံပြီးခါစ ဆိပ်ခွန်မှာ နေခဲ့စဉ်ကပင် ဆရာတော်ဦးပရမထံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကို တက်ရင်းလည်း လေ့လာ ခဲ့သည်။ သူတပါးတို့အား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် မဟာဋီကာကို ပို့ချစဉ်ကလည်း လေ့လာခဲ့သည်။ (ထိုသို့ပို့ချစဉ်က ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ သမယန္တရပိုင်း မဟာဋီကာ ပြဆိုချက်များတွင် မိမိပိုင်နိုင်သလောက်သာ အနက်ပြန်ဆိုပို့ချ၍ မပိုင်နိုင်သော ခြာဗျာဒိ၊ ဇီဝါဒိ၊ ကာယာဒိဝါဒိ ပြဆိုချက်များကိုမူ အနက်ပြန်ဆို ပို့ချခြင်း မပြုဘဲ ခြွင်းချန်ထားခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုစဉ်အခါက သမယန္တရဝါဒဆိုင်ရာ မူရင်းကျမ်းများကို မတွေ့ရသဖြင့် အနက်ပြန်၍ ပို့ချသော်လည်း သဘာဝကျမည်ဟု မထင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သဘာဝမကျသော အနက်များကို တပည့်များ မှတ်သားထားလျှင် အကျိုးမရှိဟု ယူဆ သောကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်ဟု မဟာစည်ဆရာတော်က အမိန့်ရှိဖူးပါသည်။) တောင်ဝိုင်းကလေးတိုက်ကျောင်း၌ နေစဉ်ကလည်း အထပ်ထပ် ကြည့်ရှုလေ့လာသုံးသပ် လျက် ကျေပွန်ပြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကျေပွန်ခဲ့သဖြင့်ပင် မည်သည့်နေရာ၌ ခက်ခဲသော အချက်များ ရှိသည်ဆိုသည်ကို သိမြင်ပြီးဖြစ်သည်။ (အဘယာရာမဆရာတော်နှင့် တွေ့ခန်း ပြန်ကြည့်ပါ) ခက်ခဲသည်ဆိုသော နေရာများမှာလည်း အထူးသဖြင့် ပရသမယ (ဝါ) သမယန္တရခေါ် ဟိန္ဒူဒဿနများနှင့် တိုက်ဆိုင်ထားသော နေရာများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုနေရာများကား ပါဠိသက်သက် တတ်သူတို့အဖို့ ဖြေရှင်းရန် မဖြစ် နိုင်သော နေရာများ ဖြစ်သည်။ သက္ကတ တတ်သည်ပင်ဆိုဦး၊ သဒ္ဒါကျမ်း၊ ကောသကျမ်း၊

ကာဗျကျမ်း၊ ဆန်းကျမ်းများ တတ်ရုံဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်သော နေရာများ မဟုတ်ပြန်ပေ။ ဒဿနဆိုင်ရာ ကျမ်းရင်း ကျမ်းဖျားတို့ကို ကြည့်ရှုလေ့လာ ပိုင်နိုင်ပါမှသာ ဖြေရှင်းနိုင်ပေသော နေရာမျိုး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အိန္ဒိယဒဿနတို့ကိုပါ လေ့လာ တတ်မြောက်တော်မူခဲ့သော ဆရာတော်မှာ အဘယာရာမဆရာတော်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော် အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ဟိန္ဒူဒဿနများမှ အချို့ကို ရှင်းလင်း ရေးသား တော်မူခဲ့သည်။

သို့သော် ထိုမျှဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာလာ သမယန္တရပိုင်းဆိုင်ရာ အခက်အခဲ တို့ကို ဖျက်ခွဲရှင်းလင်းရန် မလုံလောက်သေးပေ။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် မဟာဋီကာကို ပို့ချနေရင်း အိန္ဒိယဒဿနဆိုင်ရာ သက္ကတ ကျမ်းရင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေးကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း ရနိုင် သမျှ ရှာဖွေ၍ ကြည့်ရှုလေ့လာသည်။ နီးနှောသည်။ ဤသို့ မိမိကိုယ်တိုင် ဒဿနတို့ကို နားလည်အောင် အားထုတ်ပြီးသောအခါ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာလာ သမယန္တရပိုင်းကို ပို့ချ၍ နိဿယကို ရေးသားတော်မူသည်။ ထိုနိဿယ မှ သမယန္တရပိုင်းကို ထုတ်နှုတ်၍ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍိနိဿယ” ဟူသော အမည်ဖြင့် ၁၃၂၄-ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေတော်မူခဲ့သည်။ ဂဏ္ဍိနိဿယ ဆိုသည့် အတိုင်း အမှာအထားများ ဖြေရှင်းချက်များဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့် ရေးသားထားသည်။ ထိုကျမ်းကလေး ထွက်ပေါ်လာပြီးနောက် ကျမ်းဂန်တတ် ဆရာတော် များ၏ နှုတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာဖြင့်လည်းကောင်း ချီးကျူးခြင်းများကို ခံယူခဲ့ရပါ သည်။ အချို့ ဆရာတော်များကလည်း ထိုစဉ်ကပင် ဋီကာတစ်ကျမ်းလုံး နိဿယ ရေးရန် တိုက်တွန်းခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကျမ်းကလေး ထွက်လာသောအခါမှ မဟာစည် ဆရာတော်သည် အိန္ဒိယဒဿနတို့၌လည်း ကျွမ်းကျင်တော်မူကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှားလာပါတော့သည်။ ထိုကျမ်းကလေးက မဟာစည်ဆရာတော်၏ဂုဏ်ကို များစွာ မြှင့်တင်ပေးခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကျမ်းကလေးသည်ပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ နိဿယကျမ်းကြီး ၄-တွဲ ထွက်ပေါ်လာခြင်း၏ ရှေ့ပြေးအစ ဝိဇ္ဇာပေဋိပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

သံသယ ရှိသူများ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဇီကာကို မဟာစည်ဆရာတော် ရေးသားပြုစုနေသည့်အကြောင်းကို သိကြသောအခါ အချို့ဆရာတော်တို့က “မဟာစည်ဆရာတော် ပြီးအောင်မှ ရေးနိုင်ပါ့မည်လား” ဟု သံသယ ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ သံသယရှိခဲ့ကြသည်မှာ မဟာဇီကာသည် ၂-တွဲရှိ၍ ကျမ်းကြီးဖြစ်သောကြောင့်ကား ဟုတ်ဟန်မတူပါ။ ဇီကာလာ သမယန္တရပိုင်း ဆိုင်ရာတို့ကို မဟာစည်ဆရာတော် ဖြေရှင်းရေးသားနိုင်မည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် လွယ်သောနေရာများကို ရေးသားနိုင်မည် ဖြစ်သော်လည်း ခက်သောနေရာသို့ ရောက်သောအခါ ရှေ့မတိုးနိုင်ဘဲ လမ်းခုလတ်မှာပင် ပြတ်၍ နေလိမ့်မည်ဟု မှတ်ထင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ သို့သော် ၁၃၂၈၊ ၂၉၊ ၃၀ ခုနှစ်တို့၌ တစ်အုပ်ပြီး တစ်အုပ် ဆက်၍ ဆက်၍ ထွက်လာသော နိဿယကျမ်းစာအုပ်တို့ဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်က ထိုဆရာတော်တို့၏ ယုံမှားသံသယကို ဖြေဖျောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။

အချို့ကမူ အထက်ပါဆရာတော်တို့ကဲ့သို့ သံသယရှိခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ မဟာစည်ဆရာတော်၌ မဟာဇီကာနိဿယကို ရေးနိုင်လောက်သော အရည်အချင်း မရှိ၊ ရှေးကရှိပြီး နိဿယတို့ကို ကူးယူ၍ မိမိအမည်တပ်ပြီး ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်မည်ဟု မှတ်ထင်ကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဇီကာနိဿယ ရေးသည် ဆိုသည်ကို မခံနိုင်ရှိကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးနိဿယများဖက်မှ မခံနိုင် ဖြစ်ကြသည်ဆိုလျှင်ကား တော်ပါသေးသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဂုဏ်အရည်အချင်းကို မခံနိုင် ဖြစ်သည်ဆိုလျှင်ကား အမှန်တရားတစ်ခုကို မခံနိုင်ဖြစ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်၍ ကရုဏာသက်စရာ ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဖြစ်ကြပါသည်။

ရှေးနိဿယများ

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရှေးဆရာတော်များ ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးသားခဲ့သော မဟာဇီကာ၏ ရှေးနိဿယများ ရှိခဲ့သည် ဆိုသည်ကို ကြားဖူး သိဖူးသည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဇီကာ နိဿယတစ်စောင်ကို မင်းတုန်းမင်းကြီး လက်ထက် ပိဋကတ်တော်အုပ် ဦးယံနှင့် စာတော်ပြင် နေမျိုးဓမ္မကျော်သူတို့ စီရင်ကြောင်း၊ နိဿယ

ထုပ်ရေ ၂-ထုပ်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ စစ်ကိုင်းဝတ်ချက် မင်းကျောင်းဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိတွင်လည်း တောင်ဘီလူးဆရာတော် တောင်းပန်၍ ရှေးက အပြီးမသတ်ကြွင်းကျန်လျက်ရှိသော ဝိပဿနာပိုင်း၏ နိဿယကို မင်းကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဒူးပဆစ်၌ ပေကိုတင်လျက် ကညစ်ဖြင့် တစ်ကြိမ်တည်း အပြီးအဆုံး နိဂုံးသို့ တိုင်အောင် ရေးသားတော်မူခဲ့ကြောင်း၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူခဲ့သော နိဿယမှာ စာအင်္ဂါသုံးဆယ်မျှရှိသော စတုတ္ထထုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကျမ်းပြီးသက္ကရာဇ်မှာ ၁၂၅၇-ခု၊ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၃-ရက် တနင်္လာနေ့ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် ထိုနိဿယများမှာ ပေအဖြစ်ဖြင့်သာ ရှိခဲ့ကြရကား ရှာဖွေရယူရန် မလွယ်ကူလှပေ။ ကြိုးကြိုးစားစား ရှာဖွေလျှင် အလုံးစုံ မဟုတ်သည့်တိုင် တစ်ထုပ်တလေ ရနိုင်စရာကား ရှိသည်။

သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုနိဿယဟောင်းများကို ကြည့်ရှုရန် ဆန္ဒ ပြင်းပြတော်မူဟန် မတူပါ။ ထိုသို့ မပြင်းပြခြင်းမှာလည်း မာန်မာနကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ထူးမည် မထင်သောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဇီကာ၌ ခက်သည်ဟုဆိုရသော နေရာများမှာ သမယန္တရပိုင်း ဆိုင်ရာတို့ဖြစ်၏။ သက္ကတ မတတ်လျှင်၊ တတ်သော်လည်း ထိုဆိုင်ရာကျမ်းတို့ကို မကြည့်ရလျှင်၊ ထိုနေရာများကို ကျေနပ်လောက်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်။ ထိုဆရာတော်များလည်း ဒဿနကျမ်းများ၌ ကျွမ်းကျင်သည်ဟု အမှတ်အသား မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ ရှာဖွေရသော်လည်း ပင်ပန်းကျိုးနပ်လိမ့်မည်ဟု မဟာစည်ဆရာတော် ယူဆဟန် မတူပါ။

ဤသို့ ယူဆနိုင်လောက်အောင်လည်း အထောက်အထားများ ရှိနေပါသည်။ ရှေးဆရာတော်များသည် များသောအားဖြင့် ပါဠိသက်သက်၌ သူမတူအောင် ကျွမ်းကျင်တော်မူခဲ့ကြပါသည်။ ရှိသမျှ ပါဠိကျမ်းတို့၏ နိဿယတို့ကိုလည်း ပြုစုတော်မူခဲ့ကြပါသည်။ ဤနိဿယများ၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် မြန်မာနိုင်ငံက အခြားနိုင်ငံများထက် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာ၊ ဂန္ထန္တရအရာတွင် သာနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိဿယနှင့် တန်းတူ ယှဉ်နိုင်သော ကျမ်းဟူ၍ အခြားနိုင်ငံများတွင် ရှိမည် မဟုတ်ပါ။ ဤမျှ ကျေးဇူးများကြပါသည်။ (ထို့ကြောင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်က ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဇီကာကို ပို့ချရာ

နိဿယရေးရာတွင် ပြည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဿယသည် အလွန် ကျေးဇူးများသည်ဟု အမိန့်ရှိဖူးပါသည်။ သို့သော် မြန်မာဆရာတော်တို့သည် သက္ကတ ကို အလေ့အလာ နည်းခဲ့ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် သက္ကတနှင့်စပ်သော နေရာများမှာမူ အမှန်သို့ မရောက်ဘဲ တိမ်းယိမ်းလျက်ရှိသော နေရာများကို ထိုထိုနိဿယတို့၌ တွေ့ရ ပါသည်။

ပုံတစ်ခုကိုပြပါအံ့ သမယ သဒ္ဓါအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာလာ **“ဧဝံ ဒီပေန္တေန စာနေန ဧကသေဝ ဓမ္မဿ ဥပ္ပတ္တိ ပဋိသေမိတာ ဟောတိ၊ နှာ-၁၀၃”** ဟူသောဝါကျကို မူလဋီကာ၌ **“ပကတိဝါဒီနိ မဟတော ဝိယ အဏုဝါဒီနိ ဒွိအဏုကဿ ဝိယစ ဧကသေဝ”** ဟု ဖွင့်ပြထား၏။ ထိုဋီကာပါဠိကို မူလဋီကာ နိဿယ၌ အနက်ပေးထား၏။ အဋ္ဌသာလိနီ နိဿယ၌လည်း ယင်းပါဠိကိုပင် ယူ၍ အနက်ပေးထားသည်။ သို့သော် နိဿယ ၂- စောင်လုံးမှာပင် ပကတိဝါဒီ အဏုဝါဒီ ပုဒ်တို့၏အနက်ကို အမှန်သို့ရောက်အောင် ပေးတော်မမူခဲ့ကြပါ။ အဋ္ဌသာလိနီ နိဿယ၌ အနုဝါဒီဟုပင် ရှိနေသေးသည်။ စာကူးသူ ၏အမှား ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါမည်။ ထို့ပြင် “မဟတော”ကို အများဟောအဖြစ် အနက် ပေးထားရာ “ဧကဿ”နှင့်စပ်သောအခါ “များစွာသော တစ်ခုသော အကျိုး” ဟု အဆင်မပြေဖြစ်လျက် ရှိသည်ကို အဆင်ပြေအောင် ဆရာတော်များ ရှင်းပြတော် မမူခဲ့ကြပါ။ အမှန်မှာ “မဟတော”ကို “အများ”ဟု ပေးခြင်းက စ၍ပင် ချွတ်ယွင်းလျက် ရှိပါသည်။ ဤဝါကျကလေးမှာ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမူ၌ စာကြောင်းတစ်ကြောင်း သာသာမျှသာ ရှိပါသည်။ ဤမျှ တိုတောင်းသော ဝါကျကလေး၌ပင် အကျော်အမော်ဖြစ်သော နိဿယဆရာတော်ကြီး ၂-ပါးတို့ ပေးသော အနက်မှာ ကျေကျေနပ်နပ် လက်ခံနိုင်စရာ မရှိ ဖြစ်နေပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဤဝါကျကလေးမှာ တိုပင် တိုသော်လည်း သင်္ချာ ဒဿနနှင့် ဝေသေသိကဒဿနခေါ် ဟိန္ဒူဒဿန ၂-ခုကို ရည်ညွှန်းရေးသားထားသော ဝါကျဖြစ်ရာ ထိုဒဿန ၂-မျိုးကို နားလည်မှသာ ဤဝါကျကလေးကို ပိုင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်ဆိုင်ရာ အခန်းကိုဖြစ်စေ၊ ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ နိဿယ ဣန္ဒြိယ သစ္စနိဒ္ဒေသ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသပိုင်းတို့လာ အမှာအထားတို့ကိုဖြစ်စေ ကြည့်ရှုပြီးလျှင်ကား ထိုဝါကျကလေး၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အလိုလို ရှင်းသွားပါတော့သည်။

ဤသို့ သက္ကတနှင့်စပ်လာလျှင် (အထူးသဖြင့် အိန္ဒိယဒဿနနှင့် စပ်လာလျှင်) များသောအားဖြင့် ရှေးနိဿယများမှာ စိတ်မချရသောကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရှေးနိဿယများကို မရှာဖွေတော့ဘဲ မိမိကိုယ်ပိုင် အစွမ်းကိုသာ များစွာအသုံးပြု၍ မဟာဋီကာနိဿယကို အစမှ အဆုံးတိုင် ရေးသားတော်မူလေသည်။ ဤမျှဖြင့် “မဟာစည်ဆရာတော်သည် ရှေးမဟာဋီကာ နိဿယတို့ကို မကြည့်ရှုခဲ့ပါ” ဆိုသည်ကို ဘဝင်မကျနိုင်သေးဆိုပါမူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးမဟာဋီကာနိဿယ ပေမူကို ရအောင်ရှာ၍ မဟာစည်ဆရာတော်၏ နိဿယနှင့် တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုရန်သာ ရှိပါတော့သည်။ ထိုသို့ ကြည့်သောအခါ ခဲရာခဲဆစ်ဖြစ်သည့် သမယန္တရပိုင်းဆိုင်ရာကို ကြည့်ရှုတော်မူကြပါဟုလည်း အမှာစကား ပါးလိုပါသည်။

နိဿယ၏ အဆင့်အတန်း

မဟာဋီကာနိဿယ ပထမအုပ် ထွက်ပြီးနောက် ဆရာတော်သည် ပရိယတ်ကျွမ်းကျင်တော်မူသော ထိုထိုဆရာတော်များအား ကျမ်းစာအုပ်များကို ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် လှူဒါန်းတော်မူခဲ့သည်။ ဒုတိယအုပ် စသည် ထွက်သောအခါမှာလည်း ထို့အတူပင် လှူဒါန်းတော်မူခဲ့သည်။ ဓမ္မဒါနလက်ခံရရှိသော ဆရာတော်များထံမှ ပြန်ကြားစာချီးကျူးစာများ ရရှိခဲ့ရာ ထိုစာများအနက် စာ ၂-စောင်မှ ကောက်နုတ်ချက်တို့ကို ဆရာတော်သည် နိဿယနိဂုံး၌ ထည့်သွင်းပြုလေသည်။ ထိုချီးကျူးစာ ပို့သော ဆရာတော်များမှာ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် တိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယမထေရ်နှင့် သပြေကန် ပရိတ်ကြီးနိဿယ ကျမ်းပြု သပြေကန် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသမထေရ်တို့ ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော် ၂-ပါးလုံးပင် ပါဠိဘာသာမှာရော သက္ကတဘာသာမှာပါ ကျွမ်းကျင်သော ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြသည်။ ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ စသောကျမ်းတို့၌လည်း အထပ်ထပ် ကြည့်ရှု လေ့လာပို့ချ ကျွမ်းကျင်တော်မူပြီး ဖြစ်ကြသည်။ ဤဆရာတော် ၂-ပါး၏ ချီးကျူးမှုကို ခံရသည် ဆိုသဖြင့်ပင် ဤမဟာဋီကာနိဿယသည် နိဿယမည်ကာမတ္တ ကျမ်းမျိုးမဟုတ်၊ တကယ် အဆင့်အတန်းမြင့်သော ကျမ်းဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းကို မကြည့်ရှုရဘဲပင် ခန့်မှန်း သိနိုင်လောက်ပါသည်။ ကျမ်းကို ကြည့်ရှု ရလျှင်ကား ဧကန် အဆင့်အတန်းမြင့်သော ကျမ်းဖြစ်ကြောင်း

ကိုယ်တိုင် သိမြင်၍ ဝန်ခံမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ကြိုးပမ်းတော်မူချက်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာသည် သာမညကျမ်း မဟုတ်ကြောင်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကောင်းစွာသိတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာတော်သည် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးပမ်းချက်ဖြင့် ဤနိဿယကို ပြုစုတော်မူသည်။

မဟာဋီကာကို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမူအဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထားပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဋီကာမူသည် အမှားကင်းစင်သောမူ ဖြစ်သည်ဟု သာမန်အားဖြင့် မှတ်ယူရမည်ကဲ့သို့ ရှိ၏။ သို့သော် အသေအချာ ကြည့်ရှုသောအခါမှာမူ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အမှားအယွင်းကလေးများကို တွေ့နေရသည်ပင် ဖြစ်သည်။ အချို့သောအရာ၌ ကျေနပ်စရာ အားရစရာ မကောင်းသော ပါဠိများကို တွေ့နေရ၏။ ထိုနေရာတို့၌ မူကွဲပြထားခြင်းလည်း မရှိ၊ အခြားမူတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်နိုင်ရန်လည်း ထိုမူများ အပြည့်အစုံ ဆရာတော်လက်ဝယ် မရှိ၊ အထူးသဖြင့် သီရိလင်္ကာမူ၌ မည်သို့ရှိသည်ကို ဆရာတော် သိလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်သည် မိမိ သံသယရှိသော နေရာများကို မှတ်သား၍ သီရိလင်္ကာကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ၌ သီတင်းသုံးနေသော မြန်မာဆရာတော် အရှင်ဉာဏိန္ဒမထေရ်ထံ စာဖြင့် အကူအညီ တောင်းတော်မူရသည်။ ပုံနှိပ်ပြီး စာအုပ် ရှိလျှင်လည်း ထိုစာအုပ်နှင့် တိုက်ဆိုင်ပေးရန်၊ မရှိလျှင်လည်း ပေမူရှာ၍ တိုက်ဆိုင်ပေးပါရန် ပန်ကြားတော်မူရသည်။ ဆရာတော်အရှင်ဉာဏိန္ဒလည်း ခက်ခက်ခဲခဲ ရှာဖွေ၍ အချို့ကို ပုံနှိပ်မှုနှင့် အချို့ကို ပေမူနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ မဟာစည်ဆရာတော် အထံသို့ ပြန်လည်ပေးပို့တော်မူသည်။ ဤသို့စာပေးပို့ရသည်မှာ (အသွားသက်သက်)ပင် ၁၀-ကြိမ် ခန့်မျှရှိကြောင်း မဟာဋီကာနိဿယ နိဒါန်း(ဂိ)အရ သိရပေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် မူမှန်ရရှိရေးအတွက် ဤမျှ အားထုတ်တော်မူခဲ့ရသည်။ သီရိလင်္ကာ၌ ရှိသမျှ မူမှန်ချည်း မဟုတ်သော်လည်း မူကွဲများကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုရသဖြင့် မူမှန်ဆုံးဖြတ်ရေး၌ ကျေးဇူးများလှပေသည်။

ထို့ပြင် မဟာဋီကာ၌ သမယန္တရဆိုင်ရာ စကားများစွာ ပါ၏။ သမယန္တရဆိုင်ရာ

မူရင်း ဒဿနကျမ်းများမှာ သက္ကတဘာသာ သုတ္တရကျမ်းများဖြင့် ရေးထားသော ကျမ်းတို့သာ များလေသည်။ သုတ္တရကျမ်းဆိုသည်မှာ ကစွန်း၊ သဒ္ဒါကဲ့သို့ သုတ်များဖြင့် ရေးသည့်နည်း ဖြစ်သည်။ ကစွန်း၊ သဒ္ဒါ၌ သုတ်အနက် မထင်လျှင် ဝုတ္တိကို ကြည့်ပါက သုတ်နက် ထင်တော့သည်။ ထိုဒဿနကျမ်းများမှာကား သဒ္ဒါကျမ်းကဲ့သို့ မဟုတ်၊ ဝုတ္တိ မရှိသည်သာ များသည်။ ဘာသာခေါ် အဖွင့်ကျမ်းများ၊ အခြား အဖွင့်ကျမ်းများရှိသော်လည်း ထိုကျမ်းတို့ဖွင့်နည်းမှာ ဝုတ္တိဖွင့်သကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ ခက်ခဲသည် ထင်သော ပုဒ်များနှင့် သဘောတရားများကိုသာ ဖွင့်ဆိုသည့် နည်းဖြစ်၍ သုတ်နက် ထင်ရန်ပင် များစွာ ခက်ခဲလှသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤခက်ခဲလှသော ဒဿနကျမ်းများကိုပင် နားလည်ပိုင်နိုင်အောင် လေ့လာတော်မူရသည်။ သက္ကတဘာသာ ရေးကျမ်းတို့ကိုသာမက အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေးကျမ်းတို့ကိုပါ ကြည့်ရှုတော်မူခဲ့ရသည်။ ပုဒ်တစ်ပုဒ်မျှ ဝါ-အဓိပ္ပါယ်တစ်ခုမျှကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ဆိုင်ရာအခန်း တစ်ခန်းလုံးကို ဖတ်ရှုခဲ့ရသည်တို့လည်း ရှိ၏။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် အနက်မှန် အဓိပ္ပါယ်မှန် ရရှိရေး၌လည်း ဤမျှ ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့ အဘက်ဘက်မှ ပြည့်စုံအောင် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့သဖြင့်လည်း မဟာဋီကာနိဿယသည် သမန္တဘဒ္ဒ၊ အဘက်ဘက်မှ ကောင်းသော ကျမ်းတစ်ကျမ်းအဖြစ် သာသနာတော်၌ တင့်တယ် ထည်ဝါစွာ ရပ်တည်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကျမ်းဂုဏ်ရည်

ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယသည် ထူးခြားသည့်အချက်အလက်တို့နှင့် ပြည့်နှက်နေသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဤကျမ်း၏ ထူးခြားချက်များကို သိလိုပါသည်” ဆိုသူအား တစ်ကျမ်းလုံးကို ကြည့်ရှုပါဟု ညွှန်ကြားရန်သာ ရှိပါတော့သည်။ ထိုအထူးများထဲမှ သာ၍ ထူးသောအချက်များကို ညွှန်ပြပါဆိုလျှင်ကား သမယန္တရ ဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းရေးသားချက် တို့ကိုပင် ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သမယန္တရပိုင်းဆိုင်ရာ စကားလုံးများမှာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သက်ဝင်နိုင်သည့် စကားလုံးများ မဟုတ်ပါ။ ထိုစကားများကို ကျမ်းရင်းလာစကားဖြင့် ညှိနှိုင်း ချဲ့ထွင် ပြဆိုထားခြင်းဖြင့်ပင် ဤကျမ်း၏

တောက်ပြောင်သောဂုဏ်ရည်ကို ဖော်ပြပြီး ဖြစ်နေပါတော့သည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာကျမ်းပြု အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်သည် သမယန္တရတို့၌ လွန်စွာ ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုထိုနေရာတို့၌ သမယန္တရမှ အယူအဆတို့ကို ထုတ်ဖော် ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ အထူးအားဖြင့်ကား ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ၌ သမယန္တရ တို့၌လာသော တတ္ထ (Tattva) ခေါ်သော တရားတို့ကို (၁) ပကတိအာဒိ (၂) ဩဗျာဒိ (၃) ဇီဝိဒိ (၄) ကာယာဒိ ဟု ၄-မျိုး ပိုင်းခြား၍ အကျယ်ရေးသားပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒရှုထောင့်မှ ထိုတရားတို့ကို စစ်ဆေးဝေဖန်၍ ထိုတရားတို့သည် နာမ်ရုပ်တရား ပညတ်တရားတို့၌ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အကျုံးဝင်သော တရားတို့သာဖြစ်၍ သီးခြား တတ္ထ အမှန် သဘောတရားများ မဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ် ပြတော်မူခဲ့သည်။ ထိုရေးသားထားချက် တို့မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့အဖို့ အဖိုးတန်လှသည်။ သို့သော် ပါဠိပုဂံများဖြင့် ပြုစုရေး သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမယန္တရဆိုင်ရာ ဝေါဟာရထူးများ ပါဝင်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း များစွာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်၏ ဆိုလိုရင်းကို နားမလည်နိုင် ရှိခဲ့ကြပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှန် မဖော်နိုင်သော သိုက်စာတစ်ခုကို ရရှိထား သကဲ့သို့ ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုစာပိုဒ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အမှန်အကန် သိရှိဖို့ရန် မဖြစ်နိုင် တော့ဟုပင် အချို့ကလည်း လက်လျှော့ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအနေမျိုးတွင် သိုက်စာ၏အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ဖော်ထုတ်ပေးသကဲ့သို့ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားသည် ထိုစာပိုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုင်ရာ ကျမ်းရင်းစကားတို့ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြတော်မူသည်။ ဤနိဿယကျမ်း ထွက်ပေါ်မှပင် ထိုစာပိုဒ်တို့၏ ဆိုလိုရင်း အမှန်ကို နားလည်ခွင့် ရကြတော့သည်။ ထိုဝါဒများမှာ ရှေးဟောင်း အိန္ဒိယဒဿန တို့လာ ဝါဒများဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုဒဿနများဆိုင်ရာ ကျမ်းစာများသည်လည်း ယနေ့တိုင် ရှိသေးကြောင်းကိုလည်း သိမြင်ကြရလေသည်။ အများနားလည်ရန်ဟူသော ရည်ရွယ် ချက်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည် ဖြစ်ပါလျက် ထိုရေးသားချက်တို့ကို အများက နားမလည် နိုင်ပါဟု ဆိုလျှင် စာရေးသူအဖို့ အလွန်ဝမ်းနည်းဖွယ် ဖြစ်လေသည်။ ဤသမယန္တရ ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်လျှင် ဤအဖြစ်မျိုးကိုပင် အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်သည် ကြုံနေ

ရသည်။ ယခု ဤနိဿယဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်က အများနားလည်အောင် ရှင်းလင်း ဖွင့်ဆိုလိုက်ရာ ကျမ်းပြုဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်သာ သက်တော်ထင်ရှား ရှိပါမူကား မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကျေးဇူးတင်မဆုံးအောင် ရှိပေလိမ့်မည်။ နှုတ်တော် မဆုံးအောင် ချီးကျူးစကား ပြောကြားတော်မူပေလိမ့်မည်။ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်ကို အသေအချာ မသိရ၍ အခက်အခဲ တွေ့နေခဲ့ရသော နိဿယဖတ်ရှုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကျေးဇူးမတင်ဘဲ မနေနိုင်အောင် ဖြစ်ကြ မည် ဧကန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှဖြင့်ပင် ဤနိဿယကျမ်း၏ အရည်အသွေးကို ခန့်မှန်း နိုင်လောက်ပေပြီ။ အခြားသော ထူးခြားချက် ချီးကျူးဖွယ် အချက်တို့ကိုမူ တောင်တွင်းကြီး အရှင်ဇနကာဘိဝံသရေးသော ဤနိဿယ၏ နိဒါန်း၌လည်းကောင်း၊ နိဿယနိဂုံး မှတ်ချက်၌လည်းကောင်း တွေ့နိုင်ပေသည်။

သို့စဉ် အဘက်ဘက်မှ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ ချီးကျူးအပ်သော နိဿယ အဖြစ်ရောက်အောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ပါသော်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား သည် မိမိ၏နိဿယကျမ်းကို ထက်ဝန်းကျင် အလုံးစုံပြည့်စုံပြီ ဟုလည်းကောင်း၊ ဤကျမ်း၌ လိုနေသေးသောအချက်များ လုံးဝမရှိတော့ဟု လည်းကောင်း၊ မှတ်ယူတော် မမူပါ။ ထိုသို့ မှတ်ယူတော် မမူသောကြောင့်ပင် တကယ်မှန်ကန်အောင် ဖြည့်စွက် ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ပညာရှိတို့သည် ဤကျမ်း၌ လိုနေသေးသောအရာတို့ကို ဖြည့်စွက်တော်မူကြပါရန် ပန်ကြားရင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဠိကာ နိဿယနိဂုံးကို အောက်ပါ ဂါထာတစ်ပုဒ်ဖြင့် အဆုံးသတ်တော်မူခဲ့ပါသည်။ “အရည်ပြည့်လေလေ နှိမ့်ချမှုရှိလေ လေ ဖြစ်သည်” ဆိုသော ရှေးပညာရှိတို့၏စကားသည်ကား တကယ် မှန်ကန်သော စကား ဖြစ်ပါပေတော့တကား။

ယေ စ သက္ကောန္တိ ပူရေတုံ၊ ဥိနဋ္ဌာနာနိ ဧတ္ထ စေ။
တာနိ တေ ပရိပူရေန္တု၊ ဒသာ မေ အဘိယာစနာ။

စ-တောင်းပန်စကား ပြောကြားဦးအံ့။ ယေ-အကြင်ပညာရှိတို့သည်။ ဧတ္ထ- ဤနိဿယကျမ်း၌၊ ဥိနဋ္ဌာနာနိ-မှန်ကန်တိကျ ပြည့်ဝစေရေး လိုနေသေးသော အရာ တို့ကို၊ ပူရေတုံ- မှန်ကန်တိကျ ပြည့်ဝစေလျက် ဖြည့်စွက်ခြင်းငှာ၊ စေ သက္ကောန္တိ၊

အကယ်၍ တတ်စွမ်းနိုင်ကုန်ငြားအံ့၊ တေ-တတ်စွမ်းနိုင်ဘိ ထိုပညာရှိ တို့သည်။ တာနိ-
လိုနေသေးသော ထိုအရာတို့ကို။ ပရိပူရေန္တု-ကြွင်းမဲ့ဥသံ့ အချင်းခပ်သိမ်း ပြည့်စုံအောင်
ဉာဏ်တန်ဆောင် အလင်းဖွင့်လျက် ဖြည့်စွက်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဒေသာ-ဤစကား
သည်။ မေ-ကျယ်ပြန့်နက်ဝှမ်း ဤနိဿယကျမ်းကို ကြိုးပမ်းတီထွင် စီရင်ပြုလုပ်
အကျွန်ုပ်၏။ အဘိယာစနာ-သာသနာအကျိုး တိုးထက်တိုးအောင် မျှော်ကိုးထောက်ထား
နှိမ့်ချသောအားဖြင့် လေးစားဖြောင့်စင်း တောင်းပန်ခြင်းပါပေတည်း။

ဘဝပြဿနာ

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက် ခေတ်ပညာတတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
ဗုဒ္ဓသာသနာ တရားတော်ကို အာရုံစိုက်လာကြသည်။ တရားတော်၌ စိတ်ဝင်စားလာ
ကြသည်။ စိတ်ဝင်စားလာသည်နှင့်အမျှ ကြိုးကြိုးစားစား လေ့လာလိုက်စားကြသည်။
မိမိတို့လေ့လာ၍ သိရှိလာရသော တရားတော်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်တို့ကို မိမိတို့
တတ်သိနားလည်ထားသော ခေတ်ပညာဖြင့် ဝေဖန် နှီးနှောလာကြသည်။

ထိုသို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဒေါက်တာဦးမြင့်ဆွေလည်း
အပါအဝင် ဖြစ်လေသည်။ ဦးမြင့်ဆွေသည် မန္တလေးမြို့ နာမည်ကျော် ဆရာဝန်ကြီး
ဦးစံကြူး၏ သားတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သူ့ဖခင်ကဲ့သို့ပင် သာသနာတော်ကို ကြည်ညို
လေးစားသူ ဖြစ်သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုသဖြင့်လည်းကောင်း၊ သူဌေးကြီး
ဆာဦးသွင်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသဖြင့်လည်းကောင်း ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ၌ တရားအားထုတ်
သူများ ကျန်းမာစွာနှင့် တရားအားထုတ်နိုင်ကြရန်ဟူသော သမ္မာဆန္ဒသက်သက်ဖြင့်
မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာရှိ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်များနှင့် ယောဂီများကို အခမဲ့
ဆေးကုသပေးနေသော ဆရာဝန်ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။

ဦးမြင့်ဆွေသည် ခေတ်ပညာတတ်တစ်ယောက် ဖြစ်သည့်ပြင် ဆရာဝန်
တစ်ဦးလည်း ဖြစ်နေပြန်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်တို့ကို
လေ့လာသောအခါ ခေတ်ပညာရှုထောင့် ဆေးပညာရှုထောင့်တို့မှ ကြည့်ရှုသုံးသပ်
ဝေဖန်လေ့ရှိသည်။ ဤသို့ သူတတ်ကျွမ်းသော ပညာရှုထောင့်တို့မှ ကြည့်ရှုသုံးသပ်
ကြည့်သောအခါ သူ့အဖို့ ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်လိုသော အချက်အလက်များကို

တွေ့လာရသည်။

ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ဤဘဝ၊ နောက်ဘဝ ရှိသည်ကို ဦးမြင့်ဆွေသည် ယုံကြည်ပြီးဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုအချက်ကို သဘာဝယုတ္တိဖြင့် အခိုင်အမာ ဆုံးဖြတ် မှတ်သားလိုပေသည်။ **သတ္တဝါတစ်ဦး သေသည်ဆိုရာ၌ သူ၏ရုပ်ရော၊ နာမ်ပါ ချုပ်ပျောက်သွားပြီး ဖြစ်ပါလျက် နောက်ဘဝတစ်ခု၌ ဖြစ်ပြန်သည်ဟု ဆိုရာ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် ဖြစ်သည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သူ နားလည်လိုပေသည်။**

ဤအချက်ကို အခြားဆရာတော်ကြီးများအားလည်း သူ လျှောက်ထားဖူးသည်။ ယင်းဆရာတော်ကြီးများကလည်း ပဋ္ဌာန်းနည်းအရ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် ဆက်သွယ်လျက် ဖြစ်ပုံများဖြင့် ဖြေကြားတော်မူကြသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးများ၏ ဖြေကြားချက်တို့မှာ သဘောတရားအရ အမှန်အကန်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ခေတ်ပညာတတ် ဦးမြင့်ဆွေ နားလည်နိုင်လောက်သော စကားအသုံးအနှုန်းတို့ဖြင့် ဖြေဆိုခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် ဦးမြင့်ဆွေအဖို့ ကျေကျေနပ်နပ် မဖြစ်ခဲ့ပါပေ။ ထို့အတူပင် အနောက်တိုင်း ဆေးပညာအရ ရောဂါများစွာတို့သည် ရောဂါပိုးများကြောင့် ဖြစ်ကြသည်။ ထိုပိုးများကြောင့် ဖြစ်သော ရောဂါများကို နှိမ်နင်းရန်အတွက် ဆရာဝန်တို့က ထိုပိုးများ သေစေနိုင်သော စားဆေး၊ ထိုးဆေးများကို အသုံးပြုကြရသည်။ ထိုသို့ ခေတ်ဆေးပညာအရ **ရောဂါပိုးများကို သတ်ရန် ထိုဆေးများကို ပေးခြင်းကြောင့် ဆရာဝန်များမှာ ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်သလော- မထိုက်သလော။ ဤပြဿနာ၏ အဖြေကိုလည်း ဦးမြင့်ဆွေ ပြတ်ပြတ် သားသား သိလိုသည်။**

ထို့ပြင် လူသတ္တဝါတစ်ယောက် ပဋိသန္ဓေ နေသည်ဆိုရာ၌ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာများအဆိုနှင့် ခေတ်ဆေးပညာ အဆိုတို့ကို နှီးနှောလိုသည်။ ခေတ်ဆေးပညာအရ လေးလမြောက်မှ အသက်ဝင်သည်ဟု အဆိုရှိသည် ဆို၏။ ထိုအဆိုကို “သန္ဓေတည်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဇီဝိတခေါ် အသက်လည်း ပါသည်” ဟူသော ဗုဒ္ဓတရားတော်အဆိုနှင့် မညှိသို့ ညှိနှိုင်းယူသင့်သနည်း။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆရာဝန်ဦးမြင့်ဆွေတွင် မပြေလည်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသော တရားတော်ဆိုင်ရာ အဆစ်အဖုကလေးများ ရှိနေခဲ့သည်။ ထိုအဆစ်အဖုကလေးများမှာ

ခေတ်ပညာရှင်ထောင့်အရ အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော အချက်များဖြစ်နေသည်။ ဤအချက်များ၏အဖြေကို ခေတ်ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လက်ခံနားလည်နိုင်လောက်အောင် ဖြေရှင်းပြနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း တွေ့ရန်မလွယ် ဖြစ်နေသဖြင့် ဦးမြင့်ဆွေမှာ အခက်ကြုံလျက် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပြဿနာများ၏ အဖြေကိုရရန် ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ ကောင်းစွာ ကျွမ်းကျင် နားလည်လောက်သော လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တွေ့တိုင်း မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် ကျေနပ်လောက်သောအဖြေကို မရခဲ့ပေ။ ယင်းသို့ မရခဲ့ဘဲ ရှိနေရာမှ ကံကောင်းထောက်မမဖြင့် တစ်နေ့တွင် မင်္ဂလာဦးအောင်မြင်အား မေးမိရာမှ ဦးအောင်မြင်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ မဟာစည်ဆရာတော်အား ထိုပြဿနာများကို လျှောက်ထားခွင့်ရလေသည်။

ဆရာဝန် ဦးမြင့်ဆွေသည် ထိုပြဿနာများကို နှုတ်ဖြင့် မလျှောက်ထားဘဲ စာရေး၍ လျှောက်ထားသည်။ ထိုသို့လျှောက်ထားရာတွင် မိမိ သိလိုသော အချက်များနှင့်တကွ ထိုအချက်များဆိုင်ရာ အခြေခံဖြစ်သော ဆေးပညာသဘောတရားတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းလျှောက်ထားလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဦးမြင့်ဆွေ၏ လျှောက်ထားစာကို လက်ခံတော်မူပြီးနောက် အဖြေကို စာဖြင့်ပင် ချီးမြှင့်တော်မူလေသည်။ ဦးမြင့်ဆွေ၏ ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေကြားရာတွင် မဟာစည်ဆရာတော်က “ဦးမြင့်ဆွေ၏ အမေးပုစ္ဆာများသည် ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြဆိုထားသော အခက်ကြီးလေးမျိုး၌ အကျုံးဝင်လျက် ရှိကြောင်း၊ ပုစ္ဆာအားလုံးပင် သဘောကျ ကျေနပ်လောက်အောင် ဖြေဆိုရန် ခက်ခဲသောအရာချည်း ဖြစ်သည့်ပြင် လက်တွေ့သာမကများနှင့်လည်း နှီးနှော၍ ရှင်းလင်းပြရမည်ဖြစ်သောကြောင့် သာ၍ပင် ခက်ခဲလျက်ရှိကြောင်း” ရှေးဦးစွာပြဆို၍ ဤအရာ၌ လေးလေးနက်နက် နှလုံးသွင်းထားရန်အချက် (ခံယူချက်)ကို ဖော်ထုတ်ပြီးမှ ဦးမြင့်ဆွေ ကျေနပ်လောက်အောင် ဖြေကြားတော်မူလေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်ယုတ္တိ၊ သဘာဝယုတ္တိ ၂-မျိုးလုံး၌ ပိုင်နိုင်တော်မူလှသဖြင့် ဆရာတော်၏ ဖြေကြားချက်မှာ ခေတ်ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ လက်ခံနိုင်လောက်အောင်ပင် သဘောယုတ္တိ မိ၍ ခိုင်မာလှပေသည်။ ညအမှောင်ဝယ် မီးမောင်း ထိုးပြလိုက်သကဲ့သို့ ထင်လင်း ပြတ်သားလှပေသည်။ အသိခက်လှသော

ဘဝဟောင်းနှင့် ဘဝသစ် ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်ပုံကို လူအများနားလည်နိုင်သော စကား အသုံးအနှုန်းတို့ဖြင့် ဖြေကြားတော် မူထားသည်မှာ မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။ အမိဝမ်းထဲ၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေပုံအရာတွင် ဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန် အဆိုနှင့် ခေတ်ဆေး ပညာအဆိုကို နှီးနှောပြထားသည်မှာလည်း ထူးခြားလှပေသည်။ ရောဂါပိုး အကြောင်း ဖြေကြားချက်မှာမူ ပါဏာတိပါတကံနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ဝင်စားသူတိုင်း ဖတ်သင့် မှတ်သင့် သော အချက်ဖြစ်လေသည်။

ဆရာဝန်ဦးမြင့်ဆွေသည် မဟာစည်ဆရာတော်ထံမှ အဖြေကိုရပြီးနောက် နားမလည် မရှင်းလင်းသေးသောအချက်များကို ထပ်မံမေးလျှောက်သဖြင့် ဆရာတော် ကလည်း ထပ်မံ၍ ရှင်းလင်းဖြေဆိုတော်မူသည်။ ဦးမြင့်ဆွေသည် မိမိသိလိုသော အဖြေကို ကျေနပ်လောက်အောင် ရပြီးနောက် အများပြည်သူတို့ အကျိုးငှာ ၁၉၅၈-ခုနှစ် မှာပင် ယင်းအမေးအဖြေကို “ဘဝပြဿနာ” ဟူသော အမည်ဖြင့် စာအုပ် ရိုက်နှိပ်၍ မိမိတို့မိသားစု၏ ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် အုပ်ရေ (၂၀၀၀) ဖြန့်ဖြူး လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

ပါဠိစာပေလောက၌ တိမ်မြုပ်နေသော သာဝိတ္တိဂါထာ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ “သာဝိတ္တိ” ဟူသောစကားလုံးကို မကြားဖူးသော သာသနာဝင် ရှင်ရဟန်းဟူ၍ မရှိသလောက် ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းကား သာသနာဝင် အရှင်တို့အဖို့ ရှေးဦးသင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီး၊ အဘိဓာနပုဒ်ပိကာတို့၌ ယင်းစကား ပါရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် **သာဝိတ္တိဟူသောဂါထာမှာ မည်သည့်ဂါထာဖြစ်ကြောင်း သိသူကား အလွန်အလွန် ရှားလေသည်။** ဝိနည်းမဟာဝါ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသနှင့် သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော် သေလသုတ်တို့မှ ယူထားသော ထို “သာဝိတ္တိ ဆန္ဒသော မုခံ”ဟူသော ရှေးပုံစံ၏ အနက်ကိုပင် ရှေးဟောင်းသဒ္ဒါကြီး နိဿယတို့၌ အဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် ကိုက်ညီ မှန်ကန်အောင် အနက် မပေးခဲ့ကြပါ။ သာဝိတ္တိဂါထာကို ထုတ်ဖော်ပြခဲ့ကြသော နိဿယစသည်တို့၌ လည်း သုတ္တနိပါတ် သုန္ဒရီက ဘာရဒ္ဒါဇသုတ် အဋ္ဌကထာလာ စကားအရ အရိယသာ ဝိတ္တိခေါ် “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” စသည်ကိုသာ ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြပါသည်။ ဝိနည်းမဟာဝါ နှင့် သေလသုတ်တို့၌ ဆိုလိုသော သာဝိတ္တိဂါထာကိုကား မထုတ်ဖော်ခဲ့ကြပါ။ သေလသုတ်

အဋ္ဌကထာ၌လည်း သာဝိတ္တိဂါထာသည် ဝေဒရွတ်ဖတ်ခြင်း၏ အဦးအစဖြစ်ကြောင်း ကိုသာ ဖွင့်၍ ယင်းဂါထာကိုမူ မပြခဲ့ပါ။ ထိုသို့ မပြခြင်းမှာ ဖော်ပြသော်လည်း အကျိုး များမည်မဟုတ်၍ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ အဘိဓာနပုဒ်ပိကာ၌ “သာဝိတ္တိသည် ဝေဒ တို့၏အစဖြစ်သည်။ ပါဒ-၃-ခု၊ အက္ခရာ ၂၄-လုံး ရှိသည်”ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ယင်း၏ ဋီကာ၌လည်းကောင်း၊ နိဿယတို့၌လည်းကောင်း အခြားသိပ္ပံများကို ဖွင့်ပြ သော်လည်း ဝေဒသာဝိတ္တိဂါထာကိုကား မထုတ်ဖော်ခဲ့ကြပါ။ ထိုဝေဒကျမ်းလာ သာဝိတ္တိဂါထာကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှ ထုတ်ဖော်ခဲ့သော ကျမ်းကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာကျမ်းပြု အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်ပင် ပြုစုခဲ့သည့် မဇ္ဈိမမဏ္ဍာသဋီကာပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုဋီကာ၌ထုတ်ပြသော သာဝိတ္တိမှာ လိုရင်းမပါဘဲ ရှေးပြေးစကား မျှသာ ဖြစ်နေသေးသဖြင့် ဝေဒသာဝိတ္တိမှာ တိမ်မြုပ်လျက်ပင် နေခဲ့ပါသည်။ ထိုတိမ်မြုပ် နေခဲ့သော ဝေဒသာဝိတ္တိကို မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားက ဖော်ထုတ်၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍိနိဿယ၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ထည့်သွင်း ရိုက်နှိပ် စေခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း သာဝိတ္တိဂါထာအကြောင်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြဆိုရေးသားထားသည့် စာအုပ်ငယ် တစ်ခုကိုလည်း ရသော ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆရာတော်က အမိန့်ရှိပါသည်။

ထိုသာဝိတ္တိဂါထာအကြောင်း ဖော်ထုတ်ရေးသားချက်မှာ ပါဠိစာပေလောက၌ တိမ်မြုပ်နေသော အချက်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်သော စကားဖြစ်၍ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထို“ဂဏ္ဍိနိဿယ”စာအုပ်မှာ ယခုအခါ ရှာဖွေ ရရှိရန် ခဲယဉ်းလှသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သုတေသီတို့အကျိုးငှာ ယင်းစကားရပ် ကို အောက်၌ အပြည့်အစုံဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

**မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍိနိဿယ နောက်ဆက်တွဲ
သာဝိတ္တိဂါထာအကြောင်း**

သာဝိတ္တိဂါထာသည် ပြာဟူဏတို့၏ လောကီသာဝိတ္တိဂါထာ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရိယသာဝိတ္တိဂါထာဟူ၍ နှစ်မျိုးကွဲပြားလျက် ပိဋကတ်၌ ထင်၏။ ထိုတွင် “**တံ တံ သာဝိတ္တိ ပုစ္ဆာမိ တိပဒံ စတုရီသက္ခရံ**” ဟူသော သုတ္တန်ပိတ်ပါဠိ၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာ

ဥ-အက္ခရာလျှင် ရှေ့သွားရှိကုန်သော။ တိသော၊ သုံးခုကုန်သော၊ အဗျယာ၊ ပျက်ဆီးခြင်း မရှိကုန်သော။ မဟာဗျာဟတိယော၊ ဘူရ် ဘုဝး သွး^၁ ဟူသော မြတ်သောရွတ်ဆိုခြင်း၊ (မဟာဗျာဟရိတိ) တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တိပါဒါ၊ သုံးပါဒ်ရှိသော။ သာဝိတ္တိစေတ၊ သာဝိတ္တိဂါထာကို လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာနော၊ ဝေဒ၏။ မုခံ၊ ရှေ့သွား စကားဟူ၍။ ဝိညေယျံ၊ သိအပ်၏။

အ-သည် ဝိဿနိးအမည်၊ ဥ-သည် သီဝ၏အမည်၊ မ-သည် ဗြဟ္မာ၏ အမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်း အက္ခရာသုံးလုံး အပေါင်းကို သက္ကတ၌ ဩမ်-ဟုရေး၏။^၂ မြန်မာ၌ ဥ-ဟုရေးကြ၏။ အုမ်-ဟုရေးလျှင် သာ၍ ပေါ်လွင် ထင်ရှားပေမည်။ မနုဓမ္မသတ်ကျမ်း ဤအပိုင်း၌ပင်လျှင် ဂါထာနံပါတ် ၇၄-၌ ဝေဒတို့ကိုရွတ်ဆိုလျှင် (အံလျှင်) ရှေးဦးစွာ ဥ-ခံရမည်။ အဆုံး၌လည်း ဥဖြင့် အဆုံးသတ်ရ ပိတ်ရမည်။ အစ၌ ဥမခံလျှင် ဖြည်းဖြည်းချင်း မေ့ပျောက်သွားတတ်သည်။ အဆုံး၌ ဥမပိတ်လျှင် တည်တံ့ခြင်းကိုပင် မရနိုင်ဟု ဆိုထားသေး၏။ ဤမျှအထိပင် **ဗြဟ္မဏတို့သည် ဥကို အလေးပြုကြ၏။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့သည်ကား ဝိဿနိး၊ သီဝ၊ ဗြဟ္မာတို့အား အလေးပြုသော ထို ဥကို ရွတ်ဆိုရန်ပင် မသင့်။**

ဤဂါထာ၏ အဖွင့်ဒီပနီ၌ “မဟာ ဗျာဟတိယော ဘူရ် ဘုဝး သွး ဣစ္စေတာ”ဟု ဖွင့်ပြထား၏။ ဆာမိနိးယား မိုးနိးယား ဝီလျှ၏ သက္ကတ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကြီး ၌လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ် အသိခက်သော ဘုံခုနစ်မျိုး၏အမည်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ် ခြင်းသည် ဗျာဟရိတိမည်ကြောင်း ထိုခုနစ်မျိုးမှာလည်း **“ဘူရ် ဘုဝး သွး ဟူ မဟ ဇနး ကပး သစ္စံ-”** ဟူသော အမည်တို့ပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုတွင်လည်း **“ဘူရ် ဘုဝး သွး”**ဟူသော အစ ၃-ခုကို မဟာဗျာဟရိတိ ခေါ်ကြောင်း၊ ဝေဒ ရွတ်ခါနီးတွင် ဥခံ၍ လည်းကောင်း၊ မဟာဗျာဟရိတိတို့ကို ဗြဟ္မဏတို့ ရွတ်ဆိုလျက် ဆုတောင်းလေ့ ရှိကြောင်းများကို ပြဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဗျာဟတိယော-ပုဒ်ကို “ဘူရ် ဘုဝး သွး ဟူသော မြတ်သော ရွတ်ဆိုခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း”ဟူ၍ သရုပ်ဖော်လျက် အနက်

1/ bEʃaʃBɪD bE-aunʃuif oʃewʃɪnf
2/ MrʃuʃyP0[knʃ rEkrʊwf(2- 74ü acatʊ)ʃEʃonʃ

ပြန်သည်။ မနုဇ္ဈသတ်၌လည်း ၈၁-ဂါထာမှ ရှေးလေးဂါထာခြားသော ၇၆-ဂါထာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဆိုထားသေး၏။

**၂-၇၆။ အကာရံ စ ပျူကာရံ စ ၊ မဟာရံ စ ပဇာပတိ။
ဝေဒတ္တယာ နိရဒ္ဒဟ၊ ဘူရံ ဘူဝး သွး ဣတိတိစ။**

ပဇာပတိမည်သော အရှင်ဗြဟ္မာမင်းသည် အ-အက္ခရာကို လည်းကောင်း၊ ဥ-အက္ခရာကိုလည်းကောင်း၊ မ-အက္ခရာကိုလည်းကောင်း၊ ဘူရံ ဘူဝး သွး-ဟူသော မဟာဗျာဟရိတိ ၃-ခုကိုလည်းကောင်း ဝေဒသုံးပုံမှ ညှစ်ထုတ်ခဲ့လေပြီ ဟု ဆိုလို၏။

သို့သော် ပဏ္ဏာသဋီကာ၌ ပြသော “ဘူရံ ဘူဝး သွး” ဟူသော ဤသုံးပုဒ်သည် “သာဝိတ္တိဂါထာမှာ ၈-လုံးဖွဲ့ သုံးပါဒရှိ၍ အက္ခရာ ၂၄-လုံး ရှိသည်” ဟူသော အဆိုနှင့်ကား မညီသေးပေ။ ထိုအဆိုနှင့်ညီသော သာဝိတ္တိဂါထာအစစ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟူ၏။

**တတ် သဝိတုရံ ဝရေကျံ၊
ဘရံ ဂေါ ဒေဝသျ ဝိမဟိ၊
ဝိယော ယော နး ပြစောဒယာတ်။^၂**

၎င်းကို ပါဠိဘာသာပြန်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သင့်၏။

**တံ သဝိတု ဝရေကျံ၊
ဘဂေါ ဒေဝသ ဝိမဟိ၊
ဝိယော ယော နော ပစောဒယေ။**

1/ wwfo0dKfaomHguilt p0f wlf £¼h0' င , Zh0' င oma0' wISxwf hMnf #Dnñ zfbnf
2/ pjyqh, wylfi ouknaon0bwfuvavmud ouwü t oHb.h0' d ouwrfom t0H0nyg edq& m av#0bwf k rnf, xmo; aon0bwfnf , ifyfulbm P pñ& £¼h0' bnó usfi aj& wf knfaunf aj& wf knfaunf jyah, wf k vnfaunf trstHfbnfllw0nf

အထက်ပါ သာဝိတ္တိဂါထာမှာ ဣရုဝေဒ ၃၊ မဏ္ဍလ ၆၂၊ သုတ္တ ၁၀-နံပါတ် ဂါထာဖြစ်သည်။ ၎င်း၌ ပဌမပါဒတွင် အက္ခရာတစ်လုံး လိုနေ၏။ ထိုအတွက် အက္ခရာ ရှစ်လုံးပြည့်စေရန် ကျင့်၍ ဣ-တစ်လုံး ယံ-တစ်လုံး ဤသို့ ခွဲယူရမည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကျ-ကို ရွတ်ဖတ်သောအခါ ကိယံ-ဟု ရွတ်ရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း အစ၌ ဥံ အက္ခရာ နှင့်တကွ “ဥံ တတ် သဝိတု ဝရေကျံ”ဟု ရှစ်လုံးရေတွက်ရမည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ၃-နည်းဆိုကြ၏။ အနက်မှာလည်း အမျိုးမျိုး ပြန်ကြ၏။ အောက်ပါအနက်မှာ ထိုအမျိုးမျိုး ထဲမှ တစ်မျိုးဖြစ်သည်။

ယော သဝိတာ၊ အကြင်နေမင်းသည်၊ **ဝါ၊** အကြင် နေနတ်မင်းသည်၊ **နော၊** အကျွန်ုပ် တို့၏။ **မိယော၊** အသိဉာဏ်တို့ကို၊ **ဝါ၊** ဝတ်ပြုမှုတို့ကို၊ **ပစောဒယေ၊** နှိုးဆော်ပြညွှန်း တိုက်တွန်း အားပေးတတ်ပေ၏။ **သဝိတု၊** နေမင်းဟူသော၊ **တဿ ဒေဝဿ၊** ထိုနေမင်း၏။ **ဝရေကျံ၊** လိုလား တောင့်တအပ်သော၊ **တံ ဘဂ္ဂေါ၊** ထိုအလင်းရောင်ကို၊ **ဝါ၊** ထိုဘုန်းတန်ခိုး ကို။ **(ဝစော သုတ္တာ-၌ကဲ့သို့ အံ-ကို ဩ-ပြုသည်ဟု ယူအပ်၏။ သတ္တတ၌ ဘရ်ဂဿ-ဟု သကာရန္တ နပုလ္လိင်ပုဒ်ဖြစ်သည်) မယံ၊** အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ **မိမဟိ မိမေ၊** နှလုံးသွင်း ထင်မြင် ဆင်ခြင် အောက်မေ့ပါကုန်၏။ **ဝါ၊** ရလိုပါကုန်၏။

အထက်ပါ အနက်အရဖြင့် သာဝိတ္တိဟူသော အမည်မှာ **သဝိတာ** မည်သော နေနတ်အား အရိုအသေပြသော ဂါထာဖြစ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ထင်ရှား၏။^၁

ဤမျှဖြင့် ဗြာဟ္မဏတို့သည် ဝေဒတို့ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သောအခါ ရှေးဦးစွာ “ဥံ ဘူရ် ဘုဝး သွး” ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ “ဥံ တတ် သဝိတုရ် ဝရေကျံ၊ ဘရ်ဂေါ ဒေဝဿ မိမဟိ၊ မိယော ယော နး ပြစောဒယာတ်” ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ “ဥံ ဘူရ် ဘုဝး သွး၊ တတ် သဝိတုရ် ဝရေကျံ၊ ဘရ် ဂေါ ဒေဝဿ မိမဟိ၊ မိယော ယော နး ပြစောဒယာတ်” ဟူ၍သော်လည်းကောင်း ရွတ်ဆိုကြသည်။ ထိုသို့ဆိုပြီးမှ ဝေဒတို့ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် သာဝိတ္တိဂါထာကို သိနားလည်၍ လေးစား

1/ ondayNoOwma' Oumt ó ?t P?OhyÜE'Abao xd Hlf (axmed)

နေသော ကေဏိယရသေ့ ပုဏ္ဏားအား မြတ်စွာဘုရားက “သာဝိတ္တိ ဆန္ဒသော မုခံ” ဟု အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူသည်ဟူ၍ သိနားလည်နိုင်ပြီ။

သာဝိတ္တိဂါထာအကြောင်း ပြီး၏။

မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍိနိဿယ နောက်ဆက်တွဲ ပြီး၏။

သာဝိတ္တိဂါထာသည် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့အဖို့ ကျေးဇူးများသော ဂါထာ မဟုတ် သော်လည်း ဗုဒ္ဓစာပေဖြစ်သည့် ပါဠိတော်တို့၌ပင် ယင်းအမည် ပါနေသဖြင့် သိသင့် သိထိုက်သောကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက္ကတကျမ်းတို့မှ ရှာဖွေ၍ ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော် ထုတ်ဖော်ရေးသားမှပင် များစွာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ သာဝိတ္တိဂါထာကို ကွဲကွဲပြားပြား သိရှိနားလည်ခွင့် ရကြတော့သည်။

ဤ သာဝိတ္တိဂါထာအကြောင်းကို ထပ်မံ၍ ဆရာတော်အား လျှောက်ထားဖူးရာ ဆရာတော်က ဤဂါထာကို ဒိဗျာဝဒါနကျမ်း၌လည်း တွေ့ရကြောင်း၊ ထိုကျမ်း၌ ဤဂါထာကို မြာဟူဏသာဝိတ္တိဟုဆို၍ ခတ္တိယသာဝိတ္တိ၊ ဝေဿသာဝိတ္တိ၊ သုဒ္ဓသာဝိတ္တိ ဟူသော အခြားသော သာဝိတ္တိတို့ကိုပါ ပြထားကြောင်း၊ ထိုတွင် “ဥံ ဘူရံ ဘုဝး သွး” သက်သက်ကို သုဒ္ဓသာဝိတ္တိဟု ပြထားကြောင်းတို့ကို အမိန့်ရိုတော်မူပါသည်။ (ဒိဗျာဝဒါနကျမ်း သဒ္ဒါလ ကတ္တာဝဒါနအခန်း နှာ ၃၃၃-၄ တို့၌ ထိုသာဝိတ္တိတို့ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။) ဤသို့လျှင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ပါဠိစာပေ၌ အလွန်တိမ်မြုပ်နေ သော အချက်တစ်ချက်ကို ဖော်ထုတ်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ဘာရတမင်းတို့၏ ခမ်ထိုးခြင်း

အဋ္ဌကထာတို့၌ သမ္ပပ္ပလာပ အဖွင့်နှင့် စပ်လာလျှင် ဘာရတယုဒ္ဓသီတာ ဟရဏာဒိနိရတ္ထကထာ-ဆိုသောစကားကို အသုံးပြု၍ ဖွင့်လှေရိုတော်မူကြသည်။ ထို့အတူ တိရစ္ဆာန်ကထာကို ဖွင့်ရာ၌လည်း ဘာရတယုဒ္ဓကို ထည့်သွင်း၍ ဖွင့်ဆိုတော်

မူကြသည်။ ယင်းအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုလိုသည်မှာ ဘာရတမင်းတို့ စစ်ထိုးပုံစကား သီတာမိဖုရားကို ရာဝဏဘီလူးမင်းက ခိုးယူသွားပုံစကား စသည်တို့မှာ အနှစ်မရှိသော တကယ်မဟုတ်သော ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များသာ ဖြစ်သည်။ ထိုစကားများကို တကယ်အစစ်အမှန် အဖြစ်အပျက်များအနေဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုပြီး ပြောဆိုလျှင် သမ္မပ္ပလာပ ဖြစ်သည်။ ထိုစကားမျိုးသည် မဂ်ဖိုလ်နှင့် ဖီလာဖြစ်သောကြောင့် တိရစ္ဆာန်ကထာပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ထို့တွင် “သီတာမိဖုရားကို ခိုးယူခြင်း”ဖြင့် ရာမယဏကျမ်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထိုရာမဇာတ်အကြောင်းအရာကိုကား မြန်မာပြည်သားတို့ အသိများကြသည်။ ထိုသို့ အသိများရသည်မှာကား ရှေးမင်းများ လက်ထက်မှစ၍ပင် ရာမဇာတ်ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့ကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယနေ့တိုင်ပင် ရာမဇာတ်ကို ကပြနေသောကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ပေသည်။

“ဘာရတမင်းတို့ စစ်ထိုးခန်း”ဖြင့်ကား မဟာဘာရတကျမ်းကြီးကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထိုမဟာဘာရတ ဝတ္ထုကြောင်းကိုကား မြန်မာနိုင်ငံသားတို့ အသိနည်းသည်။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်သူ အနည်းငယ်တို့သာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်များကို ဖတ်၍ သိနိုင်ကြသည်။ သမ္မပ္ပလာပအကြောင်း ဟောပြောလျှင် ထိုမဟာဘာရတဝတ္ထုကို ရှောင်၍မဖြစ်။ အနည်းဆုံး အကျဉ်းမျှကိုကား သိသင့်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားသည် သလ္လေခသုတ်တရားတော် (ပထမအုပ် နှာ-၂၈၃-၂၈၆)၌ ထိုမဟာဘာရတဝတ္ထု အကျဉ်းကို ထုတ်ဖော်တော်မူခဲ့ပါသည်။ မဟာဘာရတဝတ္ထုမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလွန်လူသိနည်းသေးသော အကြောင်းအရာဖြစ်ရကား ထိုထုတ်ဖော်ချက်မှာ ထူးခြားလျက်ရှိပါသည်။ ထိုသို့ထုတ်ဖော်ရင်းပင် ထိုဝတ္ထုလာ ခြောပဒီဟုလည်းခေါ်သော ကဏှာဒေဝီသည် ၅၅၀-ဇာတ်တော် ကုဏာလဇာတ်လာ ကဏှာဒေဝီနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူကြောင်းကိုပါ မိန့်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ကဏှာဒေဝီသာမက ပဏ္ဍုမင်း၏ သားငါးယောက် အမည်တို့လည်း ကုဏာလဇာတ်လာ ပဏ္ဍုမင်း၏သား ငါးယောက် အမည်တို့နှင့် တူညီနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုတူညီမှုကို ထုတ်ဖော်ခြင်းဖြင့် မိမိ၏ကျမ်းဂန် နှ့်စပ်ကျေပွန်ပုံကိုလည်းကောင်း၊

နှိုင်းယှဉ်လေ့လာတတ်သော ဉာဏ်စွမ်းကိုလည်းကောင်း တစ်ပါးတည်း ထုတ်ဖော်လိုက် သကဲ့သို့ ရှိပါတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် သက္ကတ အင်္ဂလိပ်စာများ

ရဟန်းတော်များအဖို့ သက္ကတ အင်္ဂလိပ်စာသော ဘာသန္တရများ တတ်ရန်မလိုဟု ယူဆသော ပုဂ္ဂိုလ်အတော်များများ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှိပါသည်။ အထူးအားဖြင့်ကား ငယ်ရွယ်သော ရဟန်းတော်များ သင်ယူကြသည်ကို သာ၍ မကြိုက်ကြပါ။ အချို့ကလည်း ဤဘာသာများကို တတ်မြောက်လျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သွားမည်လောက် ယူဆပြောဆိုလျက် ရှိကြသည်။ သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာများကို နိုင်နင်းအောင် မတတ်ကျွမ်းပါက ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဇီကာနိဿယ သမယန္တရပိုင်းဆိုင်ရာ၌ အဆင့်အတန်းမီအောင် ရေးသားနိုင်ခဲ့မည် မဟုတ်ပါ။ တကယ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ် ဘာသာတို့ကို (အထူးသဖြင့် သက္ကတဘာသာကို) တတ်မြောက်တော် မမူပါက မဟာဇီကာနိဿယကို ရေးရန်ပင် စဉ်းစားတော်မူခဲ့မည် မဟုတ်ပါ။ ဤနိဿယ ရေးသား တော်မူခြင်းကပင် ရဟန်းတော်တို့ ဤဘာသန္တရများကို တတ်ထိုက်ကြောင်း ထင်ရှား ပြနေပါတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးနောက်မှ သက္ကတ ဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့ကို လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်ဟု အများက ထင်မှတ်ကြပါသည်။ သို့သော် ဆရာတော်သည် ဤဘာသာတို့ကို ငယ်စဉ်ကပင် သင်ယူခဲ့ပါသည်။ ထိုတွင် သက္ကတဘာသာကို တောင်ဝိုင်းကလေးမှာ နေစဉ်ကပင် လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။ ပို့ချ သင်ကြားပေးမည့် ဆရာ အနီး၌ မရှိသဖြင့် အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ ဟိတော ပဒေသနိဿယ၊ မုဒ္ဒဗောဓနိဿယ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယတို့ကို ကြည့်ရှု၍ ကိုယ်ဘာသာပင် လေ့လာတော်မူခဲ့သည်။ အသံထွက် ကျနစေရန်လည်း မဟာမြိုင် ဆရာတော်ထံသွား၍ တစ်နာရီခန့်မျှ အသံထွက်နည်းတို့ကို လေ့လာခဲ့သည်။ မဟာမြိုင် ဆရာတော်သည် ငယ်စဉ်က သီရိလင်္ကာဘုန်းကြီးများနှင့်အတူ နေခဲ့ရသဖြင့် အသံထွက်

ကောင်းသည် ဟူ၏။ ပါဠိဘာသာ သဒ္ဒါ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝပြီး ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ပဋိဘာန် အစွမ်းသတ္တိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ မပင်မပန်းဖြင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာကို တတ်မြောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ဝိပဿနာရှုနည်း နိဒါန်း၊ နိဂုံးတို့ကိုကြည့်လျှင် ထိုစဉ်ကပင် သက္ကတဘာသာကို တတ်မြောက်နေခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာကိုကား ဆရာတော်သည် ကိုရင်ဘဝကပင် လေ့လာတော်မူခဲ့ သည်။ ထိုစဉ်က ဆွေမျိုးနီးစပ်တော်သော ဦးစန္ဒိမာ ခေါ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာတတ် ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါး “ချည်ပါ” မှာ ရှိခဲ့သည်။ ဆရာတော်သည် “ချည်ပါ” မှာ တစ်ဝါနေစဉ်က ထိုဦးပဉ္စင်းထံ၌ အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ယူခဲ့သည်။ ထို့နောက် မန္တလေးမှာ နေစဉ်လည်း ဆက်လက် လေ့လာတော်မူခဲ့သည်။ မော်လမြိုင် ရောက်သောအခါမှာမူ တောကျောင်း ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဆောင်ရွက်ဖွယ် တာဝန် မရှိ သောကြောင့်လည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်စာကို နှလုံးမသွင်း မကြည့်ရှုဘဲ ပစ်ထားခဲ့ရသည်။ ဂျပန်ခေတ် ဆိပ်ခွန်ရွာ၌ နေစဉ်မှာကား အသောကကျောက်စာ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်နှင့် ကမ္ဘာ့အံ့ဖွယ် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ အခန့်သင့်တွေ့၍ ကြည့်ရှု လေ့လာခဲ့သည်။ သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးနောက်ကား နိုင်ငံခြားသားများနှင့် ဆက်ဆံရများ၍ အင်္ဂလိပ်စာမှာ ပို၍လိုအပ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာ တတ်သော ဒကာကြီး များ၏ အကူအညီဖြင့် ထပ်မံလေ့လာခဲ့သည်။ ထိုတွင် ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုကိုးကွယ် နေသော ပဲခူးတိုင်းမင်းကြီး အပါးတော်မြဲအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးသူ ဦးဖေသင်က အများဆုံး အကူအညီပေးခဲ့သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ ကူညီမှုကြောင့် မဟာစည် ဆရာတော်သည် အိန္ဒိယဖီလိုဆိုဖီ (Indian Philosophy) ကဲ့သို့သော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင် များကို ဖတ်ရှုသိမြင် နားလည်နိုင်သည်အထိ တတ်ကျွမ်းခဲ့သည်။

တရားဟောနိုင်သည့် အခြေအထိ မရောက်သော်လည်း တရားပြု၊ တရား ဆွေးနွေးနိုင်သည့် အခြေအထိ ရောက်ခဲ့သည်။ တစ်ခါက ဆရာတော်အထံသို့ အဖူး အမြော် ရောက်သွားရာ ဝင်တာနစ် (Winternitz) ၏ အိန္ဒိယစာပေသမိုင်း (History of Indian Literature) စာအုပ်ကြီး ဖတ်နေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဤမျှအထိ မဟာစည်

ဆရာတော်သည် အင်္ဂလိပ်စာဘက်က ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်တော် မူထားလေသည်။

ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းများ

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ နိဿယ ကျမ်း စသောကျမ်းကြီးတို့ကို ရေးသားပြုစုတော်မူရင်းပင် တစ်ဖက်မှလည်း စာဖတ် ပရိသတ်တို့အဖို့ ကျေးဇူးများမည့် ကျမ်းငယ်တို့ကို ပြုစုတော်မူခဲ့သည်။ ထိုတွင် ကျမ်း အတော်တော်များများမှာ ထိုထိုအရပ်တို့၌ ဆရာတော်ဘုရား ဟောကြားထားသော တရားတို့ဖြစ်သည်။ ထိုတရားတို့ကို ဟောကြားစဉ်က အသံသွင်းကြိုးခွေတို့၌ သွင်းယူ ထားပြီးလျှင် နောက်ကာလကျမှ စာအုပ်အဖြစ် ရောက်စေကာ ဖြန့်ဝေစေတော်မူခဲ့ သည်။ ယနေ့အထိ ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးသော ကျမ်းစာအုပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- ၁။ ဝိပဿနာလမ်းညွှန်ကျမ်း (၁၃၀၀-ခုနှစ်)
- ၂။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ပ၊၁၃၀၆-ခု) (ဒု-၁၃၀၉-ခု)
- ၃။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့၏ မှတ်တမ်း (၁၃၀၈)
- ၄။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိ-နိဿယ (၁၃၁၃)
- ၅။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တရားတော်ကြီး အကျဉ်း ၄-ပိုင်း(၁၃၁၃)
- ၆။ ၎င်းအကျယ် (ကာယာနုပဿနာပိုင်း) (၁၃၁၃)
- ၇။ ဝေဒနာနုပဿနာတရားတော်ကြီး (၁၃၁၃)
- ၈။ ဝိပဿနာအလုပ်ပေးတရားတော်ကြီး (၁၃၁၆)
- ၉။ ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဉာဏ်စဉ်တရားတော်ကြီး (၁၃၁၆)
- ၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိဉာဏကထာ (ပါဠိ-မြန်မာ) (၁၃၁၈)
- ၁၁။ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအားထုတ်ခြင်းအကြောင်း (၁၃၁၈)
- ၁၂။ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကြီး (၁၃၁၉)
- ၁၃။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး (၁၃၁၉)
- ၁၄။ ဘဝပြဿနာ (၁၃၂၀)
- ၁၅။ အင်ဒိုနီးရှားသာသနာပြုမှတ်တမ်း (၁၃၂၁)

- ၁၆။ ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော် (၁၃၂၃)
- ၁၇။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ သမယန္တရပိုင်း ဂဏ္ဍိနိဿယ (၁၃၂၄)
- ၁၈။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်
(အခြေခံများနှင့်တကွ ဝိပဿနာပိုင်း) (၁၃၂၄)
- ၁၉။ အရိယာဝါသတရားတော်ကြီး (၁၃၂၅)
- ၂၀။ ဝဗ္ဗိကသုတ်တရားတော်ကြီး (၁၃၂၇)
- ၂၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယ (ပါး၁၃၂၈၊ဒု၊တ၊၂၉၊၈၊၃၀-၃)
- ၂၂။ ပုရာဘေဒသုတ်တရားတော်ကြီး (၁၃၂၉)
- ၂၃။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်(ပ-ဒု) (၁၃၃၀)
- ၂၄။ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော် ၄-ပိုင်း (၁၃၃၀)
- ၂၅။ ဘာရသုတ္တန်တရားတော် (၁၃၃၁)
- ၂၆။ ကျောင်းအနုမောဒနာတရားတော် (၁၃၃၂)
- ၂၇။ လောကဓံတရားတော် (၁၃၃၂)
- ၂၈။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်(စတုတ္ထတွဲ) (၁၃၃၃)
- ၂၉။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန် (ပထမတွဲ) (၁၃၃၄)
- ၃၀။ သလ္လေခသုတ်တရားတော် (ပါး၁၃၃၄၊) (ဒု၊၁၃၃၅)
- ၃၁။ ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော် (၁၃၃၅)
- ၃၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မြန်မာပြန်(ဒုတိယတွဲ) (၁၃၃၅)

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ယခုလည်း တရားဟောတော်မူဆဲပင်ဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဘုရား ဟောကြားသောတရားများမှာ ပါဠိတော်လာ သုတ္တန်ကြီးများကို မူတည်၍ ချဲ့ထွင်ဟောကြားအပ်သော တရားတော်ကြီးများဖြစ်၏။ လေးနက်လှသော တရားတော်ကိုပင် လူတိုင်း သိနားလည်နိုင်အောင် နိုင်နိုင်နင်းနင်း ရှင်းလင်းဝေဖန်၍ ထိထိမိမိ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းနှင့် ညှိ၍ ဟောအပ်သော တရားတော်ကြီးများသာ ဖြစ်၏။ ထိုတရားတော်များလည်း တစ်နေ့တွင် စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာကြပြီးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါ စာရင်းမှာ ယနေ့အထိ ထုတ်ဝေပြီးခဲ့သမျှသော ကျမ်းများ စာရင်းသာ ဖြစ်၍ နောင် ဆရာတော်ဘုရား သက်တော်ရှည်တော်မူသည်နှင့်အမျှ တိုးပွားနေမည့် စာရင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဖောင်းပိန် ကမ္မဋ္ဌာန်း

မဟာစည်ဆရာတော်ဟူသော အသံကိုဖြစ်စေ၊ သာသနာ့ရိပ်သာဟူသော အသံကိုဖြစ်စေ ကြားလိုက်ရလျှင် ကြားရသူတို့သန္တာန်၌ “ဖောင်းပိန် ကမ္မဋ္ဌာန်း” ဆိုသော စကားလုံးမှာ အလိုလိုပေါ်လာတော့သည်။ ဤမျှလောက် **မဟာစည်ဆရာတော် နှင့် ဖောင်းပိန်ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ ခွဲမရအောင်** ရှိတော့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤဖောင်းပိန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကြောင့်ပင် နာမည်ကြီးတော်မူခဲ့သည်။ ဤဖောင်းပိန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကြောင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် အချို့သောသူတို့ တိုက်ခိုက်မှုကို ခံတော်မူခဲ့ရလေသည်။

များစွာသောသူတို့က ဖောင်းပိန် ရှုမှတ်ရန် ညွှန်ကြားသောနည်းကို မဟာစည်ဆရာတော်ထွင်သည်ဟု ထင်မှတ်လျက်ရှိကြသည်။ ဤသို့ထင်မှတ်ခြင်းမှာ မဟာစည်ဆရာတော်ကြောင့် ဤနည်းမှာ လူသိများ၍ ထင်ရှားလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ဟန် တူပေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်မှာမှ စ၍ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားပြသတော်မူခဲ့သည်။ သို့သော် **ဖောင်းပိန် ရှုမှတ်နည်းမှာမူ မဟာစည်ဆရာတော် တရားမပြမီ နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ထင်ရှားခဲ့ပြီး** ဖြစ်လေသည်။ ထိုရှုမှတ်နည်းကို မင်းကွန်းဇေတဝန် (မူလ) ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ မူလရင်း ပထမတပည့်ကြီး ဖြစ်သော ပျော်ဘွယ်မြို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပြ ဆရာကြီး ဦးစံဒွန်း၏ တပည့်ဖြစ်သူ မြို့လှမြို့ ဓမ္မကထိကဆရာကြီး ဦးချစ်အောင် ရေးသားစီရင်အပ်သော သတိပဋ္ဌာန ဒီပနီကျမ်း (နှာ- ၂၇၂)၌ တွေ့ရသည်။ ထိုကျမ်းစာအုပ်ကို ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်၌ ရိုက်နှိပ်ပြီးစီးကြောင်းကို ထိုစာအုပ်၌ပြဆိုထားသဖြင့် ဝမ်းဗိုက်ပူသည် ပိန်သည်ကို ရှုသော **ဖောင်းပိန်မှတ်နည်းသည် မဟာစည်ဆရာတော် တရားပြသည်ထက် ၁၀-နှစ် စောနေသည်ကို တွေ့ရသည်။** စာအုပ်၌ ပါသည်မှာပင် ၁၀-နှစ် စောနေလျှင် လက်တွေ့ပြခဲ့သည်မှာမူ ထိုထက်ပင် စောခဲ့မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်သည် မင်းကွန်း(မူလ)ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်၏ တပည့် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မင်းကွန်းဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏နည်းကို အစဉ်မှီး၍ ရေးသားစီရင်ထားကြောင်း ကျမ်းစာမျက်နှာဖုံး၌ ဖော်ပြထားသောကြောင့်

လည်းကောင်း၊ မင်းကွန်း(မူလ)ဆရာတော်ဘုရားကြီး သဘောတူခဲ့သော ရှုမှတ်နည်းပင် ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။ ထို့ထက် သေချာသော အထောက်အထားမှာကား မင်းကွန်းဇေတဝန် (မူလ)ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ရင်းဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာကြီး ဦးမြတ်ကျော် ရေးသားစီရင်အပ်သော ဝိပဿနာဋီကာကျမ်း ပထမတွဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဋီကာကျမ်း စာမျက်နှာ ၁၈၉-၌ “မင်းကွန်းဂိုဏ်းမှာမူကား အချို့ ဝမ်းဗိုက်မှာ စိတ်ထား၍ ပူတယ်၊ ပိန်တယ်ဟု လည်းကောင်း၊ ဖောင်းတယ်၊ ရှပ်တယ် ဟုလည်းကောင်း ရှုမှတ်ကြပြန်ရာ မသိသောသူတို့မှာ အံ့အားသင့်ကာဖြင့်” စသည် ဖြင့် **ဝမ်းဗိုက် ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု ရှုမှတ်နည်းမှာ မင်းကွန်းဂိုဏ်း၏ ရှုမှတ်နည်းတစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုရှုမှတ်နည်းသည် သဘာဝဓမ္မ ပြောင့်မှန်သော ရှုမှတ်နည်းပင် ဖြစ်ကြောင်း** ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ထိုကျမ်းကို မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီး ကြည့်ရှုပြီး ထည့်နှုတ်ပြင်ဆင်ချက်အရ စက်တင်ပုံနှိပ်ပါသည်ဟုလည်း သေချာစွာ မှာထားချက် ရှိပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤဝိပဿနာဋီကာကျမ်းကို ထောက်လျှင် **ဝမ်းဗိုက် ဖောင်းပိန်မှု ရှုမှတ်နည်းမှာ မင်းကွန်းဇေတဝန်(မူလ)ဆရာတော် ဘုရားကြီး လက်ခံခဲ့သော ရှုမှတ်နည်း ဖြစ်သည်မှာ** သေချာလှပါသည်။ ထိုကျမ်းပုံနှိပ် သည့်နှစ်မှာ ၁၂၉၈-ခုနှစ်ဖြစ်ရာ မဟာစည်ဆရာတော် တရားစ၍ ပြသည့်နှစ်ထက် ၂-နှစ် မျှပင် စောလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ (ဤအချက်အလက်များကို ဒုတိယ မဟာဂ္ဂ ရတနာနှင့် သလ္လေခသုတ်တရားတော် နိဒါန်းမှ ရယူပါသည်။) ထို့ကြောင့် **ဝမ်းဗိုက် ဖောင်းပိန်မှု ရှုမှတ်ရန် ညွှန်ပြသောနည်းသည် မဟာစည်ဆရာတော် ထွင်ခဲ့သောနည်း မဟုတ်သည်မှာ** လွန်စွာပင် ထင်ရှားနေပါပြီ။ ဤရှုမှတ်နည်းကို မဟာစည်ဆရာတော် ထွင်သည်ဟုဆိုလျှင် မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုရာရောက်သည်နှင့်အမျှ မူလအစပြု၍ တီထွင်ညွှန်ကြားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို စော်ကားရာလည်း ရောက်ပေမည်။

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ် ဆိပ်ခွန်၌ ပထမစ၍ တရားပြသောအခါကပင် မဟာစည် ဆရာတော်သည် ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှုပိန်မှု အခြေခံပြု၍ ရှုမှတ်ရန် ညွှန်ကြားပြသတော် မူခဲ့သည်။ (ဝိပဿနာ အခြေခံတရားတော် ဒု-အကြိမ်ရိုက် နှာ-၁၂၄၊ တ-အကြိမ်ရိုက် နှာ-၁၂၈-ကြည့်ပါ) အဘယ်ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထိုသို့ညွှန်ကြား ပြသခဲ့သနည်း၊ ထိုသို့ ညွှန်ကြားပြသရာ၌ အကြောင်းရှိပါသည်။ ပထမမှာ ဆရာတော်

က ထင်ရှားပေါ်ရာ ပေါ်ရာကို ရှုဖို့ သာမန်အားဖြင့် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့သို့ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း အားထုတ်ကြသော ယောဂီတို့တွင် အချို့က ဘာကို ရှုရမည်ဟု မသိကြသဖြင့် ရှုစရာကို ရှာနေရကြောင်း လျှောက်ကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ **ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှု ပိန်မှုသည် ပထဝီကာယ၊ အာပေါကာယ စသည်တို့တွင် ဝါယောကာယ ဖြစ်၍ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၏ အာရုံကာယ၌ အတွင်းဝင်သောကြောင့်** လည်းကောင်း၊ ထို ဖောင်းမှု ပိန်မှုကို ကိန်းသေ အခြေခံပြု၍ ထင်ရှား ပေါ်ရာပေါ်ရာကို ရှုမှတ်ရာတွင် ယောဂီတို့မှာ လက်တွေ့အားဖြင့် ပိုမိုလွယ်ကူ၍ သမာဓိဉာဏ် ဖြစ်လွယ်သည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မင်းကွန်း(မူလ)ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ လက်အောက်ခံ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတို့၌ ပူသည် ပိန်သည်ဟု ရှုမှတ်ကြသည်ကို ကြားဖူးသိဖူးသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ ယောဂီများ ရှုမှတ်ပုံ၊ ပြောပုံ စသည် တစ်ညီတည်း မူသေ ဖြစ်စေလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း **ဖောင်းမှုပိန်မှုကို အခြေခံအဖြစ် ရှုမှတ်၍ ထင်ရှားပေါ်လာသော ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှ၊ ဝေဒနာဟူသမျှ၊ စိတ်အမူအရာဟူသမျှ၊ သဘောတရားဟူသမျှကို ရှုမှတ်ရန် ညွှန်ကြားပြသခဲ့ခြင်း** ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ဖောင်းမှုပိန်မှုကို အခြေပြု၍ ရှုခြင်းသည် ယောဂီတို့အဖို့ ရှုမှတ်ရလွယ်သည့်ပြင် ရှုစရာကို မရှာရသဖြင့် သမာဓိရလွယ်၍ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်လွယ်သော ရှုနည်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း၌ ဖောင်းမှုပိန်မှုကို အခြေတည်၍ ရှုရန် ကိန်းသေ ညွှန်ပြထားပေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးသောအခါ၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ညွှန်ကြားပြသခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ ဖောင်းမှုပိန်မှုကို အခြေခံ၍ ရှုမှတ်ရန် ညွှန်ကြားပြသသည် ဆိုသော်လည်း လာလာသမျှ ယောဂီတိုင်းကို ဤနည်း မလုပ်မနေရဟု အတင်းအကြပ် စေခိုင်းသည် ကား မဟုတ်ပေ။ နဂိုက အာနာပါန အားထုတ်ခဲ့ဖူးသော ယောဂီများ ရောက်လာ၍ ထိုယောဂီတို့က နှာသီးဖျား၌ စိတ်ထားရသည်မှာ သူတို့အဖို့ ပို၍လွယ်ကြောင်း လျှောက်လျှင် နှာသီးဖျားမှာပင် အခြေခံအဖြစ် အမှတ်ခိုင်း၍ ပေါ်ရာပေါ်ရာကို ရှုမှတ်အားထုတ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော် အမျှပြုသော (ဆရာတော်၏ ဩဝါဒခံ) ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတို့သည် ဖောင်းပိန်မှ ဖောင်းပိန်ဟု အစွဲအလန်းကြီးသော

ပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်ကြဘဲ ယောဂီတို့အား လွယ်ကူချမ်းသာစွာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ရေး၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက် ပြုနိုင်ရေးကိုသာ ဦးစားပေး၍ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ အားလျော်စွာ ကျင့်သုံးတော်မူနိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှ ပါသည်။

သို့သော် နဂိုက အားမထုတ်ခဲ့ဖူးသူများကိုမူ ဖောင်းပိန်ကိုပင် အခြေခံအဖြစ် ရှုမှတ်ရန် ညွှန်ကြားတော်မူသည်။ ထိုသို့ ရှုမှတ်စေခြင်းမှာလည်း သမာဓိဉာဏ် နှုသေးသော သူတို့အတွက်သာ ဖြစ်သည်။ သမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်ပြီးသော သူတို့သည်ကား ခွါရ ၆-ပါး၌ ထင်ရှားပေါ်လာသော မည်သည့်ရုပ်နာမ်တရားကိုမဆို စ၍ ရှုနိုင်ပေ သည်။ ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ၌လည်းကောင်း၊ အခြားများစွာသော မဟာစည် ဆရာတော် ဩဝါဒခံ ပြည်တွင်း ပြည်ပ ရိပ်သာတို့၌လည်းကောင်း၊ ဤ ဖောင်းပိန်မှု ကို အခြေခံ၍ ရှုသော သတိပဋ္ဌာန်ရှုနည်းဖြင့် ရှု၍ အထက်တန်းကျသော ဝိပဿနာ အဆင့်များသို့ ရောက်၍ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အခြေသို့ ရောက်သူ၊ နာမ်ရုပ် ကွဲသောအဆင့်၊ အဖြစ်အပျက်မြင်သောအဆင့် စသည်သို့ ရောက်သူတို့မှာ သောင်း ဂဏန်းမျှမက သိန်းဂဏန်းကိုပင် ကျော်နေလေပြီ။ ဤမျှ များပြားလှသော ယောဂီတို့တွင် အနောက်နိုင်ငံမှ ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ပါဝင်သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးသည် မိမိ တို့အဖို့ အကျိုး မရှိသောနည်း ဖြစ်ပါက ဤနည်းကို လိုက်နာကျင့်သုံးကြမည် မဟုတ် ပေ။ လက်တွေ့ကျင့်သုံးသောအခါ အထက်တန်းကျသော ဉာဏ်အဆင့်တို့သို့ ပို့ဆောင် နိုင်သော နည်းဖြစ်သောကြောင့်သာ လိုက်နာနေကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။

ဤမျှ လိုက်နာကျင့်သုံးသူ ပေါများသော နည်းဖြစ်သော်လည်း ဤနည်းကို မနှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ စာဆိုအတိုင်း အတိအကျ မဟုတ်လျှင် မှန်သည်ဟု လက်မခံနိုင်သောကြောင့် ဤနည်းကို ရိုးသားသောသဘောဖြင့် မနှစ်သက် သော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှိ၍ သဘောတစ်မျိုးဖြင့် မနှစ်သက်သူများလည်း ရှိသည်။ ထို့တွင် သဘောတစ်မျိုးဖြင့် မနှစ်သက်သူများက စာအုပ်ကြီးငယ်တို့ကို ရေးသား၍ လည်းကောင်း၊ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်တို့၌ ဆောင်းပါးများရေး၍ လည်းကောင်း မဟာစည်ဆရာတော်ကို သဲသဲမဲမဲ တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည်

သူများထက်ထူးလို၍ ဤနည်းကို ထွင်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ မင်းကွန်း(မူလ) ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်တကွ ဆရာတော်ကြီး၏တပည့်များ ရေးသော ကျမ်းစာ တို့တွင် ပိန်ဖောင်းဝါဒ လုံးဝမပါဟုလည်းကောင်း၊ ဘုရားဟော ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်း လေးထောင်ထဲမှာ ပိန်ဖောင်း မပါဟုလည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး စွပ်စွဲပုတ်ခတ်၍ ရေးသားကြလေသည်။ ထိုသို့ အမျိုးမျိုးရေးသားကြသော်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်ကမူ ပြန်လည်ရေးသား ချေပခြင်း ပြုတော်မမူခဲ့ပေ။ “ငြိမ်” ၍သာ နေခဲ့သည်။ “ပရဝါဒီတို့နှင့် အပြန်အလှန် ရေးသားချေပနေသဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ စာဖတ်သူများမှာလည်း အကုသိုလ်များဖွယ် ရှိသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ဗုဒ္ဓ သာသနာဝင်အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ သူတို့ဟောသော နည်းကို ကြိုက်သူများ သူတို့ထံသို့ သွား၍ အားထုတ်ကြလိမ့်မည်။ တကယ် သဘောရိုးဖြင့် မကျေနပ်ကြပါက ကိုယ်တိုင်လာ၍ ဆွေးနွေးလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ခိုင်မာသော အကိုးသာမကတို့ဖြင့် သဘောကျလောက်အောင် ဖြေရှင်းပြမည်” ဟု မဟာစည်ဆရာတော်၌ ဤသို့သော ခံယူချက်ရှိခဲ့ကြောင်း ကြားသိရပေသည်။

ဤသို့ မဟာစည်ဆရာတော်က ပြန်လှန်ချေပခြင်း မပြုဘဲ ငြိမ်နေသောအခါ စွပ်စွဲရေးသားသူများဖက်က ပို၍ အားတက်လာကြသည်။ ပို၍ ရဲတင်းလာကြသည်။ မိမိမှား၍သာ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ငဲ့၍ခံနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း သတင်းလွင့်ကြသည်။ ဟိုဘက်သည်ဘက် မပါသော ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ထိုသို့ထင်ကုန်ကြ၏။ မဟာစည် ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုလျက်ရှိကြသော ရဟန်းရှင်လူ တပည့်များလည်း လွန်စွာ မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်လာကြသည်။ သို့သော် ချေပမှုကိုကား မပြုခဲ့ကြ။

ဤသို့ဖြစ်နေစဉ်မှာပင် ၁၃၂၄-ခုနှစ် ပြာသိုလ၌ “မဟာဂ္ဂရတနာ” ခေါ် စာအုပ် တစ်အုပ် ထွက်လာခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကို ရေးသားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ဝက်လက်မြို့ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးတိဿဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော် ဦးတိဿသည် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကို ဖတ်ရှုရကတည်းက မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုခဲ့၍ ဖောင်းပိန်ကို အခြေခံပြု၍ ရှုရသော မဟာစည် သတိပဋ္ဌာန်ရှုနည်းဖြင့် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် အားထုတ်ထားသော ဆရာတော်ဖြစ်သည်။

ထိုဆရာတော်သည် “သည်အတိုင်း ကြည့်နေလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်ကိုသာမက သာသနာတော်ကိုပါ ထိခိုက်တော့မည်”ဟု ယူဆ၍ မဟာဂ္ဂရတနာကျမ်းကို ရေးသား တော်မူသည်။ ရေးသားပြီး ပုံမနှိပ်မီ ဆရာတော်အား မပြဘဲ ပုံနှိပ်ပြီးမှသာ ဆရာတော် အထံသို့ စာအုပ်ကို ပေးပို့လျှုဒါန်းခဲ့သည်။ မရိုက်နှိပ်မီ မဟာစည်ဆရာတော်အား ပြလျှင် မရိုက်နှိပ်ရန် အမိန့်ရှိတော်မူနေမည် စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ မလိုသူတို့၏ မဟာစည်ဆရာတော်အပေါ် စွပ်စွဲချက်များကို မဟာဂ္ဂရတနာကျမ်းတွင် ဆရာတော် ဦးတိဿက အချက်ကျကျ ဖြေရှင်းထားသည်။ တစ်ဖက်သားအား ပြန်လှန် ချေပသော စာအုပ်ဖြစ်သော်လည်း အရေးအသားပိုင်နိုင်မှု၊ စကားအသုံးအနှုန်း ယဉ်ကျေးမှု တို့ကြောင့် ဖတ်ရသူတိုင်းက နှစ်သက်၍ ကျမ်းရေးပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးကျူးကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ တပည့်များမှာလည်း ထိုအခါကျမှ သက်သာရာရကြတော့ သည်။

မဟာဂ္ဂရတနာကျမ်းကို ဖတ်ရသော (ထိုဆရာတော်နှင့် လူချင်း မသိသော) ယောဂီအောင်မိုး ဆိုသူက ဤကျမ်းမျိုးကို ဆက်လက်ပြုပါရန် စာရေးလျှောက်ထားသဖြင့် ဆရာတော်ဦးတိဿသည် ယောဂီအောင်မိုး၏ ဆန္ဒကို ဖြည့်စွမ်းရန် “ဒုတိယ မဟာဂ္ဂ ရတနာ”ကို ရေးသားတော်မူပြန်သည်။ ထိုကျမ်းသည် ၁၃၂၅-ခုနှစ် နတ်တော်လတွင် ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုကျမ်းထွက်ပေါ်လာပြီး မကြာမီ (တစ်လခန့်အကြာ) မှာပင် ပိဋကတ္တယပါရဂူ ဓမ္မာစရိယ အရှင်ဉာဏဗလ ရေးသားအပ်သော “ပဒဋ္ဌာန်ဖြတ်ထုံး ကျမ်း”လည်း ဆက်တိုက်ဆိုသလို ထွက်ပေါ်လာပြန်သည်။ ဤစာအုပ်များ ထွက်ပေါ် လာမှပင် လူအများတို့မှာ နှစ်ဘက်အဆိုတို့ကို ချင့်ချိန်ခွင့်ရကြ၍ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန် သိမြင်နိုင်ကြတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် မိမိအပေါ် စွပ်စွဲ ဖိနှိပ် ရေးသားသောသူများအား ပြန်လှန်ချေပခြင်း မပြုဆိုခဲ့ရာ၌ တိုက်ရိုက် ချေပခြင်းကိုသာ ဆိုလိုပါသည်။ မိမိ၏ အယူဝါဒသည် ဘုရားအလိုတော်ကျ ဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ထုတ်လျက် သွယ်ဝိုက်သော အားဖြင့် ချေပခြင်းကိုမူ ပြုတော်မူခဲ့သည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော ရှင်းလင်းချက် တို့ကို ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပထမတွဲ ပဉ္စမနှိပ် နှာ-၂၈၈-၂၈၉၊ ၎င်း ဒုတိယတွဲ သတ္တမနှိပ် နှာ-၃-၄-၅၊ အရိယာဝါသတရားတော်ကြီး နှာ-၁၈၄-၁၈၉၊ ၎င်း

နောက်ဆက်တွဲ နှာ-၂၄၄-စသည်၊ ဝမ္ဘိကသုတ်တရားတော်ကြီး နှာ-၂၁၇-စသည်နှင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ သတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိနိဿယ နောက်ဆက်တွဲတို့၌ တွေ့နိုင် ပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် မြန်မာပြည်၌သာ အတိုက်အခိုက် ခံတော်မူရသည် မဟုတ်၊ သီရိလင်္ကာ၌လည်း အတိုက်အခိုက် ခံတော်မူရသည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတတို့ ပထမအကြိမ် ကိုလံဘိုသို့ ရောက်ပြီး မကြာမီမှာပင် စ၍ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံရပါသည်။ ကိုလံဘိုမြို့တွင် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်၍ ဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့အား ဆောင်းပါးရေးခြင်း၊ ကျမ်းရေးခြင်း၊ တရား ဟောခြင်းတို့ဖြင့် ဘာသာရေးအသိဉာဏ် ပေးနေသော သီရိလင်္ကာ ဆရာတော်များ ရှိခဲ့ပါသည်။ သီရိလင်္ကာရှိ ပညာတတ်ပိုင်း၊ လူချမ်းသာပိုင်း၏ လေးစားမှုကို ခံယူရသော ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုဆရာတော်တို့သည် ဒါန၊ သီလဆိုင်ရာ၊ ဘာသာ အယူအဆ ဆိုင်ရာတို့၌ ညွှန်ကြားမှုများ ပေးနိုင်ကြသော်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှု၌ အားကိုးလောက်သော ညွှန်ကြားမှုကို မပေးနိုင်ဘဲ ရှိခဲ့ကြပါ သည်။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ပေါက်ရောက်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သူများ မဟုတ် သဖြင့် ကျမ်းစာ၌ လာသလောက်သာ ညွှန်ကြားနိုင်ကြသည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်များ မှာ ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ပြီးသူတို့၏ ညွှန်ကြားချက်များ မဟုတ်ရကား လက်တွေ့၌ ခရီးမရောက်လှတော့ပေ။

ဤအခြေအနေမျိုး၌ အရှင်သုဇာတ ဆရာတော်တို့ သီရိလင်္ကာသို့ ကြွ၍ မဟာစည်ဆရာတော်၏ လက်တွေ့နည်းဖြင့် ဝိပဿနာ သာသနာ ပြုသောအခါ ပရိသတ် တို့သည် ယာယီရိပ်သာဖြစ်သော ယမုနာသို့ စုပုံလာကြတော့သည်။ ရက်အနည်းငယ်မျှ လက်တွေ့ အားထုတ်လိုက်သည်ဆိုလျှင်ပင် ရှေးက မတွေ့ဖူး၊ မရဖူးသော ဉာဏ်အမြင် များကို ရကြကုန်၍ လွန်စွာ နှစ်သက်အားရခြင်း ဖြစ်ကြလေသည်။ ယင်းသည့်အခိုက် မှာပင် ထိုဆရာတော်များက သတင်းစာ၊ စာစောင်၊ ဂျာနယ်များမှနေ၍ ဆောင်းပါးများ ရေးကာ တိုက်ခိုက်ကြတော့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်၏နည်းကို ဝေတုလ္လဝါဒ တစ်မျိုး ဟု စာဖတ်သူတို့ အထင်ရောက်စေရန် ပါးနပ်စွာဖြင့် ရေးသားကြသည်။ အရှင်သုဇာတ

ဆရာတော်တို့ကား မဟာစည်ဆရာတော်၏ သြဝါဒအတိုင်း ပြန်လည် ချေပခြင်း မပြုဘဲ မိမိတို့အလုပ်ကိုသာ မှန်မှန်လုပ်၍ သာသနာပြုတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

သို့သော် ထိုဆရာတော်များ ရေးသော ဆောင်းပါးမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးအပ်သော ဆောင်းပါးများ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့အနှံ့ ပျံ့သော စာစောင်များ၊ ဂျာနယ်များမှာပါသော ဆောင်းပါးများ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း မဖြေရှင်းလျှင် ကမ္ဘာ၏ အထင်မှားမှုကိုပင် ခံရမည်ဖြစ်သဖြင့် ထိုသီရိလင်္ကာဆရာတော် များ၏ ဆောင်းပါးများကို ကမ္ဘာအေးဆရာတော် ဦးဉာဏုတ္တရက တာဝန်ယူ၍ ချေပ ဖြေရှင်းတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော် ဦးဉာဏုတ္တရ၏ ဖြေရှင်းချက်များကို ကိုလံဘိုမှ ထုတ်ဝေသော (World Buddhism)ခေါ် စာစောင်များတွင် တွေ့ရပေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဘဝ၌ ဤတိုက်ခိုက်ခံရမှုမှာ အကြီးကျယ်ဆုံးသော မှန်တိုင်းကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမှန်တိုင်း ထန်နေစဉ်ကမူ မလိုလားသော သူတို့ကလည်း “ဘယ်တော့ ပါသွားမလဲ”ဟု တောင့်တမျှော်လင့်ခြင်းဖြင့် ကြည့်ရှုနေကြသကဲ့သို့ ကြည်ညိုသူကလည်း “ခံမှ ခံနိုင်ပါမည်လား”ဟု ကြောင့်ကြ ကြီးစွာဖြင့် စောင့်ကြည့်နေခဲ့ ကြရသည်။ သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်သည် တစ်ခဲနက် ကျောက်တောင်ကြီးအလား ကြံ့ကြံ့ ခံတော်မူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်ခြင်းမှာ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ အကျိုးကို မြင်သဖြင့် အကြောင်းကို မှန်းဆသော ဖလာနုမာနနည်းဖြင့် ဆင်ခြင်သော် မဟာစည် ဆရာတော်၏ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာရှုနည်းသည် မှန်မှန်ဖြစ်သောကြောင့်ဟုပင် အဖြေ ထွက်ပါသည်။ အခြေအနေတစ်ရပ်ကို သုံးသပ်သောအခါ အကျိုးအပြစ် နှစ်မျိုးလုံးဖြင့် စိစစ်မှသာ အမှန်သို့ ရောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးရှိရုံမျှဖြင့် မလုံလောက်သေး၊ အပြစ်လည်း ကင်းပါမှသာ စိတ်ချရပါသည်။ **မဟာစည်ဆရာတော်၏ သာသနာရိပ်သာ၌ ဖလသမာပတ် ဝင်စားသည်၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသည်ဆိုပြီး တုံးလုံးပက်လက် လဲနေခြင်းမျိုး စသည်တို့ မည်သည့်အခါကမှ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးပေ။** ရဟန္တာများ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ထွက်ပေါ်ကြောင်း ကြော်ငြာခြင်းမျိုးစသော ယုံကြည်ဖွယ် မရှိသည့် ဖြစ်ရပ်များလည်း မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးပေ၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ လူထွက်ခြင်း စသော အရှက်ကွဲစရာ အဖြစ်ဆန်းမျိုးလည်း မပေါ်ခဲ့ဖူးပေ။ ဤသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ပတ်သက်

၍ လူအများ အယုံအကြည် မဲ့စေမည့် ဖြစ်ရပ်များ မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းကလည်း မဟာစည် ဆရာတော် ပြသသော သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာနည်း၏ လမ်းမှန်ကျပုံကို ညွှန်ပြနေ သကဲ့သို့ ရှိပါသည်။ ဤသို့ အပြစ်ဟု ဆိုရသည့် ဖြစ်ရပ်များ မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးသဖြင့် လည်း အများ၏ ယုံကြည်ခြင်းကို ခံရကာ ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင် တည်တံ့နေနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

စစ်ကြီးအတွင်း ဆိပ်ခွန်မဟာစည်ကျောင်း၌ ဝိပဿနာ သာသနာ ပြုခဲ့သဖြင့် ဆရာတော်သည် “မဟာစည်ဆရာတော်”ဟု တွင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးနောက်လည်း “မဟာစည်ဆရာတော်”ဟုပင် တွင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် ဆရာတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို အထူးသိမြင်သော ကြည်ညိုသူတို့က “မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရား”ဟု လည်းကောင်း၊ “မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး”ဟု လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းခဲ့ကြသည်။ ထိုမှနောက်တွင်မူ “ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး”ဟု “ကျေးဇူးရှင်”ဟူသောစကားလုံးကိုပင် ရှေ့ကထား၍ သုံးနှုန်းခေါ်ဝေါ် လာခဲ့ကြသည်မှာ ယနေ့တိုင်အောင် ဖြစ်တော့သည်။ ထိုသို့ မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကျေးဇူးရှင်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြခြင်းမှာ သုံးရိုးသုံးစဉ်ဖြစ်၍လော့?၊ တကယ် နှစ်နှစ်ကာကာ လေးစား ကြည်ညို၍လော့?။

မဟာစည်ဆရာတော်၏ တပည့်ကြီးဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော် အရှင်သုဇာတထေရ်က “မိမိသည် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့် ပါဠိတော်တို့ကို ကြည့်ရှုရသောအခါ လက်တွေ့နှင့်ဟပ်၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို အားပါးတရ သိမြင်ရပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးထံမှာ တရား အားမထုတ်မိခဲ့လျှင် ဤသို့သော အသိဉာဏ်မျိုးကို ရမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ကြီးအား ကျေးဇူးတင် မဆုံးအောင် ရှိခဲ့ပါသည်”ဟု အမိန့်ရှိဖူးပါသည်။

ယခု ၁၃၃၅-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လအတွင်းက မဟာစည်ဆရာတော်သည် မိုးကုတ်မြို့ သို့ကြွရန် မန္တလေးသာသနာ့ရိပ်သာသို့ ခေတ္တ ကြွရောက်လာပါသည်။ ဤစာရေးသူ

သည် ဆရာတော်အထံတော်သို့ အဖူးအမြော် ရောက်သွားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ရောက်စဉ်က ဆရာတော်အနီးတွင် ဦးပဉ္စင်းကြီးတစ်ပါးကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုဦးပဉ္စင်းကြီးနှင့် စကားစပ်မိရာမှ ထိုဦးပဉ္စင်းကြီးက “မိမိ၏အသက်ကို မဟာစည်ဆရာတော်အား လှူထားကြောင်း၊ မဟာစည်ဆရာတော် ပြသသောနည်းဖြင့် အားထုတ်ခဲ့သဖြင့် မိမိသည် ဝိပဿနာ အသိဉာဏ် အထူးများကို ရခဲ့၍ ဆရာတော်၏ကျေးဇူး ကြီးမားလှသောကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို လှူသည်ထက် အဆများစွာ လေးနက်သော အသက် လှူခြင်းကို ပြုခဲ့ကြောင်း၊ ဆရာတော်၏ ကျေးဇူး ကြီးမားလှကြောင်း”ကို အားပါးတရ ပြောပြခဲ့ပါသည်။ ထိုဦးပဉ္စင်းကြီးမှာ အခြားသူမဟုတ်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကို သူဌေးကြီးဆာဦးသွင်နှင့် ဆက်သွယ်ပေးခဲ့သော ရေဦးမြို့ စက်သူဌေးကြီး ဦးဘသင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်ဦးသုဇာတနှင့် ဦးပဉ္စင်းကြီး ဦးဘသင်တို့ ပြောကြားသော စကားများကို ထောက်လျှင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထို ၂-ပါး၏ ကျေးဇူးရှင်အစစ် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ မိမိ၌ မရှိသော နှစ်သက်စရာလည်း ကောင်းသော ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ပေးလာသူအား မိမိက လွန်စွာကျေးဇူးတင်မည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ထက် မိမိ မသိ နားမလည်သော အဓိပ္ပါယ်တစ်ခုခုကို ရှင်းလင်း ပြောပြနိုင်ပါလျှင် ထိုသူကိုလည်း လွန်စွာ ကျေးဇူးတင်မည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုထက် မိမိသန္တာန်၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မဖြစ်ဖူးခဲ့သော ဝိပဿနာဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသော အခါမှာမူ အလွန်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်သည်နှင့်အမျှ ဤနည်းလမ်းတို့ကို ဟောတော်မူခဲ့သော မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ နည်းလမ်းညွှန်ပြသော ဆရာကိုလည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်မဆုံးအောင် ရှိရသည်။ ရှိခိုးကန်တော့၍ မဆုံးအောင် ရှိရသည်။ ဤသို့သော အဖြစ်မျိုးကို (လက်တွေ့တရားအားထုတ်၍ ရုပ်နာမ်ကွဲ အဖြစ်အပျက်မြင်၍) ဩဘာသစသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ ယောဂီတိုင်းပင် တွေ့ကြရသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဩဝါဒအတိုင်း တရားအားထုတ်၍ ထိုအဆင့်တို့သို့ လည်းကောင်း၊ ထိုထက်မြင့်သော အဆင့်တို့သို့လည်းကောင်း ရောက်ခဲ့သော ယောဂီတို့မှာ ဆရာတော်ဦးသုဇာတနှင့် ဦးပဉ္စင်းကြီး ဦးဘသင်တို့ ၂-ပါးသာ မဟုတ်ပါ။ ထိုသို့သော ယောဂီ

များမှာ ငါးသိန်းကျော်ပင် ရှိနေပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ထိုငါးသိန်းကျော်မျှသော ယောဂီတို့၏ ကျေးဇူးရှင်အစစ်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ ဤသို့ တရားနှင့်စပ်သော လက်တွေ့ကျေနပ်မှုကို ပေးတော်မူနိုင်သောကြောင့်ပင် မဟာစည် ဆရာတော်သည် သူမတူတန်သော လေးစားမှုကို ခံယူရရှိတော်မူပါသည်။ ဆရာတော်၏ ယောဂီများက ဆရာတော်ကို လေးစားပုံမှာ ဟန်ဆောင်မှု မပါသော တကယ့်လေးစား မှုပင်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့သိနိုင်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က ဘုရားရှင်ကို လေးစားကြသည်ဆိုသည်မှာ ဤလိုလေးစားမှုမျိုးပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဟု တွေးထင်စေနိုင် လောက်အောင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖို့ မဟာစည်ဆရာတော်ကို ကျေးဇူးရှင်ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းရသည်ကိုပင် အားရနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် “ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး” ဟူသော အသုံးနှုန်းမှာ သုံးရိုးသုံးစဉ် ဖြစ်၍မဟုတ်၊ တကယ် နှစ်နှစ်ကာကာ လေးစားကြည်ညိုမှုကြောင့် နှလုံးမဆုံ ပျံ့နှံ့ထွက်ပေါ်လာသော သုတိ သာယာလှသည့် စကားလုံး ဖြစ်ပါတော့သည်။ ထို့ပြင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ၌ ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ခြင်း စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရားဟောတော် မူခြင်း၊ တရားကျမ်းဂန်များကို ရေးသားတော်မူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ၏အကျိုး၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့၏ အကျိုး၊ ဗုဒ္ဓသာသနာနှင့်စပ်သော တိုင်းပြည်၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်ကို ယောဂီတို့၏ ကျေးဇူးရှင်သာမက ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အားလုံး၏ ကျေးဇူးရှင်ဟူ၍လည်း ဆိုထိုက်ပါ တော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် နိုင်ငံခြားသားများ*

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကမ္ဘာကျော်နေပြီဖြစ်သော ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ နိုင်ငံခြားသား ဧည့်သည်တို့လည်း ဆရာတော်အထံ မကြာမကြာ ရောက်လာတတ်ကြသည်။ သူတို့ မေးမြန်းလို၊ ဆွေးနွေးလိုသော အချက် အလက်များကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပင် မေးမြန်းဆွေးနွေးကြသည်။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ

* p.tceft.wgf.taMnft&msulljrefit.nlWikis&gnf

များဖြစ်၍ အချို့ ဖြေရန်မလွယ်ကူသော အချက်များ၊ ဖြေရန် မဖြစ်နိုင်သော အချက်များ လည်း ပါလေသည်။ ထိုအချက်အလက်တို့ကိုလည်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် ပြေလည် အောင် ရှင်းပြဖြေဆိုတော်မူသည်။ (မဟာစည်ထေရ်မြတ် အတ္ထုပ္ပတ် နောက်ပိုင်းမှာ အကျယ်ရူပါ)

မဟာစည်ဆရာတော်ထံသို့ ရောက်လာကြသော နိုင်ငံခြားသားများမှာ တရား ဆွေးနွေး မေးမြန်းလိုသူများသာ မဟုတ်ပါ။ ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း တရားအားထုတ်လိုသော သူများလည်း များစွာ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံခြားသားများနှင့် တွေ့၍ တရား ဆွေးနွေးရာ၊ တရား ပြသရာတို့တွင် အခက်အခဲ မရှိစေရန် ဆရာတော်အား ကူညီခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်မှာ ယောဂီဟောင်း ဦးဖေသင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဖေသင်သည် နိုင်ငံခြားသားများ အကျိုးငှာ မဟာစည် ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အခန်း(၅)ပါ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နည်း အကျဉ်းချုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ “ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်ရခြင်း အကြောင်း” ကျမ်းငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆရာတော်ဟောပြောသော သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ အခြေပြ အားထုတ်နည်း တရားတော်ကိုလည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ထို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် ကျမ်းတို့ကို ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဂုဏ်အဖွဲ့ကြီးကပင် ရိုက်နှိပ် ဖြန့်ချိခဲ့ လေသည်။ ဦးဖေသင် အသက်ကြီးလာ၍ အိုမင်းမစွမ်း ရှိလာသောအခါ ယောဂီဟောင်း တစ်ဦးပင်ဖြစ်သူ မြန်အောင်ဦးတင်က ၁၉၆၁-ခုနှစ်မှ စ၍ နိုင်ငံခြားသားများကို ကူညီစောင့်ရှောက်ရန်၊ ဘာသာပြန်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရန် ဆက်ခံဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင် ဖြစ်လေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် နိုင်ငံခြားသားတို့နှင့် တရား ဆွေးနွေးသောအခါ၊ တရားပြသောအခါတို့၌ ပြေလည်မှု အောင်မြင်မှု ရရှိခြင်းမှာ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနှစ်ဦး၏ အကူအညီ ရသောကြောင့်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ၂-ဦးမှာ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား၏ နိုင်ငံခြားရေးရာဆိုင်ရာတွင် လက်ရုံးသဖွယ် အားကိုး ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ သာသနာ၏ ဘုန်း၊ မဟာစည် ဆရာတော်၏ ဘုန်းကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်သည်နှင့်အမျှ

မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာနည်းနိဿယများ ကမ္ဘာသို့ ပြန့်အောင် ကူညီခွင့် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်၍ များစွာ အားကျထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ဖြစ်ပါတော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားထံ လာရောက်၍ တရားအားထုတ် သွားဖူးသော နိုင်ငံခြားသား အရေအတွက်မှာ အတော်များလေရာ ဤအခန်း၌ ယင်းပုဂ္ဂိုလ် အားလုံးတို့ အကြောင်းကို ဖော်ပြခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ပါ။ ကျေးဇူးများသည်ဟု ယူဆရသော အချို့ပုဂ္ဂိုလ် များ အကြောင်းကိုသာ ဖော်ပြပါမည်။

ဂျာမန်ဘုန်းတော်ကြီး အရှင်ဉာဏပေါနိကထေရ် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်၍ မဟာစည်ဆရာတော်ထံ တရားအားထုတ်ပြီးနောက် စာအုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည့် အကြောင်းကို “သီရိလင်္ကာသာသနာပြုခြင်း”၌ ရေးခဲ့ပြီး ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်၍ ဒေါက်တာ ဂရေဟမ်ဟောင်း အကြောင်းကိုလည်း ထိုအခန်းမှာပင် ရေးခဲ့ပြီး ဒေါက်တာဟောင်း သည် ၁၉၅၂-ခုနှစ်၌ လာရောက်၍ တရားအားထုတ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၈-ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်ရေတပ်မတော် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရှက်တောက် (Rear Admiral E. H. Shattock)သည် စင်္ကာပူမြို့မှလာ၍ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ တရားအားထုတ်ခဲ့သည်။ ပူအိုက်သော ရာသီဥတု ဒဏ်ကိုခံ၍ မဟာစည်ဆရာတော် ညွှန်ကြားပြသသည့်အတိုင်း ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း အားထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ တရားအားထုတ်ပြီး၍ အင်္ဂလန်သို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ထိုရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်သည် (An Experiment in Mindfulness) အမည်ရှိစာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ထိုဗိုလ်ချုပ်က သူ၏ အတွေ့အကြုံများကို အသေးစိတ် ရေးသားတင်ပြခဲ့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်၏ နည်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သာသနာ့ရိပ်သာနှင့်လည်းကောင်း ပတ်သက်၍ ထိုစာအုပ် တစ်နေရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့သည်။

“ထိုနည်း (မဟာစည်ဆရာတော်၏ နည်း)မှာ လွယ်ကူလှသည်။ အကြောင်းအရာ အနေဖြင့် လွယ်ကူလှသောကြောင့်ပင် ယင်း၏လွယ်ကူမှုသည် ယင်း၏ ပဓာန ခက်ခဲမှု တို့တွင် တစ်ခုဖြစ်လျက် ရှိတော့သည်။ အနောက်နိုင်ငံ အသုံးအနှုန်းအရ ပြောရလျှင်

သာသနာ့ရိပ်သာသည် စိတ်ဓာတ် လေ့ကျင့်ရေးအတွက် ဆရာဖြစ်သင် ကျောင်းကြီး ဖြစ်သည့်ပြင် တင်းကြပ်သော နေထိုင်ရေး စည်းကမ်း၊ အလုပ်ချိန်များ ရှိသည်ဖြစ်၍ အတော်ခဲယဉ်း ပြင်းထန်သော ကျောင်းဖြစ်လေသည်” (၎င်းကျမ်း နှာ-၁၈-၂၄)။

ဗိုလ်ချုပ်ရှက်တောက်သည် အထက်ပါစကားတို့ဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ နည်းနှင့် သာသနာ့ရိပ်သာအပေါ် သူ၏အမြင်ကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ထုတ်ခဲ့လေသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် နေထိုင်၍ တရားအားထုတ်ခဲ့ရသဖြင့် သာသနာ့ရိပ်သာကို အမြင်မှန်ဖြင့် သုံးသပ်ခွင့်လည်း ရခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် “စိတ်ဓာတ်လေ့ကျင့်ရေး တက္ကသိုလ်အဖြစ်” သူမြင်သည့်အတိုင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မှတ်ချက်ချခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ နေထိုင်မှု စည်းကမ်း များ တင်းကြပ်ပုံ၊ တစ်နေ့လျှင် နာရီ ၂၀-ခန့် နာရီပေါင်းများစွာ တရားအားထုတ်ပုံ တို့ကိုပါ ဖော်ပြထားပြန်ရာ သာသနာ့ရိပ်သာသည် တော်စွာလျော်စွာ အားထုတ်လိုသူ တို့၏ နေရာမဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း ပေါ်လွင်စေပါတော့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ရှက်တောက်ကဲ့သို့ပင် သာသနာ့ရိပ်သာကို လေ့လာရေးဌာနကြီး တစ်ခု အဖြစ် မြင်ခဲ့သူမှာ မစ္စတာကောလင်ဝုတ် (Mr.colin Wyatt) ဆိုသူပင်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည် ၁၉၅၈-ခုနှစ်တွင် နီပေါနိုင်ငံ၌ ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ ကွန်ဖရင့်ကြီးကို တက်ရောက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်သို့လာ၍ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ တရားအားထုတ်ခဲ့ သည်။ မစ္စတာဝုတ်သည် အင်္ဂလန်သို့ရောက်ပြီး (The Middle Way) အမည်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာမဂ္ဂဇင်း၌ မဟာစည်ဆရာတော်ထံမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရား အားထုတ်ပုံ သိကောင်းစရာ အဖြာဖြာကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ထိုသူက “သာသနာ့ရိပ်သာသည် အခြားသမားရိုးကျ ဘာသာရေးဌာနနှင့် မတူဘဲ လက်တွေ့ အသုံးချ စိတ်ပညာသင်ကျောင်းနှင့် တူကြောင်း၊ သာသနာ့ရိပ်သာနည်းသည် ခိုင်လည်း ခိုင်မာ၊ ဆင်ခြင်တုံ တရားလည်း ရှိ၊ လက်တွေ့လည်းကျ၍ ရိုးဖြောင့်မှုလည်း ရှိကြောင်း၊ မည်သည့်လျှို့ဝှက်သောအရာ၊ စိတ်ပြင်းထန်မှုကို ဖြစ်စေသော သဘောမျိုးမှ မရှိကြောင်း” ရေးသားခဲ့သည်။

အထက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ပင် မဟာစည်ဆရာတော်အထံမှ တရားအားထုတ် သွားပြီးနောက် ဝိပဿနာဆိုင်ရာ ကျမ်းရေးသားခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်မှာ အမေရိကန်နိုင်ငံ

ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်တွင် နေသော (Mr. Robert Duvo) ဆိုသော ပြင်သစ်လူမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသူသည် ၁၉၆၁-ခုနှစ်လောက်က လာရောက် တရားအားထုတ်ခဲ့သည်။ လူဝတ်ဖြင့် တရားအားထုတ်နေရာမှ မဟာစည်ဆရာတော်ကိုပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်း အဖြစ်သို့ တက်ခဲ့သေးသည်။ ရဟန်းခံရာတွင် ယောဂီဦးတင်က ရဟန်းဒကာခံသည်။ ထိုသူသည် တရားအားထုတ်ပြီးနောက် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ပြန်သွား၍ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အကြောင်း ကျမ်းတစ်စောင်ကို ပြုစုလေသည်။ ထိုကျမ်းမရိုက်မီ စစ်ဆေး ကြည့်ရှုပေးပါရန် ကျမ်း၏မူကြမ်းကို မဟာစည်ဆရာတော်အထံသို့ ပို့ခဲ့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဆရာတော်ဦးဉာဏ်ရနှင့်အတူ ထိုကျမ်းကို ဖတ်ရှုစစ်ဆေး တည်းဖြတ်၍ ကျမ်းပြုသူ ထံသို့ ပြန်ပို့တော်မူခဲ့လေသည်။

ဤသို့လျှင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့ မဟာစည်ဆရာတော်အထံသို့ လာရောက် တရားအားထုတ်၍ မိမိတို့ နေရင်းနိုင်ငံတို့သို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ဝိပဿနာသာသနာ ကို ဆက်လက်ဖြန့်ချိနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ မနည်းလှပါ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အောက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်လေသည်။

- (၁) အရှင်ဇိနရက္ခိတ- အင်ဒိုနီးရှား ရဟန်းတော်
(အင်ဒိုနီးရှား သာသနာပြုခန်းနှင့် ၎င်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ကြည့်ပါ)
- (၂) Mr. & Mrs. Norman Weekes ဇနီးမောင်နှံ- သြစတေးလျနိုင်ငံမှ၊
- (၃) အရှင်ဝိမလနှင့် အရှင်ဓမ္မိက-ဂျာမန်ရဟန်းတော်ညီနောင်
- (၄) အရှင်မင်္ဂလ-အင်္ဂလိပ်ရဟန်းတော်။
- (၅) Mrs. Eve Klingman-အမေရိကန်မှ။
- (၆) အနာဂါရိက သျှရီ မုနိန္ဒ-ဗုဒ္ဓဂယာမှ။
- (၇) အနာဂါရိက သုဇာတ-အမေရိကန်လူမျိုး။
- (၈) Dr. Heinz. Ryborz ဂျာမန်ပါမောက္ခ။
- (၉) Sister Amita Nissatta ဆွိဒင်သီလရှင်။
- (၁၀) ဆူဒန်ပြည်မှ ကျောင်းဆရာတစ်ဦး
(သလ္လေခသုတ်တရားတော် ဒုတိယအုပ်ကြည့်ပါ)။

မဟာစည်ဆရာတော်၏ ယောဂီဟောင်းများ ဖြစ်ကြသော ဦးဖေသင်နှင့် မြန်အောင် ဦးတင်တို့သည် ဆရာတော်၏ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း နည်းနိဿယများ ကမ္ဘာအနှံ့ ပြန့်စေလိုသော စေတနာဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော် ရေးသားတော်မူအပ်သော ကျမ်းအများမှ အရေးကြီးသော အစိတ်ပိုင်းများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ကြ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့က ထိုကျမ်းများကို ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့ကြောင်း ရေးခဲ့ပြီး ဤသို့ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိနေသည်မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ကသာ မဟုတ်၊ နိုင်ငံခြားရှိ အသင်းအဖွဲ့တို့ကပါ ဖြစ်လေသည်။

သီရိလင်္ကာနိုင်ငံတွင် အရှင်ဉာဏပေါနိကထေရ် ဦးစီးသော (Buddhist Publication Society)ခေါ် ဗုဒ္ဓစာပေထုတ်ဝေရေးအသင်းက မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အခန်း(၅)၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို (Practical Insight Meditation, Basic and Progressive Stages) ဟူသောအမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့၍ ဆရာတော် ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ဝိသုဒ္ဓိဉာဏကထာကျမ်းကိုလည်း အရှင်ဉာဏပေါနိကထေရ်ကပင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆို၍ (The Progress of Insight) အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည် ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ် ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့၌လည်း (Mr. Stephen Levine) နှင့် ဓမ္မမိတ်ဆွေတစ်စုတို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့က ရိုက်နှိပ် ဖြန့်ချိသော (Discourse on the Basic Practice of the Satipatthana Vipassana) စာအုပ်ကိုပင် (The Satipatthana Vipassana Meditation-A Basic Buddhist Mindfulness Exercise)ဟူသော အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေရန် ဆရာတော်အထံမှ ခွင့်ပြုချက်ကို တောင်းယူပြီး ၁၉၇၁-ခုနှစ်က အမေရိကန်နိုင်ငံ၌ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့သည်။ သီရိလင်္ကာ ဗုဒ္ဓစာပေ ထုတ်ဝေရေးအသင်းမှ အခွင့်တောင်း၍လည်း ထိုအသင်းက ထုတ်ပြခဲ့ပြီး စာအုပ်ကို (Practical Insight Meditation) ဟူသောအမည်ဖြင့် ၁၉၇၂-ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့လေသည်။

ဤသို့ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားအထံ၌ တရားအားထုတ်ပြီးဖြစ်သော အဆိုပါ နိုင်ငံခြားသားတို့၏ ဟောပြောခြင်း၊ ရေးသားခြင်းတို့ဖြင့် သာသနာပြုမှု

တို့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ အားထုတ်နည်းနှင့်အတူ မဟာစည်ဆရာတော် ဟူသောအမည်၊ မဟာစည်ဆရာတော်၏ဉာဏ်စွမ်း၊ သာသနာ့ရိပ်သာဟူသော အမည် တို့သည် ကမ္ဘာအနှံ့ ပြန့်လျက်ရှိလေပြီ။ ယခုခေတ်၌ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ စိတ်ဓာတ်လေ့လာ မြှင့်တင်ရေးကို စိတ်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် မဟာစည်ဆရာတော်ဟူသော အမည်နှင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းတို့ကို မကြားဖူးသူ၊ မဖတ်ဖူးသူ၊ မလေ့လာဖူးသူ ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကမ္ဘာတစ်လွှား တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်များကို ပေါင်းစုရိုက်နှိပ် ထားသော (Who's Who in the World)ခေါ် ကမ္ဘာသုံး ညွှန်းတမ်းစာအုပ်ကြီး၌ မဟာစည် ဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကို တွေ့မြင်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကြီးတွင် ထည့်သွင်းခံရဖို့မှာ သာမန်ကျော်ကြားသူတို့ မမျှော်လင့်နိုင်သော အချက်ဖြစ်ရကား ထို၌ ထည့်သွင်းခံရခြင်းဖြင့်ပင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားသည် ကမ္ဘာ့အသိမှတ်ပြု ကျော်ကြားသောပုဂ္ဂိုလ် စာရင်းဝင် ဖြစ်နေကြောင်းမှာ အလွန်ပင် ထင်ရှားလှပါတော့သည်။

ထိုသို့ ကမ္ဘာကျော်ဆရာတော် ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင် ယနေ့တိုင်လည်း နိုင်ငံခြား သားများထံမှ စုံစမ်း မေးမြန်းစာများ၊ တရားအားထုတ်ခွင့် ရလိုကြောင်း လျှောက်ထား စာများကို ရနေဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ပရိယတ်နယ်၌ဖြစ်စေ၊ ပဋိပတ်နယ်၌ဖြစ်စေ မည်သည့်နယ်မှာမဆို ကျွမ်းကျင်တော်မူသဖြင့် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် နှင့်စပ်၍ မည်သည့်ပုစ္ဆာ ပြဿနာမျိုးကိုပင်မဆို ပြေလည်အောင် ဖြေစွမ်းတော်မူနိုင်ပေ သည်။ ထို့ကြောင့် မဟာစည်ဆရာတော်သည် ယခုခေတ်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ အားကိုးအားထား အပြုရဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတစ်ပါး ဖြစ်သည်နှင့်အမျှ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အပေါင်းတို့၏ ရှေ့မှ မားမားမတ်မတ် ရပ်တော်မူလျက်ရှိသော အလားတူ ရနိုင်ရန် ခဲယဉ်းလှသော ခေါင်းဆောင်ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးလည်းဖြစ်ပါတော့သည်။

ယနေ့ မဟာစည်ဆရာတော်

မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးနောက် နှစ်များ မကြာမီမှာပင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ များပြားလာသဖြင့် ယောဂီတို့အား နေ့စဉ် တရားစစ်ဆေးသောအလုပ်ကို မဆောင်ရွက်နိုင်တော့၍ ဆရာတော်အရှင်

သုဇာတ၊ အရှင်ဝဏ္ဏိတ၊ အရှင်ပဏ္ဍိတ၊ အရှင်ဇေတဝသော ဆရာတော်တို့အား ထိုအလုပ်ကို လွှဲအပ်လုပ်ကိုင်စေတော်မူရသည်။ ထိုဆရာတော်တို့လည်း ရဟန်းယောဂီ၊ အမျိုးသားယောဂီ၊ အမျိုးသမီးယောဂီဟု ခွဲခြား၍ တာဝန်ယူကာ ဆောင်ရွက်တော် မူခဲ့ကြသည်။ ဤဆရာတော်တို့၏ အရည်အချင်းပြည့်ဝမှု တာဝန်သိသိဖြင့် ဆောင်ရွက်မှု တို့ကြောင့် သာသနာ့ရိပ်သာသည် ယနေ့တိုင်အောင် ဣန္ဒြေရရဖြင့် မှန်မှန်တိုးတက် လျက် ရှိပေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော် မရောက်မီက သာသနာ့ရိပ်သာ၌ မြေကွက်သည် (၅. ၄ ၈၈) ဧကမျှသာရှိသည်။ ယခုမူ ဧက ၂၀-ကျော်ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ အဆောက်အအုံ များမှာလည်း ဆရာတော်ရောက်ခါစက အနည်းငယ်သာ ရှိသေးသည်။ (နှာ-၆၉)၌ ဖော်ပြ ခဲ့သည့်အတိုင်း ၆-ခုမျှသာ ရှိသေးသည်။ ယနေ့သာသနာ့ရိပ်သာ၌ကား အဆောက် အအုံပေါင်း ၄၇-ခုအထိ ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုအဆောက်အအုံတို့တွင် မဟာစည် ဆရာတော် ရောက်ပြီးမှ ဆောက်လုပ်သော အဆောက်အအုံမှာ ၄၁-ခု ရှိသည်။ ထိုတွင် သိန်းကျော်တန် အဆောက်အအုံများမှာ ၇-ခု ပါဝင်သည်။ ယင်းအဆောက်အအုံများကို ရေစက်ချသောအခါ ပုဂ္ဂလိက မချဘဲ သံယံက၊ ဂဏိကချည်းသာ ရေစက်ချခဲ့သည်။ ဆရာတော်မရောက်မီက အဆောက်အအုံများကိုမူ မည်ကဲ့သို့ ရေစက်ချကြောင်း ဆရာတော် သိတော်မမူဟု သိရသည်။ အများဆိုင် ရည်ရွယ်အပ်သော အဆောက် အအုံများ ဖြစ်၍ ဆရာတော်မရောက်မီ ရှိနှင့်သော အဆောက်အအုံကိုလည်း သံယံက ဂဏိကပင် ချခဲ့ရာပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်တော်မူသောအခါ သိမ်နေရာတွင် အဆောက်အအုံ မရှိသေးပါ။ ယာယီတဲကြီးသာ ရှိပါသည်။ သို့သော် **ထိုသိမ်၌ကား ရဟန်းခံ စသောကံများကို ၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ ဦးတန်ခူးလဆုတ် ၅-ရက်နေ့ မှစ၍ ပြုခဲ့ပြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။** ထိုသိမ်၌ ရဟန်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို မှတ်တမ်းတင် ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရက်ချုပ်စာအုပ်ကိုလည်း ရိုက်နှိပ်ထားရှိသည်။ ထိုရက်ချုပ်၌ ဆိုင်ရာဘွဲ့အမည် စသည်ကိုရေး၍ မှတ်တမ်းတင်လေသည်။ ထိုရက်ချုပ်စာအုပ်ကား မဟာစည်ဆရာတော် မရောက်မီကပင် ရှိခဲ့သည်။ ထိုရက်ချုပ်၌ **ပထမဆုံးရဟန်းခံ**

မှတ်တမ်းမှာ ၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၅-ရက်နေ့မှ အစပြုသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်း ရက်ချုပ်စာအုပ်များကို ဘုရားကြီးကျောင်းတိုက် ဆရာတော်ဦးကောဏ္ဍညပင် စီစဉ်ခဲ့သည်ဟု ထင်ကြောင်း မဟာစည်ဆရာတော် အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ဆရာတော် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်ပြီးနောက် အနှစ် ၂၀-နီးပါးခန့် သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော စံကျောင်း (သစ်သားကျောင်း) ၌သာ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည်။ သူဌေးကြီးသည် မဟာစည်ဆရာတော်ကို မိမိလှူသော ကျောင်း၌သာ သီတင်းသုံးတော်မူစေလိုသည်။ ဆရာတော်လည်း သူဌေးကြီး၏ သဒ္ဒါတရားကို ဝဲ့၍ ထိုကျောင်း၌ပင် သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤနှစ်များအတွင်း ဆရာတော်ကို ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်းလိုသော ဒကာ ဒကာမများမှာ လှူဒါန်းခွင့် မရခဲ့ကြပေ။ သို့သော် ၁၃၂၉-ခုနှစ်သို့ရောက်သော အခါမှာမူ ဒကာ ဒကာမများသည် ဆောက်လုပ်ခွင့် ရကြတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ ယောဂီဟောင်း၊သစ် ဒကာ ဒကာမများ စုပေါင်းကာ ယခု ဆရာတော် သီတင်းသုံးရာဖြစ်သော ကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်ရန် ခွင့်တောင်းရာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆာဦးသွင်က ကျပ်ငွေ(၁၀,၀၀၀) တစ်သောင်း ထည့်ဝင်၍ ခွင့်ပြုလေသည်။

“မဟာစည်ကျောင်းတော်”ဟု ကမ္ဘာလုံးထိုးထားသော ထိုကျောင်းတော် ရေစက်ချပွဲကို ၁၃၃၀-ပြည့်နှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၄-ရက်နေ့၌ ခမ်းနားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့ကြသည်။ နဂိုက တစ်သိန်းတန်လောက် ရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း ဒကာ ဒကာမတို့၏ သဒ္ဒါတရား တိုးတက်လာသောကြောင့် နှစ်သိန်းကျော်တန်မျှ ဖြစ်သွားသည်။ ထိုကျောင်းကို မဟာစည် ဆရာတော်က မြန်မာသက်သက် ရေစက်ချစာတမ်း၌ “နှစ်သိန်းမျှသော ကျပ်ငွေတို့ဖြင့် ရှုချင်စဖွယ် အလွန်တင့်တယ်၍ ကြည်နူးဖွယ်၊ နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် ကောင်းလှစွာသော မဟာစည်ကျောင်းတော်မည်သော ကျောင်းကို”ဟု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုကျောင်းတော်ကြီးမှာ အထက်ထပ်၌ ဘုရားခန်းနှင့် မဟာစည်ဆရာတော် သီတင်းသုံးရန် အခန်းရှိ၍ အောက်ထပ်၌ကား ဓမ္မာရုံခန်းမကြီးနှင့် ရဟန်းတော်များ သီတင်းသုံးရန် အခန်း ၂-ခန်း ရှိလေသည်။ ဤကျောင်းတော်ကြီးကို ရေစက်ချသောအခါ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာ့ရိပ်သာ ထုံးစံအတိုင်း သံယိက ဂဏိက ချပေးတော်မူသည်။ အထက်ထပ်၊

အောက်ထပ်ခွဲ၍ အထက်ထပ်ကို မြတ်စွာဘုရားနှင့် သံဃာတော်အားလည်းကောင်း၊ အောက်ထပ်ကို မဟာစည်ဆရာတော်အမျိုးရှိသော သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများ ဖြည့်ကျင့်သော ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ ယောဂီအပေါင်းအားလည်းကောင်း၊ လျှာဒါန်း ရေစက်ချ ပေးတော်မူသည်။ ရေစက်ချပြီးသည်မှစ၍ ယနေ့တိုင် ဆရာတော်သည် ထို မဟာစည် ကျောင်းတော်မှာပင် သီတင်းသုံးတော်မူလျက် ရှိလေသည်။

ရန်ကုန် သာသနာ့ရိပ်သာတွင် နှစ်စဉ် နတ်တော်လ၌ သြဝါဒခံယူပွဲ ကျင်းပသည်။ ထိုသြဝါဒခံယူပွဲသို့ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ဆရာတော်၏ သြဝါဒခံ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်များနှင့် ယောဂီများ တက်ရောက်ကြသည်။ ၁၃၃၄-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လက (၂၃)ကြိမ်မြောက် သြဝါဒခံယူပွဲတွင် မဟာစည်ဆရာတော် သြဝါဒပေးနေသည်ကို နာယူခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ သာသနာတော် တည်တံ့စေရန် ဝိနည်းအလေးပြုရေး၊ တရား အလေးပြုရေး၊ အထူးသဖြင့် ဝိပဿနာလုပ်ငန်း အရှည်တည်တံ့ရေး၊ ရိပ်သာများ တိုးတက်ရေး၊ ရိပ်သာဆရာတော်များနှင့်တကွ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်များ မှုန်စွာ ကျင့်သုံးရေး စသည်များကို သြဝါဒပေးတော်မူသည်။ **ဆရာတော် သြဝါဒပေးတော်မူ ပုံမှာ အထက်မှနေ၍ အမိန့်ပေးသည့် အနေမျိုး မဟုတ်ဘဲ အကြံဉာဏ် ပေးနေသည့် အနေမျိုး၊ မေတ္တာရပ်ခံသည့် အနေမျိုးသာ ဖြစ်သည်**ကို တွေ့ရသည်။ မိမိပေးနေသော သြဝါဒ၌ ပြုပြင်စရာ၊ ဖြည့်စွက်စရာများရှိပါက သြဝါဒ၌ ညွှန်ကြားထားသည်တို့ထက် ကောင်းသောအကြံဉာဏ်များရှိကလည်း ပြုပြင်ကြ၊ ဖြည့်စွက်ကြ၊ လျှောက်ထားကြရန် မိန့်တော်မူပါသည်။ တစ်ဖက်သား၏စိတ်ကို နူးညံ့စေပြီး သြဝါဒကို လိုက်နာစေရေး အကြံဉာဏ်များရရေး၌ ဤသြဝါဒမျိုးမှာ ခရီးရောက်လှပေသည်။ ဤသို့ မဟာစည် ဆရာတော်သည် မိမိပျိုးထောင်ခဲ့သော ပဋိပတ္တိသာသနာ၏ ခိုင်ခံ့ရေး၊ ကောင်းမွန်ရေး၊ အရှည်တည်တံ့ရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်တော်မူလေသည်။

ဆရာတော်သည် သက်တော်ကြီးမားလာသည်နှင့်အမျှ ကျန်းမာရေးမှာလည်း ဆုတ်ယုတ်လာခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သည့် လေးငါးနှစ်ဆီကမူ မျက်လုံးတစ်ဖက်(လက်ဝဲဘက်)မှာ တိမ်စွဲလာသဖြင့် ၁၃၃၁-ခုနှစ်တွင် မေမြို့သို့ကြွတော်မူ၍ မျက်လုံးခွဲစိတ်ကုသသည်ကို ခံယူတော်မူရသည်။ ခွဲစိတ်ပြီးနောက် မျက်လုံးမှာ သက်သာခဲ့သည်။ သို့သော် ပင်ကို

အတိုင်း ပြန်ဖြစ်သည် မဟုတ်သဖြင့် နဂိုကလောက်ကား စာမကြည့်နိုင်ခဲ့၊ ဆရာတော်သည် ကြောင့်ကြမဲ့နေလိုက နေနိုင်သည့် အခြေမှာ ရှိသော်လည်း ထိုသို့ နေတော်မူခြင်းကို မလိုလား၊ စာပေကျမ်းဂန် ကြည့်ရှုခြင်း၊ ပြုစုခြင်းတို့ကိုလည်း မလျှော့လို၊ မျက်လုံးအခြေအနေကလည်း လျှော့မှပင် ဖြစ်မည်၊ သို့ဖြစ်နေရာ ဆရာတော်သည် ကျမ်းစာကြည့်မှုကို မလျှော့ရသောနည်းဖြင့် စာကြည့်ကို လျှော့ခဲ့သည်၊ ထိုနည်းကား သတင်းစာ စသည် မဖတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်သည် ယခုအခါ သက်တော် ၆၉-နှစ်ကျော်ပြီ ဖြစ်၍ ၇၀-ဟုပင် ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ လာမည့်နှစ် (၁၃၃၆)ခုနှစ် ဒု-ဝါဆိုလတွင်မူ သက်တော် ၇၀-တင်းတင်း ပြည့်တော်မူမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်လောက် ကျန်းမာရေးမကောင်းဟု ဆိုသော်လည်း အိပ်ရာထဲ၌ လဲနေသည့် အခြေမျိုး မဟုတ်ရကား တရားလည်း ယခင်ကလိုပင် ဟောတော်မူနိုင်သည်။ စာကိုလည်း ယခင်ကလောက်နီးနီး ကြည့်ရှုတော်မူနိုင်သည်။ တရားဟောတော်မူနိုင်သည်နှင့်အမျှ တရားစာအုပ်များမှာလည်း ထွက်ပေါ်နေဦးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်၏တရားများ တရားစာအုပ်များသည် တရားနာသူ၊ စာဖတ်သူတို့အား လွန်စွာ ကျေးဇူးများကြပေသည်။ မိမိတို့ လက်လှမ်းမမီသည့် ဘုရားဟောသုတ္တန်ကြီးများကို အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ သိရှိနားလည်ခွင့်ရကြသည်။ သိရှိနားလည်သည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံကြမည်ဆိုလျှင် ပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးများကို ရနေကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လျှင် ဆရာတော်၏ တရားကို နာရ၍ လည်းကောင်း၊ ဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများကို ဖတ်ရ၍လည်းကောင်း သာသနာ၏ လေးနက်သော တရားတို့ကို သိမြင်ခွင့်ရကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဆရာတော်၏တရားကို လာမည့်နှစ်ပေါင်း များစွာတိုင်အောင် အသစ်အသစ် နာလိုကြောင်း ဆုတောင်းကြမည်သာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဆရာတော်၏ ဩဝါဒကို ခံယူ၍ တရားအားထုတ်ခဲ့ဖူးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အခြားဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း ထို့အတူပင် ဆရာတော်သည် သက်တော်ရာကျော် ရှည်တော်မူ၍ သာသနာ၏ အကျိုး၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တို့၏ အကျိုးကို ဆောင်ရွက်တော်မူနိုင်ပါစေဟု ဆုမွန်ကောင်းတောင်းနေကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤမျှဖြင့် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထေရုပ္ပတ္တိရေးသားခြင်းကိစ္စ ပြီးပေပြီ။ သမုဒ္ဒရာကမ်းနားသို့ ရောက်ဖူးသောသူများသည် “ငါတို့ သမုဒ္ဒရာကြီးကို မြင်ပြီးပြီ” ဟု ပြောတတ်ကြပါသည်။ သို့သော် သူတို့မြင်ရသော သမုဒ္ဒရာမှာ သမုဒ္ဒရာကြီး၏ အလွန် သေးငယ်သော အစိတ်အပိုင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤ၌လည်း ရေးသားခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီ ဆိုသည်မှာ ထိုသဘောမျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် များစွာသော ထေရုပ္ပတ္တိတို့ကို “ပြီးပါပြီ”ဖြင့် အဆုံးသတ်ကြရပါသည်။ သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထေရုပ္ပတ္တိကိုမူ ယင်းဖြင့် အဆုံးမသတ်နိုင်ပါ။ ဆရာတော် သက်တော်ရှည်တော်မူနေသည်နှင့်အမျှ ဆရာတော်၏ဘဝဆိုင်ရာ ရေးစရာများ၊ မှတ်တမ်းတင်စရာများမှာ အဆက်မပြတ် ရှိနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အပေါင်းတို့ကလည်း “ဆရာတော်၏ဖြစ်တော်စဉ် မပြီးဆုံးပါစေနှင့်” ဟု ဆုတောင်းနေကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေးသားခဲ့ပြီးသော ဆရာတော်၏ ဖြစ်တော်စဉ်ကို ပြီးဆုံးပြီ၊ ပြည့်စုံပြီဟု မဆိုနိုင်သေးပါ။ ထိုသို့ အကျဉ်းမျှသာဖြစ်သော ဤထေရုပ္ပတ္တိဖြင့် ဆရာတော်၏ ဘဝဖြစ်တော်စဉ်ကို အဆုံးသတ်၍ မဖြစ်နိုင်ရကား ယနေ့ (၁၃၃၅-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၅-ရက်နေ့) ဆရာတော်၏ထေရုပ္ပတ္တိ ရေးသားခြင်းကိစ္စကိုသာ အောက်ပါစာတမ်းဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်ရပါသတည်း။

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ

မပြီးသေးပါ။

မဟာစည်ထေရု ပါဒံ တံ၊ မဟာစည် ဝံသ ပုဗ္ဗဂံ။
သတံ သမမ္ပိ ပဿေမု၊ သုခိတတ္ထံ အနာမယံ။
